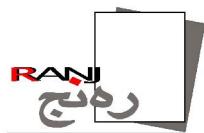

www.dengekan.com

شیرزاد حمهن

نوقليت⁽²⁾

- خهونى جالجاڭوكەكان

- ڙنيڪى منگن -

- « ناوی کتیب : خهونی جالجا لۆکە کان و ژنیکی منگن »
- « بابهت : دوو کورتە رۆمان »
- « نووسەر : شیئززاد حەسەن »
- « تایپ و نەخشەسازى : فەرھیدۇن عەزىز »
- « بەرگ : قادر میرخان »
- « سالى چاپ : 2006 »
- « چاپى : يەكەم »
- « ژمارەسى سپاردن () ئى 2006 ئى دراوهتى . »
- « تىراژ : 5000 دانە »
- « نرخ : 3000 دینار »
- « چاپ و بلاوکردنەوە : چاپخانەي رەنج . »

خهونی جال‌جالوکه‌کان

من که‌سیکم بُو هه‌میشه له‌ناو خهونه‌کاندا ده‌زیم،
 هه‌میشه بهر له خهوتن تکاو نزام ئه‌وه بووه: ئه‌ی
 خوداوه‌ندی خهونه خوش و ناخوش‌کان فریام که‌وه، ئاورپیک
 له منی ته‌نیاو بیبیش بده‌دوه، منی بیکارو هاوددم، منی
 هه‌میشه ره‌شبین و به‌دبین و هیوا‌برایو.. ئه‌مشهه و فه‌رام‌وشم
 مکه و خهونیک له خهونه خوش‌کانی خوتم بُو بکه
 به‌دیاری، ژیانم و شک و برینگه و دک بیابان.. هاوارم ود بهر
 تو هیّناوه بُو که‌میک باران، قاقفره دهشتی رۆحـم..
 ده‌پارپیمه‌وه بُو که‌میک سه‌وزایی، تاریکه رۆز و شه‌وانم..
 سه‌ره‌هه‌لددبرم بُو که‌میک رۆش‌نایی، ئیتر خواوه‌ندی
 خهونه‌کان به سه‌ده‌ها شه‌وه منی نائومیید کرد ووه و به
 ددیه‌ها شه‌ویش سکی پیم سووتاوه و میهری نواند ووه و

ژنیکی منگن

يەكىك لە خەونە خۆشەكانى خۇى كردووە بە دىيارىم، ئەو شەوانە شەوى دەڭەنى ژيانم بۇون، شەۋى ودىيەاتنى خولياو حەزەكانىم، خۇون بۇ من سەفەر بۇوە بەناو ژيان و نەيىنېيەكاندا، بىينىنى ئەو رەنگانە بۇون كە لەسەر ئەم سەرزەمىنەدا نىن، يان بىستىنى ئەو دەنگانە بۇون كە هەرگىز نە لە ئادەم مىزادەكانەوە بىستوومن، نە لە خەلقەندەكانى ناو سروشت.

ئەو مەل و گيانلەبەرە سەيرو سەمەرانەى كە لە خەونەكانى مندا دەردەكەون بۇونىيان نىيە، ئەو زۇن و پىاواو منالى و مەزىنەى من لە خەونەكانمدا دەيانبىنە كەسانىيەكى دىكەن جىياواز لەوانەى كە من رۇزانە لە ھەموو شوينىيەكدا پۇوبەپ ووپىان دەبەمەوە، هەرگىز حەزم نەكىردووە خەونەكانى خۆم شىي بکەمەوە، چونكە بپواام وايە نە لاي (فرۇيد) و نە لاي (يونگ) و نە لاي (ئىبن سىرىن) مانايەك بۇ ئەو خەونە عەنتىكە و ھىچانەى من نىيە، زۆر زەحەمت بۇو باس لەو ھەموو خەونە سەيرو جوان و ترسناكانە خۆم بۇ كەسانى دەرورىبەرم بکەم، خەونى واھە بۇ ئەوەندە شەرمەندى دەكىردى كە ئارەقە بە بەرد بکات، ئىت شەوانى من پېر بۇو لە سىحرو جوانى و ترس و شەرم، زۆر جاران خەونەكانم دەبۇونە چاوساغم و تەهاو دلىنیا دەبۇوم كە رۆزى دواتر ج سەودايەك لەتكە دۆست و دۆزمنەكانمدا بکەم، بە كام پىگادا سەفەرى دوورو نزىكم بکەم، كى بدوينم و كى فەراموش بکەم، ئەو كاتانەى ھەموو دونياو خەلک فىل و

درۆم لەگەلّدا دەکەن، چەند خەونىكەم بەسە بۇ ئەوهى
دەستخەرە نەبم..

من لەناو خەونەكانمدا سەھەر بەناو ئەم دونيایايدا دەکەم،
دەتوانم لەنيوان مانگو ئەستىرەكاندا پیاسە بکەم، دەنیو
دارستانەكاندا گەمە لەگەل شىپۇر پەنگو مەيمۇنەكاندا
بکەم، گەمە بەگوئى پانى فيلهەكان و شاخى ئەستوورى
كەركەدەنەكان بکەم، قىسە لەگەل درەختەكاندا دەکەم..
ودك ماسى بە سەعات بچەمە ژىر ئاواو نەخنىكىم، زۆر
سووڭ و ئاسان دەچمە ناو ئاۋىنەكان و دېمە دەرى بىئەوهى
ئاۋىنەكان بشكىن و من بريندار بىم، دېلۇو درنج و خىوەكان
لە خەونەكانمدا ھاۋپىمن، ھەندىك جار كە دەكەومە ناو
تەلەو و دك مەلىك بە فاقەوە دېبىم، كەسىك دېت و دك
فرىاد رزگارم دەكات، جارىش ھەبۈوه لەو خەونەدا
دىيەها سال لەناو قەفەزدا دىل و بەندەوار بۇوم، يان لە
گەرمەى شەرىيکدا سەد چەقۇم بەردەكەويت و خوينم لەبەر
دەروات، كەسىك عىسا ئاسا دەست بە بريندەكانمدا دېنیت و
سارپىيان دەكات، لە رۆزىنى تەننیايى و بىبەشىم لە سۆزو
خۆشەويىستى بۇ ھەميشه خانمىك لەزىر كراسىكى زۆر
تەنك و سېيدا دەھات و تا ماندوو دەبووين دەستبازى لەگەل
دەكرىم، ھەموو جارىك كە دەمۈيىت لە ماچ و رامووسان
بېھەرمەوه بۇ ئەودىيو دىوارى خەون و ئەو دىوى نادىيارى
لەزدەكان.. دەستى دەخستە سەر دەمم و دەديوت: دە پەلە
مەكە.. من و تو ھەزاران شەوو خەونمان بەيەكەوه ماوه..

ژنیکی منگن

ئەو خانمە خنجيالانە و سې پوشە بە وادھو بەلىنى خوش
تا ھمنووکە منى ھېشتۈتەمۇد.. واى لە خانمى خەونەكان كە
بەلىن دەدات و نايە..

لە خەونەكاندا ھاۋىنەم بارانە و زستانم خۆرسووتانە و
بەھارم گەلارىزان و پايىزم نىرگەزەجارە..

بەنیو بۇنە زۆر خۆشەكاندا وەك ھوزارىيەك دەفرم، بۇنىڭ
دەمداتە دەست بۇنىڭ و رەنگىك دەمداتە دەست رەنگىك..
لەو خەونانەدا مەل و درەخت و ئاواو با حەكايەتى خۇيانم
بۇ دەگىرەنەوە، ھەرىيەكەو بە زمانى خۆي، چىرۇكى عىشقى و
حەزى مەل لەگەل درەخت، ئاواو لەگەل ماسى، با لەگەل
پىددەشتى، خەونەكانم ھەركىز لەيەك ناجىن، ھەر مەل و
مروققۇ دىنەدەيەك لە خەونەكاندا دەركەھویت، جاريلى
دىكە بە ھەمان رەنگ و رووخسارو شىيۆد دەرناكەونەوە..
ھەميشە جىاواز دەرددەكەونەوە.

خەونەكانم بەتهنها جوانى و سۆزۈ شەيدايى من و دونيا
نېيە، نا.. ھەندىيەك جار خەونەكانم لىوانلىيۇد لە دلىرىقى و
سامانلىكى، لە مندالىيمەوە ھەزاران جار ئەو خەونە دەبىنەم
كە راوددو دەنرىيەم و بىرىندار دەكىرىيەم و دەكۈزۈيەم، جار
ھەيە خۆم دەبىنەم لە گۇرەپانىيەكداو لەسەر سەكۈيەكى بىلند
ھەر ھەموو خەلگى شار دادگايىم دەكەن، لەسەرچى و کام
تاوان؟ نازانم.. يان بە سەدەدا شەو خۆم دىيە لەسىدارە
درابوم و بەپەتى سىدارەكەوە شۇرۇ بۇومەتەمۇ و ناخنەكىم، لە
ھەمان كات ھەر خۆم لەناو حەشامەتەكەدا وەستاوم و لە
لنگەفترىيى خۆم دەپرواتم كە بەھو ئاسمانەوە ھەلۋاسراوم، زۆر

جاران له تاو ئازارى دەمارو ماسولكە كانى له شم وە ئاگادىم،
 جار هەيە له ناو ئاگردا دەسووتىم و له ناو زەريايە كەدا نوقم
 دەبم و هەوا لە ماسى و نەھەنگە كان قەرز دەكەم تاوه کو
 نەختكىم، جار هەيە له تاو پرسەسى سەدەها كەس و خزم و
 خوى لە ژۇورەكە مەدا ئەۋەندە دەگرىم تا ژۇورەكەم دەبى بە
 دەرياچەي فرمىسىك و من مەلەتى تىدا دەكەم، خۆم و هەر
 هەموو كەل و پەلەكانى ژۇورەكەم دەكەويىنە سەر نەرمە
 شەپۇلى فرمىسىكە كانم كە لە دەرگاوا پەنجەرە كانە و سەر
 دەكات و دەرژىتە دەرەدە مالە دراوسىيە كانم پېيدەزانن و
 له ناو ئەو دەرياچەي فرمىسىكە خۆمدا قورتارم دەكەن..
 واى لە خەونە كانم كە پە دەبن لە مارو دوپەشكە و له
 كەللە سەر و مەرۇقى بىچا و دەم و گۈي..

لەتەك پەتى سىدارە و تەورى دەم تىزى قەنارە و خنكان و
 سووتان و گريان هەميشه ئەو خەونە مەندالىم دەبىنە وە،
 ئەو خەونە كە تىايىدا دەست و قاچىكەم شكاو دوو مانگ
 له ناو جىڭادا خستى، خەونىك لەو خەونە ترسناكا نە كە
 له ناكا و خوت له ناو چالىكى پە لە مشك و مار دەدۇزىتە وە،
 يان لەپە لە شاخىكە و سەرانگرە دەبىت و رووەد ناو
 خەرندىك بەر دارو درەخت و كەپكە شاخە كان دەكەويت و
 هەرگىز ناگەيتە بنى، يان وەك ئەو خەونە كە خۆم لە
 سەربانىكى پە لە مارمەتكە و جالجالۇكە بىيىنە وە، بە تاقى
 تەننیا خۇيان چكۈلە و بەلام دەمى هەراشيان بەقەد
 كەللە سەرى من دەكريايە وە، ئەو خەونە كە بۇ سەدەها

ژنیکی منگن

شەوی دواتر، لە ژیانما، دووبارەو سەدبارە بۆتەوە، واى لەو دوو زیندەوەرە ناشیرینەی کە من رقم لیيانە. ھەر لە مەندالىمەوە لە جالجالۇكەو مارمىلەكە ترساوم، ئاخىر بە سەدەھا مارمىلەكەم بىنييەو بەسەر دیوارەكاندا ھەلگەراوە، جار ھەبۈوە، تەپ، كەوتۇتە ناو قاپى نسکىنەو شلە ساوار، بە سەدەھا جالجالۇكەشم بىنييەو كە بە بنمىچەكانەوە خۆيان ھەلواسىيە، لە مالى خۆمان و مالى كەس و كارو دراوسى، ھەزارى واتا ژيان لەگەن مارو مىرۇو.. زىاتر لە ھەموو شىئىك جالجالۇكەكان زەندەقىان دەبرەم. قىزىم لەو پشتە تۈوكنەيان دەكردەوە، لەو پەلەدرېزانەيان كە دزانە لەنىوان كون و كەلەبەر و گوشەكاندا جىڭۈرۈكىيان دەكىد، كە مەندال بۈوم بەيانىكىيان كە ھەستام دوو جالجالۇكە لەسەر سەرىنەكەم بۇون، راستو چەپىان لى گىرتىبۇوم، شىئىتەنە گەمەيان بە شاخە بارىكەكانىيان دەكىردو رووھو كونى ھەردۇو گويىچەم دەھاتن، دوو جالجالۇكەى رەشباوو قەلەھو تووکن.. گەرەكم بۇو پېر بە ترسە دونيا پېر بکەم لە هاوار، ھاوار لە قورگما تاساو دەرنەدەھات من لە خەودا بۈوم و كەچى وەك ئەھو وابۇو وە ئاگابىم، ھەمۈوتان سەدەھا جار لەنىوان خەون و بىددارىدا ماونەتەوە، لەتاو ترس و تۈقىنى خۆم راچلەكىم و كە بەدم ھاوارىكى خنكاوھو و دئاكاھاتم، دەقاوەدق، خەون بۇو بە راستى، دوو جالجالۇكەى رەش و تووکن رۇوھو ھەردۇو گويىچەم راستو چەپم دەھاتن، وەك پشىلەيەكى تۈقىيو دەرپەرىم و بەدم ساتمەوھو بەسەر پلىكانەكاندا رەتم بىردو سەرانگىرى بۇوم، جارىكى دىكە

بیّدار بومه‌وه نه خوش و دهست و پی شکاو خوم له زیر
په تؤیه‌کدا دوزیمه‌وه، دایک و خوشک و براو که‌س وکار وک
له مردوویه‌ک بروانن بوم ده‌گریان.. ئیز شهوانه
خهونه‌کانی من پر دهبوون له مارو میروو.. له جپو
جانه‌هودری ناشیرین، ئه‌وهی خهونه‌کانمی پتر شیواند
حه‌کایه‌ته ترسناکه‌کانی نه‌نکم بولو که به‌رله‌وهی بالق بم
به باس و خواسی جه‌هنه‌م و ئاگری نه‌کوژاوهی توقاندیم،
دوزه‌خیّک که تیایدا به‌قەد ژماره‌ی گوناهه‌کانم تییدا
دهسووتیم و به‌شیشی گرداره‌وه فریشته‌کانی دوزه‌خ تیم
ده‌سره‌ویین و هه‌زاران جار هه‌لاهه‌لا ده‌بم و نامرم..
مليونه‌ها میرووله‌ی ئاگر کۆم ده‌کنه‌وه ده‌بم‌وه به‌خوم و
دهسووتیم و له‌زیره‌وه مارو دووپیشك و مارمیلک و
جال‌جال‌که‌ی ئاگراوی به هه‌موو له‌شمدا هه‌لددگه‌رین و تا
هه‌ردوو چالی چاوه‌کانم ده‌کمن به هیلانه‌ی خویان، ئه‌وان
گوشت و خوینم ده‌خون، گوشت و خوین و ئیسقانی کولاوم،
که چی تییر نابن، ئان و سات من هه‌ر دهسووتیم، له‌سهر ج
گوناهیک شهوانه له دوزه‌خه‌دا دهسووتام؟ نازانه، که بالق
بووم و نه‌نکم وتی: ئیتر.. ته‌واو روله‌کهم ده‌نگت گر بودو
شه‌یتاني بوبیت.. ته‌واو له‌مرؤوه به هه‌زاره‌ها فه‌رسه‌خ له
خواوه‌وه دوور ده‌که‌ویته‌وه ده شه‌یتان نزیکتر ده‌بیته‌وه.
هه‌موو هه‌واو هه‌وهس و خه‌یال و ختووره‌یه‌کی خه‌راب
له‌دلنتدا گوناهیکه که به‌سه‌دسال سووتان له‌ناو ئاگردا پاک
نابیته‌وه، ته‌نها نه‌زه‌ریکی حه‌رامت بـ کچه در اوسيييه‌ک

ڙنڍکی منگن

گوڙهکهٽ پر دهکات له مارو دووپشك، پيٽم دهوت، نهنهٽ
 گيان به چى رزگارم دهبيت لهو ئاگره هه مموو شهويك
 دهمسووتيني و لهدواي مهرگيشم لهپاى هه گوناهيئا
 سهدها سال دهسووتيم، دهيوت هه تا زووه دهتنيرمه لاي
 مهلا يونس و با قورئانه کهٽ پيٽ تههاو بکات، نويڙهکانت
 مهفهٽينه و رمه زان به رڙڙزووبه و رڙانه قورئانه کهٽ
 بخويئنه و به ددم گريان و پارانه ووه داوا له خودا بکه له
 فروفيلله کانى شهيتان قورئارت بکات، ودک نه نكم حمزى
 کرد قورئانم خهتم کرد، وازم نه هيئناو ههولمدا له مانا
 شاراوه کانى تيٽگهٽ، له سزاو پاداشته کانى، له تامي
 ميوه کانى به ههشت و له گري هه ميشه نه کوزاوه
 دوزه خه کهٽ، که وتمه خويئندنه ووه لىکدانه وکانى
 خهونه کان و سه رسام بووم به یوسف پيغه مبهرو خهون و
 پيٽشينيه کانى، هه ميشه خهونم به وه ده بىنى که وکو
 یوسف گالتهم به جوانى و عيشوه هه گر هه مموو
 "زوله يخا" کان بىٽ، که وتمه خويئندنه ووه ئه و کتيبانه که
 بروايان به به ههشت و دوزه خيک نيه له ئاسمان، گهر
 ئه و هيان خهونىك بىٽ، مهر جه خهونى ئه و به ههشت و
 دامه زراندى له سهه ئه زهوبىه بىٽ، ببومه مورانه و
 کرمى كتيبان، دهبوو ئه و خودايه که له ئايه ته کاندا
 ساتيئك ميهربانه و ساتيئك ديكه توورديه باش بناسم، له
 خويئندنه ووه تهورات و ئينجيل و قورئانه ووه سهيرم له
 چيرڙکي ئاده مو حهوا دههات و سه رسامي ئه و مانا شاراوه
 بووم که له پشت ئه و چيرڙکه ووه خويي حه شار دابوو،

هه‌میشه بیرم له "گوناهی یه‌که‌م" دهکرده‌وه، ده‌مپرسی:
 ئه‌رئی دهکری خودا له‌سهر خواردنی گوله گه‌نمیک یان
 سی‌ویک له دوو خله‌قنه‌ندی تازه خولقاوی خوی تووره
 بیت و نه‌فره‌تیان لیبکات و رووه‌وه ئه‌م سه‌رزه‌مینه فریان
 بدا؟ ج هه‌واو هه‌وه‌سیکی ساده بوو که ئاده‌م ئاره‌زووی حه‌وا
 بکات، واي له وسوسه‌ی شه‌یتان ئه‌وكاته‌ی به‌گوئی حه‌وا
 چرپاندوویه‌تی تا له‌وه دره‌خته حه‌رامه بخون، واي له نازو
 عیشوه‌ی حه‌وا که ته‌ماعی خواردنی میوه‌ی حه‌رامی خسته
 دلی ئاده‌مه‌وه، له‌سهرده‌می میردمند‌الیمه‌وه خویندنه‌وه
 ورد بعونه‌وه‌م له‌وه‌واو هه‌وه‌سی نیرو می‌بوو به یه‌که‌م
 خولیام، له ته‌ورات و ئینجیل و قورئانه‌وه په‌ریمه‌وه بؤ
 فه‌لسه‌فه‌و کۆمەلنسى و ده‌روونزانى و مېّزۇو.. دونیای
 ئه‌دەب و هونه‌ر.. له‌ناو هه‌موو كتىبە‌کاندا نهینى گه‌وره‌ی
 گوناهی یه‌که‌می ئاده‌م و حه‌واو فه‌رزه‌نده‌کانیم له‌لا قورسـتر
 ده‌بwoo، بوو به خولیام له نهینى ئه‌و په‌یوهدنیبیه رابیّنـم،
 سه‌یره له‌سهر ماچیکی ئاده‌م بؤ حه‌وا له به‌هه‌شت
 ده‌بکریین، خو خودا ده‌یتوانی ده‌ستی ئاده‌م و حه‌وا
 بگریت و نه‌ھیلیت له حه‌رام بخون، يان شه‌یتان له‌وه دوو
 فریشته تازه‌یه‌ی خوی دوور بخاته‌وه؟ بؤچی نه‌یکرد؟
 نه‌نکم دهیوت: له‌وه رۆزه‌وه‌ی که ئاده‌م و حه‌وا خولقاوون تا
 قیامه‌ت خودا تاقیمان ده‌کاته‌وه، رۆلله شیرینه‌که‌م ئه‌م
 دونیاییه جگه له ئیمتحان ھیچی دیکه نییه، که گه‌وره‌تـر
 بووم من ناوم نا گه‌مەی ئازادی، ئیت له‌وه رۆزه‌وه‌ی که من

ڙنڍکی منگن

له سهدها کتیب و سه رچاوه ددگه رام، به سهدها نووسه رو
شاعiro و هونه رمهندو فهیله سووف و کۆمەنناس و دهروونناس
ئاشنا بووم، ددگه رام به دواي نهينى گوناهى يەكەم و هەواو
ھەوھى ئىنسان، هەر نووسەريئك و کتىپك دەرواژەيەكى بۇ
ددىرىمەوەو لهناو دەيەها پرسىارو وەلامى دىكە ونىان
ددىرىم، بۇو به خولىام كە بۇ ھەمېشە بە دواي پرسىارە
سەرخۇرەكانى خۆمدا بگەریم، سالان تىپەپىن و من سەرم
بە سەر كتىپەكاندا شۇر كردەوە، نە جوانى ئاسمانم بىنى و
نە ئەو ھەممۇ سىحرو جوانىيەكە رژاوتە سەر زھوى،
ئەوەندە به حەزو تاسەوە لەپەرەي كتىپەكانم ھەلددادىيەوە
كە وام دەزانى گەر فرياي سىحرو نەينييەكانى پەيوەندى
زۇر ئالۇزو خۇش و پېر لە شەرم و گرى و ترسى نىرۇمى
نەكەم زۇو دەمرەم، ھەمېشە بىرم لە گوناهى يەكەم
ددىرىمەوە، بە تەنھا ھەممۇ شەھەنەتى ژيانى ئادەمیزادەكان
خەمى من نەبوو، نەخىر.. بۇ من خويىندەوە لە سەر
ھەممۇ شتىك كە شتە شاراوه و حەرامە كانم پىشان بىدات،
تەلىسمەكانم بۇ بېشكىن و ئەشكەوتە تاريکەكانى ناو رۆھى
مەرۆقەم بۇ رۈوناك بکاتەوە، وەلامىيەم بىداتەوە.. كە من بۇ
خۆم ھەرگىز بە تەنھا وەلامىيەك دىلم ئاوى نەددخواردەوە، ئەو
خولىايە لە گەلما گەورە بۇو.. دواي حەزىيە زۇر شەرمنانە و
زەماوەندىيش.. ئەو حەزو خولىايەم گەورە كوشىنەتى
بۇو.. تا دوا جار لهناو خەونىيەكى خۆمدا ون بۇوم كە من بە
دواخەون و شاخەونى خۆمى دەزانم.. راستە بلىيم خەون
نەبوو.. ئەوە خودى گەمە ئىوان ژيان و مەرگ بۇو كە

سەرەتاو كۇتايىيەكەي خەونىيىكى سەير و سەمەردە بۇو كە ئەگەر ئىستا بۇتانى دەگىرەمەوە ئىّوھش بىرۇام پىناكەن، چونكە ئىّوھش لەگەلەمدا ون دەبن.. كەس نەما تەرىقىم نەكتەوه، كەس نەما بە بىرەپوشت و بەدىنەھادم نەزانى.. كەس نەما رېنمايىم نەكتەلەوەي كە ئەو جەزو خولىايەي من ناشىرين و چەپەلە.. ئىّوھ دەللىن چى؟ من نازاتم.. من تەنها بۇ ئەدە خەونە دەگىرەمەوە، چونكە ئىستاكەشى لەگەلە بىت.. من لە حوكىمى بەزەبرو سەيرى ئەو خەونە دەرنەچۈوم.. تا ئىستاكەش من لەزىر جەبىرى ئەو خولىايە دەزىيم كە نەفرەتى دونياو قىامەتى بۇ ھىنام، من گەرەكمە لەم خەونە رەشە دەرچەم، چونكە خۆزگەمە خەونى دىكە بېينم، ئاخىر كەستان قايل نېيە بەوەي كە لەناو تەنها خەونىكدا دىل و بەندەوار بىت و هەرگىز نەيەيتە دەرەوە، بۇ يەكمەجار كە لە خەونەكە راپەپىم و لەدۋاى ھاوارىتكى ناقۇلاو بىئىمو بەردىيەكى زۆر خەونەكەم بۇ ھاوسەرەكەم گىرایەوە.. دەرحال وقى: ئاد.. كە خەونى بېزەوەر دەبىنى، سى چوار جار ھىلەنجى داو رشايدەوە، ئەم و كاتەي ئەو رشايدەوە.. من ھىشتا ھەر لەناو خەونەكەدا دىل بۇوبم.. يان لەناو ھەناوى "پاكىز" دا بۇوم، چونكە من لەوە دەلىام كە ئەو بەسەر مندا رشايدەوە، چونكە كە رشايدەوە من لەناو ھەناوى ئەودا بۇوم.. يان لەوە دەچۈو من لەناو رشانەوەكەوە كەوتىتىمە بەر دامىنى، دىسانەوە ئەو خەونەم كەوتەوە ياد كە لە وەلامىيىكى دايىكمەوە لەدایك

ڙنڍکی منگن

ببوو.. ئهو جاره ببوو که بؤ يهکەم جار منى چڪوله و جيچن
لېم پرسى:

"ئهري هۆ دايکه.. ئەمن کوو لهدايك بوويمه؟"
بهترس و شەرمىكەوه، وتي: "جهرگەكەم.. رۆزەكىان..
ئەمن زكم زۆر دىشىا.. لەناكاو رشامەوه و ئەتتوم لەناو
رشانەوهكەى ھەلگرتەوه و پاكم كردىتەوه.. خاوين و باوين..
ھەتا ھەمنوگە گەورەم كردى..".

من بؤ سەدەها جار خەونم بهو رشانەوه
لهدايكبۇونەودىهوه بىنى.. رشانەوهكەى پاكىزو دايکم ھەر
ھەمان خەونى ناجۇرو سەپىرى خۆم ببوو، پەنم بردە بەر
ھەممو و ئهو كەسانەى كە شتىك لە خەون و خولياو خەيان
دەزانىن.. ھەممو دۆستو ناسياوهكانى نامۇزگارىيابان كردم كە
ئەگەر واز لەو خۇوە خەراپە نەھىيەن.. خۇوە خەراپى
كتىبە حەرامەكان و لەزەت كردن لە بىنىنى ئهو ھەممو
خەونە بى سەروبەرە.. ئەو كۇتايى من يان شىيتبوونە يان
پسوايى.. وەلى من تا دوا شاخەونى خۆم رۆيىشتەم، تا دوا
خولياو خۇوە خەراپى.. ھەر ھەمۈشى گوناھى نەنكى
بۈو.. نەنكى نا.. گوناھى "گوناھى يەكەم" بۈو.. كە وەك
سزايدەك لەم شاخەونەدا گىرى كردم كە من گەرەكمە لىيى
دەرچەم.. گوناھى يەكەم بۈو كە خوليايەكى وا جوان يان
ناشىرىنى لەلا دروست كردم..

ئەمەيان خوليايەكى زۆر خەراپ يان جوانى منە؟
نايزانم.. بەلام ھەر لە زووئىكەوه ئەو خوليايە ھەوەسىكى
سەپىرى لەلا دروست كردووم، ھەر لەدواي سالانى

بالقبوونه‌وه، خۇ لەوانەشە زووتر بوبىي، خولىاي ئەوهى كە
ھەرچى لەسەر زاۋۆزى و جووت بوبىي نوسىرابى، حەزم
كىردووه بىخويىنمەوه.. شىتانە.. نا.. زۆر دەرويىشانە
دەگەرپىم و دەپشكىم و دەخويىنمەوه، ھەرچىيەكم دەست
بکەوى: ھەتا دەنیيۇ ئەو كتىبە زەردۇ كۇنانەش كە لە
كتىبخانەكىاندا نىيو سەدىيە فەراموش كراون، عاشقانە
لەسەر رەفەكان دايىان دەگرم، ناوېرم ئەو تۆزە ئەستۇورو
نىشتۇوهى سەربەرگەكانيان بەتكىيەم، نەبا پەرەكانى
بەدەستمەوه ھەلبورىن، واش مەزانىن بەتهنها شەيداي
دركىاندىنى نەينىيەكاني جووتبوونى نىرۇمىي ئادەمەمىزادم..
نەخىر.. بەلكو حەزم دەكىرد بچەمە بنج و بنهوانى.. ھەر
ھەموو حالەتە شاراودكانى.. ھەرھەموو نەينى و مەيلە
حەرامەكانى نىرۇمىي مەرۇڤو گشت ئازەلەن و فەرنەكەن..
ئاخىر كە كەس نەبۇ وەلامى پەرسىارە زۆرۇ سەرە خۆرەكانىم
بىداتەوه، ناچار بوبوم خۆم بەدواي نەينىيەكىاندا وېلى بىم.
دەچوومە كتىبخانەكان و لەدواي خويىندەوهى رۆمان و
چىرۆك و شىعەر و فەلسەفە دەرۈنۈزىنى و مېڭۈ دەھاتمە
سەر خويىندەوهى ئەو كتىبە حەرامانە، سەرمىزەكەم پېر
دەكىرد لەو جۆرە كتىبانە و دەكەوتىمە سەرگەرمى
بەراوردىكارى.. بەراوردىكارى خۇلقى سەپەر سەممەرى
مەلەكان و ئازەلەكان و زىنەدەورەكان كە چۈن لەدایك
دەبن و.. گەورە دەبن و.. جووت دەبن و.. دەزىن و چۈن
دەمن. دواجار زانىم كە زۆرىك لە گىاندارەكان و بالىندەكان

ژنیکی منگن

له من و تو عاشقتن، نیّره پلگیک دهنیو بیشەلانیکی
 چردا نهبى لهگەل مییەکەی جووت نابى.. ئاخر نایەوى
 گیانداریکى دىكە بىبىنى، چۆلەکەيەك، كوكوختىيەك..
 ماكەۋىك كە لەزىر چنگى نىرەكەی هەلدەفرى.. ھى ئەودىيە
 نىرەكە نەيتوانىيە سەمايەكى عاشقانە بە دورى مىيەكدا
 بىكات.. نەيزانىيە شەيدايانە بىرىيەن.. ھەلەكىدىن لە^{جۇولەيەك}
 جوولەيەك.. لە جرىيەيەك بەلگەمى عىشقىكى درۇيە..
 ئەوان بە ھەق دىلدارو غەزەل خوان.

لەو خولياو خولقە خەراپتە كە ھەمبۇو: ھەرچىم
 سەبارەت بەو نەيىنیيانە دەزانى، ھەر ھەممۇيم بۇ كەسانى
 دەوروبەرم دەگىرپايدە، دەمۇيىست سەرسامىيان بىكەم، چەندە
 پتە كەسى بەرامبەرم شاڭەشكە بۇوايەو زارى داپچەرىبايە،
 من ئەوندە تر تۆخم دەكىدووە زېدەرۈيىم تىا دەكىدو
 جاروبارىش درۇيى جوان دەيىردىم. لە ھەممۇوان سەيرتر
 ھەلويىستى "پاكىز" ئاوسەرم بۇ كە واى ئەتابۇو چىتەر
 بىرۇام پى نەكات و پىم بلى: تو درۇ بۇ ئە بۇونەودەرە
 بەستەزمانانە ھەلەدەبەستى، ھەر واى دەزانى خەيالى
 شاعيرانە خۆمە ئە قسانەم پى دەكَا يان ئە درۇيانەم پى
 دەخولقىينى، ديارە "پاكىز" نەيدەوت خەيالى شاعيرانە،
 بەلكو بە خەيالىكى زۆر بەدى منى دەزانى.. منى بەدەخوو
 كە واز لە ژيانى پى لە نەيىنى مەرۇفۇ ماسى و مارمىيەكەو
 مراوى و قالۇنچەو جالجالۇكە كانىش ناھىيەم. ماوەيەك لېم
 كەوتە گومان و دلى لە من كرمى بۇو، گومانى ئەوەدى كە
 كەس ھەيە لەدواي خويىندەوەى ھەممۇ بەرگەكانى جەنگى

جیهانی یه‌که‌م و دوودم.. له‌دای خویندن‌هودی هیگل و
کانتو دیکارت.. له‌دای خویندن‌هودی هر هاممو
رۆمانه‌کانی دؤستۆیشسکی و کافکا و مارکیز.. له‌پاش
خویندن‌هودی چی و چی.. کوتایی خویندن‌هودکانی به‌وه
بینی: بزانی کرمی ئاوریشمین و میش و کەمتیارو مشک و
سیسارکه کەچەل و سیخور و مەيمون چۆن چۇنى جووت
دەبن و زاوزى دەکەن.

وەل نئەھیان درېژەد نەخایاند، لەو شەھەودی کە خۆم
لەو خەونە ناخوشە راپەریم و زەندقى ئەوم برد، لەدای
ئەو مۇتەکەھی ژینى من خۆی بۆتە خەونىكى ناخوش و لىي
وەئاگا نايەم.. خەوزرانىكى ئەبەدى.. كەوتۈممەتە نىيۇ
تارىكىيەكى لىنج.. لىنج ودك مندالدانى دايكم.. ئەو شەھەود
ھەردووکمان تا بەيانى خەومان لى زىرا.. يان لەو شەھەود
ھىچ بەيانىيەكى دىكەمان نەدى.. لەو دەچى بۇ يەكجارى
خۆر كۆزابىتەود.. لەو شەھەود تەواو لىكىدى بىزربووين..
دۇوكەل و تارىكى كويىرى كردىن.. هەر ئەو شەھەود زۆر
زووتريش سوينى دام و كە چىز لەو جۈرە كتىبە
لەعنەتىيانە نەخويىنەود.. دوا بەللىنىشى لى وەرگىتم كە
ئەگەر بىرى بۇ لەمەودوا لەو باس و خواسانەي بۇ
نەگىپمەود.. واز لە خولقۇ خۇوى ئازەلان و مەلان و
زىنده‌درەكان بىيىنم.. هەرچەندە بەللىن پىيدا.. بەلام منى
خۇو خەرالپ بۆم نەددىكرا واز لەو جیهانە پىر لە سەيرە
سەمەردەيە بىيىنم. وە خودا بە ج خۇشى و لەزەتىكەود،

ژنیکی منگن

به‌دزییه‌وه، کتیب لهدوای کتیبم دهخویندهوه، له
دافتهریکی گهورهدا سهونج و تیبینیه کانی خوم توamar
دهکرد، تا رۆزیکیان ههه بەریکه‌وه دافتهرکه‌می
دۆزییه‌وه، سهیری پی هات که لهپاڭ تیبینی و سهونجه‌کانمدا
وینه‌ی گیاندارو زینده‌ههکانم له باری جۇراوجۇرى
جووتبووندا كردووه، بولو به ههراو دەمەبۇلەو تەھواوى لىم
لالووتو درەنگ بولو.. ئەو شەپو بەدھالى بۇونەش هەر
لەو شەوهوه دەستى پی كرد، يان با بلىم كۆتاپي پی هاتو
منى دووچارى خەوزرەنیکی ئەبەدى كرد.. يان
ھەردووكمانى دەنیۆ تارىكىدا لوقول دا.. ھەردووكمانى لەنیۆ
دۇوکەلە خنکاند.. يان بەتمەنيا منى لەگۈرنا.. له شەۋىيکى
درېژو نەبپاوهى ھاويندا كە مانگو ھەر ھەموو
ئەستىرەكان تىايىدا بە فۇويەكى "پاكىز" كۆزانەوه.. لهو
شەوهدا بولو كە له خەونمدا ھەردووكمان ببۇوين بە دوو
جالجاڭكەی نېرە مى. خۇ من دەزانم خەلگى خەونى لهوه
سەيرترو خەراپتە دەبىن، كەچى ھەر كەسەو خەونى خۇى
تەقەت دەپارىزى، يان لهبىرى خۇى دەباتەوه، رەنگە يەكىك
لەوان بلى: ئاي لهو خەونە سەيرە.. چى واى لى كىرمە
خەونىكى ئاوا عەنتىكە بىيىنم..؟ ھەندى جار خەونە كان
ترىساكىن.. دەكەۋىنە ناو چالىك كە بنى نېيە، دزىك راومان
دەنى و كەچى بەدەم باي غارەوە ساتىمە دەكەين.. كە
ھەلدىستىنەوه رابكەين پىمان له دوو نايە.. گەشتىارى
سەرپاپۇرېكىن و نوقم دەبى.. نەھەنگىك قۇوتىمان دەدا.. له
شاخىكەوه ھەلدىراوين.. دەمرىن و.. دەكۈزۈيىن و.. كەچى

هر زیندووین.. زۆر خۆزگەو ئاواتو ئارەزووش ھەن ھەر
دەنیو خەونە کاندا دىئنە دى.. دەتوانىن بفرىن.. بگەين
بەدلخوازە کانمان و.. گەنجىنە بىۋازىنە و.. خۇ لە ژمارەش
نايەن خەونە زۆر حەرامە کان..

يەكەمین بەدحالى بۇونو دوو دلى و گومان و دلى كرمى
بۇونى "پاكىز" ھەر لە شەھە دەستى پى كرد.. لەو
شەھە درېڭۈ نەبرابۇدى ھاوېنى ئەمسال.. يان پار.. نا..
پېرار.. يان لە شەھە ئۆزۈر لە مېزەھە بۇوه كە مەحالە من
بىرم بکەھە ئەندە دەزانم كە مانگ لە چوارددادا
بۇو.. ھەر دەرەنە كە جىيمان داخستبوو.. ھېدى
ھېدى دەنگو ھەرای خەلگى گەرەك لەناو حەوشەو
سەربانە کانە وە كەمتر دەبۈۋە.. دەستم لە ئېرى سەرى
"پاكىز" دا سې ببۇو.. تا ھەنۇوكەش ئەو دەستەم سېرە.. ھەر
بۇيىھە لە يادمە.. بى ئاگا لە خۆم باسى خولقى ناچىزە
جۈرۈك لە جالجاڭلۇكەم بۇ دەكىرد كە تازە لە كتىبىيەكدا
خويىنبوومە وە.. دە جاران لە پى خىستە سەر دەمم و
دەبۈت: "تۇو شەرەف وازبىنە.. خۇت بەللىنت دابۇو..!"
منىش سوينىدى درۈم بۇ دەخوارد كە ئەھەيان دوا
سەرگۈزشتە دەبى.. بە سەرتايىھە كى جوان دەستم پى كرد
كە فىئىن تەلەيەك بۇو تا گوئىم لى بىرى.. وەك كچۆلەيەك
بىرسى و خۇ لە باوەشى باوکىدا بشارىتە و خۇي مىت كرد..
ئاواھى دەستم پى كرد.. وەل خەراب كۇتايمىم پى هات..

ژنیکی منگن

"با بەر لەوەی بىمە سەر جووتبوونى جالجالۇكەكان، ئەو
ئەفسانە زۆر جوان و پېر خەفتە تو پېر خەمەت بۇ
بىگىرمەوه:

لە ولاتى - لىديا - ئى زۆر كۈن و دىرىيندا كچىك ھەبووه تا
بلىي جوان و دەستت رەنگىن كە ناوى "ئاراكىيا" بۇوه،
سەرگەرمى چىنىنى جۆرە قوماشىكى گرانبەها بۇوه،
ئەۋەندە دەستت رەنگىن بۇوه كە ئىدى "ئەسىنا" ئى
خوداوهند بەغىلى پى بردووه، خواوهندى ھونەر و
نەخشكارو ورده چىنىنى ژنانەو بەناز پەرەرددى باوکى،
باوکەش كى بى؟ "زىۋىس" گەورەي ھەر ھەممۇ
خوداوهندەكان. باوکەو كچە لەداخى دەستت رەنگىنى
"ئاراكىيا" وەختە بۇوه شىيت و ھار بن.. سەير نىيە.. وا
زانراوه كە خوداوهندەكانىش بەغىلىيان بەيەك بردووه،
ھەرەوەك شا ئەستىرەكانى سىنەماو ھونەر لەمپۇڭەدا، ھەر
بۇيە رۆزىكىيان ئىرىھىي وا گەر لە دەرروونى "ئەسىنا" بەرددادا
كە پارچە قوماشىكى زۆر رەنگىن و دەستىركىدى "ئاراكىيا"
شىندە و نىندر بكا. "ئاراكىيا" ئى بەستەزمانىش كە لەتەو
كوتى قوماشەكە دەبىنى خەم دەخواولە داخى ئەو كارە
ھەر بەو تىلمە دراوانەي قوماشەكە كە بەيەكەوەيان
دەبەستى.. خۆى ھەلەدواسى و دەخنکى.. جا من نازاتم لە
سۇنگەي چى بۇوه.. بەلام گەر لە سۇنگەي پەشىمان
بۇونەوه بۇوبى لەو تاوانە يان تۈلەي زىاتر بى لە
"ئاراكىيا" .. خوداوهندە زۆر بەغىلەكان بە رابەرایەتى
"زىۋىس" ئى باوک و "ئەسىنا" ئى كىچ لەتەو پەتى قوماشەكە

کو دهکنه‌وهو دهیکه‌ن به کراس و "ئاراکنیا" ش دهگوون به جال‌جالۇكە." تۆ دەزانى هەر لەبەر ئەوەشە كە جال‌جالۇكە ناویکى دیكەشى ھەيە كە ئەویش "ئاراکنیدا" يە و بۇ خۆشکردنى مۇسیقای ناوەكە بۇتە "ئاراکنیا". هەر بۇيە پېت سەير نەبىٰ كە تا ئەمپۇكەش جال‌جالۇكە سەرگەرمى تەون چىنинە، حەزىش دەكەم بىزانيت كە دوو سەد مiliون سال بىر لە من و تۆ ھەبۈد، كەواتە تەممەنلىكە سى سەد مiliون سالە، كە دىم "پاكىز" بە سەرسامىيەھە دەمى داپچىرى، حەزم دەكىد سەد مiliونىكى دیكەي بخەمە سەر.. سەرسامىيەكەي دلخۇشى كىردى و تم: وەل ھەزار جار بەداخەوھ دەنیيە ئەو ھەموو خۇوھ سەپەر جوانانەي گىانداران و مەلان و زىندىدەكان بۇ مەسىھە جووتپۇون، ھى جال‌جالۇكە لە ھەمووان سەپەرتە بىزەھەرتە، تا پادھىكە زۆربەي زىندىدەھە بىچۈلەكان لە چاۋ ئازەل و مەل و مەرۇف زۆر بە خاواو خلىچى جووت دەبن، دىارە ھى جال‌جالۇكە لە ھەمووان درېزتر دەخايەنلى، بۇ خۇشى پىزە يان تەمبەلى و سىستى؟ كەس نازانى.. مەرۇف تەماعىيەكى واي ھەيە.. كە بە تى چاۋىك لە "پاكىز" رامام، لەزىر تەرىفەدا رۇوخسارىم بىنى كە لەنیوان ترس و قىزى سەرسامىدا گرژو مۇن دەينواند، خۇم گىل كىردو لەسەرى رۇيىشتەم.. زۆر سەپەر ھەندىكىيان تا بىلەن دىنەن و خۇويەكى زۆر بەر بەريانە يان ھەيە، ئەو وەختەي تېك دەئالىن.. ھىيىدى ھىيىدى.. زۆر لەسەر خۇ.. لە گەرمە

ڙنڍکی منگن

رامووسان و دهست له ملاندیدا مئیه که نیره که ده خوات..
به خوا درو ناکه م.. خوی واي ه.. له دوا ترۆپکی له زهتی
هه ردووکياندا نيره که قووت دراوه بوته پاروویه کی گه رم
ده نیوسکی مییه که دا.

ئیدی لېرها دا بهندی ته حه مولی پچراو به تووره بی و
سهرسامیه و سه ری به رز کرده و، هه ردوو دهستی
دلله رزین.. سه ری دله رزی و پی را گیرا نه دکرا.. لیوه کانی
که وتنه ته ته له و دک که سیک بیه اوی بگری.. تاوی له من
راما.. خوشہ ویستی و رق به یه که و ده نیو چاوانیدا مه بی
بوون.. دیسانه وه خوم له گیلیداو پرسیم:-

"بیر له چاره نووسی رخشی "ئاراکنیا" ده که یته وه.. کچیکی
نه گبہت بوبو.. وانیه؟"

له داخانا دنگی دله رزی و به یه اک هه ناسه پی و تم:
"تورو شه رهفت شه رم ناکه می؟ زه لامیکی زل و زه به للاح
خوت به خویندھوار ده زانی و دروو بوختانی واقه به بو
جال جالوکه هه لذد به ستیت.. ده ته اوی بلیی چی؟ مکیه که
درنده دیه.. پاشان جال جالوکه خوی هه یه تا له زهتی
رامووسان و قسهی قور بزانی.. تو بو ئه وندھ خه یالت
خه را په کابرا؟"

ویستم به و په ری نه رم و نیانی یه وه بدؤیم و وا پیشان
بدم که مه سه له که خوودو هیچی تر، ویستم دلنيای بکه م
که من هیچ به دنیه دادی و نیازیکم له پشت ئه م فسانه وه نییه،
ویستم به سه ری په نجهی شایه تمانه ئه و په رچه مهی سه ر

ئەبرۇى چەپى بۇ ناز پاگرتىن لابدەم، نەيھېشت و سەرى
 خۆى لى دور خستمەود.. پىم وت:
 "بەراستىمە.. ئاخىر من كتىبىكىم لەسەر خويىندۇتەوە..
 خۇ من نەمۇتۇوە ھەمۇويان.. جۇرىكىيان ئە و خۇوە
 خەراپەى ھەيمەو بە ((بىيۇڙن ناسراوه))
 ((جا بۇ بىيۇڙن؟))
 ((چونكە جالجالۇكەيەكى رەشە.. ھەندى لە نىردىكانى
 ئەوەندە بەدخۇون كە دەچنە گۈزدەيكىيان))
 ((لە خەوندا؟))
 ((نا بەراستى))
 ((پىم نالىيى ج لەزەتىكى ھەيم ئەم شتانە بىزانىت؟))
 ((ئەيى ج لەزەتىكى ھەيم كەر نەيىزانىت؟))
 ((بەس ئەوەى تۇ دەيلەيى زۆر ترسناكە.. مىيەكە
 لەوەختى چى؟))
 ((رامووساندالا...))
 ((ئا.. لە وەختى رامووساندا نىرەكە بخوات))
 ((بروات بى))
 نەموېرا چىز لەمەر جالجالۇكە و خۇوى سەيرى بېچمە ناو
 ورددەكارىيەكانى ئە و زىنندەورە سەيرە كە لە كتىبە
 پېرۋەتكان و ئەفسانەكاندا ناوى ھاتتووە، كە دىم تەواوى
 پەست و تۈورەيمە گىانى دەلهرزى، مات و بى دەنگ بۇوم، بە
 غەمېيەكەوە لە مانگ راما، ئە و نيازدم فەراموش كە لە
 ئىيوارەوە خۆم بۇ ساز دابۇو، بۇو بە تەمىك و رەھوبىيەوە، بى

ڙنڍکی منگن

هودوده بُو رویش تاشین، خو خنکاندن لهڙيڙر بُوندا، ئه و
بونهی ((پاکيز)) خوشی لى دههات، ئه و هه مهو غه زهلو
مهرائيييه سهرهلنه ئيواه.. هه هه مهومي چيرؤكى
جالجاليوكه تيڪيدا، بهترسهوه كهونمه دهستبازى، شيعريكم
خوييندهوه، ئه و شيعري هه مهو جار له بهر خومهوه
دهمتهوه ((خه ميڪ لهڙيڙر تريفه مانگ)) دا:-

((ئه بھاري هاتو له چوانى ئه ودا..
ئه - كهnar - ى سهفه کردوو لهڙيڙر تريفهدا..
دھبىمه بُو لاي ئه و

ج وھك شيعريکي دلداري..
ج وھك جي خه نجه
منم دهربه دهرو بريندار

عاشقم به باران و ناله شه پوله دووره كان))
زور بى باكانه وتى - ((ناي خوات.. بُو خوتى بخويينه رهوه..
با نه بم به جالجاليوكه و بتخوم..!))

ھيچم نه وت.. ده زانى هه رچييه کي که دھيليم بى
ھو و ده يه و پتر له زهوقى دددم، هه رچي جالجاليوكه سه
زموي هه يه به نه فرهتى كردي.. لهڙيڙر تريفه لهر زيوى
مانگدا نيوه ٻووت پال که و تبوم، کتو پر هه ستم كرد
ماندووم، زور ماندوو، وھك ئه وھي له را و به راز هاتبمھوه،
دؤشه گه گھرمە كه ڦيرم.. گھرم به هه تاوى ئه و رؤژه
هاوين له سه ربان بُو تاويك خه يائى بردم، گھرمى له سه
بيجامه كه و ده گه يشته بې بې ھي پشتمن و خويين شى
دھكرد مهوه، شنه يه کي فينك که له گه لئه و شھوه گھرمە

هاوین يهك نهدهاتهوه له‌پرووي دام، له ئەستىرەكان رامام و
ويستم راوي جريوميان بکەم، به‌يادى سەرەدمى مندالى
بیانزەمیرم، ژماردنیان لېم تىكەل بى و سەرلەنۈ دەست پى
بکەمەوه، گۆيم له دەنگى مەلىكى كىيۇ بwoo كه له دوورەوه
به غەمەوه دەيچرىكىاند، تىكەل به زرىكەئى ناوهختى
مندالىك بwoo كه له سەر يەكىك لەو سەربانە نزىكانەوه
ددگەيشتە من، كۆكىنى پىرەمېرىدىك و پاشان قرخەيەك كە
پت لە قرخەى سەرەمەرك دەچۇو، قريوهى لەپر تەقىيۇ
ھەرزەكارىك و لەپر خنکانى ئەو قاقايىه، دەمە بولەيەكى
نيوهشەوى ڙن و مېرىدىك كە وەك دوو خنكاو بدوين وابوو..
پاشان خاموشى و بىلدەنگى، دەمۇيىت قەھرى ئەو
دلەنچانەي ((پاكىز)) لە چىرۇكى جاڭالۇكەكان
بەگۈيگەتن لەو دەنگانەو بەتىپامانم له ترىفەئى مانگ
بکۈزم، پت خاو بومەوه.. ھەستم كرد گەر بنۇوم تا بەيانى
كەلەكە ناگۇرم، وەك بەردىك بكمۇيىتە بن گۆمېكى قۇول
دەكەومە نىيو باوهشى خەو، تا خەو بىردىمەيەوه به خەمەوه
لەو مانگە رامام كە لەزىز پەلە هەورە سېي و شى
بۈوهكانەوه چاوشاركىي لەگەن من دەكرد، ئەوهندە لىيى ورد
بومەوه تا چاوانم لىيل بۇون و رەشكەو پېشىكەيان دەكرد، به
بەرچاومەوه وا دەركەوت كە جاڭالۇكەئى كى زل و زەبەللاج
بە ھەۋادايەكى ئەستور خۇي شۇر دەكاتەوه خەريكە بگاتە
ئەو سەربانەي من و پاكىز لىيى خەوتبووين، لە ترسانا
چاوانم نوقاندو دلى خۇم بەوه دەدایەوه كە بى گومان

ڙنڍکی منگن

سبهی شه و شاعیرانه قسه له سه ر جو و تبوونی کوتره کان
ددکه م که نیدی نهومیان جوانترین جوئری غه زه لبازی نیو
مهله کانه، هه ر خویشم ده زانم چوئنی ده رازینمه و، نازانم
خه و تبووم یان ئه وهی که دیم زیندە خه و بولو..

دواجار له گهان هاوارو قریشکهی خوم و هنگا هاتم، که له
هاواری که سیئک ده چوو بخنکی، دانه چوئفه م پی که و تبوو،
هه موو له شم که و تبووه سه ر ئاوو ئاره قه و.. لهرزوتا، هه ر
به و هاواره ((پاکیز)) یش له گه رمه هی خه ویکی قوولدا
راچه نی و باوهشی بؤ کردمه و، شلە ژاو.. ترس و تریفهی
مانگ ئه وندھی دیکه رو و خساری ئه میان شین باو کرد بwoo،
له باوهشی کردمه و و دهستی برد بؤ جامه ئاوه که هی ژوور
سه ری و نای به ده ممه و و، ئاوه که هم خوارده و، که میک
هه ناسه م هاته وه بهر، هیشتا قریشکهی خوم له ناو که لله مدا
در زنگایه و، خوم کیل کرده و و پشتم دا به شووره که و به
دهنگیکی خنکاوه وه ونم:

((دیسانه وه خه و نیکی ناخوشم بینی.. شه و ج و خته؟))
به و په پی شپر زه بون و خو سه غلامت کردن وه ونم:
((نازانم.. پنگه ده مه و به یان بی، سه عاته که ش دیار
نییه..!))

هیڈی هیڈی ودک ئه وهی مندالیکی هه ترهش چوو هیور
بکاته وه هیمنی ده کردمه و و، لا وونیو له ژیر تریفهی شین
باودا ئاره قه کانی سه ر ته ویلم و هه ردوو لاجانگی بؤ
ده سپریمه و و، به ده هه ناسه بې کیو و له چاوانی خمو تیشکاوی

ورد دهبوومهوه که پر بولو له ئاو.. وهلى تۈورەيى پاش دل
پەنجانەكەي بەر لە خەوتەن ھېشتا وابە رۇوخسارييەوه.

تکاملى كرد كە ھەولدا بخەويتەوه:

((تەواو خەوم زىرا.. واز بىنە))

ويستم پت سۆزى بهلاي خۇمدا رابكىشىم.. بە مەلۇولىيەوه
وتم:

((ماۋەيەكە خەونى زۇرناخوش دەبىئىن.. خەونى
ئەمشەوم لە خەونى ھەموو شەھەكانى دىكەم ناخوشتر
بۇو.))

((خەونى چى؟))

نەمۇيرايەك وشە بىرىكىن، لەدواي مشتومەر بىتەو
بەردىيەكى زۇر دلى كەوتە سەر ختۇورە، دەشمۇزانى كە
بەدزى منھو جۇرەها خەون نامە دەخوينىتەوه، جگە
لەھەي كە حەزى لە دەست گەتنەوه خويىندەوهى فنجانى
قاوەو رەھمل لىيدان دەكىرد، ويستم قەناعەتى پى بىكە كە
خەونەكەي ئەمچارەم ھىچەو ئەۋەندەتى دلى لىيم دەرەنچى،
دلىيى كەردىمەوه كە زويىر نابىي سوينىدى خوارد كە ئاسايى
وەرى بىرى.. دواجار وتم:

((كەي خەون باجى لەسەر بۇوه؟))

كە وتم - ((لەو خەونەدا من و تو، ھەردووكمان، ببويىن بە
جالجاڭوکە))

رەنگى پى نەماو ئەۋەندەتى زىزەتەلگەرا.. تاۋىك و
بى دەنگ بۇوم.

ژنیکی منگن

وتنی - ((مهوهسته و تنهواوی که.. دواجار خهونه.. هه ر
هیچ نه بی به گیپرانهودی خهونه که خوت له پاشماوهی نه و
خهونه ترسناکه قورتار دهکهی.. قسه بکه.. بهس به
چرپه)) راکشامهوهه هه رد و دهستم خستهوهه ژپر سه ره و
لهه مانگه دهگه رام که بزرم کردبوو.. دواجار به رزو بلند و
دور به بهری قیبله دا گوزیمهوه.. بوم گیپرایهوه که چون
من و نه و ببوقین به دوو جالجالوکهی گهه رونه و له گهه رمهی
دهست لهه ملانی دا بوبین که به قهه پال دایگر تمهوهه قووته
دام.. چهنده پارا مهوهه که نهه مخوات.. بیهه هو وده ببوو.. تکاو
پارانه وده دادی نه دا.. نه وده ببوو له ترسانا راجه نیم.
هاته پیشی و بهری تریفهه لای گرتم، لیم ورد ببوهه
به تووره ببونیکی تیکه ل به سوزیکی کونینه که قمهت
نه یده تواني له بهرام به ردا دهست به رداری بی.. پرسی:
((ئی هه رئواهی و به هه وده هاتم و تؤم خوارد؟ یانی
تؤ.. تؤی به دره فتارو به دخوه هیچت نه کردبوو.. کهی تؤ
نه ونه ده پارو ویه کی ئاسان ببوی؟))

خودا هاوار.. لهه ده چوو نه و شه وه خه را پیرین شه وی
من و ((پاکیز)) ببوی، هه ر بھرپیکه وت زینده و ده ریک که
له زپر تریفه دا شیوهه جالجالوکهی ده نواند له پایینی
پیخه فه که وه نه رمه نه رمه ده جوو لا، هه رچه نده بر وام به
کوشتنی هیچ زینده و ده ریک نه ببوو، و دلی ئاماژدم بیهه نه و کرد
که بیکوژی، ده مويست به شتیکی دیکه وه خو خه ریک بکاو
وازم لی بیتی، هه رچه نده له هه موو مارو میر ووله بیهه ک
ده ترسا، که چی دهستی بردو تاکیک له سوله کهی خوی

هەلگرت و هەر لە جىوه بەحال سۆلمەكەی مالى بە زىندەوەرەكە و كوشتى.

بۇ تاوىيەك هەردووكمان لەو پەلە رەشە راماين كە فليقانەوەدى زىندەوەرەكە جىيىھىشتبوو، لە دلەوە گلەييم لە خۆم كرد كە بۆچى دەبى لەنىو ئەو ھەممۇ خەلقەندە جوانانە، ئەو ھەممۇ مەلە خۆشخوانانەدا ئەو شەوه شىرىنە بە چىرۆكى جالجالۇكە بکۈزم، ئەو خەونە بېزەوەرە.. كەى ئەوەندە زەھۆق سز بۇوم؟ تىنەلچۇوه:

((مەۋستە.. قسە بىكە.. گويم لىتە))

((دۇورۇ درىزە.. بەيانى زۇو ھەللىدەوەستى و منىش تا ئىيوارە لە دەرەدە دەبم))

((بۇودتە مەراق و خەمۇم لى زراوە.. بىگىزەدە))

((دەترىسم خەونەكە خەراب شى بکەيتەوە..))

قۇزى پۇر پەريشانى داكەوتتوو بەسەر رپوخسارى وەلاداو بە سەرسامىيەوە.. سەرسامى تىكەل بە شكانى خەو لە چاوانىدا.. وتنى:

((نەو.. مەترىسە.. تو بلىي لەسەر ئەو خەونە بەم شەوه دادگايىيت بکەم؟ پاشان لەو خەوەدا من تۆم خواردۇوە.. تو منت نەخواردۇوە.))

((ئاھىر.. واتا تو زال بۇوى))

((جا چى تىيايە؟ كە وەئاگايىن جەنابت زالە.. با لە خەونىدا من زال بىم))

بە مەكرى زانايىھەكە و پىيم وتنى:

ژنیکی منگن

((خوی وایه و خهون دیوی دووده.. قهربووی حاله تیکه،
واقیعیکه، ئاوات و ئارهزوویکه که نهاتوته دی))
مهکربازانهتر و تی:

((باسی چی دکه؟ دنهوی بلی چی؟))

((زور بے سادهی ددهوی بلیم خهونی شەو خۆزگەیەکە
کە بە رۆز نەھاتوته دی))

شىتگىرانه قىسەکەی پى بېرىم - ((دنهوی بلی من
ئەوەندە شەرانگىزم.. نەخىر مىردى مىرخاس.. لەوانەيە
ئەو خهونە دیویکى دىكەی هەبى)).

((كام دیو؟))

((بۇ نموونە.. لەوانەيە تو لەپاي گوناهىك کە كردووهتە
حەزىز كردووه لەناو بچىت.. بۇيە حەزىز كردووه لە تۈنەي
ئەو گوناھەت بۇ پاكبۇونەوەت من بتخۆم)).

((دەستت خوش بى و عافىيەتە))

بۇ ئەو وەلامە دەست و برد خەنیيەوەو كەمەكى دەمارە
گرژبۇوهكانى رووخسارى خابۇونەوە و تى:

((مەيکە بە گائىتە))

((نا.. بەراستىمە.. لەوانەيە ترسى خۆم بى.. ترسى من لە
ڙن.. کە رەنگە بگەرېتەوە سەرددەمى مندالى))

((خۆ لەوانەشە خهون بى بەوهى کە بگەرېتەوە قۇناغى
دەلەمەيى و.. خهون بى بە چۈونەوە بۇ ناو رەحمى
دايىكت..!))

((چۈن دەيزانىت؟))

((له بهرمه.. تا ئىستاسەد جاران ھەر لە خۆت ئەم
قسانەم بىستووه))

سەرم لەقاند، بى ئەوهى تەرىق بىمەوه، من دەمۇيىت
پترو بە ئەنۋەست خوي بەسەر بىرىنەكەوه بىكم، تەلەم بۇ
دادەنایەوه، ھىيىدى ھىيىدى توورەم دەكىدو خاوم دەكىدو،
من مەيلىكى خەراپم ھەيە، جوانترىن دەست لەملانى
لەدواي ئاشتبونەوهى پاش تۈرانىكى گەورەوه دى، دەمزانى
ئەو بەرگەى توورەبۇونى من ناگىرى، ھەرچەندە خۆى گىش
بکاتمەوه، لە كۆتاپىدا ساناتر خۇ بەدەستەوه دەدا، چەندە
خويىناويرت بجهنگى، ئەوهەنە زووتر ھەرس دىنى، ئەم
جەنگە ئەبەدىيەو يەكىكىان دەيەوى يان چاومەنەيە
بەرامبەر دەكەى بىدۇرىپىن.. ھەروايە.. چەند جارىكى دېكە
بە ئازاوهو توورەبۇون و مۇرەكىدن لە يەكدى دەستى پى
كىدووه، پاشان گريان و دادو فيغان، دوايىش تکاو پاپانەوهو
لىكىدى خوش بۇون.. ماج و دەست لەملانى و راموسان و ..
دواجارىش تىكەلبۇونىكى شىتانە بەدەم ھەنسكەوه.. ئەو
كاتانە تامى فرمىسىك لى ناگەرئى بىزانىت تامى لېوان
چۈنە.

لەم خەيال و ختوورەيە دابۇوم و كە وتى - "قسە بکە.. واز
ناھىيەم.. تو كەى ئەوهەنە بىروات بە خەون بۇوه؟"
"نا وانىيە.. خەون نەبۇوايە مەرۇف بە دەم خەم و قەھرو
ئارەزووه خنكاودكانى خۆيەوه دەمرد"

ژنیکی منگن

"کهواته خهون حاله‌تیکه هاوشنانی ژیانه و لیی جیا
نابیته‌وه".

"دەکرئ ئارەزوویەك بىّو له بەرگىکى پې لە پەمزرکارىدا
خۆ بنويىتى".

"بە واتا من حەزم کردووه بتکۈزم؟"

"مەرج نىيە..!"

"ئەی چى مەرچە؟"

"لەوانەيە ئەۋپەرى خۆشەویستى بىّ كە لەناو ھەناو تا
تەقەت بىپارىزى.. يان وەك زۇوتىر پېيم وتى ئارەزووی خۆم
بۈوبىٰ تا بۇ يەكجاري بگەرپىمەوە ناو مەندالدان، ئاسوودەو
ئارام دەنیيۇ ئە و يىلاشەدا خۆم بىزركەم.. لەھوئى دوور لە
مەترىسى بىزىم.. نە سەرمام بىّو نە گەرمما.. نە بىرسى و نە
تىنۇو."

"دەزانى ئە و قسانە بەس بە كەلگى خۇت دى.. بەس
منىشى پى كەر دەكەى"

"وا نىيە.. گرفتى هەرييەك لە ئىيىمە ئەۋدەيە كە بايەخ بە
خەونەكانى خۆى دەداو كەچى بە گاتىمەوە گۈئى لە
خەونەكانى بەرامبەرەكەى دەگرئ.. تۇ سەرنجىت داوه
چەندە حىساب بۇ خەونەكانى خۇت دەكەى؟"

"دەنگت ھەلەمبىرە.. خەلگى لەسەربان نۇوستۇون"

كەمى تەرىق بۇومەوە، بى دەنگ تىيى پامام، ھىشتا لە
گىزەنى پاشماوەي ئە و خەونە ترسناناك و نابەجىيە
نەھاتبۇومە دەرى. نەمدەزانى چى بکەم..؟ لىي توورە بەم
يان ھىپورى بکەمەوە، لە تنوڭكە ئارەقەكانى سەر تەھوئىلى ورد

دهبوومهوه که لهزیر تریفهدا دهبریسکانهوه، دهتوت چهند
دانه مروارییه کی شین باون، له ناکاو ویستم بارستایی
گوناهی بون به جالجالوکه خواردنم که ممهوه بهوهی
که وتم:

"دبا بزانی که ههر به تهنا من و تو نهبووین، ئهو
شوینه نازانم کوئ بwoo.. بهلام پر بwoo له جالجالوکه وەك
من و تو.. به سەدەھا جالجالوکه گەورۇنەو سەر قىن بۇ
پاو هاتبۇون، فاق و قول درېز كۆلە، سەوزەلمو لەش چكۈلە،
چەناگەو شەوپلاگ بارىك، ھەندىيکيان رەش و برش و زله کە
گران پاشەلىيان له زھوييەکە دەخشاند، ھى دىكەش ھەبۇون،
رەنگاو پەنگ، دەدرەوشانەوه، چاوتىز يان خىل و خوار،
شەوپلاگ رېك و دەمکراوە بۇ ھەللووشىنى نىچىرەكان،
ھەندىيکيان بۇ پېشەوە ملىان دەناو ھەندىيکيان بە ھەمان
تاو بۇ دواوه، ھەندىيکيان لەسەر لا دەرۋىشتن بىئەوهى
ھەنگاوايان تىكەل بىت، خويىنى مىش بە لالىويانەوه،
ھەندىيکى دىكەشيان غەريقى ژىرتۈزى ھەللا، ھەندىيکيان
رەش و برش و ھەندىيکى دىكەييان رەنگى ئهو گولە زەردو
سوورانەيان گرتبوو کە لە دەرۋوبەردا كىۋيانە روابۇون.
ھەر لە كەلاوه كۆنیك دەچوو.. ھەر ھەموو جالجالوکە
مېيەكان سەرگەرمى قرتاندىنى چوار پەل و سەرى
نېرەكانيان بون.. پاشان كەوتنه خواردىيان.. ئەوانى تر
بى دەست لە ملانى و راموسان نېرەكانى خۆيان قووت دا..
کەچى من و تو، ئاخ لە من و تو، چەندە بە ناسكى تىك

ڙنیکی منگن

ئالابووین.. خو من توروه نیم.. به شهردف هه ر به خوش
نه زانی.. کاتیکم زانی وام لهناو همناوتاو.. من خوم هه ر له
ھیچه، بهو بون و بهرامه سینگ و به رؤکت له باوهشتا
تابوومهوه".

توروهتر هاته به ردەمم و به دنگیکی لە رزۆک و خنکاوهوه
پشیله ئاسا دەيمراىند:

"دەزانی بى شۇورەيى تۇ لە كۈي دايە كابرا.. تۇ دەتهوئى
درېندەيى و چەپەلى من بىرازىنىتەوه، يانى من تۇم
خواردووه.. نا.. تۇم لهت و پەت كردووه، پاشان ئەوهنەد بە
ناسكى تۇم خواردووه كە ئىدى تۇ لە خۆشيانا شاگەشكە
بۇوى.. تۇ دەتهوئى بە ڙنیکى "سادى" م لە قەلەم بدهى؟".

"نا وانىيە كەسەكەم.. من خۇم كابرايەكى "ماسوشى" م.
حەز بە ئازارى خۇم دەكەم، پاشان من بېم وتى كە گۇناھى
تۇي تىا نەبۇو.. تۇ بۇوى بە جالجاڭىز كە بىرىسى و
گەورۇنە.. زۆر بە ھېيورى قەپالت لە سەر و كەللەم گىر
دەكىد.. خۇى ماج و مۇوجەكەى تۇ وابۇو.. من.. من ئازارم
پى نەددەگەيىشت.. بەلكو پېم خوش بۇو.. ختووكەم
دەھاتى و قىيلانەم دەبۈوه.. تەنھا ئەوكاتە ترسام كە تۇ
ويستە سەرم بىرىتىنى و قۇوتى بىدەي.. بەلام ئەوهنە سېر
سسى ئەو لە زەقى تىكەلبۇونە بۇوم كە حەزم نەددەكىد لېت
بېارېمەوه تا نەمھۇى.. خو دەمتوانى تکات لى بکەم.. هەتا
بېرمە لە خەوهەكەدا پرسىت: ئەوه چىيە.. ئەو ترس و
تۆقىنە چىيە دەنیي و چاوانت؟ من وتم: هىچ نىيە.. لە
خۆشيانا خىل بۇويمە..!".

"مه‌کرباز.. له خوشیانا خیل ببووی.. ئى؟".

"ئا بەخوا.. درۆ ناكەم.. هەتا من وتم: بمخۇ گيانەكەم بمخۇ.. ئەمشەویش نەمخۇی.. شەويىكى دىكە ھەر دەمخۇي.. كە تۆم بىنى ئەوهندە برسىتە.. قەستم دەكىد بىمە پارووپەك و ناو ھەناوت گەرم بکەمەو" بەدم گلەبى ژنیكى مېھرەبانەوە وتى:

"تۆ چۈن زاتت كرد خەونى وا بىبىنى؟ ئەو خەيال و ختۇورە خەراپە چىيە؟ ج رۆزىك دىوتە سۈزۈ تاسەو مەيلى من گەرم و گور نەبى؟ كە تۆ بەحال تووشى ژانسەرىيەك دەبىت.. ئىدى من حەجمانى لەبەر دەپرې.. تووخوا واز لەو كىتىپە دۆزەخىيانە بىتە".

"ئى.. ھەرتىن و تاولو گەرمى ئەو سۈزۈ مەيلەيە وا دەكتات كە تۆ بەكەي بە پارووپەك و قۇوتىم بەدەي.. ئەو سۆزە گەرمەيە واي گردووە تۆ لەناو خۆتدا بەشارىتەوە.. پاشان ئەو ترسى ھەللوشىن و لەناوچۇونە پەيونىدى بە تۆۋە نىيە".

"چۈن.. من لەو خەونەدا تۆم نەخواردۇوھ؟"
"بەللى.. بەلام ئەوهەيان بەدهستى من و تۆ نىيە.. ھەممۇ پىاپىك لەوە دەترى ژنیك لەوهختى جووتبووندا ھەللىووشى.. زۆرن ئەو ژنانەي حەز دەكەن پىاپ بۇونايە.. كە ناتوانن.. لەوانەيە له خەونەكانىياندا پىاودەكانىيان قۇوت بەدن.." .

ژنیکی منگن

که زانیم له حەزمەتانا سەری دەلەرزى و پەنجەی
شایەتمانەی خستوتە ناو دەمى و بە رقموھ نىنۈك
دەقرتىئى.. وەستام وەك كەسىءە پېشىبىنى ھەوالىكى
ترسناك بىكەت لىيە پرسى:

"چىرت؟"

"دەكىرى ھەر ھەممۇسى ترسى پىباو بى لەھەنە سەرلەنۈى
لەو دۇلانە تارىكە ئافرەتەوە قووت بدرى و لەناو ھەناۋىدا
تا ئەبەد.." .

ديسانەوە بى دەنگ بۇومۇ نەمۇيىرا رىستەكە تەھاواو بىكەم.
تۈورپەتەر ھاتە بەردىمەم و سەری لۇوتى بەر لۇوتى قەلەنگم
كەوت.. وەك لە مىنال بخورىتەوە.. وتى - "تەھاوايى كە.." .
"ھەندى جار لەناو ھەناۋاتا كە دەخەوتىم لەناكاو تىلت
دەداو من رادەچەنىم.. وام ھەست دەكىرد گەمە لەگەن
دۆستىكى تازەتىدا دەكەي." .

"دە باشە.. ئەمەيان زۆر تازەيە.. يانى دۆستىشىم بۇ
پەيدا دەكەي؟"

"خەونە.. مەردوومراو.. خەونە.. لەجىياتى ئەھەت و
ھاوارو خۆسۈرگەنەوەيە وا چاکە بە جووتە خەونەكەمان
شى بکەينەوە." .

"مەلى خەونەكەمان.. خەونى تۆيىھە بەس.. شى
بکەينەوە ها.. دە چاکە..".

"جارىكىيان ھىشتا زىندۇو بۇوم لە ھەناۋاتا.. پەيامىكىم بە
خويىنەكەتىدا نارد بۇ دىلت، سکالاڭى ئەھەم كە ناكىز

ئەوەندە دلرەق بىت.. كەچى تۇ لە رېقى من مانىت گرت لە خواردىن.. خەرىك بۇو لە بىرسانا بىمکۈزى.. جوولەكانت زۇر شەرپانى و دېنىدانە بۇون.. لە درزە كراوهەكانى سكتەوە، لەو قەفەزە زۇر جوان و ئاوريشمىنەي جارانى خۆم دەرپوانى و خۆزگەم بۇي دەخواست.. بەلام تازە ھەممۇ شىڭ تەواو ببۇو.. مەحال بۇو لى بىگەرىيى بىيەمە دەرەوە."

نائومىيدانە وازى لى ھىنامو يەك تەختە وەك ئەمەي ببورىيەتەوە بە پشتدا كەوت، لەسەر پىيغەفەكە راكشا، بە چەند جوولەيەكى مندالانە خۆى خەرىك كرد، شەرمۇ ترس و تۈورەبۈونىكى دەشارددەوە.. لەناوەوش دەكۈلا.. چاودپىيى تەقىنەودىيەكم لى كرد، لە بۇشايى ئاسمان راما، كەلەكەي گۈزى، كەوتە سەر لاي چەپى.. پاشان راست.. خۆى بەدەمدا خستو خۆى مات دا.. نەمدەۋىرا ھىج بىلەم.. كەتو پە خۆى كىيل كرددەوە و تى: "تازە تەواو.. خەمۇ زىراوە.. خەونەكەم بۇ تەواوکە." خۆم گران كرد، ويستم نەيگىرەمەوە، ھەرەشەي لى كردم كە ئەگەر نەيگىرەمەوە ھەر ھەممۇ دەورو دراوسييەكانت لى كۆ دەكاتەوە.. دەشمزانى راست ناكلات.. نائومىيدانە و تى:

"لەكۈزە بىيگىرەمەوە؟"

نائومىيدانەتر و تى - "بەرلەوەي كە بتخۆم.."

"من لە ھەناوتا بۈوم كە.."

شىستانە قىزىاندى "و تى بەر لەوەي بىچىتە ناو ھەناوم.. واز لەو ھەناوەم بىيەنە.. ھەناوم دارزى"

ڙنڍکی منگن

"ئهود دهگيڙمهوه که بيرم ماوه"
"پاڙيم.."

"من و تو لهو کهلاوه کونهدا به يهك گهيشتین، نازانم بو
لهو شويٽه پيسه بووين؟ لهوه دهچوو جي ڙوانى من و تو
سدهها جالجالوکه ديكه بووبي، من بهر له تو لهوى بووم،
بو بهدهختى ديهها جالجالوکه جوانكيله و رهنگاورنگ
دبوريان دابووم، قسمه بُ دهكردن، قسيمان بُ دهكردم، فاقا
دهنيو ئه و کهلاوه کونهدا نوكته بيزهودرو زور ناشيرينمان
بو يهكدي دهگيڙايهوه، بهدورما دههان و دهچوون، بوانيان
پيوه دهكردم، عاشقانه به گوييـدا دهيانچرپانـ.. که توـ كـتـوـ
پـ دـهـكـهـوتـيـ.. چـاـوتـ چـوـوهـ پـشـتـيـ سـهـرتـ.. کـهـچـيـ زـورـ
هـيـمـنـ وـ عـمـيـارـوـ زـيرـهـکـانـهـ خـوـتـ لـهـ گـوـورـهـ نـهـبرـدـ.. بـهـ
دهنگيڪي ناساك و تـتـ:

"بيبوره کـهـمـهـکـيـ دـواـکـهـوـتـ.. تـاـ لـهـ گـرـدـهـ پـهـرـيمـهـوـ هـهـرـ
چـوارـ پـهـلـمـ شـڪـانـ".

من گـويـمـ لـهـ توـ بـوـوـ.. کـهـچـيـ سـهـيرـيـ ئـهـوـ هـهـمـوـوـ
جالـجالـوـکـهـ تـوـقـيـوـهـ دـهـكـرـدـ کـهـ تـوـيـانـ بـيـنـيـ لـهـ چـاـوتـرـوـکـانـيـکـاـ
پـاشـهـلـيـانـ لـهـ مـنـ کـرـدـ.. سـهـيرـ بـوـوـ.. دـوـوـ پـزـدـيـنـهـ زـيـپـرـينـ
سـهـرـشـانـهـکـانـتـيـ روـشـنـ کـرـدـبـوـوـهـ، قـهـتـ وـأـلـاـوـ وـالـاـ
نـهـمـدـيـبـوـوـيـ، دـهـتوـتـ خـوـتـ بـوـ زـهـماـوـهـنـدـيـکـ لـهـ تـهـلـ دـاـوـهـ،
لـهـدوـاـيـ کـهـمـيـڪـ رـامـوـوـسـانـ وـ دـهـسـتـ لـهـ مـلـانـيـ بـهـ حـالـ دـوـورـ
کـهـوتـيـمـهـوـوـ بـهـ چـوارـ دـهـورـمـداـ باـزـنـهـيـهـکـتـ رـهـسـمـ کـرـدـ، وـامـ

زانی له خوشیانا سه‌ما ده‌که‌ی، ههر لهو خهوددا تۆم بینى
 زۆر به شینه‌بی تەونیکم بەدەوردا دەچنیت، زوو زووش
 دەتوت: مەترسە مالیکه له ئاورىشم.. بۇ خۆم و بۇ خۆتە،
 له بەر دیده‌ما رەنگ و شىوه‌ي جيات وەردەگرت.. دەتوت:
 مەترسەو ھەستە سه‌ما بکە.. گۆيىت لهو مۇسيقايىه نېيە له
 دۈورەوە؟ من له پەل و پۇ كەوتىبوم، له چاوترۇكانييّكا خۆم
 بىنېيەوە وام دەنئىو تەونە چنراوەكەی تۆ، چەندىن رايەن و
 بازنىھى دىكەت بەدەورمادا توند كرد، چىنин دواي چىنин،
 ھەلقاوهەئق تاولى وردو بارىك.. بەلام توندوجىر.. بۇون بە
 تۆپى دورى گيانم، تاۋىڭ جالجاڭوکە جوانكىلەكان ترسىيان
 شكاو له تۆرە چاك چنراوەكەی تۆ نزىك دەكەوتىنەوە، لهو
 ھەودا رەنگاواو رەنگانە ورد دەبۈنەوە، له تۆى دەست
 رەنگىن، لە منى بەندكراو له دەبۈنەوە، بارىكەكانەوە،
 نەياندەزانى مەسىله چىيە، ئەمەيان خانوچىكەيەكى
 بەھەشتىيە يان زىندان؟ لىت ناشارمەوە من لەزىر چاودوھ
 لە دونىای دەرەوەم دەرۋانى و خەوۇم بەھو سەربەستىيەوە
 دەبىنى كە تۆزى لەمەوبەر ھەمبۇو.. ھەنۈوكە له دەستىم
 دا، بە چوار دورى خۆمەوە گۆيىم له نىركە و نالەي جووته
 تىيىك ئالاۋەكان بۇو كە سەرمەستانە و عاشقانە بى ئاگا له
 خوييان و غەرقى لەزەت تەونە كانيان بەسەرخوياندا
 دەرماند، من جوولەم نەدەگەر.. بىگە شاخە كانىشىم
 نەدەبىزواند، جالجاڭوکەيەك زاتى كردو داۋىكى لهو تەونە
 چنراوەي دەورم قرتاند، له چاو تروكانييّكا دوو قاچى

ژنیکی منگن

پیشەوەت دریئر کردو قەپیکت له پاشتى ملى گير کردو
دەرحال خنکاندت، ووت: ئەود يەكىكىان، ئەوانى دىكە هەر
لەجىءە سېرىبۇون، ئەوان كە بۇ گەمەيەك ھاتبۇون لېيان
قەومما، دووھەميانىت دەنلىۋەندى ھەۋداو داۋەكاندا لۇول داۋ
بىز بۇو، سىيەميان خۆى ھاتە ناو دەمت و تۆش قۇوتت دا،
پەلامارى چوارەميانىت دا چۈزۈيەكتە لە پاشتى ملى راکردو
لەجىءە ھەرمەمو پەلەكانى شەكان و كەوتە سەرددەم،
وېستى راست بىتەوە، چەپۈكىكتە پىيدا مائى و پلىشايەوە،
ھېرشت كرده سەر پىنچەميان و شەلەيەكتە لەدەم ھاتە
دەرى و رشتت بەسەر بالايدا. ھەر زوو ديم توایەوە،
بەتەنها خالىكى رەش لە شوينى ئەۋدا بەجىماو ھىچى تر،
بەدەورى جالجالۇكە مردۇوهكاندا دەخولايەتەوە، ھەركامەيان
بەحال شاخى يان فاقچىكى بىچوولايە.. تۆ بە چەپۈكىك
رۇخت دەكىيشا، لۇوزت لە يەكەيەكەيان گير دەكردو
دەرزىيەك لە دەمتەوە دەردەھات و دەمدى كە چۈن
خويىنيان دەمژىيت، دەمدى تا دى گەورەترو قەلەمۇتر دەبىت،
ھەر دەتöt خويىنى ئەو دۆزمنانەت شىلەيەو تو
ھەلىدەمژىيت، جاروبارىش كە دلىنىا دەبۈويت جوولەت
نەدەكىد، بەلام لە ناواھوھ خۇت بۇ جەنگىك ئامادە دەكىد،
دەبۈو پىشىر لە رۇحى پىر لە غىرەو بەغالەت ئاگرېك
دابىگىرسايدا، ئاگرى رق و تولەيەك دز بەو جالجالۇكە جوان و
خنجىلانەي ھاوتۇخمى خۇت بۇون و دىزى ئەوانەشى كە لە
پاوا ژوان نەدەكەوتىن و ھاوتۇخمى من بۇون، ھىيىدى ھىيىدى
لىيەت نزيك دەبۈونەوە، بەنيازى سلاپو چاڭ و چۈنى، كە

لووزت دهخاند له لووزیان، ثان و سات دهمدی که لاشه‌ی هه رکامه‌یان به ددم ئازاریکه‌وه گرژ دهبوو، ویک دههات‌هه‌وه دهپووكایه‌وه، دهمدی که زارو زمانت، که لب‌هه و ددانت دهخسته ناو دهمی یه‌که‌یه‌که‌یان، خوینی هه‌موویانت دهمزی، تا دوا دلوب، ئوسا وده هه ر لاشه‌یه‌کی ساردو سپرو مردوو جیت ده‌هیشتن، جاروباریش که دلنيا دهبووی له مدرگی ئهوان، چپوکیکت به مندا ده‌مالی، من وام ده‌واند که تو حه‌زت له گه‌مه‌یه‌وه مه‌کربازانه‌وه به‌درؤوه‌وه‌کینه له دل ده‌مودت: ده واز بینه.. ده مه‌که.. ده عه‌یبه.. نا.. تو وازت نه‌ده‌هینا، ده‌گه‌پایته‌وه سه‌رم و ناو دهمی منت پر ده‌کرد له خوین و من فزدم نه‌ده‌کرد، له‌وه به‌هیزتر بwooی خوم بی عه‌قل بکه‌مو تو‌له‌ی خوم بکه‌مه‌وه، زاتم کرد به‌ناو ته‌ونه‌که‌تدا مل بنیم و ریگه‌یه‌ک بو خوم بکه‌مه‌وه، که ویستم بچمه سه قوربانییه‌کانتو سه‌یریان بکه‌م.. ده‌توت:

"به مردوویش واز ناهیئنی؟ به‌سه‌ریان ده‌که‌یته‌وه؟"

ده‌مودت:

"ئاخر گوناھن..!"

ده‌توت:

"بکش وه.. که‌س گوناھ نییه.. تو نه‌بی"

وای له ته‌ماست که له په‌لوبوی ده‌خستم، شلى ده‌کردم و تاویک و زیندووی ده‌کردمه‌وه، ده‌توت: ئه‌ها تو ئیس‌تاکه غه‌مگینی، که غه‌مگین ده‌بیت، من به له‌مسه‌یه‌ک روناکت ده‌که‌مه‌وه، به ترپه‌ی دلم ده‌تزانی له ج دوخیکدام، له‌رهی

ڙنڍکی منگن

دهنگم.. ههناشم که ههواي دهورمانى دهشلهڙاندو شتهکاني
دهورو بهر دله رزين.. دهتراني من خه يالم له گوييه و بير له
چى دهکه ممهوه، شنه بايهك که ههودا باريکه کاني
تهونه که مانى ده جوولاند ده تناسى يهوه، شيواني ههوا به
هاتنى جالجالوکه يهك عاشق جيابوو له باله فره
په پوله يهك که گيلانه دهکه وته ناو تؤري تهله و داوه کاني
تؤ، له دووري دووري دهتراني ههر زينده هر يك نيازى
چييه، تؤ به داوه به نيكى ئهستورى ئاورىشمن
ده به ستهوه که نه پچريت، بؤ هركوي ده چوويت له پى ئه
ده زوولانه و ئاگاداري هه موو جووله و ههست و خوستيکي
من بوييت: له کوتھ كوتى نارپىکى دلم، له خه يالي خهراپم
ئه وکاتهى ده مويست رابكه و قورتارم بېت.. که چى له
تهون و رايەلى خانوچكە كەمان گير ده بوم، ئان و سات
بوييتهوه بهو (پاكىز) ئى ئىستاو جالجالوکه کانت
ده خواردو ده تكرماندن، ناو گه لىت لى بلا و كردي بووه و هر
هه موو جالجالوکه نير و ميييه کانت هه لىدده لووشى.. له
دامىنتهوه.. ده توت ده چنه ناو دهمى ئه شكه و تيکي
تاريکه وه، ده موت: بؤ جالجالوکه ميييه کان تيگه يشتمن بؤ..
به لام نيره کان چييان كردووه؟

ده توت: تؤ نير نيت.. گه ره كمه تو خمه که ت بير يته وه!..
چهنده پتر جالجالوکه کانت هه لىدده لووشى، پتر ده ئاوسايت و
گه وره تر ده بوى، ئه ونه گه وره و بلند که من
نه ده گه يشتمه قوله پيت، له دووري دهه ده توت دامىنت
سيگوشەي بهرمۇدايمەو شته کاني دهورو بهر قووت ده دات و

هه‌لّدله‌لووشیت، له‌به‌ر ده‌مته‌وه گه‌رده‌لوولیاک جال‌جالوکه‌کانی
 کو ده‌کردوه و راید‌مالی و به موعجیزیه‌ک که هه‌ر له
 خوت ده‌هات له‌ناو‌خوتدا بزرت ده‌کردن، تا گه‌رده‌لووله‌که
 نه‌مترسینیت تو چنگت گرتبووه من، من له‌ناو له‌پتا له
 ترسانا ویک ده‌هاتمه‌وه و ده‌چوومه‌وه باریه‌ک که دواجار هه‌ر
 به‌ق‌ه‌د بی‌چووه جال‌جالوکه‌یه‌کم لی مابووه، ناو چنگت
 ئه‌ودنه گه‌رم بوو که ونه‌وزم ددادو خه‌ه ده‌بیردمه‌وه، هه‌ر
 هه‌موو هی‌لکه‌کانیشت هه‌لّدله‌لووشی، ده‌مپرسی: ئاخه بؤ؟
 ده‌توت: من ده‌زانم که تروکان و گه‌وره بوون.. چیان
 لیدیت؟

"ناچار پاشه‌و پاش کشامه دواوه، هه‌ر که ده‌مویست
 بجوولیم، تو بـه‌دوو هـنگاو دـگه‌یـشـتـیـتـه سـهـرمـو قـهـپـتـ
 دـهـگـرـتـه قـاـچـیـکـم دـهـقـرـتـانـدـ، مـن دـهـمـوـیـسـتـ بـتـگـهـرـیـنـمـهـوهـ
 رـوـزـانـیـ یـهـکـهـمـیـنـیـ حـهـزـوـ دـلـدـارـیـ، شـهـوـانـیـ شـهـیدـایـیـ.. بـیـرـتـ
 بـیـنـمـهـوهـ کـهـ توـ خـهـیـالـتـ خـهـرـاـپـ کـرـدـوـوـهـ، ئـهـ جـالـجالـوـکـهـ
 وـرـدـیـلـانـهـ حـهـزـیـانـ لـهـ گـوـرـینـهـوـهـ رـاـزوـنـیـازـهـ.. دـهـمـوـتـ: ئـهـهـاـ
 دـهـ توـ سـهـرـ بـهـرـزـ کـهـرـدـوـهـ.. ئـهـهـاـ بـهـمـ شـهـوـهـ مـانـگـوـ
 ئـهـسـتـیـرـهـکـانـ جـورـشـهـ وـتـرـیـفـهـیـهـکـ دـهـبـارـیـنـ.. ئـهـهـاـ چـهـنـدـ
 جـوـانـنـ، توـشـ دـهـتوـتـ: "غـافـلـمـ دـهـکـهـیـ؟ بـهـوـ هـهـوـرـوـ هـیـلـهـ کـواـ
 مـانـگـوـ ئـهـسـتـیـرـهـ دـیـارـنـ؟"

لهـوـ خـهـوـهـدـاـ زـوـرمـ بـرـسـیـ بوـوـ، حـهـزـمـ دـهـکـرـدـ شـتـیـکـ بـخـوـمـ،
 هـهـرـ شـتـیـکـ.. هـهـرـ هـیـجـ نـهـبـیـ ئـیـسـکـوـ پـرـوـسـکـیـ
 قـورـبـانـیـیـهـکـانـتـ بـخـوـمـ، نـهـتـهـیـشـتـ.. دـهـتوـتـ:

ژنیکی منگن

"من ده زانم گوشتى ئەوانىت لەلا شىرىينە و حەز دەكەي
بىيانخۇي..!"

من دەمپىرسى:
"ئەى چى بخۆم؟"

تۆ زۆر بىشەرمانە فاچىكتەللىرى و ناوگەلى خوت
پىشان دەدام و دەتوت - "ئا ئەوه بخۆ..!"
لەو خەوددا ج شەرم و حەيا هەيء، نەتمابۇو.. دلىقانە
دەتوت: - "گەر تىنۈوتكە با چۈرىك مىزىت بۆ بىكەمە ناو ئەو
قاپولكەيە." لە حەزمەتانا ھۆن ھۆن دەگرىام، بىرۋام
بەگۈئى و چاوهكانى خۆم نەدەكرد، زۆر بى بەزەييانە قىسىت
فرى دەدا، چاوهكانىت ھەر ئەو چاوانەي خوت بۇون.. وەلى
پې بۇون لە مەزاق و پقۇ كىينە، مىت گەراندۇو ناو ماتى لە
تەون چىنراوت، مىشىڭ پىسى ھەلە كىردو ھاتە ناو
مالەكەمان.. بە گىزە گىز بەسەر سەرمانەوە دەفپى، تۆى
غەزەب فۇويەكتى كىردو بالەكانى ھەلۆھىرى و كەوتە بەر
دەمى من..

وتنى: "دەى بىخۇ..!"

پېم وتنى: "كەدى دىيۇتە من مىش بخۆم؟"
تۆش عەييارو بەدنىيەدانە پرسىت: "ئەى بۆ گوشتى
جالجالۇكە دەخۈيت و ھى مىشىت پى ناخورى؟"
ھەر لەو خەوددا تۆ مۇعاجىزە بۇويت، فۇويەكتە
لەمىشەكە كىردو زىندۇو بۇوه فەرى، بۆ بەدبەختى بەسەر
سەرەي منەوە نىشتەوە، ئەوەندە ماندۇو بۇوم نەمدەتۋانى
لە خۆمى دوور بەخەمەوە، دەتوت كېۋىكە.. نەك مىشىكى

چکوله‌و هیج، خه‌ریک بوو سه‌رم به‌ردبؤوه، که‌چى
نه‌دهفرى.. توش قاقا پىددەكەنیت، لەلاتەنیشتەوە ھەردوو
چاوه شووشەيیەكانت دەدرەوشانەوە، بريىسکەيەكى شەپانیم
تىيا به‌دى كردن كە لەناوچەدەوە دوو لەتى دەكىرم.. تو
دەتوت:

"سەر ھەلېرە واز لە مانگو ئەستىرەكانت بىنە، سەيرى
بالەكانى ئەو مىشەى سەر سەرت بىھ كە ھەر دەلىيى گەلاي
پې لە ورده دەمارى درەختىكىن".
زاتم كردو دەمم ھەلھانى و وتم:
"چەندە بى زۇقىت!"
تەفيكت لى كردم و تت:

"دەمت داخە.. ئەگىبا بۇتى پې دەكمەم لە خوين..!"
تاويىكى پى چوو.. ھەر دەووڭمان بى دەنگ بۇوين..
نەمدەتوانى سەر رابوھشىئىم و مىشەكە لە خۆم دەركەم،
ئان و سات جالجاڭكەيەكى جوان و وردىلەتر گەرەكى بوو لە
شۇورەي مالەكەمان نزىك بىتەوە، نەمزانى ج زوو..
لە كۈچەنەنگ، دووجاوى ئاوى، پەل وپۇ درېز، ناو قەد بارىك،
پاشەل بەرز.. بە چەپ و راستدا دەپروانى و دەك ئەھۋى لە
پاۋىك بگەپى، بە لەنجه‌ولار بە چوار دەوري مندا دەھات و
بەرسكى سې لە زەھىيەكە دەخشاندو نزكەيەكى
شەھەدتبازانە لە ھەموو ئازاي جەستەيەوە دەھاتە درى،
تۆ وَا خۆت دەنواند كە نەتدىووه، ھەر دەوو قاچى پېشەوەي

ڙنڍکی منگن

به رز کرده وه وهک یه کئیک بیه وی سه ما بکات، که چی من
بینیم فاچه باریکه کانی له خوں و تۆز پاک ده کاته وه، له و
ڙنه پاک و خاویتانه ده چوو که تازه له گه رماو دینه وه خو
لووس ده کهن، بینیم دوو بالی لی پوا، تاویک له زه وی به رز
بیو وه فری، نیشته وه شه رمنانه ئاوریکی لای توی دایه وه،
له ڙنه چاوتیلانه ده چوو که ئه گهر خیل نه بن هیج
جوانیکیان تیا نابی، ههر له خویه وه وهک ئه وهی له ده ره وه
باران ته ربی کردبی و بیه وی جل له بھر خوی فری دا.. دوو کاژو..
سی و.. چوار کاژ.. تا وای لی هات له ڙیز پیستیکی سپی و
ساف و ته نکدا شه پولی خوینی ئالی بیینم، دیسانه وه
زه و قیک که لله می ته زاند، هه و مسیکی گه رم وهک پشکو له
هه ناومدا ده سووتا، توش ورد ورد نیگا هه ردو و کمانت
ده کرد، که زانی من له په لوبو که و تووم.. له ترسی تو
نا جو ولیم، ئه و سی جاران به چوار دهور مدا خولا یه وه
با زنه ی بونیکی به دهور مدا رهسم کرد که ته او شل و خاوی
کردمه وه و که له بھر چاومدا ده خولا یه وه له وه ده چوو منیش
وهک ئه و له تاو ئه و بونه خوشہ خیل بوو بم، که خیل بووم
تؤم لی بووی به دوو.. به سی.. به چوار.. به ده جال جالوکه..
له ده لاوه تو هیرشت کرده سه ره و جال جالوکه ساواو
به سته زمانه و کردت به ده پارچه.. من سه رکزو زه بونانه
له و قاچانه ورد ده بومه وه که له پاش مردنیشی هه ر
ده جوو لان، که وه ناگا هاتمه وه.. سه یرم پی هات که له و ماوه
کور ته دا ئه و قه سا بخانه یه ت دروست کردو وه، ئه و ماوه

کورته‌ی که من تیایدا بی‌ئاگا له خوم خیل ببوم..
 نهدچووه عه قلم ئهو همو خوینه پزاوه هی تنه‌نا
 جالجالوکه‌یه ک بی.. کتو پر هاوارت کردو من راچه‌نیم:
 "ئهو دمامکی زهبونییه له سه رپوخسارت لابره، ئهو
 چوانهت وا ته‌ر مهکه، وا مهنوینه که حهز له هیج کام
 لهو جالجالوکه ساوایانه ناکهیت، تو چهنده خوت بی باک و
 بی خیان پیشان بدی.. من هارتر دکه‌ی، چونکه هه ر له
 فیلی بی باکی و بی خهیائییه ئهوان پتر له تو دینه پیشی و
 بونت پیوه دهکمن، تو درنده‌ترین جالجالوکه‌ی، چهند حهز
 دکه‌ی ودک شاره میرووله به دوری تو‌دا بازنه و شوره
 رسنم بکهن.. تو به‌تمای چیت له‌راهی خوا؟".

دەتھیست بگریت.. له سه رخوو به فیزی شازنیکی
 هەوھسبازفوه له من نزیک بسویتەوە.. چوانات پر بون له
 قەھرو شەھودت.. وتت:

"ھەوھست ھەیه؟ لەھو دەچى حهز بە راموسانیک
 بکەی؟"

ھەر واش بwoo.. وەلی من نەمدەتوانی نه سەر بلەقىنە و نه
 به زار وەلّامت بدهمەوە، تو بە دورمادا خولایتەوە ئهو
 بونەت بلاوکرددوھ کە شیتى شەھودتىکى دەکردم.. بونیک
 کە ھەموو جار وامدەزانى يەكەمجارە كەيلم دەکاو
 دەمتاسینى.. منگاناه و تت:

"من مەيلم لېيە؟"

ڙنڍکی منگن

هه لبـهـت.. دواي خوارـدـنهـوهـى خـوـيـنـى ئـهـوـهـمـموـوـ
جالـجـالـوـكـانـهـ دـهـبـوـ بـهـ خـوـشـتـرـىـنـ گـهـمـهـ كـوـتـايـىـ بـهـمـ خـوـيـنـ
پـشـتـنـهـ بـهـيـنـىـ .. وـتـتـ:

"خـوـتـ ئـامـادـهـ بـكـهـ .. ئـهـمـشـهـوـ كـوـتـايـىـ نـاـيـهـ ..!"

وـشـهـىـ "كـوـتـايـىـ نـاـيـهـ" زـنـدـهـقـىـ بـرـدـمـ، سـرـ بـبـوـومـ، زـمانـ
لـهـ گـوـ كـهـوـتـبـوـوـ، بـوـ هـرـ كـوـ ئـامـدـهـكـرـدـ سـهـرـمـ دـهـيدـاـ لـهـ دـيـوارـهـ
چـپـ چـنـراـوـهـكـانـىـ تـوـوـ دـاـويـكـىـ بـارـيـكـ وـ تـيـزـ وـدـكـ گـوـيـزـانـ لـهـ
ملـمـ دـهـئـاـلـاـ بـهـ دـيـوارـهـكـانـ دـهـكـهـوـتـمـ وـ دـهـاتـمـهـوـ بـنـ دـهـسـتـوـ
پـيـيـ تـوـ، زـوـرـ گـرـگـنـ وـ چـكـوـلـهـ بـبـوـمـهـوـ، تـوـ لـهـسـهـرـ خـوـ روـوـهـوـ
لـاـيـ منـ دـهـاتـىـ، بـهـسـهـرـ لـاـشـهـىـ لـهـ خـوـيـنـ گـهـوـزـيـوـىـ
جالـجـالـوـكـهـ مـرـدـوـوـهـكـانـداـ هـنـگـاـوتـ دـهـنـاـ، هـمـمـوـ قـاـجـ وـ فـولـتـ
خـوـيـنـاـوىـ بـوـونـ، هـمـمـوـ دـهـمـوـوـ پـلـتـ.. لـوـورـتـ لـهـ منـ نـزـيـكـ
كـرـدـهـوـ، وـاـمـ زـانـىـ مـاـچـمـ دـهـكـهـىـ، خـوـىـ مـاـجـ بـوـوـ.. مـاـچـىـ تـوـ..
كـهـچـىـ كـهـلـبـهـكـانـتـ لـهـ لـيـوـهـكـانـمـ گـيـرـ كـرـدنـ.. پـيـتـ سـهـيرـ
نـهـبـىـ.. منـ دـهـزـانـمـ جـالـجـالـوـكـهـ كـهـلـبـهـىـ نـيـيـهـ.. بـهـلـامـ لـهـ
خـهـونـهـداـ تـوـ هـهـتـبـوـوـ، وـاـتـامـهـزـرـوـيـانـهـ دـهـتـمـزـيـنـ كـهـ تـكـ تـكـ
خـوـيـنـ لـهـ لـيـوـهـكـانـمـ دـهـتـكـانـ، دـوـاجـارـ بـهـ يـهـكـ قـهـپـ لـيـوـيـ
ژـيـرـهـوـمـتـ قـرـتـانـدـوـ قـوـوتـتـ دـاـ، پـاشـانـ زـيـاتـرـ لـيـمـ هـاتـيـتـهـ
پـيـشـ وـ مـنـتـ لـهـ ئـامـيـزـ كـرـدـوـ تـونـدـ بـهـ خـوـتـهـوـ دـهـتـگـوشـيمـ، وـاـ
تـونـدـ كـهـ يـهـكـ دـوـوـ پـهـرـاسـوـومـ شـكـانـ، كـازـيـكـتـ لـهـ منـ دـهـگـرتـ،
تـاوـيـكـ وـ پـاشـانـ لـهـ رـزـوـتـامـ لـيـدـهـاتـ، مـاسـوـلـكـهـكـانـ شـلـ
دـهـبـوـنـهـوـوـ دـهـرـشـامـهـوـ، جـوـوـلـهـمـ نـهـدـهـماـ، لـهـپـهـ وـرـوـوـ
دـهـكـهـوـتـمـ، تـوـ هـهـرـ بـهـ كـهـلـلـهـىـ سـهـرـ لـهـ مـنـتـ هـهـلـدـدـاـوـ هـاـوارـتـ
دـهـكـرـدـ كـهـ مـنـ مـالـهـ جـوـانـهـكـهـتـمـ لـيـ پـيـسـ كـرـدىـ..

پاشان خوت بهرز کرده‌و و دهت خسته ناو ده‌می
 خویناویم و تا بوت کرا له ده‌ممه‌و.. له لیوی فرتاومه‌و..
 له پووکی بریندارمه‌و.. له بن مه‌لاشوومه‌و خوینی پهشی
 منت ده‌مژی. به زمانت له زمامن ده‌گه‌رای.. زمانت ئه‌وهنده
 دریز بوو له ده‌ممه‌و گه‌یشه ناو هه‌ناوم.. له شتیک
 ده‌گه‌رای.. مت نه‌مدهزانی چیه.. ترسام له‌وهی له روح‌م
 بگه‌ری، له ترسانا زمانی خوم شاردبیوو.. نوساندیووم به
 بن مه‌لاشوومه‌و، دواجار دوزیته‌و، که‌لبه‌کانت لی گیرکرد
 سه‌ری زمانت قرتاند.. ته‌واو.. دونیا له‌بهر چاوم تاریک
 ببوو، تا ده‌هات بچکوو له ده‌بوبومه‌و، وا بزانم که‌میکم خوین
 تیا مابوو که دهت دور خسته‌و، تا ده‌هات له‌شم گرزو بی
 خوینی خوم و هالاوه‌که‌ی له قورگت‌هه‌و ده‌هاته ده‌رو کاسی
 کردم، تا ده‌هات شه‌و تاریکتر ده‌بوبو، له‌وه نه‌ده‌چوو
 خوینیکی گه‌شت له‌وهی که مژی بوبوت له له‌شمندا مابی.. به
 سکالای ژنیکه‌و که له‌سهر ئاول ئاگر بی ده‌توت: بو زه‌وقت
 نییه؟ که‌ی تو ئه‌وهنده سارد بوبوی؟ ده هه‌سته‌و.. ده‌زانم
 عه‌زره‌تی و تامه‌زره‌و بون سری کردوویت، هه‌ر ئیس‌تا و
 ده‌کهم خوینت گه‌رم دابی و قولپ بدات.. که‌ف بچری.. جار
 جاره دهت ده‌کرده‌و و هه‌مموو سه‌ر و که‌للهی منت ده‌خسته
 ناو ده‌می خوت و ده‌توت:
 "له‌وه ده‌چی سه‌رمات بی.. بو دانه‌چوقدت پی که‌وت‌وود?
 ده‌با گه‌رمت بکه‌ممه‌و".

ژنیکی منگن

یه که یه که دهسته کامت دهسته ناو دهست تا گه رمیان
 بکه یمه و، که چی له بی خوینی و باریکیدا هه لذه و هرین،
 ئه وهنده منت هه لگلؤفی، ئه وهنده بمناوی دهست له ملاني و
 راموسانه و منت هیاناو برد که ئیدی هه رچی هیزو شه نگ
 هه یه نه مما، سه د جاران که وتمه سه ده و تو به زور کیلت
 ده کردمه و.. ده تو:

"د عهیبه داوشکی.. چون وا دلی؟ من ئه و هه ممو
 غه ریمه م کوشت تا تو هی خوم بیت.. ده تو هه سته وه و
 سهیرکه.. بزانه خوشە ویستى من ج قەسابخانە يەكى جوانى
 دروست کردووه.. تو بزانه گەرمى خوینى من بۇ تو ج
 گۆمیکى پې لە خوینى ساردى لم ناوه دروست کردووه..
 هه سته وه.. ئەم لاشانە گەواھى ئەقینى من بۇ تو.. ئەم
 کوشتارگایه تو دروستت کردى.. هەر كەسیك زات بکات و لم
 پەر زینە نزیك بیتە وەو بى بهم دیودا چارەنۇوسى لم
 كۈزراوانە رۇوناکتى نابى.. هەستە وەو دەم لە زەھى گىر
 مەكە.. هەستە وەو دەم بىنی بە هەناسە مە وە.. تو ببىنە ج
 كەزاوەو كوللەو پەر دەيە كم بۇ دروست کردووی.. مائىكە لە
 ئاورىشم بۇم چنىويت.."

ئه و تهونە رەنگاورەنگە مالى من و تو بۇو، چەندەها
 ئاورىشمى زۆر بارىك و بەتىن، مائىك بۇو لە شىيە كى
 بازنه يىدا، چوارچىيە كى توندو تو لۇ و بى كەلىن، وەن پې
 لە دەروازە ئەنەن كە جە لە خوت كەس پەي پى
 نەدەبرە، داوه كانىش لەو چوارچىيە دەيىز دەبوونە و
 تاوه كو لە خالىكىدا يەكىان دەگرتە و بۇ ئەوهى كۈنترۇنى

قەبارەی مالەکە بکات، چەندین تەونى وردچنراو لەناو
 يەكديدا كە مەحال بwoo من كەلينيڭ بۇ دەرباز بۇونم
 بدوزمه‌وه، زيندانىيکى خاۋىن كە تو ناوت ناوابوو
 "خانۇچكەي خەونەكان" يان "بەھەشتى چۈرۈلەمان"، وەلى
 من ناوم نابوو "قوتووو تەقەت" يان گۆرسەتىنى پازو
 نەيىنېيەكان، هەر دەتöt قەلايەكەو هەر دەروازەيەكى سەد
 قىلۇن و كىلىلى شاراوهى ھەمە، تو ھەميشه بە مەكرو فىلەوه
 ھات و چۈت دەكىد كە رېڭا شاراوهكاني نادىارو منيان وېل
 دەكىد، دەپارامەوه لېت كە خۇت بمبەيتە دەرەوه تاوهكو
 ھەوايەكى پاك ھەلمۇزم، تو زىك ھەتاو بېرىتە ناو
 چاوهكانم و رۇشىن بېنەوه، جومگەكانم گەرم دابىن و
 ماسولەكانم بجولىن و خويىنى خەستى شى بېتەوه.. مەحال
 بwoo.. ئاخىر من دەنگم بە كەس نەدەگەيىشت، نەمدەزانى لە
 دەرەوهى ئەم مالە دونيا ج باسە، ئاخۇ ھەر بە تەنها من
 دىيل و بەندەوارم يان جىگە لە منىش جالجاڭلۇكەي دىكەي لە
 من نىيرتىريش ھەن كە دىيل و بەندەوارىن لە زيندانەكانى
 تردا؟ زيندانى ئەبەدى.. لە دلى خۇمدا دەمۇت: ج درەنگ و
 ج زوو خۇت ئازادم دەكەي ياخود فريادرەسىك دېت و لەم
 زيندانە جوانە قورتارم دەكات، تو شى بېباڭ لە ترس و
 مەراقى من خۇت بە داۋىكەوه ھەلّەۋاسى و جۇلانەت
 دەكىد، تاۋىيىك رۇووه سەرەوه تاۋىيىك رۇووه خوارەوه، بەلاي
 چەپ و راستدا، من دلىيا بۇوم كە تو بىنایىت كزەو ھەرگىز
 بى چاۋىلەكە نەتەدەتوانى رۇون و ئاشكرا شتەكان بىبىنەت،

ژنیکی منگن

کەچى لەو خەونەدا ھەزاردەا چاوت ھەبۇو، دەتوت ورددە ئەستىرەن و دەبرىسىكىنەوە، ھەمەو دۇنىيات دەبىنى، لە ھەر كۈن و قۇزبىنىڭدا خۆم بشاردايەتەوە. رېك دەھاتىت و سوارى سەرم دەبوبىت، ھەر رۆزدە سەدەدا جار شىلەيەكى ژەھراوبىت دەرىشته سەر داوهەكان تا ئەگەر ھەر مىش و مەگەزو جالجالۇيەكى سەرلىيىشىۋاھات، بە داوهەكەوە بلکىت و بىرىت، بە شىئىنەبىي و خانمانە، ھەروەك كابانىكى خاوىن ئەنەن مالەت پاڭ دەكردەوە، ھەمەو ئەوانەي بەداۋە دەبۇون، دەبۇون بە ڙەمىيکى ئاسانى تۇ، دواي ھەر ڙەمىيکى خويىناوى دەستت و قاچەكانت لە گەردۇتۇزو خويىن پاڭ دەكردەوە، ھەرگىز تىئر نەدەبوبىت، بەسەرى پەنجە دېوارە لە ھەمودا چىنراوەكانت سەح دەكردەوە، سەرەتا لە چەند پەنجەرەيەكى چۈلۈنەوە ھەتتاۋو تەريفە دەپزايە مالەكەمان، كە تۈورە دەبوبىت.. ھەر جارەو پەنجەرەيەكت دادەخىست، ھەر جارەو لە خەو ھەلدىستام دەمدى يەكىكى دىكە لەو پەنجەرانەي دلەيان خوش دەكىرد، سفتت و بىنەلىن چىنراوە، كە غەمگىن دەبۇوم دووسى مىشت دەخستە بەرەممۇ قاچەكانت بەناو دەمە لووسىكەتدا دەھىنَاو دەبىرد، گوايە خۇت لە خۇلۇن و تۆزى پاڭ دەكەيتەوە، كە پىت دەوتىم بەيانى باش.. رۆحەكەم.. ئىدى من حەزم دەكىرد ئەو رۆحەم ھەلاھەلابىت مادامەكى من رۆحى تۆم، لەو دەچىوو ھەندىك جار بىئاڭا لە خۆم گازىم لى بىرىت و سې دەبۇوم و لە پەل و پۇ دەكەوتىم، لەو دەچىوو ھەر جارەو بۇ ماۋەدى چەند رۆزىكى حىگۈر كىيم پېيىكەيت و بىگۈزىتەوە شوينى

دوروو لاجه‌په‌ك، دور له چاوانی ههـر هـمـموـو
 جـالـجـالـلـوكـهـكـانـيـ دـيـكـهـ لـهـ حـهـشـارـگـهـيـ پـهـنـهـانـداـ تـهـقـهـتمـ
 بـكـهـيـتـ، جـارـهـبـوـوـ كـهـ لـهـ خـهـوـهـ درـيـزـهـكـانـمـ بـيـدارـ
 دـبـبـوـوـمـهـوـهـ.. لـهـنـاـوـ كـلـؤـرـىـ قـهـدـىـ پـيـرـهـ درـخـتـيـكـداـ خـوـمـ
 دـهـدـوـزـيـيـهـوـهـ، يـانـ ژـيـرـ پـنـچـاـكـ وـ دـهـوـنـيـكـ، بـهـرـدـهـلـانـيـكـ،
 گـيـاـوـگـولـيـكـ، بـيـسـتـانـيـكـ، ژـيـرـ ئـينـجـانـهـيـهـكـ گـهـورـهـ لـهـ مـائـيـكـ
 زـفـرـ رـازـاـوـهـدـاـ، ژـيـرـ كـورـسـىـ وـ لـهـ مـوـبـهـقـيـكـداـ، هـمـنـدـيـكـ جـارـ لـهـ
 ئـاـوـدـهـسـتـخـانـهـيـهـكـ زـفـرـ بـيـزـهـوـرـدـاـ.. هـهـرـ خـوـتـ دـوـايـ
 ماـوهـيـهـكـ كـهـ بـوـنـيـ بـيـزـارـيـمـ لـيـدـهـاتـ، بـهـ دـوـوـمـداـ دـهـگـهـرـايـتـ وـ
 پـيـشـمـ دـهـكـهـوـتـيـ تـاـ دـهـتـبـرـدـمـهـوـهـ هـهـوارـيـ كـونـ، پـيـتـ دـهـوتـمـ تـوـ
 مـانـدـوـوـرـيـ رـيـگـهـيـتـ.. دـانـيـشـهـ وـ هـيـجـ مـهـكـهـ، هـهـرـ ئـيـسـتاـ رـاوـتـ بـوـ
 دـهـكـهـمـ، وـايـ لـهـ فـرـوـقـيـلـيـ رـاـوـدـكـانتـ، كـهـ پـهـلـمـتـ بـوـوـايـهـ دـلـوـپـيـكـ
 لـهـ شـيلـهـيـ شـيرـينـيـ نـاـوـ زـارتـ دـهـرـشـتـهـ سـهـرـ خـاـكـيـ نـزـيـكـ
 دـهـرـواـزـهـكـهـ، جـارـهـبـوـوـ ئـهـوـ شـيلـهـيـهـتـ دـهـتـكـانـدـهـ سـهـرـ يـهـكـيـكـ
 لـهـوـ گـهـلـاـيـانـهـيـ لـهـ دـهـورـيـ مـالـهـكـهـمانـ كـهـوـتـبـونـ، يـانـ پـهـرـهـيـ
 گـولـيـكـ، جـارـهـبـوـوـ دـلـوـپـهـشـيلـهـكـانـ لـهـ پـاـشـهـلـتـهـوـهـ دـهـرـزـانـ،
 دـلـوـپـهـكـهـ نـهـدـتـكـاـ كـهـ بـهـ سـهـدـهـاـ مـيـشـىـ سـهـوزـبـاـوـ، هـهـرـيـهـكـهـ وـ
 لـهـلـايـهـكـهـوـهـ، لـوـوـزـيـ تـيـوـهـ دـهـزـنـدـ، تـوـشـ لـهـدـوـاـوـهـ چـزوـوـيـ
 خـوـتـ لـهـ پـشـتـيـانـ گـيـرـ دـهـكـرـدـوـ دـهـتـكـوـشـتـنـ، خـوـ دـهـيـهـهاـ نـيـرـهـ
 جـالـجـالـلـوكـهـ گـيـلـيـشـ هـهـبـوـونـ كـهـ بـوـنـيـ ئـهـوـ شـيلـهـيـهـ شـيـتـيـ
 دـهـكـرـدـنـ وـ دـهـهـاتـنـ، واـيـانـ دـهـزـانـيـ بـانـگـيـ شـهـهـوـتـ وـ هـهـوـسـهـ،
 مـيـيـهـكـانـيـشـ دـهـكـهـوـتـنـهـ دـوـايـانـ، يـهـكـهـ يـهـكـهـ دـهـتـكـوـشـتـنـ،
 بـيـزـهـوـرـانـهـ مـيـشـهـكـانـتـ فـرـيـ دـهـدـاـيـهـ بـهـرـدـهـمـيـ منـ وـ خـوـيـشـتـ

ڙنڍکی منگن

دهمت دهسته خوینی جالجالوکه کان، ئەمەيان چەپەلزىن
پاوبۇو..

تۆ تاوهکو رازىم بىھىت جالجالوکە دىكەت بۇ راۋ
دەكىدم، جالجالوکە پەنگاو پەنگو ناسك بەدەن كە من لە
ژيائىما نەمدىبۈون، ھەر بەم بىانووه دەتكوشتن، تاك و
جووت و كۇ، ھەر جارەو بە چەشنىڭ، لەگەن گىاۋ گۈن
لاشەيانت تىكەن دەكىد، مەت ناچار دەكىد كە بىانخۇم،
دەم و ليّوی بە خوينى ئەو قوربانىيەن تۆ سوور بىھەن، پېت
دەوتەم: ئەها چەندە زەردۇ لاوازىت، پېستت بەسەر
ئىيىسقانتەوە داکەوتووه.. دەبىخۇ.. سەيرە.. ھەر واش بۇوم،
چۈنكە كە ھەستام مىز بىھە ئىيىسانى جومگە كانم ئەمەندە
وشك بۇون كە كېرىيان دەھات و بەرىيەكىدى دەكەوتەن،
ھەرگىز لە راۋ ماندوو نەددەبۈويت، نىچەرەكانت لە
جالجالوکە تۈقىيۇ ھەممو زىنلەدەرەكانى دىكە بە
ھەلەداوان خۆيان خۆيان دەكوتايە كۈن و قۇزىن و گۆشە و
كەلەبەرەكان، تۆش چىنگ لە سەرشاڭ دوايان دەكەوتى، ھەر
كامەيان دوا دەكەوت تۆ پەلامارت دەداو قاچەكانىت
دەقىرتاند، ئەوھى كە بىجەنگايە.. وھى بە حالى، ناو قەدى
بارىكى دەيەھا لەو جەنگاودە بەستەزمانانەت دەشكاند،
چاوت كويىر دەكىدن، رقى دونىيات لەو جالجالوکانە بۇو كە
پەنگاوارپەنگ بۇون و بەنازو فيزىيەكە و بەدەورى مالەكەمان
پىاسەيان دەكىد، پەت لەوە رقت ھەلەستا كە ئاورىيىمى
بارىئەو پەنگاوارپەنگييان دەرەددا، من سەرسام بەو
ئاورىيىشمانە دەكەوتە دواي ھەندىيەكىان، تۆ بەرت

پېدەگرتەم و يەكە يەكە دەتكوشتن، ئەوانەى كە لە دواوه ئاورىشمىان دەردددا تۆ مىزت پېدا دەكردن و دەتقىزىندىن، كۆت دەكىرنەوە دەتوت: پەلە مەكە هەر ئىستا لە گۆشتى ئەو خرۇ خەپانانە سووبىتىكى وات بۇ دەكەم لە ھەممۇ ژيانىدا تامىت نەكربىي، هەر بەتەنەجا جالجالۇكە مىيەكانت نەدەكۈشت، بۇنىكى خۆشت بە با دەكردو ھەوا پې دەبۈو لەو بۇنىكى كە جالجالۇكە نىردىكاني دەخستە سەر ھەواو، ھەۋەسى ئەوهى كە پىز لىت نزىك بىنەوە، بەدەم سەماوه، بە پەل كوتان و دەم كردنەوە خولانەوە مۇسىقايەكىان بۇ دەناردى، هەر كامەيىان خۇزگەي دەخواست كە سەماوه مۇسىقاكەي دىلت بىبات، تۆش بە لەنجهوە، بى شەرمانەو بە بەرچاوى منھوە بە چوار دەورياندا دەخوايتەوە، بەدەم سەماوه ناو گەلتلى بىلاو دەكرددو، هەر خولانەوە كى تۆو چەند تەھول و تەونت بە دەورياندا دەچىنى، ئىتىز كە لەو ئاورىشىمە لىنجانەت گىر دەبۈون، وەك قەسابىكى خاۋىن دەكەوتىتە لەت و كوتىرىنى ھەمۈويان، چەند ئازاوا بويىرۇ ھار بۈويت، زىرددەوالە و پەپولە و ھەنگو كوللەت ھەر بە ئاسمانەوە راۋ دەكىردى. كە دەكەوتىنە ناو تەونەكە تۆ دەچووپىتە گۈزىان، يەكە يەكە كاڑت لە پاشى مليان دەگرت و لە جوولەت دەخستىن، ھەندىيەك جار نىچىرەكانت فەراموش دەكردو بۇ ماوهىكى درىز بەديارييائەوە رادەمايت تا دىنیا بىت لەوهى كە پەلەقازىدى مەركىيانە، يان ئەۋەتا ماندۇوى ئەوهەن خۆيان لە داوه ئالۇزكاوهەكە قورتار بىكەن،

ژنیکی منگن

به میزاجی بکوژیکی خاوینهوه بهچوار دهوری نیچیره کانت
دههاتیت و دهچوویت..

+ تو باسی من دهکهیت یان جالجالوکهی ناو خهونه کانت؟\

- جالجالوکهی ناو خهونه کهی خوم.

+ ئاخر من بووم.. تو نالیت من و تو ببوبین به
جالجالوکه؟

- ههلبته.. ئا.. من و تو..

+ تهواوی که..

- لهکوی بووم؟

+ له شوینهی من دهورو خولی نیچیره کانم دهدا.. ئهود من
جالجالوکه بووم یان دیوی رهش؟

- ئا ده خوش.. تو لهناکاوهاتیته سهر نیچیریک و به
داویکی رهش که له دهتمهوه دههاته سه دهی توندو تول
نیچیره که ت ده بهستهوه شهته کت دهدا تا تهواو له پهلو و پو
دهکه و تو به رگری نه دهدا، ئه کاته که لیی نزیک
دهبوویتهوه و هر له پی ئه داوانه و که نیچیره که ت پی
که مهندگیر کرد بیو گاز له سمر گازت لی دهگرت، به هر
هه مموو پهله کانت دات دهکوتی و قهپت لیده گرت، که دهمرد..
پهله کیشت دهکرد بؤ ناوه راستی ماله که تاوه کو زوو فریای
مه رگی يه کیکی دیکه بکه ویت، تا واي لیده هات ناوه راستی
ماله که مان ده بیو به کوشتارگای نیچیره کانت له دوای دهست
له ملانی و راموسان، دوای کوشتنی سه دها جالجالوکهی
می، خاکه که ت هه لدکولی و جالجالوکه کوزراوه کانت
ده خسته ناو درزو چالی قوول، هر له ویدا، له سه لاشهی

ئەو ھەمۇو جالجىلۇكە رەنگاوردۇنگە ھېلاكە كانت دادەنان، تۇ دەتوت:

"ئواھى زۆر چاکە.. بىچۈوهكانم لە گۆشت و ئىسقانى دلخوازدكانت دەخۇن و گەورە دەبن..!"

نەك ھەر ئەودو بەس.. سەددەھا لەو جالجىلۇكانە دەرودراوسى كە زاولۇ زىيان دەكردو ھېلاكەيان دەكرد، بەر لەودى بىزوكىن تۇ تا تىر دەبۈويت لېت دەخواردىن، پاشان سەددەھا ھېلاكەت بۇ من دەھانى، كە من دەمۇت ئاخىر گوناھن و بۇم ناخورىيەن.. تۇ دەخەنیتەوە بەيەك جوولە ھەرمۇۋىيات دەماشىيەوە دەتخواردىن، ھەندىيەك شەو كە حەزم لە پىاسە بۇوايە پېت دەوتىم: شەوە عاقىل بە، با نەجوولىيەن ئەگىنا زىنده دەرىيکى دىكە دەمانخوات و تىدا دەچىن، خۇ تۇ بخوات و من بېيىن.. بە وەللاھى بە سك دەدەم و دەمرم، لەو شەوانەدا مۇرانەي نېرت بۇ راۋ دەكىردىم و دەتوت خواردىيەن ھېزۇ شەنگ دەتدىاتى، بۇ ئەوەش لە ژۇورەوە مالەكەمان دزووپەكت دەچنى و پېك و پاست لە دەمتەوە تا چاو بېرى دەكىرد درېڭىز دەبۈۋە، دىسانەوە فىلەكەت بەوە تەھاوا دەكىرد كە مۇرانەيەكى مى - ت راودەكىردو لەوسەرى دەزۈۋەكە دەتكىرد بە چەشە تاۋەكى نېرەكان بىن و بۇنى بىكەن، خۇت دەتزاپى چى دەكەيت.. جار ھەبۈو تا بەرەبەيان چاوهەپەت دەكىردو نەتەدەھېشت بنووم، چونكە مۇرانەكان لە شوپەنلىكى دوورەوە دەھاتن، ئەو كاتە بۇ كە من بۇ خەو دەمرىم نەك خۇراكى مۇرانە،

ژنیکی منگن

لەناو لاشەی دەپەھەدا مۇرانەدا من دەخەوتم.. كە لەناو لاشەی لەتكەراوی ئەو ھەممۇ نىچىرۇ قوربانىانە وەئاگا دەھاتم تۆ خۆت بە ھەۋاكان شۇر دەكىردىوھە لە خۇشىانا خۆت بەر دەدایەوە بەرددەم، پېيەكانت لە زەھى دەكوتا وەك كەسىڭ بە چوار دەوري خۆپىدا سەما بىكەت يان بە تەنیا شىستانە پى لە زەھى بکوتى تۆ سەمات دەكىردو.. من لەبەرددەمتا كېنىشىم دەبرد.. سەما.. سەما.. ئارەقەت دەكىردو تۈنۈكەكاني ئارەقەت دەرژايە سەر قەدو بالام، تۆ پېچ و لوولت دەخوارد، سووک سووک دەكەوتىتە سەر بالەفەرە بە ھەۋايكى بارىكدا ھەلەگەرایت، تا دەھات دادەگىرىسایت و تاوىيەك دەكۈزۈتىمەوە، تاوىيەك گەرم و ھار.. تاوىيەك ساردو سىست دەبۈويتەوە، تاوىيەك زۇر بېشەرم و تاوىيەك دىكە حەيابەرە، تاوىيەك ئازاوا تاوىيەك ترسنۈك، جار ھەبۈو ھەممۇ عەورەتى خۆتتى پېشان دەدام، جاروبىار وەك ئەھەنگەرە بە ھەلەر زەھىرە بە پەتىكە وە ھەلەدەسلى و ھەر خۆت دەتقىرتاندۇ زرم دەكەوتى زەھىيەكە لەزىئەمنىدا دەلەرزى ياخۇم بۇوم لە سەرماناوا لە بىرلىك دەلەرزىم، دىم توند لىيى دەدا بى ئەھەنگەرە فەرەبىدا، وردتىر بە دەورمدا تەھونى دىكەت دەچىنى، من سەيرم دەكىدى، تۆ دەتتۇت:

"تۆ ھى خۆمى.. لەناو ئەم مالىدا مالى دىكەت بۇ دروست دەكەم تا كەس نەتبىنى..!"

لووزت تیوه دهژنه‌یم تا بزانی ماوم یان مردووم، زمانت دردهانی و پشتی ملتم دلسه‌وه، من ختوکه‌م دهاتی و پیی قه‌لس دهبووم، شاخه‌کانت به‌زیر سکمدا دهانی، لەناکاو ئاسمان تاریکتر داهات، تروسکایه‌ک لە کلاورقۇزنه‌یه‌که‌وه داده‌پڑا، کلاورقۇزنه‌یه‌که‌وه تیوه لە ماڭ بە تهون چنراوەدا، كەچى ئە و تروسکایه‌ش نەما، جاروبار كە تروسکایه‌که دهاته‌وهو ماڭكەی روشن دهكردەوه، تۆم دەدى ئە و خويئەت دهلسه‌وه كە بە قاچ و قولتەوه مەبىي بوون، كە خوت لە و خويئە رەشە پاڭ كرددەوه، سەرلەنۈي شىئتانە كەوتىتەوه چىننى تەونەكەت، ئەمچارەيان كەوتەوه ناو چەندىن تەون و تاولى رېك چنرا بە دورمدا، شلهىيەك لە دەمتەوه دەرپڑا كە هەر دەتىت كەتىرىدە، كە قاچەكانم تىيى دەچەقىن بە زھوئىيە‌که‌وه دەنوسام، كە تەكانم دەدا جومگە نەرمەكانى هەردوو قاچم لەجى دەچۈون، من بەتهنها دەمتوانى بۇ پىشەوه ھەنگاۋ بنىم، ئەوپىش زۆر بە زەممەت و فەلاكەتەوه، كەچى تۆم دەدى خىراتر بۇ دواود دەچۈويت، بەراست و چەپدا، پاشان بۇ پىشەوه ھەلمەتت بىرد، تاوت دەداو ھىرلىسى سەرسەختانەت دەكردە سەر ئە و جالجاڭوكانە لە تەون بەندەكەی تۆ نزىءاک دەكەوتەوه، هەر ساتىيەك رەنگىكت دەنواند، وردو بارىك تەونت دەچنى و دەتىت:

"ئەوه ماڭ خنجىلانە كەمانە..!"

ژنیکی منگن

به چهند تالی تهونی ئەستورو کە لە زارتەوە دەھاتنە دەرى، قاچەكانى منت بەستەوەو ئىدى و تىت:
 "من لەمپۇوه ئاسوودەم.. من لە فيتنەئى ئەو جالجالۇكانە تى دەگەم كە بە بىانووی پىاسەوە لە تهونەكەمان نزىك دەبنەوە.. ئىدى تۆ مەچۈرە دەرى.. تۆ ھى خۆمى.. من رۆزانە مىشى جوانىت بۇ راودەكەم.. پەپولەئى تازە بالىكىردوو. جۈرەها زىندەوەرى بەلەزەت.. قەت نامەۋى ماندۇو بىت.. ئەى جوانلىقىن زىندانى لەنىيۇ بەندىخانە عىشقى من.. دەمەۋىت تا ماويت خزمەتت بىكەم..
 دەتپرسى: لارىت لەوە ھەيە؟"

من لائىر بۇوم لەوەي بلىم "ئا" يان "نا" .. جا چىم پى دەكرا؟ كە پىتلىيت ورد بۇومەوە.. دىيم بە ھەموو قاچەكانىت كە لەبەر چاومدا ژمارەدىكەيان لى دەرسكى، بە يارمەتى ئەو دەمە بارىكەت تەونىيىكى دىكەت دەچنى، بەلام رەنگاو رەنگ، تا دەھات داوهەكانى ئەستوروت دەبۇون و بە دەورمدا دەكشان و چەندىن رايەلى دىكە بۆم بۇون بە شۇورەو سەربان: لە زارتەوە، لە پىيەكانىتەوە، لە پاشەتەوە دەزۈۋىي رەنگاورەنگت لى جى دەمان، كە بەتەواوى كەوتىمە ناوهەپاستى تۆرەكەت تۆ لىم دوور كەوتىتەوە سەيرىتى زىندانە جوان چىنراوەكەت خۆت كرد، پاشان چاپوكانە بەدەم و ددان چەمكىكى تەونەكەت گرت و لە ناوهەپاستەوە وەك كەسى: كاريتهيەك، دارىك، يان ئەستۇوندەگىك بىداتە بەر رەشمائلېك بە يەكجارو بە بەنیك كە من نەمدەدى خۆت بە ئاسمانى ئەو زىندانەوە ھەلۋاسى و لەبەر چاومدا شىيە

قۇچەكىكى پىر لە ئەندازەي وەرگرت و من لەزىرەوە لە بن
 سكى سې تۆ رادەمام، تۆ گۈزىتەوە، تۆ ھەر بە خۇرسكى و
 وەك جالجالۆكەيەكى پىر ئەزمۇون و ئارام لە بەرامبەر
 ھەردسى مندا، لە وەپسى و نوچدانى من ورد دەبۈۋىتەوە،
 لە رايەل و دیوارەكانى راپەمام و بۇ يەكجارى خەيالى
 دەربازبۇونم تەلاقىدا، وام ھەست دەكىرد لە بەرد
 ھەلبەسلىق، نەك ھەوداي بارىكى تەونى چىراوو
 دەرھاۋىشتەي دەمى تۆ، بە عىشقىكەوە لە منت دەرۋانى،
 عىشقى كەسىك كە بۇ يەكجارى و تا ئەبەد دىنيا يە لەھەدى
 مەعشقۇوكەي ھى خۆيەتى، ھى خۆى و بەس، من
 نەمدەويىست ھەرەس بىيىنم، دلگەرمانە وەك ھەر
 جەنگاوريك لەدواي بەزىن نوچدان خۆبى باك دەكاتا
 دوزمن پىي خوش نەبى.. من بەدرو ددانم گىر دەكىر دەھەد
 دەخەنیمەوە.. ھەولم دا بەرگرى لە خۆم بىھەم.. وەل بى
 ھووود بۇو، چەندە پىر خۆم راپەتكاند.. خۆم راپەسکاند،
 ئەوەندە پىر دەكەوتە ناو تۆرەكە و قاچەكانم لە تەونەكان
 گىر دەبۇون، ئەوەندە زىاتر لە ھەوداكان دەئاڭم، دواجار
 خۆم بىنى كە دىل و شەھستە بال و ئىفلىج، جوولەم تىا
 نەما، تۆ لەو سەرەوەرە ووت:

"نا گىلە.. بۇ وا حەپەساویت؟ ئەوه مالەمە لەناو ئەم
 مالەشدا ئەم كۆللەو پەردىيە ھى من و تۆيە.. تۆ سەيركە..
 تۆ خەيالت بخەگەر واز لەھە بىنە كە ھەر دووكمان

ژنیکی منگن

جالجالوکهین.. دهکرئ ههر به خهیان خوت به زاوای زانی و
منیش به بوبک!..!
من دهموت: "نه.. نه.. وانییه.. من له زیندانی
دهچم و توش پاسهوان، من قوربانی و ئەتۆش جەللاد.. من
نیچیر و توش راوكھر.."

تۆش له سەرەودرا مەستانه له منت دەرۋانی و جوولەت
نەدەکر، كە زانیت من له داخاناو له ماندویتى خۆم قىسىم
بۇ ناکرئ، لەو سەرەود خوت بەر دەدایەوە سەر تەونەكە،
بى ئەوهى لەزېرتدا بېرىم و بەسەر مندا کاول بى، لە
كەلینيکەوە كە دەرۋازە نەھىنى تۆ بۇو، بە چەندىن پېچ و
دەوران ليئەم ھاتىتە ژۈورى، بەرامبەرم وەستايىت و بىرت له
شتىك دەكردۇد، لە پىلانىك.. ھىدى ھىدى وام ھەست
دەكىد لەبەر دىدەي مندا پىر دەبىت، كە فاقەكانىت
دەجۇولاند ئەوەندە پېرو شەكەت بۇويت كە رەنگەكانى سەر
پىستت وەك تۆزىكى زۆر ورد ھەلدەورىن، تاواتايش بەدەم
گەمەى دەست لەملانى و راموسانەوە پەرزەتلى دەبېرىم..
گوايە ماچم دەكەي، كەلبەكانىت لە گوچىكەكانىم گىر دەكىر،
بە لەۋۆز تېم بەر دەبۇويت، عىشقىبارى بۇو.. وەل تىكەل لە
تۆلەو تامەززۇ بۇون و دلېرقى، حەزىز دەكىد بىمەيتە سەر
پاش، تا بىكەومە ژىر دەست و پىت، تا بتوانى بە ئاسانى
لەتاو موھىبەتى خوت گاز لە تەوقە سەرم بىرىت، لەپاش
يەك دوو گازى تۆ پەزەم لى بىراؤ ئىقلىيچ بۇوم، ھەممو ئازاي
جەستەم خاو بۇود، چىتە نەمدەتوانى بجۇولىيم، چاودەرلى
بۇوم، چاودەرلى ئەوهى چىم لى دەكەي ملکەج بىم، تۆى

به رزو بلندو منی گرگن و له پهلو و پو که وتوو، به دیارمه ووه
رامابوویت، یه ک دوو جار دمت له خوینمه ووه ژندو
دەتخارددوه، زمانی دهرزی ئاسات له دەمارەکانم گیر دەکرد،
نەرمتنین دەمارت دەدۆزییە ووه دەتوت:

"وھی لھو خوینە شیرینەو بە تامەی تو.. خوینى ئالى
خوشەویستەکەم.. دەتۆ سەپیرى كە چۈن پىي قەلەو دەبم".
سەردىتا سەپيرم پى دەھات، بۇ دلداھوھى من سەمايەكەت
دەست پېکرد، لھسەر قاچە بارىكەكانت دەھەستايىت و خۆت
لار دەکرددوه، بە چەپو راستدا، خۆي لھ سەماش نەدەچوو،
لە گىنگلى ئازارىك دەچوو، لھ تلانەوھى ژانپىك بە دەم مەرگ
يا لە دايىك بۇونەوھ، سەما بwoo.. سەماش نەبwoo.. سەمايەكى
درىئىخايىن، هەر ھەموو قەفەكانى سكە سېپىيەكەت
دەلەر زاند، لە رزىنىيەك كە لە رزانەم پى بخات، لە درزە
بزرەكانى سكتەوھ گويم لھ ئاهەنگ و مۆسىقايەكى دلگىر
دەگرت، هەر لھسەر ئىقايى ئەو مۆسىقايە تو سەمات
دەکرد: لە تەنىشتەوھ، لە پېشىمەوھ، لە پېشىمەوھ دەھاتىت و
دەچوویت، خۆت دەلەنگاند، تاواتاوىك خۇن دەگرخاند،
ھەندىچ جوولەو نمايشى سەپيرم لىيت دەدى، تاواى رۇمانسيانە
سەپيرت دەکردم.. بە تىچاۋ كە تا ئەو حەلەش ھەر خىل
بwoo، پې بە نىگاكانت، شەھەت بازانە لووزت درىئى دەکردو لە
ناوکەوھ بەرەو مووسىلەن ختووکەت دەدام، بۇ تاۋىيکى دىكە
ئاهىك لە درزەكانى سكتەوھ دەھاتە گويم، ئەو ئاهە بwoo كە
هارى سەر ھەوھسىيەكى دەکردم، تاۋىيکى دىكە قاچەكانت

ڙنڍکی منگن

به رز دهکردهو له ناوه راسته و ده تنووشانده و، چاوم له تاريکي دؤلانه که ت ده بري و که رو وو قو و لاي و خو خنکاندن بانگي ده کردم، له و دؤلانه وه تا ناو هه ناوتم دهدى، ده ره وه ساردو ئه ويش گهرم، جاروبار ده بويت وه به خوت، جاروباري ش نيوه زن و نيوه شت جالجالوکه، له ناكاو ون ده بويت و به رگيکي ديكه ت ده پوشى، کاژيکي ديكه، ره نگيکي ديكه، هم ر جاره و سه رو رو و خساريك، سه رو رو و خسارى خوت و هي هه موئه و كچ و ڙنانه ه رؤز يك له رؤزان به ناز يك وه و به پريکه و سه يريان كرد بيم.. سه رساميان كرد بيم، له گه ل هر جو وله يه کتا تمون و تاول يك ت چي ده کرد، نه مده زانى چون بزر ده بيت و له کوئه و بوم ده هاتي ته و، له ته نيايي ده تسام.. ئه و هنده ده تسام که له و ماله دا جييم نه ده بوقه و قه ستم ده کرد بيمه ناوته و، که له همودا و پايه لى مالي به ته ون چنرا ومان را ده مام هر ده زو و يه کي ده بوقه به په تي سيداره و مني بي نو قره ده کرد، ده هاتي ته وه ترسى منت ده ره واندده و، جوان ترين په پو وله ت له باخان را و ده کرد ده هيني نا يه و، په پو وله ي و که هيش تا توزو گه ردی هه لاله وا به باله کانى يه وه و بونى گوله به ي بونون له ده مى يه وه کاسى ده کردم، داوات ده کرد که بيخوم، په پو وله يه ک: دو وان و سى يان.. تاويکي تر بزر ده بويت و ده هاتي ته و، له و مي شه سه وزانه ت بوا و ده کردم که من قي زم ل ده کردن و، ليم تو ور ده بوي:

"که پهپوله‌کانت پی ناخوری و بُو مهرگیان ده‌گریت..
چیت لی بکه‌م.. ها؟ تو که ئه‌وهنده ههست ناسک و به‌قیزو
بیزی خوت له برسانا ده‌کوژیت..!"

راستت ده‌گرد.. من به‌دیار مهرگی پهپوله‌کانه‌وه هون
هون ده‌گریام و له‌ولاش بیزم له میش ده‌گرددوه، له‌وه
ده‌چوو به‌دم سه‌ماوه حهز بکه‌یت دیاریم پیشکه‌ش بکه‌یت،
نیگات ده‌کردم و ات پیشان ددا که نیازت پاکه‌وه له خه‌مم
دای، زوو زووش ده‌توت:

"ودره با له‌نیو دریزترین دهست له‌ملانی و راموساندا
بتویینه‌وه.. ودره ناویزانت بم.. راتمووسم.. گوئ بگره..
ئیتر ئه‌وه دوا پله و قوانغی مه‌ستبوونی منه به ئه‌وینداری و
خوش‌ویستی، يان ودره ناومه‌وه يان من دیمه ناو تو..
عیشق تیکه‌لبوونی يه‌کجاره‌کییه، توش تا له ده‌ره‌وه بیت
ھی من نیت.. ده‌ره‌وه زۆر سارده و خه‌ریکه ده‌بیه‌ستی..
ودره بتخمه ناو هه‌ناومه‌وه.. چاونت بکه‌ره‌وه مه‌نوو..
تؤزیکی تر ده‌توانی پاش ئه‌وه عیشق و غه‌زله له هه‌ناومدا
تیئر تیئر بنووی.. له‌ویدا ئارام و ئاسووده به.. کەس دهستی
ناتگاتی.. تو خوت همه‌مو جاریک و توتوه: دونیای ده‌ره‌وه
جگه له هه‌ره‌شه و مه‌ترسی هیچی دیکه‌ی تیا نییه..
سه‌یرکه.. سه‌یری ئه‌وه داوه باریکه‌ی وا له ده‌مم‌مه‌وه دیتله
ده‌ری و بُو توی فری ده‌دم.. ئه‌وه نه داوه نه هه‌ودا.. ئه‌وه
به‌ندی هه‌ناوی منه تو و خوا مه‌پچرینه.. تمنها تنؤکیک له
شەھوەتى خوتى بخه سه‌رو رو و و لای من ودره.. چاو بپه

ڙنڍکی منگن

چاوانم و ودره.. ئاگات لى بى ودك لهنىو حهکايهته كون و
ئهفسانه کاندا باوه: چاو بتوكىنى.. يان سهيرى راست و
چهپ بكهيت.. يان بۇ هر دنگو سهدايىك ئاور بدەتمەود،
جريوهى مەلیك وات لى بکات سەر ھەلبىرى.. هەر شتىك له و
شتانه بkehى لەجخۇو دەمرىت.. من پاشەپاش دەكشىمەوە
تۆ بەدامدا ودره پىشى.. هەر تەنها تنوكىك لە شەھوت..
يان دلۇپىك لهو دلۇپانەی لەتاو ھەۋەسى خۇم و خوت ناو
دەمت پې دىكا له ليك.. چاو بېرە چاوانم و ودرە!
من خۇم بە دەزۈوەكە بەستەوە توش لهو دوورەوە ھەر
ھەمموو ھەرامەكانى خوت پىشامن دەداو لهو تەنون و تالەوە
خوت لۇول دەكرد، ج نازو ج عىشۇدەكت دەرشت، من
نوقمى ئەو چاوانات بۇوم كە لهو ساتە وەختەدا بەسەددەها
گلىئەي رەنگاۋەرنگ دەدرەوشانەوە، چاوم لەسەر تۆ بۇو،
ئاد.. كە شۇخ و شەنگ.. رازاوه بۈويت، بەدم چەپەوە لىيۇد
تەرەكانت دەجوولاند، ھەر ساتەو ئالاۋ والاتر دەبۈويت،
گەمەت دەكردو لىيەكانت له لىيەكانم نزىك دەخستەوە، ئەو
لىوانەي كەمييکى مابۇو خويىن لە دەمارە بارىكە كانىيەوە
فيچقە بکات، رەنگت كە رەنگى ھەمموو دونيای تىدا توابۇوە
بانگى دەكردم، ھەر پەنگىك و بە زمانىك، دەنگت: ئاوازى
سيحراوى ھەر ھەمموو مەل و فەندەو خەلقەندەكانى ناو
سروشت بۇون، دونيا ساردو دەنگى تۆ گەرم، خويىنى تۆ
گەرم و نىگات گەرمىت، شنهبايىك لە دواوه ودك پەپۇولە
پايىزە بەم ھەللىدەگەرتەم و لە توى نزىك دەخستەوە، نزىك و
نزىكت، لەناو منىشدا خويىن و ئاۋ دەكەوتىنە سەر نەرمە

شەپۇلان و تاۋىك و جيادەبۇونەوەو پاشان تىكەل دەبۇونەوەو، ھېزىكى گەورەتىر لە شەھەدت و تەماعىكى كوشىندەتىر لە ھەودس بانگى دەكرىم، شەنەبا دەبۇو بە رەشەباو گەۋەگەنى دەيتىساند، لەناو ئەو شەنەو رەشەبایەشدا چەپەي داوات ھەتا دەھات زالىر بۇو، ھەرگىز تۇ نەبۈوت كە بانگىت دەكرىم، نىركەونالىھى خويىنت بۇو، تەلىسىمەكى سەير لە رۆحى تۇدا، حەزىك لەودىيە ھەممەسەو، بەھىزىز كوشىندە وەك بانگى مەرگ كە خۇراپسکاندىن لىيى مەحال بۇو، ئەفسۇونىك بۇو تىرۇ تىپەرۇ لە دىيە جوانىت، گەورەتىر لە فرييوى جوانى ھەر ھەممۇ شاشۇخەكانى دونيا، فرييوو جوانىيەك كە مەحالە ھى تەنها ئافرەتىك بىت، بانگىكەت لە بانگى بەھار دەچۈو بۇ ھاتنى گولەكان، يان بانگى بەفر بۇ خۇر تاوهەكى بىتۆيىتەوە خاكىكى وشك ھەليمىزىت، ئاگام لە دونيای دەرورىبەر نەددىما، خەمىك بۇو لە چاوانى تۇ وەك دوو مانگى گەورە لە بەرددەمدا دەدرەوشانەوە، دوو مانگ لەناو ئاودا مەلە بىكەن، نەتىدەھىشت ئەو ھەممۇ جوانىيەي دەوربەرم بىيىن، بۇ ھەر كۆئى ئاورم دەدایەوە مانگى رۇوت بەشەوارەي دەخستىم، چىت چاودەر دەكرد.. چى..؟ دەتوت پەرمەممە كەم و كەم توومەتە سەر لەپى با، لاوازو بى توانا، ج شەو يان رۆزىكى سەير بۇو كە تۇ ھەممۇ سىحرى خۇت رەزاندبووە ناو ھەردوو چاوم، بە بىرۋاي جەنگاودرىكى دلىر دوو بە چوار دەرمدا دەھاتىت و دەچۈويت دەخوالاتىتەوە، گەمەي

ژنیکی منگن

بردنەوە دۆرانت لەگەل دەکردم، شانازىت دەکرد كە تو
 چەندە ئازاۋ بى شەرم و خۇراغىرت، منىش چەندە
 ترسنۇڭ و شەرمن و لىيۇھ لەرزە، دەتوت لەرىيى عىشۇھ
 نازىكەوە تۈلەئى ھەممو مىيىنەكانى دونيا لە من دەكەيتەوە،
 وەك ئەوهى من نويىنەرى ھەممو نىيرينەكانى سەر
 زەمین بىم، وەك تاوس شاپەرى بالە رەنگىنەكانى لەزەوى
 دەخشاندو مىت دەخستە ژىر تەپ و تۆز، بە چوار دەمۇرى
 خۆتدا تالەداوى ئاورىشمىت دەچنى، ھەممو لەشت ببۇ بە
 كارگەيەكى رەنگىنى چىنин، بە دەوري مندا شۇورايەكى
 ئاورىشمىنت دەچنى، لە چاوترۇكانىيىكدا ھەردۇوكمان
 كەوتىنە ناو بازنهيەكى گەورە ئاورىشمىن كە خۆرەتاو
 بەناو دەزۈولەي ناسك و تەنگ و بارىكەكانىيەوە سەدەها
 پەنگ و پايەلى رۆشنايى دەپشتە بەرەممەن، واي لە
 چاوهكانت باق و بريقى لە جرييە جرييى ئەستىرەكان
 دەچوو لە شەھىكى زۆر تارىكدا، بەو ھەممو رەنگ و
 رووناكى و گەرمىيەوە بانگت دەکردم، لە ناكاو بایەكى سارد
 ھەلىكىردو من لە سەرماندا ھەنەدلەزىم، دەتوت
 كەوتۈومەتە ناو گۆمۈكى پې لە شەختە، چاوهكانت توش
 وەك دوو خۇرۇ بچۈك دەدرەوشانەوە بانگىيان دەکردم،
 رۇوەو قۇوللايى خۆت بانگت دەکردم، ھەردۇو قاچم تەزى
 بۇون، نەدەجۇولان، ھەردۇو دەستەكانم لە دوو ستوونى
 سەھقۇن دەچۈون، بالام كۈلەگەيەك بۇو لە بەفرى بەستوو،
 نەمدەزانى چى بىكەم، دىنیا بۇوم بىيە ناو تو دەتۈيمەوە، لە
 شويىنى خۆيىش بومىستم ئەو "با"ى سەرپسەرە پەقىم

دهکاته‌وه، تۆری پان و پۆری ئاوربشمین، بە تەونى ھەزاردەها
 ھەوداى رەنگاورەنگەوە تا دەھات گەمارقۇي دەدام، زانيم تازە
 مەحالە، كەوتەنە نىيوان زستانى خۆم و ھاوينى تو، نە
 عىشقت لەتكە مندا دەكردو نە جەنگت بەرپا دەكىرد، تو
 مەکرو تەلە و داوهکانى خوت تاقى دەكىرەوە، بەندو
 باوهکانى خوت دەچىنى، جوانى پې لە فرييوى خوت ساز
 دەكىرد، من هيىدى هيىدى كەمەند گىرى سىحرو فيتنەي تو
 دەبۈوم، دەھاتم.. تارىكى و گەرمى ناوهەت بانگى دەكىرم،
 ھەناسەي گەرمەت، دەھاتم و سەرم دەخستە ناو دەمت تا
 گەرمەم بىتەوە، ھەستم بە تەۋزۇ شەپۇلى خويىنت دەكىرد
 لە ھەردوو گويمدا، زەريايەك لەناو تۈدا كەوتبووه سەر
 نرکەو نالە، لەناو رۆختىدا رەشەبايەكى شىيت گەمەى
 پىيەدەكىرم، پەشۇقاوو سەر لىشىۋاوتر بۇوم لەھەي بىزانم
 ئەھەيان نرکەو نالەي ھەواو ھەۋەسە.. شەھەوتىيەكى شىيە
 ياخود بانگى ترسناكى مەرگە، نەك بە چاۋىيك.. من بە
 ھەزار چاو چېرى تارىكى ناوهەوتەن دەبىنى، لەپې سۆزۈ
 ھەۋەسىيەكى گەرمى خوت ھەممو لەش و رۆحتى رۇوناك
 دەكىرەوە، وەك ئەھەي كە فېنېيەك رۇوهە ئاسمان
 ھەلەمبىرىت، ھەزاردەها مانگو ئەسـتىرەم دەبىنى،
 جاروبارىش وامدەزانى جەستەت ئەشكەوتىيەكى نىرمەم و فە
 فې بالي سەدەها مەلى بى ناونىشان كە بىرسن لىيم خۇيان
 بە دىوارى ئەشىكەوتەكەدا دەكېشا، لەنېيوان رۆشنابى و
 تارىكىدا من وىل دەبۈوم، كەنەفتە ماندۇو حەزم لە

ژنیکی منگن

خوونکردن بwoo لهناو ئەشكەوتەكە، خەوتنيكى قوولن كە بالەفرەي مەلەكان وەئاگام نەھينىت، له ساتەوەختەدا سەد ئاسمانىش تەماعى فېرىنى نەددامى، تاريكي و رۆشنابى كە بەدواي يەكدىدا جىڭۈركىيەن دەكىرد گومپاى دەكىرمى، ج مەستى و ئەفسۇننیڭ بwoo بۇ رۆحى هيلاك و پەزىمۇردى من، گويىم له هاوارو داوايەك بwoo له ناوهەدى توّدا كە بۇ تەماسىكى خوش و سىيحرابى و توانەھەدىكى ئەبەدى و خنکاندىنىكى بى ئازار بانگى دەكىرمى، تاوىك دەبوبىت بە دەرياو دەخرازامە ناوت و بە ھەممۇ لايەكدا سەربەستانە مەلەم دەكىرد، باق و بريقى مەرجان و بەردى گەوهەر ئاسا له بنكى دەريياكە شېرەزە دەكىرمى، كەچى لەناكاو ھەردوو قاچم له گىاۋو گۇنلى بە كەھرويشكە كەھتوو دەئالا... له چېرى قەوزە كە رەنگو بۇنى مندالىانى دايكمى دەخستەوە يادم، دلى تۇو دلى زەريياكە بەيەكەمۇ لەسەر ھەمان رىتم لېيان دەدا، تەۋەزم و شەپۇلى خوپىنى تۇو ھى زەرييا كە له يەكدى جوئى نەدەكراھەوە، ترسى ماسىيەكان و ترسى ناو رۆحى پېر لە ئارەزرووت بە خنکاندى من، شەھەوتى نەھەنگىكى بىرسى بۇ قوتىدانى من ھاوشان بە شەھەوتى جەستەت بۇ ھەللوشىنى من، له سەد لاوه ئاواو خوپىن ساردى و گەرميان لېكدى دەدزى، من چېز مەلەم نەدەكىرد، خۆم دابۇوە دەست سوورى خوپىن و شەپۇلە گەرمەكان، تەواو لهە دەرچۇو بwoo بەرگەي ھىچى دىكە بىرمى، دەبوبو بىمە ناوت، ملکەچەكى دەن لەو ساتەوەختەدا گەورەتىرەن ئازايىھەتى بwoo، خۇدان بەدەستەوە ئەۋەپەرەي مەرودەت و بېبىاكى و جوانى بwoo،

سەرزمىنى زىنده‌گى و چالەكانى مەرگ سۇورىان
 بەيەكەود نووسابۇو.. من مەدھۇش و بى پەروا دەھاتم،
 كەيل و كاس، لاسەنگو شىۋا، ئەفسۇونىيەك لە چاوانتاو
 زىنگانەوهەيەك كە زىنگى ناوى خۆم بۇو لە گەرووتا بانگى
 دەكىرمەن، ناودەمت پەز لىكى دەكىردو ئە و خۇلە پۈكەى
 بەرپىي خۆت كەد بە ليته، تىيى چەقىت، تەكانىت دەدا بە
 داودكەود بەردىلە خۇتم بە كېش بکەي، هەر دەمەو
 پىيىستەنگىكى دەنواند.. دەنگىشت خۆى دەگۇرى، تىكەلى
 رەنگەكان بە شەوارەيان خىستم، زۇو زۇوش دەتوت: سەيرى
 چاوانم بکەو غافلگىر مەبە، سەيرە.. لەبرى دۇو چاو..
 هەسارەيەك چاوم دەدى و پەشىنگى پەز لەتىن و تاۋىان
 سەرمەستى دەكىرمەن، لە سەد لادو ئە و تاۋە پەشىنگەم بۇ
 دەھات و جوانىت چوار دەورى كەرم بە شەبەنگو ئىدى تىا
 ون بۇوم.. تۆ هەممو شىيىكت كەرتا مەرگى پەپولەكان و
 خويىنى رېزاوى جالجاڭوكەكان لەياد بکەم.. ئەى خودا كە
 سەرحال و پەز هەوا بۇوم، قاچە بارىكەكانىت سەرنجيان
 راکىشام، جوانترىن جوولە خۇنمۇي كەردىن و بەلادا كەتون و
 لەنگىنەوهە.. تۆ دەلەنگىت.. چەندە جوان ئە و قاچانەت
 لەزىرتا دەشكانەوهە. كەت و پەز گويم لە نرکە نرگى تۆ دەبۇو،
 نرکەيەك كە كەمەرسىيەن بۇو.. نرکەت بۇو بە چىپە.. بە
 ئاھو هەناسەيەكى شەھەتبازانەت تىكەل و دلىپروكىن،
 بۇنىيەت بۇ دەنارىدەم كە تەواوېك مەست و حەيرانى دەكىرمەن،
 لە بۇن و چىپە و هەناسانەت غەزەلەك دەتكا، خەمېتى

ژنیکی منگن

تهنک.. ته نکتر له بالی ئهو په پوولانه‌ی بُو من راوت ده کردن، من و تو.. هه ردو و کمان بُو ماوهیه‌ک قسه‌مان بیر چوو بُووه، له شوینی خوتدا مات و زه بونانه رامای، خوت کیل کرده‌وه، قاچه‌کانت لیکدی ده خشاندن، ئهو نه رمه تووکه‌ی سه‌ر پشتت و سه‌ر هه ردو و شانه‌کانت گیش ده بونه‌وه، هه ردو و لاشه‌ویلگه‌کانت ده کرانه‌وه، لاهزیر تریفه‌دا ده بر سکایت‌وه، تاو نا تاو له بهد ممدا گهوره‌تر ده بوبوی، ساته‌وه ختیک تیپه‌پی و یه‌ک مسو له له ستدا نه ده جوو لا، هه تا باریکه شاخه‌کانیشت نه ده بزواند، وام زانی ماندو و بوبوی، مردووی.. وهن نا.. به ددم هانکه هانکه‌وه ئهو ساته تو بیت ده کرده‌وه.. له چی؟ نه مدهزانی.. به لام هه ستم ده کرد که ئو په‌پری ته قه‌للا دددی تا له ناوه‌وه خوتدا خه‌یالیک یان جووله‌یه کت له بشاريته‌وه، پاشان که که وتمه ناو هه ناوت هه ستم به و جووله‌یه کرد: جووله‌یه ئه‌وه که بمخوی چونکه زورت خوش ده‌ویم، جووله‌یه گومانیک که ئاخو له ده روه بیم یان بمخه‌یتنه ناو هه ناوت؟ جووله‌یه خه‌یالیک به‌وهی له ناو خوتدا ته قه‌ت بمپاریزی یان به‌حیم بیلی له ناو ئهو که لاده‌یه‌دا بُو هه ره‌شهی سه‌رمماو جال‌جالوکه‌کان، له ناو هه ناوتدا ده که وتمه دوای ئهو جووله‌و خه‌یال‌هه بُوم راو نه ده کرا، له گه‌ل ته‌وزمی خوین هه مموو خه‌یال و جووله‌کانی دونیای ده رهودت به لاما تیز تیده‌په‌پین و من نه مده‌گرتن، له ناو هه ناوتدا ئاسانتر گویم له تریپه‌ی دله ترساوه‌که‌ت ده‌گرت، له سووری خوینی پر له شپر زه بون که هه‌ندی جار هه ستم ده کرد ئهو شه‌پوله

خوینه‌ت له‌تاو قه‌هرو خه‌می ثیره‌ی و به‌غاله‌ت ثاراسته‌ی
 خوی ده‌گزه‌ری و هازه‌دی په‌رده‌ی گوئیه‌کانمی ده‌دراند و که‌ری
 ده‌کردم، سه‌رها نه‌مدهزانی.. به‌لام که له‌ناو هه‌ناوتا له
 په‌ل و په‌که‌وتم و ئه‌و شله ژه‌هراوییه‌ت به‌سه‌رمدا رشت،
 هیدی هیدی تیکه‌ی‌شتم که تو بـه‌ته‌مای له‌ناو خوتدا
 بـمتوینیت‌هه‌وه، گویم لـ بوو.. له دـله‌وه دـهـتـوتـ: ماـهـیـهـکـیـ
 دـیـکـهـ تـیـکـهـلـ بـهـ خـوـینـهـکـهـمـ دـدـبـیـتـ وـهـوـدـشـ ئـهـوـپـهـرـیـ
 خـوـشـهـوـیـسـتـیـیـهـ، لـهـوـیدـاـ تـیـکـهـلـ بـهـ خـرـوـکـهـکـانـمـبـهـ وـهـیـدـیـ بـهـ
 هـهـمـوـ شـادـهـمـارـوـ رـیـشـالـهـکـانـیـ لـهـشـمـدـاـ سـهـفـهـرـ بـکـهـ، بـهـ
 چـرـیـهـوـهـ.. عـاشـقـانـهـ.. دـوـاتـرـ بـوـ بـهـ پـارـانـهـوـوـ تـکـایـهـکـ کـهـ
 ئـاهـیـ لـیـ تـکـاـ، بـهـدـهـمـ گـرـیـانـیـکـ خـنـکـاـوـهـوـ بـانـگـ دـهـکـرـدـ..
 وـهـدـ.. دـوـوـدـلـ مـهـبـهـ.. مـنـیـشـ کـوـپـرـانـهـ.. گـیـلـانـهـ..
 سـهـرـمـهـسـتـانـهـ.. هـاتـمـ.. هـاتـمـ.. هـهـسـتـمـ کـرـ گـهـرـ بـهـپـیـ ئـهـوـ
 بـوـنـیـ گـزـوـگـیـاـیـهـ بـیـ کـهـ کـهـلـهـمـیـ دـهـتـاسـانـدـ، ئـهـوـ وـهـرـزـیـ
 عـیـشـقـ وـ تـیـکـهـلـبـوـونـ وـ تـوـانـهـوـدـیـهـ: هـهـرـ دـهـبـیـ وـهـرـزـیـ بـهـهـارـبـیـ،
 تـاـ گـهـیـشـتـمـ لـاتـ دـیـمـ بـهـفـرـیـکـ ئـهـسـتـوـورـ دـهـبـارـیـ، لـهـ سـهـرـمانـاـ
 هـهـلـدـهـلـهـرـزـیـمـ، وـیـسـتـ بـهـ مـاجـ وـ باـوـهـشـیـکـ گـهـرـمـ بـکـهـیـتـهـوـهـ،
 خـوـمـ دـاـ بـهـدـهـتـهـوـهـ، رـیـگـهـکـهـمـ گـهـلـ دـوـورـ بـوـ، لـهـسـهـرـ خـوـوـ
 نـهـرـمـ وـنـیـانـ سـهـرـیـ منـتـ خـسـتـهـ نـاوـ دـهـمـتـهـوـهـ، دـهـرـهـوـهـ
 ئـهـوـنـدـهـ سـارـدـ بـوـ هـهـسـتـمـ بـهـ هـهـلـاـوـیـ گـهـرـمـیـ نـاوـ دـهـمـتـ
 کـرـدوـ پـتـ خـوـمـ شـلـ کـرـدـ، تـؤـشـ دـهـتـوتـ: وـهـرـ پـیـشـیـ وـ لـهـگـهـلـماـ
 جـوـوتـ بـهـ، لـهـوـ دـهـجـوـ خـوـزـگـهـ بـخـواـزـمـ لـهـ دـهـمـتـهـوـهـ بـکـهـوـمـهـ
 نـاوـ هـهـنـاـوتـ، لـهـوـ دـوـلـانـهـ تـارـیـکـهـوـ بـیـمـهـ نـاوـهـوـهـ، لـهـشـ توـ

ژنیکی منگن

گەرمۇ تارىك و پەنا، منىش ماندوو.. خەو لە چاوان شكاو..
 بە زمان كە دەگەيىشىھەر ھەموو ئەندامىكى لەشم منت
 دەلسىتەوە، ئەو لىستەنەوەيە سېرى كردى، لە جوولەي خىستم،
 تۆ منت ھەلّدەلۇوشى و گرى بە گرى قوتت دەدامو من بى
 باڭ بۇوم لەودى لە باوهشتا دەمەرم، وەى لەو تونىيەلە درېژو
 تارىكەي ناو لەشى تۆ كە نازانم چەند رۆز و شەھى ويسىت تا
 پىيايدا تىپەپيم، تارىكىيەكى چەپ مىھەربان لە كوتايى ئەو
 دۆلەنەي تۆدا بانگى دەكردى، بە چەند قەپ و پاش چەند
 ماج و موچىكەو تەكان كەوتەمە ناو ھەناؤت، وەك منالىكى
 ساوا كە بۇ ناو بىرىكى پې ئاو سەرانگرى بى.. سەرانگرى
 بۇوم، كە دواجار خۆم دەنئۇ تارىكى كوشىندەي ناو ھەناؤت
 بىنىيەوە ترسام و گريام، گريانىك كە وايلى دەھات لەناو
 تۆدا گۈمىيەك لە فرمىساك ھەلرېزم و ھەر خۆم بەتەنیا
 مەلهى تىيا بىھەم.. دەتوت: دەبەس بىگرى.. بى ھوودە بۇو..
 من ھەر دەگرىيام.. دەتوت: ئەوھە سەرتايىھە كەمەتىكى تەبەو
 تارىكىيە پې لە مىھەربى ناو ھەناؤم رادىيى، تۆزىكى دىكە
 دەبىتەوە بە كۆرپەلەم و پاشان ئەو دەلمە چاۋ
 نەپشکۈوتۈوھى كە دەنئۇ و يىلاشى رۆحەدا تا ئەبەد جىڭىر
 دەبىت و.. دەگەيتەوە بەو سەرددەمە كە ئىيىتاكى لە يادت
 چووه.. ئەوھە منم وادىكەم بىرەت بىكەويىتەوە، ئەو زەمەنەي
 تىيايدا ئاسوودەو ئارام لەويىدا.. لەناو مندالىدانى ژنیكى
 دىكەدا كە دەكىي ھەر خۆم بۇوبىم مەلهەت دەكرد، ئىيدى
 تەواو.. تۆھى خۆمى و چىتە كەس بۇي ناكىي ھەرەشەتلى
 بىكا، زىيانت پى بىگەيەنلى، نە سەرمات دەبىي و نە گەرمە، نە

دەترسى و نە برسىت دەبى، كەس ناتبىنى، دەتوت:
 بىمەخشە كەسەكەم.. بىمەخشە. بىرەت نەچى ھەر
 خۆشەویستىيە واي پى كردم، ناچار بۇوم كە بتخۇم.. من
 ھېشتا لە ھەناوتا بۇوم كە لە درزە زۆرەكانى ھەردۇو لاي
 سكتەوە شتى سەيرم دەدى.. بە چاوانى غەيپىش بى
 دەمدى: ئەو ھىلەكانە لە تۈۋى من و تو دەرسکان..
 يەكەيدەكە دەتروكان، بىچوود جالجالۇكەي رەنگاورەنگ
 دەھاتنە دەرى، ھەرييەكەو سەرمەستانە بۇ بۇنى ژيان خۇى
 بۇ ئاسمان ھەلّىددا، من بەخىلىم پى دەبردن، لەولوھش
 خۆشىم لى دەھات و دوا جارىش باوكانە بۆيان دەگرىام كە
 رۆزىك دى ھەروەكە من لەپاى خۆشەویستى لە زيندانىكى
 وا تارىك و شىئداردا بەند دەگرىن، ھەرييەكەو داوىكى بە
 بنمىچەكەوە ھەلواسى و سىيحرىازانە خۇى پىيدا شۇر
 دەكىدەوە، لە مالە چۆل و كۇنىنەدا كە تاوىك لەمەوبەر
 منى تىيا بەند كرابۇوم دەھاتن و دەچوون.. دەتوت: ئەها
 سەيرى كە.. بۇ ج دەگرى؟ خەم بەچى دەخۇى؟ چاو چاو
 ئەمچاردىان خۆشەویستى چۈن ئەم كەلاۋىيە ئاودادان
 كردوتەوە؟ سەيرى كە چەندە عاشقىكى گەورە تۇ، بە
 مەركى خۆت سەدەدا جالجالۇكەي جوانت بەخشى بە من و
 بە ژيان، خەيال نەكەى تۇ جوانترىن شەھىد و جوامىرلىرىن
 قوربانىت، قەھرى منىش ئەو بۇ كە من تا ئەو حەلەش
 نەمەدەزانى ئاخۇ چەند دەبى وام لەنىو ھەناوتا و چەندى
 ويست تا بۇومەوە بە كۆرپەلە دەلەمەكى لە

ژنیکی منگن

خویندا مهیبو، تو ئەگەر چى زەیستان بۇوى بە
ماندۇوبۇونىكەوه قاقا پېدەكەنیت، لەو كوشتاڭايە
پادەمايت و بىباڭ لە مەرگى من، بىباڭ لە سووتانم، لە
خنکانم، ئارام بە توانەوەم لەنىيۇ خويىنتا لە وردىلەكانت ورد
دەبۈويتەوه، هەر بۇ ئەھەدى بىسەملىنى كەيف سازى گەمەت
لەگەن نىزە جالجالۇكەيەك دەكىدو بە چەپۈك لە مۇوزىت
دداد، تا پىز ناو ھەناوى ساردى پاش ئەم "زانە" دەگەرم
كەيىتەوه ئەم پەپوولانەت دەخوارد كە من لەپاش مەرگم
جىم ھىشتىبۇون، ئاسۇودەش بۇرى بەھەد كە تۆزىكى دىكە
كەورە دەبن و غەمناك بەھەد كە بە دونيادا بىلە دەبنەھەد
جارىكى دىكە نايابىنېتەوه، خەرىك بۇو بەھەد كە ۋەزىر
خەھەپەكى قولۇ، من لەھە ترسام ئىدى لەو خەھەد راست
نەبىتەوه، من نەمدەزانى ئەھەد تۆ كردى ناوى چىلى
بنىم؛ پاو، دۇزمەنكارى، گەمەيەك بۇ رەواندەھەد بىزازى،
ئيرھىي، سەركىشى، شىيىتى، كوشتن لە تاو خۆشەويىستى،
مەيلى من بە مەرگ.. شامەرگىك لە ترۆپىكى لەزەتىدا، تۆلە
يان ئەھەپەرى تامەززۇ بۇون.. تا فەنابۇون.. چى.. و.. چى..
وەلى ئەھەندە دەزانم كە من ھېيدى ھېيدى دەتومەھەد ناو
ھەناوتىم پىز تەر دەكىرد.. ھەندىك جار سىنەت دەبۇ بە
قەفەزىك، كەچى تەنها دىلت بەخورپە و ترپەھە، خورپە و
ترپەيەكى ناقۇلا دەفەسىنەتى دەھەزاندۇ منى زەندەق
بردۇ دەكىرد، من دەترسام، لەو تارىكىيەدا بىيەنگى
كوشىندەو ترسناڭ بۇو، تاوتاوايش پەلە ھاوارو قىيە،
ئاواھى تۆلەت دەكىردەدە.. تۆلە لە چى نازانم.

تو ده‌توت:

"له‌ودته‌ی من توم خوش ويستووه ناو هه‌ناوم وشك
بؤته‌وه، من هه‌ميشه له داخ و ترسى ئه‌وه‌دی که رۆزىك بى‌و
لېم بتورى.. جيئم بىللى.. بمرى.. حمز له يه‌كىكى ديكه
بکه‌ى.. ليئ بىزار بيت و دلت له من سارد بيت‌وه.. هه‌ميشه
نيگه‌ران و بى ئۇقره بومو دلّم كرمى ببورو.. وشك و رهق
بومه‌وه.. تا ده‌هات باريئك و بنىس، زمردو لاواز.. ئه‌وه‌دتا دوا
جار به تو ناو هه‌ناوم تا ئه‌به‌د تەر ده‌بيت‌وه.. تو لوه‌يىبه..
تە‌قه‌ت و سەر سەلامه‌ت.. نه برسىت ده‌بى‌و نه تينوو..
بچمه هەر شويىنىك تو له‌گەلماي.. ئىدى تا ئه‌به‌د له‌گەل
خويىندا تىكەلى و هه‌موو رۆزىك به دەمارەكامدا سەفەر
ده‌كه‌ى، دەگەي‌ت‌وه دلّم و لوه‌يىدە جاريئكى ديكه دەرژىت‌وه
ناو هەر هه‌موو ئازاي جەستەم.. ناو هه‌ناوم.. ناو رىشالە
ھەر ورد باريکەكانى ديدەكانم.."

تو قسەت دەكردو من گەرد بە گەرد لە توّدا دەتومە‌وه..
تا ده‌هات دەنگت دەبۈو بە چرپەو لە مندا دەمەردو
دەخنکا.. شى دەبۈومە‌وه دەگەي‌ت‌وه سەر شەبۈلى
خويىنه‌كه‌ت.. پەرت دەبۈوم و كۆي دەكردمە‌وه خويىنه‌كه‌ت..
پەرت دەبۈوم و كۆي دەكردمە‌وه هەناسە‌kehت.. هەر بە‌قەد
سەرە مىكوتەيەكم لى مابۇوه.. خۆم دەكرد بە هه‌موو ئەو
كەلین و كون و گەردىلانە ناو لەشت كە لە دەرەوه خەونم
ددى بىيانگەمى.. هەر بۇ ئەودى بىسىهلىيىنم كە زىندووم:
پىچەوانە ئەۋۇزمى خويىنه‌kehت مەلە ئە خۆمم دەكرد.. وەل

ژنیکی منگن

دهمزانى ههر تاويكى ديكەيەو له تؤدا دەمرم.. دەتوييمەوه..
 دەختكىم.. خۇ لەگەن خنكانى منىش لە خويىنى تؤدا
 هەموو شتىك دەخنكا، سەيرە ساتى مەردىن لەناو تؤدا
 جارييکى ديكە وەك مرۇف خۇم بىنىيەوه، لە دەرهەوه تؤدا،
 لەوە دەچوو، وەك ئىستا، لە سەربانىيکى ئاواھىدا دەست
 لەملانىكى يەكدى بوبىين، كەچى زوو زووش لەبەر دىدەمدا
 دەبۈو بە كەلاوه پې لە تەونى جالجالۇكە، جارجارىش
 بىبابانو.. قاقلىك پې لە درېك و داڭ، گەردەلولىك ھەلىكىردو
 بۇو بە پىشەنگى پەشمەبايەكى وا ترسناك كە مرۇف لەگەن
 خۆيدا ھەلبىرى ھاتىوومە ناوەت كەچى رەشەباكە لەناو
 خويىنتدا لۇورە لۇور ھەلىكىردىبۇو، من گلەبى ئەۋەملى
 دەكىدى كە تۆ بۈچى منت خوارد، توش بە مىھەرەوە ھەۋەت
 دەدا لەو خەونو خەپاڭ و ورىئانە پاشگەزم بکەيتەمەوە،
 دەتوت: ئەوه نىيە وايىت لەتەكمام، زىپ و زىندۇسى، بى
 ھووەد بۇو.. دەمۈيىت واتلىك بىمەت بە گوناھ بکەى
 كە لە خەونىيکى وا چەپەلدا دىلتەت من بکۈزىت، ھەر
 بەناوى عىشقەوە لەناوم بەرىت، من پىت دىنم دەدای، توش
 ھارتى دەبۈو بەلام ھەرگىز ملت نەدا، سەرەتە ئىنانەو نەرم
 ونىان، بە ئىقاعىتى زۇر لەسەر خۇ، بە دلىكى پې لە
 سوْزەوە، سوْزىكى رۇوت لىيەم دەپارايىتەوە، سەرينى خۇت
 جىھەيشت و سەرت خستە سەر سەرينەكەى من.. بە وتنى
 گۇرانىيەك گەرەكت بۇو ترسەكەم لەدل دەركەى.. "دۇو
 سەر لەسەر سەرينى.. ناسكۇلەو نازەنинى" نەخىر.. من
 ھىشتا دردۇنگ بۇوم.. توش شلۇ مل غەزەلتلى دەتكاوا

مهیلیکی ژنانه‌ت دنواند، من خوم پتر تال و ترش دهکرد،
 تؤ خنهندو سوزو میهرت دهاراند، که‌چی منی مرو موج
 گله‌بیم دهکرد که نه‌دهکرا فیلم لی بکه‌یتو له ترۆپکی
 لهزه‌تو خوشی و دهست له ملانیدا من فریو بدھیتو به
 ئیسک و پروسکه‌وه فووتم بدھی.. توش مهکربازانه ودک
 ئه‌وهی ژیرم بکه‌یته‌وه گه‌مه‌ت به قژم دهکردو دهستو:
 وامه‌لی.. تؤ خوت هاتیت.. تؤ خوت هاتیت.. به‌سه‌ری
 په‌نجه نه‌رمه‌کانت بیخی سه‌رمت ده‌خوراند.. من مردبووم و
 توابووم‌هود.. به‌نیو خوینتا ده‌گه‌رام که له‌تاو عیشقیکی
 شیتanhه‌دا که‌فی دهکرد.. من ده‌که‌وتمه دوای ئه‌وه که‌فه
 سوورانه‌و خوم له مه‌رگ گیل دهکرد، له خوینتا مله‌م
 دهکردو که‌چی له هه‌مان کاتدا هه‌ستم دهکرد به‌سه‌ری
 په‌نجه‌کانت گه‌مه به نه‌رمایی گویم ده‌که‌ی، زور دایکانه
 به‌سه‌ری په‌نجه‌ی گه‌ورونه‌ت ناو له‌پی دهستی راسته‌مت
 ده‌شیلاو له خوشیانا خه‌و ده‌بردم‌هود، گله‌بیت دهکرد.
 دهسته‌کانت کرده ملم.. بی‌هه‌ووده بwoo.. نه‌دهکرا پاش
 کوشتنم، له‌دوای تیاچوونم لیت ببورم.. دهستو: تازه
 ته‌واو.. تؤ چون من له چه‌ند دل‌وپه خوینیکه‌وه ده‌که‌یته‌وه
 به‌و مروق‌ه جاویدانه‌ی جاران؟ هه‌ردوو دهسته‌کانت ماج
 کردو و تت: ئه‌ی ئه‌وه نییه له‌تەکما راکشاویت به‌قوربان..
 ئه‌وه نییه ده‌تدوینم و گورانیت بؤ ده‌چرم، هیشتا له‌سه‌ر
 جیگاکه راکشاپووم و دئاگابووم، له خهونه‌که راچه‌نیبووم،
 که‌چی له‌ژیر په‌تۆکه‌وه، هه‌ر به‌ددم قس‌هوه، دهستم له

ژنیکی منگن

قاجه‌کانم ددها، دریژو باریکو تووکن، ههـ دهـتـوت
 قاجهـکـانـی جـالـجـالـوـکـهـنـ، هـیـشـتاـ لـهـنـیـوانـ خـهـونـ وـ بـیدـارـیدـاـ
 بـوـومـ کـهـ بـهـ هـهـرـدـوـوـ چـاوـیـ خـوـمـ، پـیـرـیـ، دـهـمـارـهـ زـوـرـ بـارـیـکـوـ
 پـهـشـهـکـانـیـ سـهـرـ هـهـرـدـوـوـ دـهـسـتـوـ قـاجـهـکـانـیـ خـوـمـ دـهـبـینـیـ،
 تـوـوـکـیـ نـهـرـمـ بـهـسـهـرـ لـهـشـمـهـوـهـ، هـهـرـ کـاتـیـکـ دـهـجـوـلـامـ وـ هـیـزـمـ
 دـهـدـایـهـ بـهـرـخـوـمـ، دـهـمـارـیـکـمـ دـهـپـچـرـاـوـ خـوـیـنـیـ لـیـ دـهـچـوـرـاـ،
 مـاسـوـلـکـهـیـهـکـمـ دـهـتـهـقـیـ وـ لـیـکـ هـهـنـدـهـوـشـایـهـوـهـ، تـوـشـ لـیـکـداـ
 لـیـکـداـ جـیـ بـرـینـهـکـانـتـ دـهـلـسـتـهـوـوـ شـیـلـهـیـهـکـتـ دـهـرـژـانـدـهـ سـهـرـ
 بـرـینـهـکـانـ وـ دـهـتـوتـ هـهـرـ ئـیـسـتـاـ سـارـیـزـ دـهـبـنـهـوـهـ. سـوـوـکـ
 سـوـوـکـیـشـ ئـارـقـهـیـ سـهـرـ تـهـوـیـلـتـ دـهـسـرـیـهـوـهـ کـهـ زـنـگـوـنـ
 زـنـگـوـنـ دـهـرـژـانـهـ نـاـوـ بـرـوـکـانـ، نـزـیـکـ کـهـوـتـیـهـوـهـ، دـلـمـ خـوـشـ
 بـوـوـ بـهـوـهـیـ کـهـ هـیـشـتاـ بـوـنـمـ دـهـکـهـیـ، هـهـنـاسـهـتـ دـهـنـیـ بـهـ
 هـهـنـاسـهـمـهـوـهـ، سـهـرـمـ هـهـلـبـرـیـ مـانـگـ بـهـ پـهـلـهـ بـهـ قـوـوـلـایـیـ
 ئـاسـمـانـدـاـ دـهـخـزاـوـ وـدـکـ کـمـسـیـکـ کـهـ رـاـوـیـ بـنـیـنـ.. وـدـکـ دـزـیـکـ
 زـوـوـ زـوـوـ خـوـیـ لـهـوـدـیـوـ پـهـلـهـ هـهـوـرـهـکـانـدـاـ دـهـشـارـدـهـوـهـ، تـاـ تـوـ
 نـزـیـکـ دـهـکـهـوـتـیـهـوـهـ مـنـ پـتـ وـیـکـ دـهـهـاتـمـهـوـهـ وـ بـچـوـوـکـترـ
 دـهـبـوـوـمـهـوـهـ، پـهـشـهـبـاـکـهـشـ شـیـتـانـهـتـرـ لـهـ جـارـانـ هـهـلـیـکـرـدـوـ
 گـفـهـگـثـیـ تـهـواـوـیـ هـهـرـاسـانـیـ کـرـدـ، تـوـ لـهـچـاوـ منـدـاـ زـوـرـ گـهـوـرـهـ
 بـوـوـیـتـ، زـوـرـ تـوـکـمـهـ وـ چـهـسـپـیـوـ.

ژـنـیـکـیـ لـهـنـدـهـهـوـرـوـ دـامـهـزـراـوـ، رـهـشـهـبـاـکـهـ هـهـمـوـوـ شـتـیـکـیـ
 سـوـوـکـیـ بـهـ هـهـوـادـاـ هـهـلـدـهـفـرـانـدـ، جـارـیـکـیـ دـیـکـهـ سـهـرـبـانـهـکـهـیـ
 پـرـ کـرـدـهـوـهـ لـهـ دـرـکـوـ دـالـلـوـ پـهـرـوـوـ پـاتـالـ وـ زـهـرـفـیـ کـوـنـ وـ
 جـالـجـالـوـکـهـوـ جـوـرـهـاـ زـيـنـدـهـوـهـرـیـ تـرـ کـهـ مـنـ نـاـوـيـانـمـ
 نـهـدـزـانـیـ، وـابـزـانـمـ تـوـزـوـ خـوـلـیـکـیـ زـوـرـ کـهـ دـهـرـژـایـهـ هـهـرـدـوـوـ

چاومهوه کویری کردم، چونکه ههستم کرد تریفه دهمری و
 ئهستیرەکانیش لهبەر چاومدا دەکوژانه وە، بۇنى عەترەكەی
 لاملىم هەلەمژى و كەمىك ھۆشم ھاتەوه بەرو زيندۇو
 بۇومەوه، هەستم بە ئارەقەی ساردهوه بۇوي لهشت دەكىد،
 ويستت نزىكىز بىتەوه لىيم، من ئەوهندە تر بچۈوك
 دەبۈومەوه، لېت پاپامەوه كە لىيم دوور بکەبىتەوه، توش لە
 ترسى رەشەبا دەتۋىست منى با بىردىلە بپارىزى، دەترسای
 رەشەبا لهتەك جالجالۇكە زۆرەكانى سەربانەكە كە من
 نەمدەزانى له کوئىوه باريون تىكەلەم بکاو بەمفرېنى، پۇوهو
 ئاسمان و سەربانىيىكى تر.. بىباو لە تۆم دابىرى و بىزرم بىكات،
 لە خۆشەويىتىيەكى زۆرەوه هەردۇو باسكت لە منهوه
 ودرىنابۇو.. توند دەتگوشىم بەخۇتەوه، رەشەباكە،
 شەقەشەق پەنجەرەكانى بەيەكىدىدا دەدا، ئەوهندە بەھىز
 بۇو دۆشەگو لىيفەو مەتىلەكانى دەفراپاند، يەكە يەكە
 سۇرپاھى و جام و پەرداخ و شەربەي دانراوى سەر
 دىوارەكانى دەفراپاند و دەشكاند، چراو قوتىلە و فانووس و
 لامپاكانى دەکوژاندۇو، لق و پۇپى درەختەكانى دەشكاند، لە
 شەقەشەق پەنجەرەكانى بەيەكىدادانى دەركاكان
 تىيدەگەيىشتم ئەو رەشەبايە چەندە شىياتانە ھەلېيكردۇوە،
 ورده زىخ و خۇلۇن و تۆزى دەكىرده چاومانەوه، لەپان
 دووکەلەكەدا ئەوهندە تر كويىرى دەكىردىن.. ويستت زۆر
 عاشقانە بەخۇتەوه بمنووسىيىن.. نەمدەۋىرا ماچت بىمەم و
 دىسانەوه وەك خەونەكەم لە باوهشتا بتويمەوه.. ئەواساكە

ژنیکی منگن

بۇ جارييکى دىكە بۇممە وە بەھو جالجالۇكەھى تۈزىك
 لەمەوبەر لە خەونىكدا لووشت دا، لە باوهشتا تىك شام، نا
 چكۈلەترو حېقىنتر بۇوم لەھە ئۆپكىم، لە راستىدا
 فليقامە وە، من لەتاو ھەلمەت و ھېرىشە كانت ھەترەشم چوو،
 لېرەو لەھە خۆم مەلاس دەد، لە ناكاو خۆم لى بىز دەكردى،
 كەچى ئاسان منت دەدۋىزىيە وە، لە سەر زەۋىيە كە دەخشام و
 لۇوزى خويىناويم لەھە خاك و خۇلە دەچەقى تا
 نەمدەۋىزىيە وە، بەسەربانە كەدا دەگەرام و خۆم دەكىشا بە
 شۇورە سەربانە كەداو بە ھەر چوار دەوري خۆمدا
 دەخولامە وە، تاواتاواش گۈزبایەك بابەخولە پېيدەكردىم،
 ئاخىر لەھە سەربانە رووتەدا شوينىك نەبو خۆمى تىدا
 بشارمە وە، بى كون و كەلەبەر، كەت و پېر ھەزارەھا جالجالۇكە و
 مىيىش و مەگەزى شەمە بە دەدورمدا خەرمانە و بازنىهيان
 دەبەست، دىم لەناو دەفە سىئەمدا جىيگەي نەدەبۈو،
 كوشىندە كەوتبووه سەر كوتە كوت، هاۋاڭەنگ لەگەن پى
 كوتە سەما شىيتانە كە تۆدا، بە دەدم سەماواھ جالجالۇكە كان
 لەزىر ھەر دەوو پېتىدا دەپلىشاندە وە، قىرچە قىرج بە دەم
 فيچقە كەدنى خويىنە وە زەندەقيان دەبرىم، تاۋىك
 ھەنگاوه كانت نزىك و تاۋىك دوور دەكەوتىنە وە، تاۋىك
 دەنگەت و دەك رەشەبا دەيلوراندو بانگەت دەكىرم، تاۋىكى
 دىكە خاموشى و بېيدەنگىت شىتى دەكىرم، ج گەمەيە كى
 چەپەل بۇو كە لە سەرخۇ دەيكوشتىم، لەھە شەۋەدا من
 چاودەرى فريادرەسىيەك بۇوم، موعجيزە كە لە ئاسمانە وە
 بېت يان لە سەر زەۋى، تەواو.. مەحال بۇو، من زەندەقىم

چوو بwoo لهو سه‌مايه که پتر له سه‌ماي مه‌رگو خويين
 ده‌چوو، شهو لهناو دووکه‌لدا ده‌خنكاو من لهناو شه‌وو
 دووکه‌لدا تا ده‌هات بزرتور ده‌بoom، لهتاو مه‌رگي ئه و هه‌موو
 جال‌جالوکه‌يه من رامدك‌رد، تو له هه‌ر چوار لاوه ده‌هاتيتو
 به‌رده‌مت ده‌گرتم، سه‌ده‌ها ده‌ست و فاچت لى روابوو، هاوارم
 ده‌ك‌رد تا يه‌ك‌يک به هانامه‌وه بى و فريام بکه‌ويت و ریگه‌ي
 در‌باز‌بونم پيشان بادات كه‌چي هاوارد‌کم لهناو دووکه‌لدا
 ده‌خنكا، تاريكي شه‌و له خويه‌وه و در‌ده‌پيچام، ده‌ترسام له
 شپر‌زه‌ي و لهناو گه‌رمه‌ي سه‌ماي شيتانه‌تدا بکه‌ومه ژير
 چه‌پوکت، چه‌نده ده‌به‌نگ بoom، چه‌نده بيه‌ووده خوم
 ماندوو ده‌ك‌رد تاوه‌کو قورتار بيم، له دووره‌وه گریك له
 ده‌مت‌وه ده‌هاته در‌ئ و ده‌يسوتاند، له‌ناكاو هه‌ناسه‌ت
 ده‌بwoo به زور ساردو له په‌ل و بپوي ده‌خستم، سې‌به‌رى بالات
 داگيرى ده‌كردم، ناله‌و نه‌عره‌ته‌ت كاري ده‌كردم، كه با‌نگت
 ده‌كردم.. ژانت ده‌خسته دل‌مه‌وه، له حه‌زمه‌تانا خويينم
 ده‌کولاؤ ده‌ماره‌کانم ده‌سووتان..

ده‌توت: مه‌رۇ.. ژيانى من و تو بيه‌ك‌وه گرئ دراود!
 من خوم لى گىيل ده‌كردو هيچم نه‌ده‌وت، خوم له با‌نگى تو
 كه‌ر ده‌كردو هيچم نه‌ده‌وت، خوم ده‌شارد‌وه، مت و مردوو،
 هه‌ندىيك جار وات ده‌نواند كه من و تو ودك ژن و ميرديكى
 ته‌با له و سه‌ربانه پياسه ده‌كه‌ين و سه‌يرى ئاسمان ده‌كه‌ين،
 يان ودك دوو جال‌جالوکه‌ي دل‌دار ده‌ك‌وتينه ته‌نيشت يه‌ك،
 شان به‌شان، تو به شانازى و حه‌زو فيز‌وه ده‌ريت ده‌كرد، من

ژنیکی منگن

سستو مرده‌له و ترسنؤك و ملکه‌ج، تو سهرت دهیدا له
ئاسمان، منيش گرگن و بابرده‌له، پتر له نیچیره‌هان و نیچیر
دهچووین، جار جاره خوت دوا ده‌خست، جارجاریش پیشم
دهکه‌وتی، به چرپه‌وه ده‌توت: هیچ مه‌شاره‌وه.. رازو نهینی
دلت بدرکینه.. من ئاگام له خشه‌ی مارو میررووه.. ئه‌ها بهم
دونیا کاولبوون و كه‌وتنه‌وه ئاگرمش جالجالوکه
به‌دخووه‌کانی دیکه دهورو خولت ددهدن، بدوي.. ئاگام له
هه‌موو جووله‌یه‌كته، هه‌هه‌موو خهونه‌کانت ده‌خوینمه‌وه،
ختووره‌ی دلت.. من هيچم نه‌دهوت.. ده‌بدوي و نهینی
شاردنه‌وه کوشندیه و ده‌تكوژیت.. با به و قه‌هره‌وه
نه‌مریت..

به‌دهم سه‌ماي شیتاناوه پیيه‌کانت له زدوی ده‌کوتا، لهرزان
ھو لهرزانه‌ت ده‌توهود، هاوارم ده‌کرد: ئاخر دهرو دراویس به
قسهن و ئابپروومان مه‌به، پتر تیت ده‌چریکاندو رووه و لای
من ده‌هاتی، جاريک روو به‌پروو، جاريک پاشه و پاش
ده‌کشاپته‌وه، قاجیکت دهدا له‌به‌ر سکم، به لوز منت
ده‌لسته‌وه، منيش ته‌مبه‌ل و ته‌وه‌زهل له‌به‌ر پیيه‌کانت
كه‌وتبووم، له رقاندا گاز له‌سهر گازت له پشتي ملم ده‌گرت،
ده‌تزاني لیت ده‌ترسام بؤیه و اسستو داوه‌شاوم، ده‌تقیزاندو
ده‌توت: بؤچی واره‌نگت په‌ریوه.. خو ناتخوم؟
منيش ملکه‌چانه ده‌مووت: بؤچیم له و نیزره
جالجالوکانه‌ی دیکه زیاتره که هه‌ر رۆژه ده‌یه‌هایان لى
ده‌خویت؟

هاوارت دهکرد: ئاخر ئەو دەلەقۇرانەی دەرودراوسى فرياي زاۋوزى ناكەون، نەوهى زۇرىان ناودتهوه، گەر نېرۇمېيان نەخۆم مالەكەمان داگىر دەكەن و من و توش دەخۇن، تو نايانناسى، دەبا من و توش خەرىك بىين، تىيىنگەم بۆچى تو بەدەر لە هەمووپيان ئەھەندە نەزۆكى و بىيٰتام سىستى، ئاخر من بەتەنيا ئەم مالەم پى ناپارىزىرىت، كورۇكچى زۇرمان گەردكە تا بىنە پاسەوانى ئەم مالە خنجىلانەمان و ميراتگرى من و تو.. من دەمزانى و دلىيابۇوم كە ئەوهەيان سەربانەكەى خۆمانە، شۇورەكەيم دەناسىيەوه، نەخش و نىيگارى سەر كەرپۇوچەكانى چىنى سەرەدە، پە لە دەلاقەى سېكۈشەي يەكدى بىرۇ نەخىدار، كەچى لەناكاو دەبۇو بە گۇزەپانىيەك كە بە هەر چوار لادا غارم دەدا بەو نيازە راپكەم و قوتارم بىيت، وەلى ئەفسوسوس.. دىسانەوه بەر دىوارەكان دەكەوتىم، ئەو دىوارانەي من نەمدەدىتن، وەك بلېيت تارىكى سەرى لى شىۋاندېتىم، يان شويىنەكەم دەبۇو بە بىرىتىقى قۇولۇ و پە ئاو كە لەھەدا بۇو منى مەلەنەزان تىيىدا بىنكىيەم، چاودىرى بىوم تاودكوه دەولكىيەك شۆر كەنەوه و خۆمى تىيىخەم و دەربچەم، سەيرە.. تو لە سەرەدە سەرت شۆر دەكردەدە و قاقا پىيدەكەنىت، من لە خواردە دەگرىيام و هاوارم دەكىرد: دەرم بىيە.. خنكام. كە دەولكەكەت شۆر دەكردەدە و دەچۈومە ناوى، چەند جارىك وەك ئەوهى مەزاقم پېكەيت يان بىنكىيەت بە دەولكەكەدە فەيت دەدامەوه ناو بىرەكە و لە تاواو ترسى خۆم لەو خەوه وەنگا

ڙنڍکی منگن

دهاتم و دهکه و تمه و ناو خهونیکی دیکه، خوم دهینیمه وه
وام له ڙووریکی بنمیچ بلندو چکولهدا، ڙووریک که گوشه و
قوڙبنه کانی ههر همه مهوی به تهونی جالجالوکه تهندرا بیون
له بھر زوري جالجالوکه نه مدهزانی پیيه کانم له کوئ دابنیم،
له بنمیچه که وہ به سه دهه ایان شوڙ ده بونه وہو سه رو
پرچی منیان ده کرد هیلانه و جي گه مهی خویان، به ردم و
چاوم ده که وتن و ده خزانه پشتی ملم و له ویوه بو به رسکم و
پشم و ناو گه لم، گه رکیان بسو بخزینه ناو چالی چاوم و
کونی گوییه کانم وه، نه مدهویرا ددم بکه مه وه نه بادا
بکه ونه ناو ددم زمانم بقرتین، به گه سکیاک دامدکوتین
تاوهکو بیانکو ڙم، که جي له ناکاو بنمیچ ده بسو به ئاسمان و
له بھر جالجالوکه کان هه زارهها وردہ ئه ستیره داده زان،
گه رکم بسو چي زوو تره ئه و ڙووره وہ پاک بکه مه وه له
جالجالوکه کو ڙرا وو ئه ستیره دارزاده کان، واى له خوم پهنج
به خه ساری، لابردنی ههر رسمیک و گولڈانیک و تابلؤیه ک و
کورسی و میزیاک هه زارهها جالجالوکه ده رده که وتن، تو ش به
پرتاو دهاتیته ڙووری و ده تکوشت، مقه باي پشت وینه کان
خورابوون، وینه بسوک و زاویه تیمان نه ک ههر مقه باکه هی،
به لکو پشتی لووس و سپی وینه که له دهلاوه زامار بسو،
به جو ڙیک ته نک بسو که نه مانویرا له چوار چیوه که یه وه
ده بھینین و پاکی بکه ینه وه، چونکه هه لاهه لا ده بسو و دک
ثاردي کاغه ز توزیک به دهستمانه وه ده نووسا، من و تو گه سک
به دهست به راست و چه پدا، لهو خمودا، سه رگه مری کوشتني
جالجالوکه کان بسوين، که جي به هه زارهها ئه ستیره هی

زیّرین و زیوین دادبارین، ههر و هشاندنی گهــکــیــک و
دارــزانــ و کوــزانــهــوــهــیــ ســهــدــهــاــ ئــســتــیــرــهــ ژــوــوــرــهــکــهــمــانــیــ کــرــدــ بــهــ
ئــشــکــهــوــتــیــکــیــ نــیــمــچــهــ تــارــیــکــ کــهــ بــهــ ســهــدــهــاــ شــهــمــشــهــ کــوــیــرــهــ
ســهــرــگــهــرــمــیــ خــوارــدــنــیــ هــزــارــهــاــ جــالــجــالــوــکــهــ بــوــوــنــ، بــهــلــامــ
شــهــرــپــیــ جــالــجــالــوــکــهــ کــانــیــشــ دــلــیــرــانــهــوــ بــیــ وــیــنــهــ بــوــوــ، شــهــرــپــیــ کــهــ
منــیــ دــهــتــرــســانــ، تــاــ دــهــهــاتــ شــهــمــشــهــمــهــ کــوــیــرــهــکــانــ دــهــثــاــســانــ وــ
گــهــوــرــونــهــتــرــ دــبــیــوــوــ، دــهــتــوــتــ خــمــرــتــهــلــنــ وــ فــرــهــفــرــیــ بــالــهــکــانــیــانــ
وــهــاــ بــهــهــیــزــ بــوــوــ ئــســتــیــرــهــیــ پــتــیــانــ دــادــهــرــزــانــ، تــاــ دــهــهــاتــ
ئــشــکــهــوــتــهــکــهــ تــارــیــکــتــرــ دــبــوــوــ، مــنــ رــامــدــهــکــرــدــ زــارــکــیــ
ئــشــکــهــوــتــهــکــهــ نــهــدــدــوــزــبــیــهــوــ هــهــرــ چــوــنــ رــامــدــهــکــرــدــ ســهــرــمــ
دــهــیدــاــ لــهــ بــهــرــدــیــ شــیــدــارــوــ رــهــقــهــنــیــ دــیــوــارــیــ ئــشــکــهــوــتــهــکــهــ، دــوــایــ
هــزــارــ جــارــ ســهــرــ بــهــدــیــوــارــ دــادــانــ، دــیــوــارــدــکــانــ نــهــرــمــ وــشــیــ
دــهــبــوــوــنــهــوــ، تــهــرــ تــهــرــ، تــارــیــکــ وــ شــیــدــارــ وــهــکــ مــنــدــالــدــانــیــ دــایــکــمــ،
نــهــرــمــ وــ گــهــرــمــ وــ تــارــیــکــ، وــهــکــ دــدــلــهــمــهــیــ هــیــلــکــهــیــهــکــ ســهــرــئــاــوــ
دــکــهــوــتــمــ، ســهــرــئــاــوــ نــاــوــ وــیــلــاشــیــ دــایــکــمــ، دــهــبــوــوــمــهــوــ بــهــ
کــؤــرــپــهــلــهــوــ.. تــؤــ لــهــنــاــوــ ئــهــوــ رــحــمــهــدــاــ ســهــرــوــخــواــرــتــ پــیــدــهــکــرــدــمــ.
لــهــ ئــامــیــزــتــ دــهــگــرــتــ، دــهــتــزــانــیــ منــیــ کــؤــرــپــهــلــهــ لــهــ تــارــیــکــیــ وــ
شــهــمــشــهــمــهــ کــوــیــرــهــکــانــ دــهــتــرــســ.. مــیــژــوــوــیــ هــمــمــوــوــ تــرــســیــ منــ
لــهــ ســاــتــهــوــ خــتــهــداــ کــوــبــبــوــوــ، زــهــنــدــقــمــ چــوــوــ.. هــاــوــارــیــکــمــ کــرــدــ
کــهــ رــهــشــهــبــاــ دــوــوــرــ بــرــدــیــ.. وــتــ: هــیــجــ چــارــ نــیــیــهــ وــهــرــ نــاــوــ
هــهــنــاــوــ، کــهــ وــاتــ وــتــ.. مــنــ هــهــتــرــهــشــ چــوــوــ.. زــرــاــوــ رــژــاــ..
چــونــکــهــ هــهــرــ لــهــ هــهــمــانــ ئــاــنــ وــ ســاــتــاــ لــهــ خــوــیــنــتــاــ دــهــتــوــاــمــهــوــوــ
کــهــچــیــ لــهــ دــهــرــهــوــشــ بــوــوــمــوــ زــوــوــ زــوــوــ پــیــتــ دــهــوــتــ وــهــرــ نــاــوــ

ڙنڍکی منگن

ههناوم، له دلئ خومدا وتم: چش له مهربگي بهردهم
 پڙشهبا.. پڙ به قورگم هاوارم کرد، ئهوه بيو تؤ لهگهـل ئـهـو
 هـاـوارـهـ رـاـچـلـهـكـيـ وـ منـتـ وـهـنـاـگـاـ هـيـناـ،ـ منـ نـازـانـمـ..ـ بـهـلـامـ کـهـ
 ئـيـسـتـاـ قـسـهـتـ لـهـگـهـلـ دـهـکـهـمـ هـهـرـ بـهـ گـوـمـانـمـ..ـ بـهـ گـوـمـانـمـ
 لـهـوهـيـ لـهـوـ خـهـونـهـ وـهـنـاـگـاـ هـاـتـيـمـ..ـ لـهـوانـهـيـ ئـهـمـ سـاتـهـ
 وـهـخـتـهـشـ هـهـرـ درـيـڙـكـراـوهـيـ ئـهـوـ خـهـونـهـ بـيـ،ـ کـهـ ئـاـورـمـ لـهـتـؤـ
 دـاـيـهـوـهـ ..ـ نـهـ ..ـ هـمـنـوـوـکـهـ کـهـ ئـاـورـ لـهـ تـؤـ دـدـهـمـهـوـ دـدـهـوـيـ
 بـرـزـانـمـ لـهـڙـيـرـ تـارـيـكـيـ بـهـرـبـهـ يـانـداـ روـوـخـسـارتـ چـوـنـ
 دـهـيـنوـيـنـيـ..ـ لـهـ دـوـورـهـوـ چـرـيـكـهـيـ ئـهـوـ مـهـلـهـ ڪـيـوـيـيـهـ خـهـيـالـمـ
 دـهـبـاـ،ـ چـونـکـهـ لـهـ خـهـونـهـ کـهـشـداـ هـهـمانـ ئـهـوـ چـرـيـكـهـ غـهـمـهـينـهـ
 دـهـهـاتـهـ بـهـرـگـويـمـ..ـ هـهـرـوـهـکـوـ ئـيـسـتـاـ چـاـوـانـتـ بـبـوـونـ بـهـ دـوـوـ
 گـوـمـيـ خـوـيـنـ وـ زـنـگـولـ زـنـگـوـلـ زـارـهـقـهـ لـهـسـمـرـ تـهـوـيـلتـ
 دـهـلـهـرـزـيـنـ،ـ تـاوـيـكـ وـ دـهـتـكـانـ،ـ هـهـرـدـوـ دـهـسـتـ دـهـلـهـرـزـيـنـ وـ بـهـ
 قـهـهـرـوـ تـوـوـرـهـبـوـوـنـيـيـكـيـ تـهـواـوـ خـهـمـيـدـهـوـ دـلـسـارـدـ لـهـ هـهـمـوـوـ
 ئـوـمـيـدـيـ دـوـنيـاـ خـوـتـ رـادـهـزـنـدـ..ـ کـهـمـهـکـيـ بـيـ دـهـنـگـ بـوـومـ..ـ
 چـونـکـهـ هـهـسـتـمـ کـرـدـ کـهـ بـهـرـاستـ کـهـسـيـكـ لـهـ تـهـکـمـهـوـ سـهـرـيـ
 خـوـيـ بـهـ کـهـشـکـهـ ئـهـڙـنـوـيـ خـوـيـداـ دـهـکـرـڙـيـ..ـ کـرـهـيـ دـهـدـانـهـ کـانـيـ دـيـتـهـ
 بـهـرـگـويـمـ..ـ بـهـرـدـهـوـامـيـشـ..ـ نـهـ جـارـيـكـ وـ نـهـ دـوـوـ..ـ نـهـ دـهـ
 هـهـرـدـوـوـ کـلـاـوـهـيـ ئـهـڙـنـوـيـ جـوـوـتـ کـرـدـبـوـوـ سـهـرـيـ خـوـيـ پـيـداـ
 دـهـکـيـشاـ..ـ کـوـلـيـ تـرـسـامـ..ـ بـهـپـيـچـهـوـانـهـيـ خـهـونـهـکـهـوـهـ بـستـ بـهـ
 بـستـ لـيـمـ دـوـورـ دـهـکـهـوـتـهـوـهـوـ لـيـفـهـکـهـيـ،ـ وـهـکـ کـهـسـيـكـ سـهـرـمـاـيـ
 بـيـ،ـ لـهـ خـوـيـهـوـ دـهـنـاـلـاـنـدـ،ـ چـرـيـكـهـيـ مـهـلـيـكـيـ دـيـکـهـوـ لـوـورـهـيـ
 پـڙـشـهـباـکـهـ کـهـ تـيـکـهـلـ بـهـ لـوـورـهـيـ تـرـسـتـاـکـيـ تـاـنجـيـيـكـ دـهـبـوـوـ:

ههراسانی کردم، ههروهک له خهونه‌که‌دا رپووی دابوو له
 ترسی رهش‌باکه لیک نزیک بووینه‌وه، من دهمویست..
 حهزم دهکرد.. من دهترسام لهو گفه گفو لووره‌هیه که
 لهسهر شاخه‌کانه‌وه دههاته گویم، دهمزانی ودک هههموو
 جاریک له چاوتر و کانیکا دهگاته سهربانه‌که و فریای فرپاندنی
 سهربین و دوش‌گو لیفه و سوراحی ناکه‌وین، بهدهم گریانیکی
 خنکاووه ودک ماینیکی مل شکاو له باش گلان دا
 دهیپرماند، دهمویست قسه‌یه‌ک بکا.. هه قسه‌یه‌ک.. بهر له
 هاتنى رهش‌باکه.. دهمویست بؤ يه‌کجارو دواجار ئهو من
 دلنيا بکات که ئهودی به‌یه‌که‌وه دهیبینين خهون نییه..
 لهناکاو ودک شیت ههستایه‌وه سهربی و خؤی له جالجالوکه
 داباریوه‌کانی سهربان دهپاراست، دهترسا پییان لی بنی، ودک
 ڙنه شر شیت‌هه کان لیفه‌که‌ی له خؤی نه‌دهکرده‌وه، ئهو
 باز بازینه‌ی لهو درهندگی شهوددا له سه‌مايه‌کی سه‌ئير ده‌چوو،
 سه‌مای ئازاریک، سه‌مای ناو خهونه‌که‌ی بیر هینامه‌وه، يان
 هه‌ردووکمان هیشتا دهنيو ئهو خهونه‌دا بووین، يان لاسایي
 خهونه‌که‌ی دهکرده‌وه، يان له ترسی خهونه‌که حه‌جمانی
 له‌بهر براوه و ئه‌مجاره‌يان هه ر به‌راستی باري‌نی ئهو هههموو
 جالجالوکه‌یه شیتیان کردووه، تا دههات له‌بهر چاومدا بالاى
 به‌رزتر دهبوو، ئه‌وهنده به‌رزو بلند که دهستی بگاته
 يه‌که‌یه‌که‌ی ئه‌ستیره‌کان و بیانکوژینیت‌هه و، هه‌رواشی کرد،
 يه‌که يه‌که ئه‌ستیره‌کانی کوژاندوه، به‌له‌وهی ئه‌ستیره‌کان
 بکوژینه‌وه، من دلنيا بoom که هههموو ئیواره‌هیه ک سه‌عاتیکم

ژنیکی منگن

دههینایه سهربان، که چی زۆر گەرامو ئە و سەعاته دیار
 نەمابۇو، ھەموو سەربانەگەم پېشکنى، چونكە ھەمیشە
 لەسەر سەعات حەوت قورمیشەم دەکرد تا فريايى بېش
 تاشين و نانخواردى بەيانى بکەم، بەلام لەو خەونەدا كە
 من و پاكىز ببۇوين بە جالجالۇكە سەعات و زەمەن ج
 مانايمەكىان ھەبۇو؟ فۇۋى لە مانگ كرد ھەرودك ئەھۇدى فۇو
 لە مۆم بىكا.. كۈزاندىيەوه، ئىدى بەرچاوم تەواو تارىك
 داھات، وەن گويم ھەلخىست، لەو دەچوو لە ھەموو
 سەربانەكانى گەرەكدا.. نا.. لە ھەموو سەربانەكانى شاردا
 ھەراو زەناو شەرو گىچەلىيکى گەورە بەرپا بوبىي، لەو
 دەچوو مەنالىيکى زۆر لە ترسى لوورەدى رەشەبا بىزرىكىن، تا
 دەھات لايەلايەدى يايىكەكان بەددەم خەوەدە كېپ و خاموش
 دەبۇو.. قاۋوقيژو ھاوارى مەرگو مال كاولبۇون جىيى
 دەگرتەوه، پىرەڙن و پىرمىردىيکى زۆر بەھۇي ئەو
 رەشەبایەوه تۆزو خۇلىيکى زۆربان ھەللىرى بىي و بىكۆن،
 چونكە ھەزاران كەس بەيەكەوه دەكۆكىن، لەو دەچوو
 ژنهكان و مىردىكەن لەتاو ھاتنى ئەو رەشەبایەوه لە ترسان
 لەگەن يەكدى بەشەر بىي، گويم لە شىريخە سەددەها
 شەپازلەو.. تفو جىيىوي ناشىرين بۇو، گويم لە
 كەوتىخوارەوه، لاشەي دەيەھا كەس بۇو كە سەربىان بەر
 كۈنكرىيىتى حەوشەكان دەكەوت، دەتەقىن.. لەو دەچوو لە
 سەربانەكانەوه رووھو حەوشەكان رەقىيان بىردىي، زرىكەي
 ھەزاران مەنالى زەندەق چوو كاسىيان كىردم، دەتوت شار
 پىرمىردىيکى قىرخنەو خەريكە كۆكىن دەيىنكىيىن، بۇتە

پیرهڙنیک و لهبهر خویه‌وه هه‌لددبزركیني، قاوه قريشكه‌ي
 ڙنان، پرته‌وه بوله‌وه هاوارو نه عرته‌ي پياوان، بهريه‌ك
 كهوتني مه ردوومه‌كان، ساتمه‌وه كهوتني دهرو دراويسي تازه
 بهئاگا هاتوو كه خويان به شوره‌كاندا ددها، راکردوو به‌دهم
 خه‌وه‌وه، رهت بردنيان له‌سهر پي بيلكه‌كانه‌وه، لهنيو ئه‌وه
 حه‌شرو هه‌للايه‌دا يه‌كيلك بى باكانه پي ده‌كه‌نى، له‌وه
 ترسام ئه‌وه قاقا نزيكه هي پاكيز بى، رشه‌با ودك ئه‌وه‌ي
 هه‌زار پي هه‌بى و هه‌زار دهست: راوه دووه هه‌موو
 كه‌سيك و شتيكى دهنا، ودك دهستيکي گهورونه بى و شار
 منالىكى ساوا زلله له‌سهر زلله تى ده‌سره‌واند، من گوييم له
 شريخه‌ي قامچي و شكانى هه‌زار حه‌يزه‌ران و گؤچان بwoo، له‌وه
 شه‌وه‌دا كه رشه‌باو ترسى خوم و كوزانه‌وه‌ي ئه‌ستيره‌كان و
 مانگ كويريان كردم، ناچار بعوم كه ورد گوى هه‌لبخه‌م،
 له‌وه ده‌چوو ديسانه‌وه پاكيز شيتانه سه‌ما بكت، چونكه
 گوييم له قرچه‌ي زور بيزه‌وه‌ر فليقانه‌وه‌ي جالجالوكه‌كان
 بwoo له‌زير پي‌يه‌كانيدا، يان به‌پي ئه‌وه خرجه خرج و
 كرماندنه بى وام مه‌زندنه ده‌كرد كه پاكيز بوبويت‌وه به
 جالجالوكه‌يه‌كى گهورونه و جالجالوكه‌كانى ديكه داكرمي‌نى.
 كتوپر گوييم له كهوتنه خواره‌وه شكانى دديه‌ها شه‌ربه‌وه
 په‌رداخ بwoo، قلپ بعونه‌وه‌ي دؤلكه‌وه سوپاھي ئاو، مني
 چكوله‌وه گرگن، مني با برده‌له‌وه هه‌لفربيو به‌دهم باوه له‌سهر
 سك ده‌خشيم؟ نازانت.. ده‌گهرام.. ده‌گهرام.. ده‌گريام..
 ده‌مويست "پاكيز" گويي لى بى و به‌زدي به مني كوي‌ردا

ژنیکی منگن

بیتەوە، هەلەمگریتەوە، لەو سەربانە تاریکەدا ھەلەمگری و
بە قالدرەمەگەدا بىباتە خوارەوە.. مەحال بۇو دەنیو ئەو
تاریکىيەدا ھەنگاۋ بىئىم، نەمدەۋىرا ھەستمەوە سەرپىنى نەبا
پەشەبا ھەلەمگری.. حەزىشەم دەكىد بجۇلىم.. ھاوار بىكم تا
گەر خەون بى لىيى وە ئاگا بىئىم، دەتوت چى تارىكايى
شەوانى سەر ئەم زەۋىيەھەمەيە ھەر لە سەرەتاي بۇونەوە
تا ھەنۈوكە رېزاوەتە ناو ھەردۇو گلىنەيى منەوە، نا.. لەوە
دەچۇو من قەمت رۆزىك لە رۆزان رۆشنايىم نەديبىي، يان
ئەوەتا بۇونەوەرىك بۇوبىم خولقاو لە تارىكى، يان ھەر لە
سەرەتاي بۇونەوە زىندەوەرىكى ھىچ و خشۇك بۇوبىم، ئەو
مېزۇوهشى كە تىايىدا وام دەزانى من مەرۇقىم جەگە لە
خەونىكى درۆ يان تراوىلەكە ھىچى دىكە نەبوبىي،
ھەرچەندى كەرمەن كۆشام پىنى پىنى بلىكە كامن نەدۆزىيەوە،
ھەر چۈن دەجۇولام سەرم بەر دىوارى شۇورەدى سەربانەكە
دەكەوت، شۇورەكەش خىانەتى لى كەرم.. تا دەھات بلەن دەتەر
دەبۇو.. چۈنكە كە پىايادا ھەلەگەرەم كۆتايى نەدەھات،
بەردىۋامىش تەپەتەپ و زرمەى دوو پى كە سەربانەكە
بکوتىيەمە دەھاتە بەر گويم، ئەو زرمەيە تىكەن بە
تەپەتەپى ھەزارەها پىيى راڭردو دەبۇو كە بە
سەربانەكانەوە رايان دەكىردو خۇيان دەدا بە شۇورەكاندا،
تارىكى ھەمووانى كۆپر كەردىبوو.. تۆزۈبا.. گويم لە شىن و
واوھىلاو دادو فيغان بۇو، پەشەباكە وەك پەرەممۇوجەيەكى
زۆر سووڭ گەمەى پى دەكىرم، دەيھىنامو دەيبرىم، بە
شۇورەكەيدا دەدام، بالىيف و دۆشەگو مىتلەكانى دەفپاندم،

به پیّی ئهو زرمەيەى كە هاتە بەرگویم لەوە دەچوو سەد
 كەس بەيەكەوە لەسەربانىكەوە بۇ ناو حەوشەكان
 سەرانگرئى بۈوبىن، گویم لە شلپەي ئاۋ بۇو لە بىرىدكان،
 گویم ھەلەدەخستو بەدواى تەپەي پیّی ئەو كەسەدا وېل
 بۈوم كە بە چوار دورمدا سەمای دەكردو لەسەر
 چوارپەلان تەكانتىم دەداو نەمەدەگرت، بە شۇورەكەدا
 ھەلەزىنام، وەك زىندەدەرىكى چۈلەو سووك با بىخاتە
 خوارەوە: دەكەوتە خوارى. ئەمچارەيان ھەستم كرد ھەر
 چوار پەلم لە لىنجاوايىك دەچەقنى، زمانىم دەرھانى و تامى
 كرد، لىنجاواهكە لە خويىناوياك دەچوو، پىم سەير بۇو
 دىوارى سەربانەكەش ئەوەندە تەر بۇو كە لىنجاواى
 دەدایەوە، تا دەھات دەمم پىر دەبۈو لە خويىتاو، خويىناوياكى
 تفت و تائى، لىم تىيىچۈو.. ئاخۇ من وام لەسەربانەكە يان
 ھېشتا وام لەنىيۇ ھەناوى ھاوسەرەكەم، ناكى ئەو ھەممۇ
 خويىناواه لە جالجاڭوکە كۆزراوهكان پڑابىي، كويىر بۇونلى
 نەدەگەرا بىزانم وام لەكوى.. سەير بۇو.. بۇنى دووكەلىكىم
 كرد كە تا دەھات چىتر دەبۈوە، ئەوەندە چىر كە ھەستم
 دەكىر بۇتە بەرگىك بۇم، تەنەيمۈكەكە دەكەوتە سەر
 تەھۋىل و رۇوخسارم، دەبارىيە ناو دەمم و تا دەھات لە
 قورگما خەستىر دەبۈوە كە بەمخنکىنى، لەوە دەچوو دوا
 ساتى مەرگم بى، كەوتە خوارەوە سەدەها باليفو
 دۆشەگو متىل و لېفەو.. سەدەها كەلەپەلى كەلەكەبۈمى
 نىيۇ حەوشەكان و بلاۋبۇونەوەى نەوت و ئاگر بەو ناوهدا

ڙنڍکی منگن

ئاگری له زور مال بەردابوو.. هەر لەوه دەچوو، ئەو قاوو
 قىيەتى دەرو دراوسىو.. هەواي زور گەرمەو.. بۇنى دووكەل
 دىنیايان كىردىم كە چەندىن مائى دەروروبەرەو.. گەپەكە
 دۈورەكانى شار سووتاون، لەوه دەچوو رەشەبا زور بەپەلەو
 بە ھەزار دەستت گەپەكە كان بەسەر مالەكاندا دابەش
 بىكات.. زرىكەي ئەمبولانس و شوتەي ماشىنى ئاگر
 كۆزىنەوەكان دەگەيىشته ناو خويىنم.. ھاوارم دەكىردو
 دەكپۈزامەود.. هەر ھەموو ھاوارو كرووزانەوەكان لەناو
 خۆمدا دەخنکان، دەستم لە ھىچ شتىك گىر نەدەبۈو،
 بەردەۋامىش زرمۇ كوتى ئەو پېيانە كە نەمدەزانى
 لەكۆيىو دى ھەراسانيان دەكىردىم، بەدەم و لىيۇ.. بە لۇوت..
 بە ھەر چوار پەلم لە قۇزىنېك دەگەرام، لە كۇنىك كە وەك
 ھەر جالجاڭوکىيەكى ترسنۇك خۆمى تىيا بىشارمەوە، كەچى
 تا دەھات لەو لىنجاوه كە ليقاوى دەدایەوە.. لەو خويىناوەدا
 نوقم دەبۈوم، ئەوەندەم لەو كېيم و زوونە خوارد تا
 رېشامەوە، دەنئىو رېشانەوە خۆمدا دەگەۋىزىم، قرجە قرج
 سووتانى درختەكانى ناو حەوشەكانىم دەبىيىت، بۆسۇي
 پەرپۇو پاتال دەيىخنەكانىم، تا دەھات كلپەو بلىيسيە گەپەكان
 لە من نزىك دەبۈونەوە يان گەرمى بەتىن و تاوى ناو
 ھەناوى "پاكىز" بۇو.. نايزانم.. رەشەبا بە كەيىفي خۆى
 بابە خولەي پى دەكىردىم، ھەر تاۋىئەو بۇ سووجىيەكى دەبرىم،
 بېرم دەكىردىم.. مېشكى زور چىكۈلەو ماندۇوى خۆم
 دەگۈوشى، گەر ئىرە ناو ھەناوى پاكىزە.. ئەى ھاڑى ئەم
 رەشەبايە لەكۆيىو دى؟ لەكۆيىو بۇنى دووكەل دەكەم و پەتر

وا دهکات چاوه‌کانم ئاو بکەن؟ گەر من ھېشتا وام لە سەربانەكە ئەم وىللاشە پې لە خوین و ئاولەمەيە چېيە منى تى كەوتۈرمۇ؟ ئىقانى ناسازو شېرزەتەپەتەپى دوو پېسى سەماكەرىيەك كە دەكرا ھى "پاكىز" بى و بەدم سەماوه شىياتانە قالۇنچەو سىرسىركەو جالجالۇكە رژاوه‌كانى سەر سەربانەكە بکۈزى ئەوش دەيختىمە گومانىيىكى گەورەوە، پې بەدونيا دەمقرىشىكاندو بانگم دەكىد كە خەرىكە دووكەن دەمەنلىكىنى و گەرىيەك چوار دەورى گرتۇومو دەمىسۇوتىيىن، مەحال بۇو لەم شەۋەدا كە پەتر لە رۆزى قيامەت دەچوو من ھىچ فريادەسىكىم دەست بکەوى، يان گەرمى ناو ھەناوى ئەم بۇو يان تىين و تاوى ئاڭرى ئەم دۆزەخە لەم شەۋەدا داگىرسابۇو: هەر كاميان بى.. من ھېيدى ھېيدى شى دەبۈومەمە.. دەتومامەمە، تا دەھات ھاوار و گريان و دادو فيغان و زريكە لە گويىمدا كېپت دەبۈوه.. لەم دەچوو بىرم، خۆزگەم دەخواست كە ئەم كارھساتەي دواييان مۇتەكە بى و لىي راست بىمەمە، خەونىيىكى جىنناو فېننا بى نەك شەۋىيىكى شۇومى راستەقىنە كە منى تىيا كېرۈدە بۇوم، زۆر ھەولەمدا.. وەك كەسىك پاشتى لەزىز بارىكى قورسدا بى و بەسەر ھەردۇو ئەئىنۇدا كەوتىي و راست نەبىتەمەد: كەوتبووم، تەكانتىم دەداو دەگريام.. دەستم بەر دىوارە لىينجەكان دەكەوت كە گريان لى دەبۈوه لە گۈمى گەركانىيەك دەچوو،.. پىايىدا ھەلەذىنام و دەكەوتىم، ھەزار جار خۇم بە خۇمم دەوت كە ئەمە خەونىمەم ھەر دەبىي من لىي

ژنیکی منگن

وەئاگابىم.. كەچى بى ھوودە بۇو.. من دەخنكام..
 دەتومەھە.. دەمرەم.. كەچى هەر وەئاگا نەدەھاتم، من
 كويىر بۇومو كەچى بە ھەردۇو چاوان لە مەرگى زۆر
 ھېۋاشى خۆم ورد دەبۈومەھە، تا دەھات پەتىش لە ترسى
 رەشەبا وەك ژىزىك دەچۈومەھە ناو خۆم، تا پەتى دەسۈوتامو
 دەتومەھە.. پەتى ترس و قەھرم دەرھوپىيەھە.. ئىيدى من مل
 كەچى دوا چارەنۇسى خۆم بۇوم، كە نائۇمىد بۇوم لەھەدە
 كە ئەگەر ئەھە خەون بى يان راستى تازە مەحالە لىيى
 وەئاگابىم، مادامەكى مال نەماواھ گەنگىرى، شوين نەماواھ
 رەشەبا ھېرىشى بۇ نەكاو داروپەر دەردووی بەسەر يەكىدا
 نەرمىننى، خۆم دايە دەست قەدەر دەسۈددە ئارام دەمرەم،
 دەنگىك لەناو خۆمدا، لە رۆحىدا، لەناو زمانما دەگەيىشتە
 سەر پەرە گوپىيەكانمۇ لەگەل سوورى خۆيىنى خۆمدا
 شەپۇلى دەدا، دەنگىك كە بەرلەھەدە ھەموو گەردىلەكانم
 بسۈوتىن و بتوئىنەھە.. دەيىوت:

"ئارام بەو بىنۇو.. ئارام بەو بىنۇو..!"

ئەگەر مەردىن و ئەگەر نۇوستىن، گەر ورپىنەي نەخۇشى بى
 يان ھى سەرەمەرگ، گەر ئەم دەنگە دادى رۆحى ھىلاك و
 پەزمۇوردەھى خۆم بى يان دوا داواي كەسىكى تر كە من وام
 دەنئىو ھەناوېدا.. يان راڭشاو لەتەكىدا.. ئەھە دەنگە بە
 كۈلۈ مىھەرەھە.. بە ئەۋەپەرپى خەممۇخۇرى و سۆزدەھە گەرەكى
 بۇو بى ئاگام بىكەت لە كارەساتى جەرگەپى ئەھە شەمەد.. يان
 لەھە خەوە.. لە ئازارى نەبىراوەھى ھەست كەردىم بەھەدە كە
 جەگە لە دەمعەجانى ھېچى دىكە نىم.. ئەھە دەنگە پەتكايىھە

که به‌دهر نهبوو له فهرمان، به‌دهر نهبوو له میهر.. له
ترس.. له رق.. له خوشهویستی.. له هیلاکی.. له قههه.. له
زنگانه‌وهی پاش بینینی موتکه‌که.. له شهروم شکان.. له
پسوای بیون و سوزو گومان.. له همه‌موو شت.. ئا ئه‌و دنگه
که دواجار له گویمدا بیوو به نووزه‌یه‌کی غمه‌هین.. ناجاری
کردم که هیدی هیدی هیور ببمه‌وهو واز له خوم بیتنم و..
چیز نهمه‌وی خو له و گیزاو.. له و مه‌رگه‌ساته قوتار
بکه‌م.. ناجار بیووم که بمرم.. که بنووم.. که بمرم.. که
بنووم..

سلیمانی

2006-2001

ڙنڍکی منگن

نوغليٽ

من ددميٽکه ٿئم چيروکهم له خهیاله، پٽر له سى ساله،
 ههـ جارهـ و بهـ جـوـرـيـاـكـ دـهـينـوـوـسـمـهـوـهـ، هـهـرـگـيـزـ لـهـسـهـرـ شـيـوهـيـ
 دـارـشـتـنـهـكـهـيـ مـكـوـرـ نـهـبـوـومـ، دـهـيـهـهاـ جـارـ سـهـرـهـتاـوـ
 كـوـتـايـيهـكـهـيـمـ گـوـرـيـوـهـ، هـيـجـ تـانـ وـ پـوـيـهـكـيـ تـيـداـ نـيـيـهـ دـلـمـ
 خـوـشـ بـكـاتـ، گـرـيـچـنـيـكـ كـهـ توـ كـهـمـهـنـدـكـيـشـ بـكـاتـ وـ

بیخوینیت‌وه، هه‌میشه وام هه‌ست کردووه له بهرام‌به‌ر
 نهی‌نی حه‌زو هه‌ودسی پا‌له‌وانه‌که‌مدا نووسه‌ریکی بی‌
 به‌هره‌و توانام، دهی‌ه‌ها جار له‌ناو گه‌رمه‌ی نووسیندا
 قه‌له‌مه‌که‌م شکاندووه، شیت‌انه کاغه‌زه‌که‌ی به‌ردستم
 گرموله کردووه‌و ریک بو ناو سه‌به‌ته‌ی ژی‌ر میزه‌که،
 هه‌میشه هه‌ست کردووه ته‌نیام و که‌توومه‌ته ناو چالیکی
 قووچ و تاریک، په‌ل ددکوت‌و ناتوانم درچم، یان له
 چو‌له‌وانی‌یه‌کدا ویلم و ری ده‌رنابه‌م، ئه‌وهشی که واکردووه
 تا هه‌نووکه شه‌رم له نووسین و بلاوکردن‌وه‌ی بکه‌م
 سه‌سامیم بووه به‌و پیره قه‌سابه‌ی که چیرۆکه‌که‌ی بو
 گی‌رامه‌وه، سه‌یره.. که‌سیک له ژیانیدا ئه‌و هه‌موو مه‌پو
 بزن و مانگایه له خویندا بگه‌وزینیت، ئه‌ونددو پتریش
 له‌تاو عیشقیکی راگوزه‌ر، ریکه‌وتی حه‌زو شه‌هودتیک،
 ئاره‌زوویه‌کی کوشندو کویر، ئه‌و هه‌موو خوینه له دلییه‌وه
 برژیت، ئه‌و هه‌موو فرمیسکه.. به‌قده خوینی ئه‌و مه‌پو
 بزن و حه‌یوانانه‌ی که له ژیانیدا سه‌ری بربیوون.

ئه‌و شه‌وه، درنگانی، که حه‌کایه‌تی حه‌زو هه‌ودسه‌که‌ی
 خوی بو گی‌رامه‌وه، خاموش و سه‌رسام ببیووم، پاشان له‌ژیر
 لی‌وه‌وه پیم و ت: "من ئه‌و حه‌زو ئاره‌زووحت ددکه‌م به
 چیرۆک" سه‌یری ئه‌ستیره‌کانی ده‌کرد که دوور به
 ئاسمانه‌وه ده‌دره‌وشانه‌وه، دوورتر له حه‌زی نامرادی خوی،
 بیئاگا له من و له رازی دله بی‌ئوقره‌که‌م، لهدوای
 گی‌پانه‌وه‌ی چیرۆکه‌که‌ی هون هون ده‌گریا، دوو جوگه‌له‌ی

ڙنیکی منگن

باریکی فرمیسکه کانی له چاواني دهته قین و داده خران و
دھرڙانه وہ ناو رئی ریچ و لوچی هر دوولا پوومه تی و
لھنا کاو ب瑞سکه ئه و روئند کانه هی سهر پوومه تی له من بزر
دھبوون، به لام باق و بريقي هر دوو چاوي پرشنگیان له
ٿه ستيره کانه وہ دھدزی، به دم گريانه وہ بلماندی:

"به قهد خويٽي ئه و حه یوانانه هی سهرم بريون.. من
فرميڪم پشت ووه.. له يادم ناچي و ناچي.. ئيس تاکه
که باسي ئه و شاشو خه ڙنه تان بُ ده کم واه ستد ده کم..
ٿه وه تانی.. ليڻديه.. له سهر ئه م سهربانه و مس تاوه و گويم لی
ده گرئي و.. به عه قلم پيده گهني..!"

له و شه وه دا و به و ته مه نه کمه وه بُ من گران بوو له وه
تېيگه م چييه که وا له پياویک ده کات يه کجا رو تا ئه به د
پو و خسارو ئا کاري ڙنیک له ياد نه کات، په نگو بونی، له نیو
په نگو ده نگو بونی ده یه ها ئافر دت دیکه داو له دواي
ده یه ها سال له که لله هی خویدا هه لبگريت و.. له روحيدا
جيگه یه کي په نهانی بداتي؟ ئه و شه وه بيئه وه شه رم له
کوره گهوره که بکات.. شه رم له و ڙنه ميه ره بانه هی که تا
نيوه شه و به و ته مه نه زور دووه به پيوه ئه و ماله هی له سهر
هه ردوو دهسته پير و زده کانی را گرت بتوو، که حه کاي هتى حه زو
هه و ده سه که هی خوی گي را یه وه.. ليٽ پرسی ئاخو ڙنه که هی
سهر گوز شتھ ئه و حه کاي هتھ ده زانیت، کورت و دليرانه
و دلامى دامه وه: چاک دهيزانیت..!

که زانی من را مام و بو ما ودیه‌کی دریز خاموش بووم، بیرم
له سه رو بهندی حه کایه‌تی حه زو عیشقه‌که‌ی ددکرده‌وه،
تیه‌لچووه و به قه هریکه‌وه و تی:
”دیه‌ها شه و له باوهشی ئه و ژنه‌مدا ودک هه تیویکی بى
لانه و برسی و پرووت و په جال بو ئه و خانمه‌ی دوستم
دادگریام، ئه و ژنه چاکه‌م سکی پیم ده‌سووتا که دهیزانی من
بو ژنیکی دیکه ئاواهی ئاگرم تیبه‌ربووه، ههندیک ژنی
ساده و به‌سته‌زمانی ئیمه و مانان گه لیک دل گه وره‌ترن له و
سفورانه‌ی ئیوه‌مانان حه زیان لیدکه‌ن، ژنه‌که‌م سپو
سه‌رسامی ئه و بوو که پیاویکی سمیل بایر و خوینخور چون
ودها دلناسک بوت‌هه و بو خانمیک که پاگوزاری و به‌ریکه‌وت
دیوبیه‌تی شین و واودیلاهه‌تی، که م نین ئه و پیاوانه‌ی که
دلیان له مینایه‌ک ناسکتره.. تیده‌گه‌ن ده‌لیم چی؟“.

من پتر له سی سال له شه‌رمی فرمیسکه‌کانی ئه و پیره
قه سابه ئه م چیر و که‌م له روحی خو‌مدا به زیندوویتی ودک
خوی هیشته‌وه، گه رچ شه‌ویکی فینکی هاوین بوو.. که‌چی
بهددم قسسه‌وه چین چین ئاره‌قه‌ی ددردادو به
جه‌مه‌دانییه‌که‌ی دهیسپرییه‌وه، دوای سرپنه‌وه ئاره‌قه‌که‌ی
ددیخسته‌وه سه‌ر رانی، لمود ده‌چوو ئاره‌ق کردن‌وه‌که‌ی هی
یادگارییه‌کی هه م خوش و هه م ئازاربه‌خش بوبیت.. سه‌یر
بوو.. هه موومان سه‌رسام بوبین، چونکه ده‌مانزانی له
ترسی پیری و مدرگ دوو سی سالیکه گه را وتموه لای خودای
خوی، که‌چی له‌ناوه‌ر استی گیپرانه‌وه‌ی حه کایه‌تی حه زو

ڙنیکی منگن

سوزی کونینهی خوی، لهناکاو، ههستایهوه سهر پی و له سهر
یه که مین پلهی قالدرمه که وهستاو دزانه له ناوقه د به سه ره و
خوی نووشتاند ووه سهیریکی ناو حهوشہ که کرد تا وه کو
دلنيا بیت پیره ڙنه که له زیر هه یوانه که پاکشاوه، دزانه
ثاوريکی له ئیمه دایه ووه خندیه کي ئیبلیسانه که وته
سهر لیوانی و به هه ممو و رو و خساری پر له چرج و لوچیدا
کشاو رو وناکی کرده ووه، که هاته ووه لامان، به ددم ئاخ و
هه ناسه يه کموده ودک عاشق تین کونه مه يخور وتی:
"دهی پیکیکم بو تیکه ن.. سوزیکی گهرم له هه ناومدا
دهکولی..!"

مانگه شه ويکی دلپرين بwoo، شنه يه ک له شاخه کانه ووه بوئى
کويستانی دههینا ئیمه ش سه ره مهست به بوئى گزوگیا وو
گل و مهی هه ناسه مان هه لددمژی، ئیمه هه رسیکمان له و
پیره قه سایه راما بیو وین که له تاو پیری و ترسی مه رگ به لین
بوو بگه ریته ووه کن خود او ئیست فاره که کی ته و او بکات به و
ئومیده دی له به هه شت گوشی با خیکی به نسیب بیت..
سه رسامی ئه ووه بو وین که چی واي لیکرد له ناو گه ره مهی
گیرانه ووه حیکایه ته که يدا داواي پیکیک اعاره بکات،
سوزیکی کون بو مه ست بون يان ترس بوو له مه رگ که
ناهیلت له زدت له شته هه ره ساده کان بکات، ج نیگای ڙنیک
بیت و ج قومیک اعاره، يان شکاندنی شه رم و شکوی
پیره میر دیک بوو له ووه حه کایه تی هه و او هم وسی
سهر ده میکی دیرین بگیرتیه ووه، يان حه زیکی زور کوشند
به ووه که بو دوا جار به ر له مه رگ دوا رازو نیازو خولیا و

حه‌زیکی ناکامل و به مراز نه‌گه‌یشت‌ت‌وی خوی بؤ سی کوره
لاو بگیریت‌هود که رمنگه ئهوان پتر بژین و ئه‌و حه‌کای‌ته
ده‌ماودم بگویزنه‌هود يان له دلی خویاندا هه‌لیبگرن و
سووکه پهندیک بیت ئه‌و کاته‌ی گیر‌و‌ددو عاشق دهبن.. بؤ
نا..؟

شوان - ی کورپ به‌پله‌و حه‌زو شه‌رمه‌هود، به‌ددم دهست
له‌رزاينه‌هود، سه‌رگه‌رمی سازکردنی پیکه‌که‌ی باوکی بwoo،
شاگه‌شکه‌و حه‌په‌ساو به‌و فه‌رمانه سه‌یرو له‌ناکاوه‌ی باوکی
- پیکیکم بؤ تیکه‌ن - به‌سه‌رچاو.. به‌سه‌رچاو.. هه‌ر توو..
پیک .. تریفه‌ی زیوین و جریوه جریوی ئه‌ستیره‌کان و
چرپه چرپی مه‌ردوومه‌کان و سرته‌و هه‌ناسه‌ی خه‌لّق‌هنده
نادیاره‌کانی شه‌و له‌و سه‌ربانه‌دا بؤ ئیمه نه‌شئه‌به‌خشت
دهینواند.. خودی شه‌و له‌نیوان چرپی تاریکی دووری سه‌ر
شاخ و ته‌پولکه‌کان و روشنایی نزیکی ده‌روبه‌رمان هه‌ناسه‌ی
دهدا، هه‌ناسه‌ی پرو ناقو‌لای شه‌و تیکه‌ل به‌هه‌ناسه‌ی نه‌رم و
هیواشی ئیمه ده‌بwoo، له‌سه‌ر سه‌ربانی ئه‌و خانووه‌هود که
له‌سه‌ر یه‌کیک له گرده بلنده‌کانی شاردا قوت ببؤودو..
وایده‌کرد هه‌ست به‌وه بکه‌ین که خۆمان سه‌رداری ئه‌م
شاره‌ین، تا شه‌و پتر را‌دشـکا.. ئیمه پتر سه‌رمه‌ست
دهبووین و گه‌رمای ئه‌و رۆزه‌مان پتر بیر ده‌چوو، له‌زیر
روشنایی کزی چراکه‌دا که به فه‌رمانی خوی کوژاندمانه‌هود،
په‌لله‌یه‌ک خوینی و شکه‌هود بwoo سه‌ر فانیله سپییه‌که‌ی،
پیک و راست به‌سه‌ر مه‌مکی چه‌پییه‌هود، نزیک به دلی

ڙنڍکی منگن

سه‌رنجی راکیشام، وەک ئەوە هاتە بەرچاوم کە لەناو
حەسرەت و سوزى ئەو حەزە دىرىينەی دۆللى لەڙىر
فانىلەكەوە خويىن بىدەللىنىت، كە چراکە كۈزايەوە پەلەي
خويىتەكە پەشتەر دەينواند، بەر لەوەي پىكەكەي بۇ ساز
بىكەت و تى:

"كە مانگ لە چواردىيە.. چرات بۇ چىيە؟" ئەو
پىرەمېرەدە زستان و هاوين گەرمائى بۇو، زۆر جاران لېم
دەپرسى: "ئەو ھەموو ئارەقەيە چىيە؟ لەشى توٽ هاوين و
زستان نازانىت؟"

بەدەم خەننەوە دەيىوت:

"ھەمېشە واھەست دەكەم ئەسپىكەم و لەغار ناكەموم..
شتىك لەناو مندا ھەمېشە گىرى گەترووه..!"
تاوىيك و ھەر ئەو شەوە لە پەرداخى پېر لە بىرەكەي
بەردەمى خۇم رامابۇوم كە تازە پەرم كەدبۇو، پەنگى
ئالىتوونى بىرەكە خەمېكى زەردو تەنكى دەدامى، چاودەرىي
دامرڪانەوە كىشان و تەقىنەوەي بلقە ورددەكانم دەكەد..

لەناوچوونى كەفييکى سېي.. لېي پرسىيم:

"توٽ بۇچى ھەمېشە دلتەنگ و خاموشى؟"

بى وەلام پىكەكەم ھەلبىر و بەم جوولەيە وىستم
بىيەنگى و شەرمى خۇم بشارمەوە.. شوان بەدنىيەدانە

سەيرى كردم و ھەلىدایە:

"باوکە.. ئەو ھەنتىوھ عاشقىكى دۆراوه، حەز لە ھەر
كچىك بكتات.. دواي دوو مانگ شۇوى كردووھ، واي مەبىنە..
سەركىزى.. دل وريايە..".

قاقا پیکه‌نین.. منیش سایلی ئەوان خەنیمه‌وە.. عەبە -
 ش کە تا ئەو حەلە گەمەی بە شەمالەکەی دەکردى، بە
 دەنگىكى كەرخەوە كە ھەمېشە لە نالەئى ناي دەچوو.. وتى:
 "جا كامەمان عاشقى دۆراو نين.. خودى عىشق وەھمېكە..
 سەرابىكە تا ئەۋەپەرە دونيا بە كىشمان دەكتاتو
 نايگەينى.."

شوان تىھەلچۇو - "من دوعا دەكەم ھەر مانگەو حەز لە
 كچىك بکات.. جگە لەوهى خۆم وا بىرلا گەرەك كچى عازەبى
 تىيدا نامىيىت."

كەوتنهوە قاقاو خەنин، لەوە دەرچوو بۇو وەلامم ھەبىت،
 من زۆر خۆشىم لەو مەزاق و پىرابواردىنانەي شوان دەھات،
 بى مەزاق و قوشمىھە كانى ئۇ غەمگىنتر دەبۈوم، من خۆم لەو
 جۆرە كەسانەم كە ئەۋەپەرە لەزەت دەكەم لەوهى هاۋىئى و
 دۆستەكانم بىكەن بە بابهەتى گائىھە سووبەتى خۆيان،
 ھەندىيەك ئەوە بە نەخۆشى و خۇ بە كەم زانىن دەزانىن.. لاي
 من جۆرييەكە لە خۆش مەشرەفى و بىباكى، ھەتا گەر
 سۇورىيەش بىھەزىن، من خۆشە ببۈوم و راھاتبۈوم، ھەمېشە
 شوان لەمەپ باس و خواسى حەزو دىلدارى مەزاقي پىيەدەكىدم،
 شوانە بەھەندە نەھەستا، بەددەم پىشكەشكەرنى پىكەكە بە
 باوکى.. وتى:

"ئەم بىرادەرە بەرىزۇ دلىناسكە نايەھەويىت دلى ھىچ كچىك
 بشكىنىت، قەناعەتىشى وايە كە كچانى ئىرە لەو شەرمىترو
 ترسنۇكتەن كە وەلامى خۆشەۋىستى كوران بەھەوە.."

ڙنڍکی منگن

عهبه که تا ئه و حهله گمههی به شمشالهکهی دهکرد، بى ئوقره و نیگهان بوو که کھی نورهی ئه و دهبيت داواي نهوايەکی غەمگىنى لى بکەين، چەند جاريک به ناسكى و چەند جاريک به قەھرو داخلهوه، توند، له هەردوو سەردوو چنگى له شمشالهکهی گېر دهکرد، تاويك وەك ئەوهى شمشالهکه بهشىك بىت له خۆى و تاويكى دىكە له قاميشىكى كون كون دەچوو كە لىي زياد بىت.. تەنها بو ئەوهى بهشدارى قسە بىت.. وتى.." وا نىيە.. خۆيىش ترسنۈكە.. له ڙىردوه حەزى له نىوهى كچانى گەرەك كردووه، شىعرىشيان بو دەنۇسى، بەس ناوېرى بىدا به كەسييان.. بەوه باشه خوشكەكانى من شوويان كردووه.." .

لە ناكاو شوان هەلېدایه:

"وس.. گەمزە.. ئەوندە بەننەك نىيە.."

"بەلى.. بەلى.. لەسەرى بکەردوه.. چونكە توش.."

پيرەي قەساب قسەكەي پى برى و لەوه ترسا بېتىت بە چەلەحانى نەك مەزاقد، نەيدەزانى كە ئه و سووگە شەرەش بهشىكە لەو مەزاقە، چاودكەنەن خومار بىسون، بەدم خەم و خەنینەوه وتى:

"هەلېدەن.. نوشى كەن.. لە چاوى عاشقە نامرا دەكەن..!"

وەها بىنى پىوهنا كە كەميڭى لە بنى پەرداخەكە هىشتەوە، بەدم لىيۇ لستنەوە جاجىك خواردنەوە رووى له من كردو وتى:

"قەت وانەزانىت سەرسامىت بە كچ و ژنان و حەز
دەربىرین دلىان دەشكىنىت.. هەرگىز.. هىچ ئافرەتىك نىيە
لە دلەوە حەز لە قىسى خۆشى پياو نەكات.." .

ھەر خاموش بۇوم.. لە شەمالەكەم دەروانى كە بۇ چەند
ساتىك وەك قامىشىكى مەردوو كەوتبوود سەر پانى عەبە،
ئەم دىسانەوە دەستى دايىھە وەك ئەوهى شەتكى
خۆشەۋىست و جوانى بىر كەوتتېتەوە، نەرمۇ نىيان بەرزى
كىرددەوە پاش ماچىرىنى شەمالەكە خستىيەھە سەر پانى،
وەك ئەوهى دىزيمان لېپكەت دەستى بۇ پېكەكەي بىرد، من
دەمىزانى چى بىر كەوتتەوە، مەستانە شەمالەكەي ماج
كىردى، كەس هىچى نەوت.. شوان و عەبە دوو عارەقخۇرى بىن
ويىنە بۇون.. دەيانۇت: ھونەر و ئەدب و عىشق بىن
خواردنەوە مانايان تەھواو ناكەن، بۆيە بە مەرجى
مەستبۇون دەيانخواردەوە، بىر رېشانەوە، دەيانۇت دواي
مەستبۇون دونياو شتەكان و ئادەمیزادەكانىش لەبەر دىدەو
خەيالّدا دەگۈرىن، شتەكان پاش مەستبۇون ھەمان ئەو
شتانەي بەر لە مەستبۇون نىن، گالتەيان بە من دەھات كە
بە خواردنەوە بىردىيەك مەست و خىل و خوار دەبم، پىيان
دەوتم: ئاواھى دەتمەۋىت عاشق بىت و شىعر بىنۇسىت، شوان
عاشقى نواندىن بۇو، خەونى بەھەوە دەبىنى ئەكتەرىكى
ناودارى لېدەربەچىت، سەرسام بۇو، بە "دېف ئاناند" و دە
جار چوبۇوە قلىيمەكەي "گايد"، ھەموو گۇرانىيەكانى
ئەزبەر بۇو، فلىيمى بە خەسار نەدەدا، شىتى (رۇمى)

ژنیکی منگن

شنايده‌ر) بwoo.. شاشوختي سينه‌مای فه‌رهنسی و هه‌موو دونيا،
 که ده‌يخواردهوه وینه‌که‌ی رومى شنايدر – ی ده‌خسته
 به‌رده‌می، ده‌بیوت: چاوه‌کانی ئه‌م ئه‌كته‌ره ئافاته‌و ده‌توانیت
 هه‌م دونيا تیکبداو هه‌م پیاوه‌کان له‌م بی‌عه‌قلییه رزگار
 بکات، ئاخ له جوانی هه‌م کۆیله‌و به‌نده‌وارت ده‌کات و هه‌م
 ئازادت ده‌کات.. ئاه.. هه‌میشه له‌به‌ر خویه‌وه ده‌بیوت: له‌سهر
 تەخته‌ی ئه‌م شانو په‌پووته نابم به‌هیچ.. هه‌ر ده‌بیت
 سه‌فه‌ر بکه‌م، عه‌به شمشال ژه‌نیکی شه‌یداو سیحر باز بwoo..
 که ده‌يخواردهوه.. نه‌ک دلی ئیمه‌و به‌س.. دلی مه‌ل و
 دره‌خت و داروبه‌ردی دلاوه‌ندهوه، ده‌مان‌خواردهوه تا قه‌هري
 دلی خومن به با بدهین، حه‌سردت و هه‌ناسه‌ساردي سی‌لاو،
 له شاريکي غه‌مگين و پر له ته‌پ و توز، سی‌لاوی سه‌ر
 مه‌ست، خه‌مزه‌دهو پر خهون و خه‌يال، له شاريکا که
 با خچه‌يکي گه‌وره‌ي تیدا نه‌بwoo تا له‌ئير دره‌خته‌کانيدا
 سه‌ربه‌ستانه پیاسه‌يک له‌گه‌ل دلخوازه‌که‌تدا بکه‌يت، شاريک
 پر له كوروكانی تو‌لازو پیاو، چايخانه‌کانی و مزگه‌وته‌کانی
 سیخناناخ له هه‌راو قه‌لله‌بالقى، هه‌میشه ئاما‌ده بو‌شه‌پو
 سووکه گیچه‌ل، دوو سينه‌مای كون و بؤگه‌ن که به فليمه
 سیک‌سی‌یه‌کانی هه‌وه‌سی ئاگر دداین و به فليمه
 هي‌ندی‌یه‌کانی خهون و خه‌يالى عيشقى له‌لا خوش ده‌کردين،
 شاريک که هه‌میشه گوران‌بیزه‌کانی له‌برى چرینى مه‌قام و
 سترانى خوش‌به‌ختى، خوین له قورگيان داده‌چوپا، هه‌ر
 هه‌موو نوت‌ه‌کانى هه‌نسك و فرمیسائ و هه‌ناسه‌ساردي،
 مه‌يخانه‌کانى پر بعون له پیاوانه‌ی به مه‌رجي خوکوشتن

دهیانخواردهوه له چایخانه‌کانیش قوماریان له سهر ژیان و ته‌مه‌نی خویان دمکرد، ئیمەش، هەرسیکمان، کە دەمانخواردهوه خەونمان بەه و لاتانه‌وه دەبىنى كە پېن لە باخ و رووبار.. خەون بەه و كچانه‌ى كە لهوديو دریا و شاخه‌کانه‌وه دەزیان، دوورتر له و سنوورانه‌ى كە ئیمە گەمارق دابوو، كە تەنها تارمايى و وینه جوانه‌کانیان له خەیالى ئیسەدا سەدبارە دەبۈۋە، ئەه و شۇخانه‌ى هەر بە خەیال و بەدزىيە‌وه دەمانىردنە ژىر لىفە شەركانمانه‌وه، زۆر دەترساین هەر له و شارەدا كە نیوھى گۆرسەن بۇو بە هەناسە‌ساردى و بى خەون و مایەپوچ بەرين، كە دەمانخواردهوه سادەتلىرىن باس و خواس سەرگەمی دەكىدىن، دەبۈپىن بە شارىك له خەم و پرسىيارو گومان.. وەلامىش هيچ، دەمانخواردهوه، شەومن پېر لە حەزو خۆزگە و خەيال.. رۆزمان پېر لە رەنچ و پوچى و سەرگەردانى.

عەبەو شوان دلخوازى خویان هەبۇو، عەبە شىيىت و شەيداي نىڭاركىشىكى كۆپى ببۇو.. بەگزادەو ناوى "سەراب" بۇو، لە هەمان پەيمانگا كە عەبە تىايىدا دەيخويىند، سەراب شاشۇخى بەفيزى ناو كچان بۇو، عەبە دەيزانى كە ئەم حەكاىيەتەی له و داستانانه دەچىت كە بە دابرەن كۆتايى دىت.. دەبۈت: ج بەدبەختم كە حەزم لە "سەراب" كەرددووه.. وەك سۆفييەك زىكىرى ناوى خودا بکات.. لەبەر خۇيە‌وه دەبۈت: سەراب.. سەراب.. سەراب.. ئەه و سەرسامە بە نەواب شەمالەكەم.. نەوايەكى پېر سۆز و غەمگىن كە بۇ حەزى ئەه

ژنیکی منگن

دەیژەنم.. شوان - يش گیرۆدەي كچە دراوسى ببۇو كە من
لەداخى مەزاق و پېرابواردنەكانى دەمۇت.. جا ئەوه حەزە..
پباوي بى غىرەت ھيچى بۇ نەزەرسى حەزلە كچە دراوسى
دەكەت.. ها.. ها.. ها..

ھەلبەته باوکى بەھو حەزەي دەزانى، سوينىدى خواردىبوو
كە زانكۇ تەواو بکات، رۆزى دواتر زەماوەندە، چەندە حەزم
دەكەد باوکىكى وام ھەبۈوايە كە بويىرم لەبەر دەمەيدا
بخۆمەوەو رازو نيازى حەزىكمى لى نەشارمەوە، كە باوکو
كۈر پىكىيان لە يەك دەدا من شاگەشكە دەبۈوم كە ئەوەندە
تەبان، پىم سەير بۇو باوکو فەرزەندى وا لەسەر ئەم
زەۋىيەداو لەم گەرەكەو شارە ئىمەدا ھەن، وەل بەتەواوى
بۇ خودى خۇم غەمگىن و نىڭەران دەبۈوم كە ئەوەندە بى
يارو ھاودەم و باوکىكى خاسم..

لە پەرداخەكەي خۇم رامام و كەفى سېي بىرەكەم تەواوېك
نىشتىبۇوه، ھەمېشە لەو بلقە زۇر وردانە ورد دەبۈومەوە كە
لە بنى پەرداخەكەوە ھەلەكشان و پاشان لەسەر رۇوبەرى
مەبىيى بىرە ئالتوونىيەكە يەكە يەكە دەتكەقىن و ون
دەبۈون، سادەترىن شت تا گەورەتلىرىن شت وايە.. سەرتاۋ
كۇتاىي ھەيە.. لەم جۆرە شەوانەدا لە ھەر شوينىك
كۇبۇونىايەتەوە باسمان لە فلىمېيك دەكەد كە بەيەكەوە
دىبۈومان، يان ئەو كتىيەمان شى دەكەدەوە كە ھەرسىكىمان
بە خوينىنەوەي سەرسام بۈوئىن، وەك ھەلللاج كە پەمۇشى
دەكەنەوە، ھەريەكەو دەيويىست ئەو نەيىنائە بىدرىكىنېت كە
ئەوى دىكەمان دەركى پىنەكەت.. ھەمېشە پېيان دەوتىم: ئەو

هه موو شته ده زانیت مردو و مراو.. که چی ده رقه‌ت نایه‌ی
کچولله‌یه ک فریو بدیت؟

به مه زا قه‌وه ده موت: بؤ ئه م شاره کچی تیدایه حورمه‌تی
عه قل بگریت؟

مه ستانه پیکی خوم هه لدا، ئاسمانی ئه و شه وه ئه ستیره
باران بwoo، جریوه جریوه هاریان حهیرانی ده کردم، بؤ
ساته و دختیک هه ستم کرد وام دنیو باوه‌شی ئه ستیره کان و
ده خومه‌وه، تا دههات هه ردوو نه رمایی گویم گرم دا
دههاتن، له سهربانه بلندکه‌وه ده مدي که شار، شاري زور
غه مگین و پر له تهپ و توزو مه ردوو مه توپره و توشن، به
هزاره‌ها چاوي چراخانه‌وه له مني دهروانی، له و دووره‌وه
روشنايی ئاسمان و روشنایي کانى سه رزوي تاویک تیکه‌لن و
تاویک له يه کدى جيا ده بونه‌وه، روشنایي خودا و روشنایي
مرؤف لە سه ر سه رئه و شاره ماندو و هدا له مملانیي کي
گهورهدا بعون، هه ريه که و گه ره کي بwoo هاوار بە سه رئه و
دیکه ياندا بکات و بلىت: ئه وه منم که ناو دل و چا وو بەر
پیی مه ردوو مه کان رونو ناك ده که مه ود.. شه رېكه ئه زه ل..
ناشیر نترين شار لە سه ر زه وی له شه و دا جوانی خوي هه يه،
و دك چون ناشير نترين كەس لە ناو تاريکيدا تارمايي کي زور
جوان بە دواي جوو لە خويه و به كېش ده کات.. ج
ديمه‌نيکي سه نگين و دلگيري هه بwoo، شار، له و شه و هدا که
سەراسيمەي ده کردم، له گەن دوورترين ترسکه که پتر له
ئومىدىيکي تازه داگيرساوو تازه هاتوو دەچوو.. ئاه.. من

ژنیکی منگن

موچرکەم پىّدا دەھات و مەخلووقىك لەناومدا حەزى لە گريان و خەنinin و سەما بۇو، ھەميشه شەوم لەلا جوانترە چونكە دەتوانم خۆم و رازو حەزە شەرمن و حەرامەكانمى تىيىدا بشارمەوه، لە شەودا دونييى دەوروبەر سىحرىكى دىكەي ھەيء، ھېمەن و خاموش، ھەموو شتىك لە خەون دەچىت، ھەتا ئەو دانىشتىنە زۆر سادەيەي ئەو شەوه دېرىنە لەسەربان ھەم ئەوساۋ ھەم ئىستا بۇتە خەون لەلام، ھەر چىيەكى كە دەيگىپەوه پېر لە درۇپاپستى، لە حەقىقەت و.. خەيال و ختۇورەدىلى خۆم، ھەميشه تارمايى شتەكان لە خودى شتەكان خۆى جوانترە، درەختەكان لەزىر تەرىفەي مانگو تروسکەي ئەستىرەكان رۆحىكى دىكەيان ھەيء، پىددەشتىكى پېر لە جرۇجانەوەر لە شەودا سام و ھەيپەت و جوانىيەكى ھەيء كە مەحالە جوانترىن باخچە لە رۆزدە ھەيپەت، باخچەيەك پېر لە ئاواو گول و درەخت و مەل، تارمايى كەسەكان، بالىندەكان و ئازەلەكان جوانترن، چىركەي مەلىك بەو ئاسمانەو كە دەرژىتە گۈئى نەخەمەيەكى دىكەي ھەيء كە ئالاۋەتە تەرىفە سىحرى نادىيارى شەو، سىبەرى خىراي پېشىلەيەك كە بە بەردىمتدا تىيىت تىيىدەپەرىت، ھەرگىز ھەمان سىبەر و خشپە جوولەي ئەو پېشىلەيە نىيە كە لە نىيورۇزىيەكدا بەنيازى خنکاندى جووجەلەيەك دىيىتە حەوشە، ھاوارو زەناو قاۋوقيژو جىنىيى خەلکى شەقام و بازار و كۈلانەكان جىيىدەھىيائىت، نرکە و نالىھى ماشىينەكان، رۇوخسارەكان جوانتر دەنويىن.. ئاد.. لە شەودا كەس.. ھىچ كەس ناشيرىن

نییه، له شهودا مرۆفه‌کان، کەم و زۆر، حەز دەکەن رازو
 نیازو ختوورەی دل و ھەواو ھەوس و نھینییەکان بۇ يەکدى
 بدرکىنن، كليل و قفلی سەر زمانەکان دەكىرىنەوە، زنجيرو
 تەوقى دەوري دلەکان ھەلّقە به ھەلّقە دەپسىن، ھەوس و
 ئارەزوو لە شەودا رەنگىكى دىكەي ھەيە، رەنگىكى سوورو
 ئاچووغۇ و ھارتى، ھەناسە شەو پاكتى.. كەللە كاس و دل
 كەيل و خەيان خوش و مەيل گەرمىت، ئەود رۇحى سەنگىنى
 شەوه كە خەونەکان لەوانە رۆز جوان و رەنگىنلى دەكات،
 من بۇ خۆم كەسييکى شەورۇم، حەزم لە گەرانە.. خۆم
 دەدەمە دەست پىچاوبىيچى كۈلانە تەنگەبەرەکان، دەبەمە
 دۆستى سەگە بەرەللاکان و لە خۆم بە جوانلىيان دەزانم،
 دەرۋىزكەرەکانى ناو مزگەوت و كەلاودکان دەمامكى زېبۈنى
 لەسەر رۇوخسارييان لادبەن و مەشرەف خۆشتە دەبن، واز لە
 گەوجى و خۇ گۆچ كەردن دىيىن و نوكىتە لەسەر خوا
 پىداوەکان دەکەن، شىيت و شەيداي چىپە و ھەناسە و ئاخى
 پەنهان و شەرمى ئەودىي دىيارو شۇورەو پەردەو دەرگاو
 پەنجەرەکان، گۈئ لە تىرىپەي ھەنگاودەکانى خۆم دەگرمو.. وا
 ھەستىدەكەم پادشاي ھەر ھەموو كۈلان و شەقامەکانم، ئەو
 ساتانەى كە مەستم و شەو كپ و خاموشە قۇلىپى گريانىيڭ لە
 ناخىدا دىيىتە كول، سەر دەكات، گريانىيڭ شىرين، بۇ تاۋىيڭ
 گريان خەم و ژەنگى سەر دلەم دەشواتەوە و زەردەيەك
 دەبارىتە سەر لېوانە، زەردەيەك تىكەن بە ئەسرين، شەوانە
 خەم و خۆشى لە دلى منداو لە ھەرتاك چاوانە، لە گلىيەمدا،

ژنیکی منگن

له ههناسه و له خوینمدا جيگورکى دەكەن، مەستبۇون دەمھاتىوھ سەر ساغە، دېممەوھ ناو خۇم، بىباڭ بەرامبەر دوژمن و سلاو لە دۆستانم، ئەو كچانەشم خوش دەۋىن كە بە هيچم نازان، هەممۇ دۇنيا لەبەر چاوانم دەكەويتە ڙىر تارايىھەكى ئال، سات لەدواتى سات.. لەگەن هەر قومىكى قوول و پىكىكى خەست دەگەرپىممەوھ كۈلانە خۇلۇبىيەكانى مندالى، شەوانى حەكايەت و كۆشى گەرمى نەنكم، ئامادە دەبم دەست لە ملى ئەو كەسانە بکەم كە شەپىيان پى فرۇشتۇوم، جىنۇييان پىداوم و تفيان لېكىردووم، چىش لە دلېرىقى باوکم.. لە دلەوھ دەبىھ خشم، واى لە دلېشكانى ئاسان و زوو زوو دايىكە.. شەوانە كەزىيە ماش و بىرنجىيەكەي ماج دەكەم و ئاشتى دەكەمەوھ، لە مامۇستا تۈورەو تۈسەكان خوش دەبم، لەو وەستا بىيزارانە كە بە مندالى بەشەپازللە پەنا گوئيان ئاگىداوم، غەمگىن و دلتساك وام هەستىدەكىرد گلۇپە زەردەكانى نزىك و دوورى شار چاوى غەمبارو كزو زەردى هەزارەها بىۋەزىن و بىۋەمېردو كچو ژن و تۈلۈزۈ مندالى تەنباو بى دالىدەو پەنان دەتروكىن، بە خەمېيکى زەردەوە، تاوهەكى من بىيانبىن.. من بىدوېن.. مەستبۇون وام لېيدەكەت ھەست بکەم ئەو پەرداخانە بەرددەمان، ئەستىرە دوورەكان، فەتارەي مەل كۆچكىدوو رۇوەو كويىستان، مانگ، درەختە بلەندەكانى ناو حەوشەكان دەمدەۋىن، گەر ھۆش و ئاودۇز و ھەستت ھەبىت بەردىش رۆحىكى شاراودى تىدایە، هەممۇ ئەو خەيال و ختۇرانە تەمەنى چىركەيەك نەبىو كە بە پەرەي دلى مندا رادەبورد،

له ئاسمانم دەرۋانى و ترىفە و رۆشنايى نىّوان ئاسمان و سەربان له مندا دادمكەوت و دەنيشت، ئەستىرەكان لەناو حەوزى رۇحى مندا مەلەيان دەكىرد، لەلايەك شەنەشنى درەختەكان له گۈيمداو رۆشنايىھى سەوزباو له چاواندا، هەردوو له شويىنىكى پەنھان لەناو كەللەسەرى مندا تىكەن دەبۇون، بۇ منى نىيە مەست ھېشتا مابۇوى ترىفە بکەم بە پەيژەد و روودو شانشىنى ئەستىرەكان ھەڭشىم، لەوە نەدەچوو من بەرگەي حەزو خۆشەویستى ھىچ كچىك بىگرم، ژير بىت يان كالفام، بەگزادە يان كچى گەدا، پاكىزە يان بەرباد.. ئاه.. خودايە مرۆغ چۈن بەرگەي عىشق دەگرىت؟ ئەو دلە لەبەرددە جوانى جريوهى ئەستىرەيەك و ترىفەي مانگدا ئاواھى ئاسان جەزبە بىگرى و بتوئىتەو.. ئاخۇ لەبەرددە نىگاى دولبەرىك چى لىدىت؟.. نا.. خودا ھاوار.. من لەوە لاۋاترۇ كەم خوپىن و شەيداترم كە بەرگەي ھەناسەي گەرمى شوخىك بىگرم.. شوان زانى كە دىسانەوە خەيالم فرى.. فرى روودو كەشكەللىنى فەلەك.. دەيزانى بىرۇم.. ئەوندە دور دەرۇم كە خوداو فرىشتەكانى نامكىرىنەوە، عاشقانە پىكەكەي بەرز كرددەوە داي لە سوراھىيەكە كە كلۇ سەھۆلە ورددەكان تىايىدا سەرئاۋ كە وتبۇون، لە دەرەوەش ئارەقەي كردىبوو.. پاشان وەك ئەوەي ھەموومان بگىرىتەوە سەربانەكە.. وتنى:

ژنیکی منگن

"باوکه.. عهبه.. توش ههتیو.. وده خواری له ئاسمان..
ودرهوه سەربانەکەی خۆمان.. چىت داوه له فرپىن و بن
پەرى ئاسمان!".

بۇ من ساتەوختىكى دۆستانە بۇو، شەۋىتكى خاموش،
پىرىيکى كەيل و پې لە حىكمەت كە تائەو حەلە نەمزانى
بۈچى لەو شەوهدا تۆبەو بەلىنى لەگەل خوداي خۆيدا
شكاندو.. ويستى مەست بىت؟ سى گەنج.. كەيل و
كەللەكاس، زرنگەي پەرداخەكان لە گويمدا لە زرنگەي
سەدەها زەنگولەي زىوين دەچوو، تزۆكى ئارەقەي چوار
دەوري سۇراھىيەكە كە دەخولقاو پاش ماوهىيەكى درېئەز
دەتكا، زەنگول زەنگول، ئارەقەي سەر ملۇ گەردىنى
شۆخىكى ئەسمەرى بىر دەھىنامەوە كە نازانم لەكۆي و لە
كام رۆزگاردا دىبۈوم، نيازم بۇو ھەستم و يەكە يەكە
ماچيان بىكەم، دلىيا نەبۈوم.. ترسام شوان تەريقم بکاتەوە،
عەبەو پېرقەسابەكەش تىئەگەن بۇ و دەكەم و ج بەلامە،
شوان شىتىنان دەيخوارددو، ھەركىز لە قۆشمەو لاقرتى
ماندوو نەدبۇو، وەلى تا بلىي دىلپاك بۇو ھەميشه لەوە
دەترسا لىي بىتۈرىم، كە پىيەكەي دانا بە قۆشمەو و تى:

"چىت دەكىد لە ئاسمان؟"

باوکى شوان و عەبەش لىيەم ورد دەبۈونەوەو چاويان
نەدەتروكەند وەك بلىي ھەر بەراستى تازە لە ئاسمانەوە
دابەزىبم.. منىش بە نازى شاعيرىكەوە و تى:

"ئەستىرەكائىم بەسىر دەكردەوە!"

"چىيە.. كامەيان نەخوش بۇو؟"

به حەسرەتیکەوە وتم: "نەك نەخۆش.. ھەيانە مردووهو
کەس پىي نازانىت".
"ئەوديان چۈن؟"

"چاڭ.. سەيرە.. بىرم لەوه دەكردەوە كە تەمەنی مەرۋە
چەند كورتە لەچاۋ تەمەن ئەستىرەكان، تەمەنی من و تو
ھەناسەيەكىش نىيە لە چاۋ تەمەنی كزوڭلەترين ئەستىرە".

رەمام و تاوىيك خاموش بۇوم.. پاشان تىيەلچۈومەوە:
"گەلى ئەستىرە ھەن لە سەرەتاي دروستبۇونى ھەموو
ھەسارەكان و تەقىنەوە يەكەم و پەيدابۇونى گەردوون
دروستبۇون، كەچى هيىشتا رۆشنایيان نەگەيشتۇتە سەر
زەوي، گەلى ئەستىرە دىكەش ھەن كە ملىونەھا سالە
مردوون و كۆزاونەتەوە.. كەچى ئىيىستاكە رۆشنایي و
تروسکەيان دەگاتە سەر زەوي و ئىيمە دەيانبىينىن".

باوکى شوان زۆر دلىپاكانە و به سادەيى خۆى و تى:
"ئى.. كە ئەوه دەزانىت كورى خۆم فرياكەوە.. كە تەمەن
ھەناسەيەكى حىز بىتىو لەناكاو بوجەستىت چىت داوه لەو
ھەموو خەم و حەسرەتە.. ئەودندەش سەر بەرز مەكەردەوە
بۇ ئاسمان".

شوان ئەم رېستە درىيەتى باوکى قۇستەوە و تى:
"باوکە پىيم و تۈووھ عاقل بەو وەرەوە سەر زەوي.. تا
ئىيىستاكە چەندىن جار لەسەر ئەم سەرەلېرىنە بۇ ئاسمان
كەوتۇتە ناو قۇرتۇ كەندۇ لەندۇ زېرابەوە" دايانە قاقاو

ژنیکی منگن

منیش خهندیمه و، عهبه جگه رهیه کی رؤسمانی له
پاکته کهی دهرهیناوه به نهزاکه ته وه بومی ئاگردا..

زانی که بیره دخوئمه وه به ههواي پیاویکه وه حهزم له
جگه رهکیشانه.. وەکی دیکه بیزارم له هه ممو ئەو شوینانه
دوروکەن به با دەکەن. عهبه - ش دۆستانه له چاوانم راماو..

وتى:

"ھەلیدە دیسانه وه.. هەتا وەک ئەستىرە نەکۈزۈتە ته وه..
له چاوی ئەوانەی کە نرخى ئەو عەقلەت دەزانن..!
بە خەنینیکی غەمینە وه وتم - "مەگەر تۇو شوان
بیزانن.."

شوان حەزى بە بەزم و شەرە جنیو بwoo - "بۆچى ئىمە
کەمین نامەرد؟.."

باوکى نىگايىه کى ھەرەشە ئامىزى بۇ كورەكە ناردو تىى
گەياند کە پەت نەپچىرىنى، من پىيم وتى:

"مامى خۇم.. وازى لى بىنە، كە مەست بwoo من دېبىمە
مەزەي.. گەر بەسەر مندا نەرېشىتە وه.. خوانەكە پىيس
ددکات.." زۆر باوكانە وتى: "حەدى نىيە..!"

عهبه کە ھەميشە حەزى نەدەكىد من لال بەم و نەتوانم
تۈلەتى خۇم لە شوان بکەمە وھ، فيكەيەكى لىداو كەوتە
چەپلە لىدان، تاۋىيىك و بىرى كەوتە وھ کە باوکى شوان

دانىشتۇوھ ھىئور بۇوھ و بە ھەمان دلگەرمىيە وھ وتى:

"لە خوشى ئەم دەمكوتىرىنى شوان ئاوازىكت بۇ دەزەنم
خەمەرەوېن.. بۇ دلە تەنياکە تۇ.. نەوايەكى وايە کە دلە
بەردىنەكان دەکات بە ئاوا.." .

شوان - يش له داخى عەبەو وەلەمەكەى من ھەلىكى
دۆزىيەوەو دەستى بۇ گونى درېڭىز كرد، بەدزى باوكىيەوە،
ئىمە پىكەنinin، بۇ ئەوهى باوکى نەزانىت ئەم خەنىنە چى
بۇو.. بە شېرزاھىيەوە وتنى:

"عەبە گن.. شەمال ژەنلى ئاخىر زەمان منىش بخەرە
بەرنامەكەتەوە.. شىعرى تازەم پىيە.. خۆم نۇوسىيۇمە.."
عەبە پرسى - "بۇ بەھار..؟" عەبە مەبەستى كچىك
بۇو..

بە لاقرتىكۇوە وتنى - "نا.. بۇ پايز..!"

خەيالىك دور بىرمى و لەناو شەبەنگى ترىيفەدا مەلەم
دەكىدو وەها چاوم لە مانگ بېرىپۇو كە ھەستىم دەكىرد دوو
لەت دەبىتى و ھەر لەتەي دەكەۋىتە ناو چاوىكىم، تاۋىك
وامدەزانى گەر بە سۆزى شەۋىكى عاشقانەوە بانگى بىكم
واز لە ئاسمان دىنى و دىتە سەر لەپى دەستىم، عەبەو شوان
تاوتاۋ پىكىيان لېكىدەدا، لە ھەواي خۆيان دابۇون و منيان لەو
گەمەى زىنگەى پىالەيە دەركىردىبوو، گوايىھە من بى ھەزو
دل و عەشقىم، تا دەھات كەللە كاس و گەرمىز دەبۇون،
چاوهكانيان رۇونتۇر سۇورتر.. پىلۇوهكان داكەتوووتر،
جاروبار سەريان لەبن گۈپى يەكىدى دەنا.. شوان پرسى:
"تۇ دەزانىت خەلکى بۇ حەز دەكەن پىكەكانيان لە
يەكىدى بەدەن و زىنگەى بىت"
"نەخىر.."

ژنیکی منگن

"باوکه پئی بلی چونکه تو فیرت کردووم خواردنوه بى زرنگانهوهی پیالله مانای تهواو ناکات.."

باوکی سهربی نهخیر - ى لهقاند، ناچار شوان وتن:

"پەنگى هەر مەشروبىك لەمۇ دىكە جىاوازە دىمارە.. بۇنىشى ھەيە.. تەنھا دەنگ دەمەتىنى كە لەرىيى بەيەكدادانى پېيکەكان رەنگو بۇن و دەنگ تەواو دەبى.. حالى بۇوي؟" لە قىسەكەمى ورد دەبۈرمەمە وەممۇ شەتىكى تازە، چەندە سادە بۇوايىھ، چۈلەتلىن حەقىقەت، پەندىك، نوكتەيەك كە بۇ يەكەمچار گۈيم لى دەبىت بى ئەندازە سەرسامم دەكتە، ئەوساوا ئىستاش، كە زانى خاموشم وتن - "ياداشتى كە لە دەفتەرەكە بەر باخەلت.. بۇ ئەمشەۋ ئازا نابىتى و عارەق ناخۆيتمەود؟"

سەركزانەو بەترسەوە وتن:

"سەرم دەخاتە ڙان و هەر جاريڭىش كە بىرە دەخۇمەمە يەكەم ساتە وەختى شەكانى ترس و شەرم و حەرام و ئازادى خۆم دەخاتەمە ياد..!"

بەيەكمەمە وتنيان "پېيکەك لەبەر خاترى ئېمە" سەربى نەخىرم لەقاندو بىيەنگ بۇوم، شوان ھارتى بۇو.. لە ترسى باوکى، بە دزىيەمە وەلەزىير لېۋەمە، جىيىۋى پى دەدام.. لە داخانا وتن:

"ئازادى و حەرام و تەرەماشى چى..؟ من و عەبە نەبووينايە ئىستاش لە مىزگەمۇت قۇونت لە حەواي دەكرد.. پەحا كە ھەتيويىكى كەللەبەرانە.. باوکە ئەم ھەتييو شىتى

کردووین، بیرهیه‌ک و جگه‌رهیه‌ک واي لیده‌کات ههست بکات
فهتحی قه‌لای خهیبه‌ری کردووه.. نازانم چون دنهوسیت؟"
له‌ناکاو پیره‌دی قه‌ساب بیدهنگی کردن و پیکه‌که‌ی به‌رز
کرده‌ووه نیگایه‌کی باوکانه‌و به‌دم شاردن‌ووه رازیکه‌وه
وته:

"هه‌لیده.. که‌واته توش وده من توپه‌که‌ت شکاندووه، من
به پیری و تو به گهنجیه‌تی.. هه‌لیده.. ته‌نها خوم تیت
ده‌گه‌م، له چاوی پیر و گهنجه ئازاکان.. له چاوی عاشقه
شیت و بیدهنگه‌کان، ئافه‌رین.. ئافه‌رین.. عیشق قسه‌ی زورو
چه‌نه‌بازی ناوی، گه‌وهه‌ریکی شاراوه‌یه له‌دلدا، وده ئه‌و
گه‌وهه‌رده وله قووللای وله بنی به‌حره‌کان بزره‌هه!".

هه‌ر چوارمان بمه‌که‌وه.. نوش.. نوش.. شه‌و پتر
پاده‌شکاو جیهانی دهورو به‌رمان جوانتر خوی دهنواند،
خوین داده‌کشايه قاج و قوولم و خیراتر ته‌وژمی کحول
ده‌گه‌یشته که‌للهم و کاس و مهیزه‌دهی ده‌کردم، قوول له‌و
پیره‌پیاوه راده‌مامو سه‌رسام بیوم به جورئه‌ت و
حیکمته‌کانی، نازانم بچی له‌و ساته وخته‌دا (زوربا) ای
یونانیم بیر که‌وته‌وه، پیاویک شیتی سه‌ماو مهستی و
ئافرحت، هه‌لگه‌راوه له دین و دونیا، پیاویک ئهو ساته وخته
ده‌زی که بروای پییه‌تی، به‌ر له‌وه دواي ئه‌وه زیان
مانایه‌کی نییه، هه‌رگیز بپیار نادات، به‌لکو ئه‌سپاسواریکه‌و
نه بروای به جله‌و هه‌یه‌وه نه به زین، خودی ئه‌سپه
شیته‌که زیان خویه‌تی، گرنگ نییه بؤ کویی دهبات و

ڙنڍکی منگن

سەرسم دەدات يان نا.. دەگلی و ملى دەشكى يان دەگاته
مەنزىلگاو هەوارى ياران، پیاوېك بېباڭ لە مەرگو پېرى و
ڇيان، خۆى دەداتە دەست دلى خۆى.. دل و بەس.. ئاه.. بژى
دلېكى ئازا.. بژى.. ئەوه گەورەترين و جوانترین دروشمى
ئەو پیاوە بۇو، بىئەوهى بىللى.. دروشمىك كە كردىوهى
ئازايانه بوارت نادات بىللى.. قوقۇلت لىيى ورد بۇومەوه، چوار
مشقى دانىشتبوو، ئەم لەو جۆرە پیاوانه بۇو كە پىي شەرم
بۇو پال باتەوه.. دەبىوت كە پالت دايىوه هىچ.. بنووى
باشتە، بهو سەرە رۇوتاوهىوه، بهو جله سپىانەي بەرييەوه
لە كاھينىكى بۇودا - يى دەچۈو، حەزم دەكىرتا زووه
عەبەو شوان بىيىدەنگ بکەم و دەميان بەدۇورم تاوهكى ئەو
پېرە پیاوە قسان بکات، دەمزانى ئەم جۆرە زاتانە خۇيان پر
بە ماناو رەنگەكانى ڇيان خۆ دەنويىن، سادەو ساكارو دلپاڭ،
بى درۇو پياو نقە نق، بى دەمامك، دوور لە ئاللۇزى قىسىم
رازو نيازى لى هەللىدەقولى وەك تەقىنەوهى كانى، قالبۇمى
دەست مەينەتى و رەنجلەردى رۆزگار، جەنگ و كوشтар، بى
پۇوپۇش و دىيوجامە دەدوين.. ئەوانەي كە حەكايەتخوان و
شايەرو لوتى و قومارچى و راواچى و ئارەق خۇرۇ كۆنە
سياسى و دەرويىش و خودناسى و شەيتان ناس و ڙن و پياوى
دونيا دىتەن، كە سەيرى دەم و لىيۇ شەھوانىيەكەي ئەو
پېرە قەسابەم دەكىرد.. رەنگى ماچە حەرامەكانم بەلىيىيەوه
دەبىنى، به چاوه پر خومارو سورە لە لگەپراوو
دەرپۇقىيەكانى دەمزانى ج مىزۈوېكى هارو پر ھەمەس
ڇياوه، ئەوهندە به ھەوهەس و شەھوتەوه لە كچ و ڙنەكان

راماپوو، ساله‌های سال، که مه‌حال بwoo بهو ته‌مه‌نه زۆردوه
 بتوانیت ئهو هه‌واو هه‌ودس و مهیله حه‌رامه له چاوه‌کانیدا
 بشاریت‌هه‌وه به جۆریک که سه‌یری ئیمەشی ده‌کرد، بیئاگا له
 خۆی هه‌مان هه‌ودس له چاوه‌کانیدا مه‌له‌ی ده‌کرد، له
 هه‌ردوو دهسته گه‌ورقنه‌کانی ورد ده‌بوبومه‌وه که به‌قەد دوو
 گه‌لای هه‌نجیر پان و گه‌ورقنه بوون، دوو دهستی هارو بزیو،
 په‌نجه‌کانی.. ده‌مپرسی.. له خۆم ده‌پرسی: ئاخۇ ئەم
 دهستانه چەند ده‌رزیله و سنجاقی سه‌ر سینه‌ی ترازا‌ندووه..
 له کام بیسنانی شه‌مامەی بۇندار.. شه‌مامى دزیوه، چەند
 په‌چەو چوارشیوی لاداوه، چەند جاران به ترس و له‌زەت‌هه‌وه
 له تاریکی ژوورو که‌لاوه‌کاندا له‌رزیوه له حه‌رام گه‌راوه،
 درک و گولى چنیوه، دوو دهست که ئەمرۆکه ھېشتا
 زیندوون، سه‌ده‌ها سالى دیکه ده‌بن به چەند ئیسقانیک..
 ھیج نامینیت.. ھیج.. نه بۇنى شه‌مامە و نه له‌زەت‌تى
 حه‌رام و نه ته‌زووی گه‌رمى سه‌ر په‌نجه‌کان و پیستى پاك و
 نه‌رمىن.. ئهو دوو چاوه‌ی عاشقانه له جوانی دونيا راماوه..
 له هه‌مووشى جوانتر ژن بووه.. کەچى ئەوندە ناباو ده‌بن
 به دوو چائى مارو میرولله.. نه‌مدەویرا چیت لە‌سەر ئهو
 خەیالله تاریک و جەھەننەمیيە به‌رددوام بم.. خۆم له‌و
 ختودوره خەراپانه راپسکاندو له‌ناکاو لیم پرسى:
 "مامى خۆم.. چۈن بwoo ئەمشەو بى ترس و بىرکردن‌هه‌وه
 ته‌وبه‌کەت شکاندو هاتىتە ناو كۈرى خواردن‌هه‌وه؟"
 به هه‌ناسە هەلکىشانىكى سارددووه نىگاى كردم و تى:

ژنیکی منگن

"چهند سالیکی کەمە وازم لە خواردنەوە ھىنابۇو.. ئەمشەو سۆزىكى كۈن لە دىمدا دەكولى.. من لەسەر قالدىرمەكە دانىشتىبۇوم كە گۈيىم لېبۇو باسى حەزو دىلداريتان دەكىرد.. پاشان ترسى بۇ چىيە.. من دلىام كە دەسووتتىم، كەم و زۆر.. نازانم.. ئەوهى من كردوومە ناوترى.. ھى ئەوهى لە ناوهەستى جەھەننەم و لەتكە شەيتانىدا بىمەستنەوە، ئىستاش جاروبار نويزەكانە لەكىس دەچن و قەللايان دەكەمەوە، من خۆم باش دەناسم.. قەت ئەو پىاوه نىم بتوانم بە يەكجارى دەست لە دونيا بشۇم، زۆر زەعىفم و ملکەچى لەزەقى، زۆر گۈيىم بە حورمەت و مورمەت نەداوە، لەبەرددەم جوانىدا ئەزىز دەشكى، پىاوى ودك منىش كەم نىن، پىاوا تا گەنچە، كەللەبەران و ملھۇرە، تا رەپە.. دونيا دەخاتە سەر دەعباكەى، كە دەمارى سىست بۇو ئەو دونيا يە دەرمى و دەبى بە تەركەلەك.. ئىدى رۇو لە قىامەت دەكات!"

خۆم پىز گىلى كەردى سەيرىكى عەبەو شوان - م كرد كە يانى.. ها.. بىيدىنگ بن.. لېم پرسى:

"بۇچى ھەميشه سىستى دەمار وادەكتا پىاوا دەست لە دونيا بشوات و رۇو لە قىامە بىات؟".

كەمىڭ جۇولۇ و جىيى قۇونى خۆى خوش كردو..
حەكىمانە دەدوا:

"ئىيە خويىندەوارتن لە من.. بەلام ئەوهەندى من بىزانم و گۈيىم لە مەلاكان گرتى.. سىحرۇ نازو جوانى ((حەوا)) لە تەماعى بەھەشت گەورەتر بۇو.. گەر وانىيە بۇ ((ئادەم))

به گویی کردو به یه که و له و در دخته یان خوارد که خودا
حه رامی کر دبوو؟" له و دلامه سادو هم قووله که هی ئه و
ورد بومه وه، بیرم له هیز و ئازایه تی حه وا ده کرد وه، له و
رُوحه نه به ردی که سه رکیشی و تامی ئازادی و ای لیکردو وه
تامی میوه‌ی حه رام بکات و.. چش له به هه شت.. بیرم له
هه واو هه وه س و حه زی پیاو ده کرد وه که به هه مهو تو ان او
هیزی خویه وه بر گهی داوا و نازو عیش وهی (حه وا) یه ک
ناگری، نازانم بوجی وینه ئاده م و ئه و پیره قه سابه له لام
تیکه ل ب وو.. هه میشه گه ران به دوای باوه شی ژنداء..
هه میشه.. باوه شی یک که بونی به هه شت ده راوی گرت و وه
چاوه کانی کانی او و کانی به هه شت و قه دو قامه تی
در دخته کانی به هه شت و سه رو پرچی لقو پوپ و گه لانی،
دهمو لیوی خونچه گوله ده گمه نه کان و پر به سینه هی میوه‌ی
حه رام، ده نگی خوره دی جو گه له کانی شیرو شه راب و بونی شی
بونی با خچه کانی جه ننه ت عهدن، قریوه‌ی چریکه هی مله
نه مرد کان.. خودا ها وار له ده سته پاک و جوانه کانی که
به قه د سوز و میهری هر هه مهو فریشتہ کانی ئاسمان میهرو
جوانی و مو حیبیت له سه ری په نجه کانی بیه وه ده رژی..
هه میشه گه ران.. هه میشه.. هه میشه..

به ددم قسه کانی بیه وه، به خه و قه هرو ده رانی کی گه ورده وه،
وه ک ئه وهی که پیری و ته مه نی دریز ده رانی هه مهو خهون و
خوشی و زیندگی بیت، ده سته راسته که پیکه که هی پی
بلند کرد به و نیازه که له پیکه که هی من نزیکی بخاته وه

ژنیکی منگن

به زرنگه‌ی په رداخه‌کان بانگی مه‌رگ و ناله‌ی پیری له خوی
دورو بخاته‌وه.. دله‌رزی.. دستیک که هیشتاو تا ئه و حله
بۇنى خويىنى حەيوانە سەربراوه‌کانى لىيدهات، بۇنى لهشى
ئه و ژنانه‌ی که ئەمپۇكە ئەوانىش يان مردوون يان پير
بوون، ئەم دوو دەسته نەترسەھى كە دەھىھە ئافرەتى
شەرمن و به حەيا مردووی لە خەوو مەرگ وەئاگادار
ھىنواهتەوه.. بە تەماسى سىحربازانە زىنەدوبىيانى
كردۇتەوه، دوو دەستى خويىناوى.. بەلام تا ئەھەپەرى
شەيدايى و نازكى: ناسك پەرسىت.. بە جۈرۈك دەستى
راستەى دله‌رزى، لەزىنېيك کە عاردقە كە بەدەستىدا بېرىزى،
زۆر زوو فرياكەوتە و خىراو بەشەرمەوه پېكەكەم لە
پېكەكەى ھەلدا تا لهوھ پەتلەي نەھەزىت، دونيايەك شەرمەم
لە پيرەمېرىدىك كرد كە ئەھەرچى دەستەكانى دله‌رزن،
كەچى بىباکە و له ئاگرى دۆزدەخ ناترسىت، كە پېكەكەى دانا
بەدم لستنەوهى دەم و لىيۇ چەپاندى:
"ئەم دەست لەزىنەم ھى خواردنەوهى زۆرە.. روڭەكم
نەكەى توخنى عاردق بکەويت ھەرچەندە لاي من شىرى
شىرىھ.. بەگوپى ئەم حەرامزادىھە مەكە.. با ددانەكانىشت
بە ساغى بەمېنەوهاد!".

شوان بۇ قوشمه قىسەكەى باوکى قۇستەوه:
"ئەو چىيە باوکە.. من حەرامزادەم.. كورى پىاويىكى
ترم و نەمزانىيە؟"
ئىيمە پېكەنин.. پيرەمېرىد سورى ھەلگەراو، باوكانە، بەلام
بە ھەوايەكى تىكەل لە تۈورەبۇون و مەزاقيەوه وتنى:

"کوره گووت خوارد.. تو بۇ ئەوهندە زۆلى؟"

شوان قوشمه‌کەی خوشتر کرد:

"جا زۆلۈ حەرامزادە ھەر يەكىن!"

پيرەمېرىد نائومىيىدانە وتى:

"جا تو ئەوهندە بىشەرەفى.. شەيتان لىيەت ناباتەوە!"

شوان كەوتبووه ھەواي خۆى، دەيزانى و باوکى خۆى
دەناسى كە چەندە بە مەزاق و قوشمه زەوق پەيدا دەكتات..

وتى:

"ھەر كى بىم..؟ كورى تۆم و ميراتگرى مال و خۇو..
وخدەت!"

شوان و عەبە - ش پىكىيان ھەلّدا تا سەريان گەرمىر بېت،
من ھەر كە بىردى يەكمەم تەواو كرد ھەردوو نەرمايى
گويم گەرمىر بۇون، ديسانەوە چاوم بىرىيە گلۇپە دوورەكانى
شار، ھەزارەها سەربانى دوورو نزىك، دارتەلى تەلەفزيون و
سینى گەورەو چكۈلەمى سەتەلايت و كوللەو پەرددو چىغى
زۆر، تارمايى ھەندىئەك لەو كچ و ژنانەى بەر تەرىيە زىبىين
كە بەددەم راخستنى پىخەفەكانەوە، لىردو لمۇئى لە جوولەمى
شىرين نەددەكەوتن، باق و برىقى ئاسمان و زەوي سەرسامى
كىردىم، شەوباكە سەرخۇشتى دەكىرىدىن، لەوە دەچوو
پيرەمېرىد سۆزىكى گەرم واي لىكىرىدىت دلگەرمانەو بەپەلە
پىكەكان ھەلّداو بىھوپىت رازىك بىركىنېت، تاوىيك شوان
خاموشى نىۋانمانى شكاند.

ژنیکی منگن

"باوکه خو ئەو هەتیوهى براادرمان يەك دوو سالە فىرى خواردنەوە بۇوەو بەتهنەها بېرىش دەخواتەو، گەرچى من و عەبە دەمىيکە ئارەق دەخۆينەوە، كەچى چاومان شەش لەسەر شەشەو ھىچمان ددانمان نەكەوتۈو، كەچى ئەم چەندىن ددانى كىشاواھ، بى چاولىكەش مەزمەعىلە، من و عەبە دەستمان نالەرزى، كەچى ئەم مەردوومراوە قىسە لەگەل پېرەزنىك بىكەت دەبى بە شەقشەقەو.. دەمى تەتەلە دەكەت!".

"ئاھىر لە ھەردووكىتان بە شەرەف و حەياو حورمەتتەر.." "ئاي لە باوکم.. خۇت لاي من سەد جار وتووتە پىاوى شەرمن شانەيەك دېنى و ژنى شەرمن شارلىك دەھىنلى.. دەستو پەنجە لەرzin چ پەيۈندى بە شەرەفەوە ھەيە؟" بەر لەودى پېرىدى قەساب وەلام بىاتەوە پىيم وت: "خالە مەمۇ.. چاو كىزى و ددان كەونتم میراتەو لەدايىك و باوکەوە بۈم ماۋەتەوە.."

"تۆو باوکم پىنەچى چاڭن" شوان وەك ئەوەي شتىكى بىر بىكەويتەوە، بە خوشى و خەننەنەوە ھەلېدايىھ: "باوکم گالتەي بە حەزو حەزكارى ئەم سەرددەمە دى، بەلام بۇ ئەوەي ئەم عاشقە خاموشە غىرەت بىگرى و كەمىيک خۇينى پىاواھتى تىيادا بىگەپى، حەز دەكەم ئەم شەو باوکم چىرۇكى ددان كىشان و حەزى خۇى بۇ ئەو ژنە عەرەبە بۇ ھەمۈمان بىگىرپىتەوە!"

پیره‌ی قه‌ساب دهستیکی بُو ته‌پلی سه‌رده رُووتاوه‌گه‌ی بردو
به‌سه‌ری په‌نجه‌کانی خوراندی و پاشان به حه‌سرفت و
ئاخیکه‌وه که هه‌ناسه‌ی وهک ته‌میکی خهست به لووله‌یهک
له ده‌میمه‌وه ددرهات وتی:
"ئاه.. له و حه‌کایه‌ته.. برینم ده‌کولیت‌ه‌وه.. برینی
کوئنم.."

شوان رُووی تیکردم و وتی:
"بـهـکـلـکـی توـ دـیـتـ.. تـ اـئـیـسـتـاـ حـهـکـایـهـتـیـ وـاـ سـهـیـرـتـ
نـهـبـیـسـتـوـوـهـ".

منیش وهک فه‌ریکه نووسه‌ریک به‌دوای بابه‌تیکدا
بـگـهـرـیـتـ، مـهـرـاقـمـ زـوـرـیـ بـوـ هـیـنـامـ وـ دـهـشـمـزـانـیـ پـیـرـهـیـ قـهـسابـ
یـهـکـیـکـهـ لـهـ گـهـنـجـینـهـکـانـیـ حـهـکـایـهـتـ وـ سـهـرـگـوزـشـتـهـیـ خـوـشـ وـ
پـرـ لـهـ هـهـهـواـوـهـهـسـ، دـهـشـمـزـانـیـ لـهـنـیـوـانـ هـاـوـرـیـکـانـیـ شـوـانـ –
دا چـهـنـدـهـ منـنـیـ لـاـ پـهـسـنـدـهـ وـ خـوـشـمـیـ دـهـوـیـ، مـهـسـتـبـوـونـیـشـ
بـیـ ئـوـقـرـدـوـ نـاسـکـیـ كـرـدـبـوـوـهـ، بـوـیـهـ دـهـمـزـانـیـ حـهـزـ لـهـ
درـکـانـدـنـیـ رـازـیـکـ دـهـکـاتـ، پـتـ تـکـامـ لـیـکـردـ:
"بـاوـکـیـ شـوـانـ.. گـهـرـ بـابـهـتـیـکـ خـوـشـهـ باـ گـوـیـمـانـ لـیـ بـیـتـ..
شـهـوـهـکـهـمانـ خـوـشـتـ دـهـکـهـیـ".

"نهـکـ هـهـرـ خـوـشـهـ.. نـهـوـپـهـرـیـ مـلـهـوـرـیـ وـ شـیـتـیـ بـوـوـ، بـهـ
کـورـتـ وـ کـرـمـانـجـیـ.. مـهـگـهـرـ تـهـنـهاـ منـیـکـیـ کـهـلـلـهـبـهـرـانـ شـتـیـ وـامـ
لـیـ بـوـهـشـیـتـهـوـهـ.. ئـاهـ کـهـ ئـاسـانـ دـلـمـ دـهـگـؤـرـاـوـ خـوـیـنـیـ ئـهـسـپـیـکـ
لـهـ دـهـمـارـهـکـانـمـداـ دـدـگـهـراـ. هـهـرـ چـوـارـ وـدرـزـدـکـهـ دـهـوتـ
نـیـرـهـکـهـرـیـ بـهـهـارـانـمـ".

ژنیکی منگن

مهراقی سه رگوز شته که‌ی وا لیکردم به پهله پیکیکی دیکه
بکه‌م، شوان هه لیدایه:
"به خوش باوکم که نه مشهود یه که مجاره ده بیستم جنیو
به خوی بدا..".

عه بهش له من په روشت و تی:
"خاله ماه مه.. نه یگیریته وه.. نه مشهود ناخه وین.
لهم سرخو دوا:

"لیتان ناشارمه وه.. عارهق زور دره نگ توانی ددانه کانی
من دابزی نی.. هر به ملھوپی خوم که هیشتا گه نج بوم
دادنیکم ددرکیشا.. کاکیله بوو دوای نه وه همروه ک بلی بھر
لهم عنہ تیک که وتبم.. ددانه کانی یه که هه لودرین؟".

شوان له باوکی هاته پیشی و جگه رهیه کی بو ناگرداو
لهم بردھمی رایگرت بهو نیازه د ل و در بگریت و هانی بدات
حه کایه تی ددان کیشانه که‌ی بگیریته وه، هر به حه او وه
جگه ره که‌ی قوسته وه مژیکی قوولی لیدا وه ک نه وه
بیه ویت رازیکی په نهان له ناو هه ناویدا بخنکیتی،
دووکه لکه که‌ی به باکردو روشنایی سه رده مه و چاوی بو تاویک
بزر بوو.. تاویک و دووکه لکه ره ویمه وه، به ده
جگه ره کیشانه وه ئاخیکی هه لکیشاو، و تی:

"کاتی خوی لھم شارهی نیمه به ته نهان پینچ - شهش
قەسابی لیبوو که دوکانی هه بیت، نه وانی دیکه که زورتر
بیون گوشتیان لھسەر سە به ته ده فروشت و لھ نیمه يان
و در ده گرت، نه و سه رده مه ودکو نیستا نه بوو، تاک و ته را
ئافرەت بھسەر جاده کانه وه بوو، ته نهان ژنه قەرەج و

رهوندەکان و دەشتەکييەكان، جاروبار، بازارپىان ئاودان دەكىددوو، ڙنه قەرەجەكان هاواريان دەكىد.. دگان.. دگان.. جارجارىش دەستيان دەگرتەوە.. سەرسەرى و بىزموٽەكان دەكەوتە دوايان، ڙنه رەوندەكانىش ماست و پەنير و ڙازى و فرويان دەھانى، لە شاخەكانەوە دەھاتن و بۇنى كويستانيان لەگەل خۆيان دەھانى، ڙنه قەرەجەكان ئەسمەرو چاورەش، ڙنه رەوندەكانىش سېپى و نەرم نۇل و چاوشىن و چاوكان، ھەمەو برادەركانم دەيانوت ڙنه قەرەج و رەوندەكان دۆخىن شل بۇون.. ڙنه دەشتەکييەكانىش ماست و شىريان دەھانى، بەھارانىش كنگرو كاردوو.. تۈلەكەو.. چى گياو گۈلى بەھارى ھەيە لەسەر شۇستەو ناو قەيسەرى لەسەر بەرانپىل و عەباكانيان كۆمەل كۆمەل رىز دەكran، ڙنه كان زۆر سەركزو شەرمن بۇون، بەس كى دەيويّرا، بە چاوى حەرامزادەيىھەو سەيريان بکات.. برواتان بىيٽ شاخى كامە پىاوى نىرە دەيانشكاند، ھەر ھەمەو نىرە ڙن و بەلائى خودا بۇون، ڙنه شارستانەكان ھەميشه خۆيان دەشارددوو، تەنها بۇ حەمام كردن يان چوونە سەر قەبران.. يان بۇ كېينى پىيوىستى مال و ڙنانە دەھاتنە دەرى و دەتوت قەلەرەشىن، ھەميشه لەزىر عەباو پەچە خۆيان ون دەكىد.. هيچمان نەدەبىنى، گەر ئافرەتىيەك ھەردوو دەستى بەرۇوتى، يان پاژنەى ھەردوو پىسى دەرىكەوتبايە.. ئۆھۇو جەڭنى ھەر ھەمەو نىرەوزەكانى ئە و ناوه بۇو، ھەرجى پىاوى برسى و نەوسن

ڙنڍکی منگن

ههبوون دلیان داده خورپا، راسته له خوا ترس زۆر بوون،
 بهلام زۆربه مان به جامیک ئاو ددکه و تینه مەلمەو تا بلیس
 نهوسن و چلیس بووین، هەبوو بۇ ڙوانیک حمودت گوندی
 دەبپى، جاران بۇ ڙوانى ڙنڍک يان دۆستىك دەببۇو بەسەر
 سەدەھا پەرژىن و دیوارو سەربان و تەلەو فاقەدا باز بدھیت،
 تا شەھوی پەردە نەتدەزانى بۇوك ج رەنگە، خوت و خودات،
 دايىكى زاواو خوشکە كانى لەگەل بۇوكى دەچۈونە حەمام تا
 بىزانن بەرپوتى عەيپو عارى گەورەي نىيە، ئىيت ئەوان
 دەھاتنەھوو.. پېستى دەللى شەعادەيە.. سېپ.. مىۋەز بخوات
 لە گەردەن يەھو دىيارە.. گۆشتىنە.. ئەمما بى عەيپ.. كەمېك
 لاوازە.. بهلام هەر كە بۇو بە ڙنت خىرۇ خوشى لىت بىنى..
 پې دەببىتەو، بە سەدەھا زاواش شەرمى دەكردو گوئى لە
 هيچ نەدەگرت.. دەيەها براادرەم هەبوو دەيانوت. هەرچى
 بى.. ڙنه.. چنگىك قىز بەسەرىيەھو بى.. تەواوه.."

ئىيمە هەرسىيەمان بەددەم دەم داپچىرىنەوە دامانە قاتاى
 پېكەنин و بەپشتدا وەردىگەراین.. پېكەكان بەدەستمانەوە
 دەرژان، لە شەرمى شەو خەوتى خەلکى سەربانە دوورو
 نزىكەكان دەستمان دەختىنە سەر دەمى يەكدى.. پېردى
 قەساب.. دلگەرمانە وتنى:

"لە سوعبەت دەرچى.. جار هەبووه لەبرى بۇوكى خوشکە
 گەورەكەي دەقەبىلى زاوا كراوهەو ھەر نەشىزانىيە، چۈن
 بۇوك بە بۇوكى دىكە گۈرپاوه، زاواش بە زاوا گۈرپاوه..
 براادرىيەمان زۆر عاقىل و قۆز بۇو.. توانى لە جياتى دوو براى
 خۇى، يەكىكىيان لالەپتەو ئەھو دىكەيان چاويىكى كويىر

بورو.. بچیته خوازبینی و ڙنیان بو بخوازیت.. گیچه‌ل و
شهري لی پهیدا دبوو.. بهلام دوا جار به سولج کوتایی
دههات.. جار ههبوو به تهلاق.. من بو خوم که ڙنم هینا
تاقانهی دایکم بووم، تازه سمیم گووکره بورو، دایکم
بهذییه‌وه له بووکیک دهگه‌راو چوارشہ‌ممان دهچووه
حه‌مام.. روزیک که‌یاخوش و ددم به خهنده پیی وتم..
نهواو مه‌مئو.. ههفت‌هیکه دیکه بووکت لهپاله.. کچه نه
گالله، خان چییه به‌سهر به‌دنه‌یه‌وه نییه.. کوره‌که‌م.. سپی
دلیی پیفؤکه، من به حه‌یاو شه‌رمه‌وه سه‌رم داگرت و
هیچم نهوت.. واتا رازیم.. ئه و ڙنهم زوو به‌سهر منداله‌وه
مرد.. ئیتر دواي ئه و ڙنه من بووم به ئه‌سپی بی لفاو..
ببوم به گهنده‌خور.. شه‌رم و شکوم نه‌مابوو.. ئه‌وسا
دوکانی خوم نه‌بورو.. هیشتا شاگرده فه‌ساب بووم.. به
شه‌ردف ئیوه به نامووسن.. گه‌لیکم پی سه‌یره.. ئه‌مپوکه
دبینم کچان و ڙنان نیوه رووتون و ئیوه‌ش سه‌لازو سه‌نگین
سه‌یریان دهکهن.. سه‌یره پریان ناده‌نی.. خوا فرسه‌تتان
بدات، جاران ئافردت قوله پی دربکه‌وتبايه.. ئیمه..
ئه‌عوزو بیلا.. به شه‌ردف ئیوه مانان به‌شہرم و شکون،
زه‌مانی ئیمه ئه م به‌زمه هه‌بووایه.. ئه م هه‌موو ڙن و کچه
نیوه رووته به ودلا و شکمان دهکرد، کاکه قورسه.. زه‌لامم
دهوئ خوئ رابگرئ، من هه ر به‌نیازی خروشاندنی سوژو
یاده‌دری دیرینی پیم وت:

ژنیکی منگن

"خاله مەمۇ.. جار جارە بەدەم قسە خۇشەكانتەوە با
ھەللىدەين.. نوش.."

وتقى:

"با تامى تووتنهكە لە دەممە نەگۆزى.. ئىيۇھ نوشى
بىكەن.. جارى.."

"كەواتە بفەرمۇ حەكايەتەكەت تەواوکە.. لەوە دەچى
بەسەرەتىكى خۇش بى.."

"زۆر عەنتىكەشە.. مەگەر كەسىكى وەك ئەوساى من
شتى وا قۇرۇ شىستانى لى بودىشىتەوە، بىرۇ بىكەن ملھۇرۇ
كەللەبەرانى وەك خۆم لەم شارەدا نەبۇو، رۆزۈ شەو من
نىيۇھ مەست بۇوم، دونيا بەگونم، كە گەنج بۇوم پارەو
پۇولىم بۇ خواردىن خواردىنەوە بۇو.. كەيفو سەفا.. دەمەو
بەھاران لە دەوروبەرى شارو لەسەر ھەورازو نشىۋەكاندا
قەرەج دەواريان ھەلددە، من تەمماعم لەو ژنە چىڭن و رەش
داگەراوانە ھەبۇو.. ھەميشه دوو دوو.. سى سى دەھاتنە
لام و تەمماعى گۆشتى بەلاشىان ھەبۇو.. چاۋپان و مەكرباز،
بۇدرۇنىكىان لىدەھات.. بۇنىك كە بەتەنها لە مەرۇ بىزنىكەن
دەھات.. بۇنىكى ھارو ھەوەس بزوئىن.. شىتى دەكردم،
نەدەرۈيىشتەن تا گۆشتىيان لەمن نەسەندىبايە.. ئاخىر ناچار
بۇوم.. من بە تەمماعى گۆشتىكى دىكە گۆشتى نەرمەم
دەدانى، پىز شىتى گۆشتى بىزنى و تەگە بۇون، ئەو ژنە
قەرەجانە بۇ خۇشىان لە توخى بىزنى بۇون و ھارو رەش و
برش و ئازاوى... ھەر ھەمان بۇنى بىزنىيان لىدەھات، گۆشتىم
دەدانى و چاوم لىدادەگرتەن، ئەوانىش بەدەم قرىيەوە

خنه‌نینه‌وه، چاویان نز ده‌کرده‌وه به‌دهم نازو ئاوردانه‌وه
 قسه فری دانه‌وه جیيان دهیشت.. یانی ها دینه‌وه.. ژنه
 روهندکان.. باوکه رؤکه که نازدار بون، هیلاکیان
 دهکردم.. بونی گیاوو گولی کویستانیان لیده‌هات، بونی
 ژازی و په‌نیری نیو پیسته.. ههر شتیک و که‌سیک بونی
 مه‌پوبنی لیهاتبا من له‌زتم لیده‌کرد، ده‌زانی پیاوان
 تو خمیکی در‌زمن، زور حه‌زیان له فشه و خوپفادانه،
 همه‌میشه زیاتری پیوه ده‌نین له‌وهی که کردوویانه،
 هه‌لخه‌له‌تاندنی ئه و ژنه قه‌رهج و روهندانه ئاسان نه‌بورو.
 هه‌رگیز.. ئه‌وان دهیانی و‌کو منیان فریوده‌دا له و سه‌ر
 مايه‌پووج و دهست به‌تال ده‌ماينه‌وه، له و هه‌موو سالانه
 توانیم ژنه قه‌رجیک فریو بدمو و به‌یانییه‌کی زور زوش،
 تاریک و رپون، به په‌له و به ترسه‌وه دهست له سینه‌وه
 به‌رۆکی ژنه روهندیک و‌ربده.. عه‌به و‌تی: "کورپنه
 تو و خوا ئیمهش زلامین؟ ئه و هه‌موو شیعرو فرمیسک و
 کولانه و کولانه.. له و سه‌ر دهست له گونان دریزتر.."

شوان هه‌لیدایه:

"من سکم عه‌مباري كه‌س نییه.. كه دوايى ته‌واو مرو
 مهست بوم.. ده‌چمه خوارى و ئه‌م قسانه بـ دايكم
 ده‌گيـرمهـوه.."

"تـرحـیـو.. بـخـواـكـهـره.. منـ بهـ گـهـنجـیـیـهـتـیـ لـهـدـایـکـتـ
 نـهـدـهـتـرـسـامـ.. ئـیـسـتـاـکـهـ ئـهـوـنـدـهـیـ چـنـگـیـیـکـیـ لـیـ مـاـوـدـتـهـوهـ.. لـیـ
 بـتـرـسـمـ.. هـهـمـوـوـیـ دـهـزـانـیـ.. كـهـ لـهـ دـهـرـگـایـ حـهـوـشـهـکـهـوهـ

ژنیکی منگن

دهاتمه ژورئ و پیدهکه نیم دهیزانی.. لای دایکت گرنگ
 ئهود بو به سه لامه تی بگه مهود مالی و مرموچ نه بم..".
 من پهلهم بو گویم له سه رگوز شته که بیت، بویه دهستم
 خسته سهر دهمی شوان.

"لیتان ناشارمهوه دهتوت ئه سپم، رۆز تا ئیواره له حیله
 حیل نه دهکه وتم، سمیل سو سنه بی، دوو ئه بروی پر و
 پهیوهست، خورت و خوین گهرم، شاهنشام به سه پانی خوم
 نه دهیزانی، له چاو دوستانی دیکه نافره ته کان پتر دهاتنه
 لای من، همه میشه گوشتی من هه رزان تزو جوان تر بوو، دوو
 سی کوتی زیادو چهند پارچه ئیسقانیکی زیاترم ده خسته
 ناو تهرازو ووه که، سووکه قازانجیکم بھس بوو، ددم و له بزیکی
 شیرین و بیحەد دل و دروونیانم را ده گرت، ئاخى ژن
 مه خلوقیکی گەلەك سهيره و به گوی دونيا ده بینى، نەك به
 چاو.. پیاو وا نیيە.. گوئى تەپه.. تەنها دوو چاوی زەقەو
 هيچى تر.. من ئە وەندە حەرامزاده چاو تېز بۇوم كە له و
 ديو پەچە كانه وله باق و بريقي چاوه کانيان را دەمام و تاس
 دەيىر دەمه وله رو و خسارو ئاكارى و ردی ئە و ژنانه را دەمام،
 باوکەرە کە ژن مە خلوقیکی جوان و گوناھه، هيچى لە پیاو
 ناچى، له و سەر دەمە کە من لاو بۇوم ئافرەت زۆر دەرساوا
 لە سېبەرى خۆى سلى دەگردەوە، پیاوانى ملھور و
 كەللە شەق و نەوسن زۆر بۇون، زۆر كەم لە ئىمە هە بۇو كە
 تاقەتى ئە وەيان هە بى دوو قىسى جوان لە تەك كچ و ژن و
 خوشک و دايكانيان بکەن، پیاو كە روللە.. بە كە لىكى قىسان
 نايە.. دەم داخات چاكتە، من وانە بۇوم.. قىسى زان و لە

خشتەبەر بۇوم.. زمان لووس.. بەدلى ئنان قىسىم دەكىرىد..
 بەلام لە دلىشەوە قىسانم دەكىرد، هەر بۇ ھەواو ھەۋەس
 نەبوو، سوبحانەللا.. من قەت بىرم نايە ئىنىكى ناشىرىينم
 دىبىي، ھەر ھەمووان لەلام پەريزادە بۇون، لاي برادەركانم
 خۆشەويىست نەبۇومو بەغىلىشيان پىيدىبرىدم، دەشمزانى
 لەپاش ملە پىيم دەلىن ئنانى، ئەۋەيان ھى دەغەزارى و باوو
 بېرى سكىيان بۇو، ئەۋەدى دلەم بىخواستبايە.. بە ھەرزانز پىيم
 دەفرۆشت، ھەر پىيم عەيىب بۇو گۆشتەكە بخەمە سەر
 تەرازوو، ھەر لە گۆترە دەمبەخشى، زۆر جاران ھەر بەلاش
 گۆشتىم دەدا ئەمۇ ئەمۇ، ئەمە كە گەنج بۇوم، بەلام كە
 تەمەنم ھەلگشاو پىر بۇوم، ئىدى پىچەوانە كەوتەوە،
 حىسابىم بۇ پىردىنەكانىش دەكىرد.. ھىچ بەرامبەرىكىشلى
 نەددەويىستن، كەچى ئەوسا.. تائەھوو.. پىيم بکرايە گۆشتىم لە
 پان و بەلەڭ و قولى خۆم دەكىرەوە، ھەر بەھەۋە باشە كە
 گۆشتى بنىادەم ناخورىيەت، دەنا گۆشت بە لەشمەوە نەدەمما،
 بەس با قىسييەك بۇ خۆم و خواش بکەم، بىرۇام پىېكەن و با
 نەبىيەك بە خۆھەلکىشان، ئەۋەندە چوارشانە قۇز بۇوم
 نەبىيەوە، دەتتوت دوو پىياوم لە يەڭ دراوم، كە قەفى
 سەمیلەنلىق بادەداو چەورم دەكىرد تا بىرىسىكەي بىت، جارو
 بار ھەردوو كاكە سەمیلەم لى قىيت دەكىرەوە، كە رامدەكىشان
 تا پەنا گويم دەھاتن، مندالا و مەزن لىيم دەترسان و ئنان
 شەيدام دەبۇون، كە شەرۋال و مرادخانىم لەبەر دەكىردو
 جاروبار مشكى و جەممەدانىم تىكەل دەكىرد خوشكى خۆم

ژنیکی منگن

حهیرانم دهبوو.. ژنانی به حهیاو حورمهت گهليک زۆر
بۈون، بەلام لەناو ئەوانىشدا ھەبۇو بەندى دلى بۇ من پچىرا
بۇو.. بەلام شەرمۇ حورمهتى باواك و براومىيەردلى
نەدەگەر.. خۆشم دەمزانى ھەموو باخىك ھى ئەوه نىيە
بچىتە ناوى و دەست بۇ مىۋەجاتەكەي بېيت، گەيىيوو
نەگەيىوي لى بخۆيت..

تىيەتكەن ج دەلىم؟" ھەمۈمان وتمان.. زۆرباش..
پىكەكەي بۇ دەمى بىرىد وەك ئەوهى ماجى لىيۇ شۆخىك
بکات.. نەك بخواتەوە، ھەمېشە لە ماچىرىنى لىيۇ پىالە
دەچىوو، لىيۇ نازدارىك.. نەك خواردىنەوە، بى ئەندازە
لەزەتى لە شتەكان دەكىردو بۇ تام دەي�واردو دەي�واردەوە..
نەك بۇ خۆمەستىرىن و چلىسى، لە ساتەوەختىكدا بىرم
لەوە كەرددەوە كە ئەو پىرە قەسابە بۇ تامىكى جىاوازو
شاراوه كەوتۇتە دواي ئافرەتكان، تامىك كە زۆر زەممەتە
بىيگەتى..

پىكەكەي داناو تىيەلچۇوه:

"ناسك ناسك.. بە چىپەوەو لەزىر پىچەو نىقابەكانىانەوە
دەياندەوانىدم، ھەبۇو بەدەم دەست لەرزىنەوە چاوى
تىيەبېرىم و گۇشتەكەي لى وەرددەگرتىم، كە عەباكەى
دەكىرددەوە دەركاي باخى بەھەشت دەكرايەوە لەمن، شېرزاھو
خانمانە جىزدانى پارەكەى دەكىرددەوە حىسابى پارەكەى لى
تىيىكەچۇو.. من جوامىرانە بۇم راست دەكىرددەوە، ھەمېشە
شتىكم بۇ ئەو خانمانە دەگىرایەوە، ئەوانىش شوڭرانە بىزىر
دەبۈون.. تف لەپارە.. هىچ نىيە.. چىكى دەستە.. بۇن و

به رامه‌ی سینه و مه‌مکیان کاس و وری دکردم، بُونی
 گیابهندی بهر باخه‌ل و میخه‌کبندکانیان، ئاخر له و بازاره
 پر له پیاووه له و شاره خاموش و بی که‌یفو سه‌فایه‌ی ئیمه
 چى ههبوو دلمانی پیخوش بکهین؟ که عه‌باکانیان
 داده‌خسته‌وه.. له بُونی خوشی گیابهندو حیل و میخه‌ک و
 ئاره‌قەی سینه و به‌رمه‌مکانیان داده‌پرام و ده‌گه‌پرامه‌وه ناو
 بُونی پیسته و خوین و گوشت و قشپل و ریخ.. چه‌قو
 به‌ده‌ستمده‌وه دله‌رژی، ئاره‌زوزویه‌ک له خوین‌مدا گری
 ددگرت، له حه‌زمته و رقانا که‌لاشی حه‌یوانه‌کانم به چه‌قو
 داده‌پاچى و له‌سهر کوتاهه داره‌که به چه‌په‌چاغ
 ئیسقانه‌کانم وردو خاش ده‌کرد، ودها به زه‌برو توند تا هر
 هه‌ممو ئازای جه‌سته‌م ددکه‌وته سه‌ر ئاواو ئاردقه، سه‌راپای
 جه‌سته‌م، له پیمه‌وه تا کونی چاوم، په‌لله خوین و کوته
 گوشت بwoo، نه‌ده‌وستام تا ئافره‌تیکی دیکه دههات و فینکی
 ده‌کردمه‌وه، پیاوان درؤزن.. کامه‌مان خوی به نیرو بیباڭ
 ده‌زانى چاودری چرپه‌ی خوشی ڙنیکه، ودک ئه‌وهی پیاو له
 گه‌رمائی هاویندا سووتاپیت چاودری سرودو شنه‌ی شه‌مائیک
 بی، له تینویتیدا بخنکیت و که‌چى جامه ئاویک فربات
 بکه‌وهی، راست ده‌که‌م بؤ پیددکه‌من.. حه‌رامزاده‌ینه.. چاڭ
 ده‌زانن ج ده‌لیم، ئه‌وسا من له هه‌واو که‌یفی خۆمدا بعوم،
 خه‌يالم خوش و سه‌رمه‌ست و حه‌یران، ئه‌وسا وام مه‌زندە
 ده‌کرد بـو چاوه زهدو زدق و مهستانه‌ی خۆم له هر
 ئافره‌تیکم بـروانیايه، ئه‌و شه‌وه خه‌ونی خوش و حه‌رامی به

ڙنڍکی منگن

منهوه دهبيئي، خو وهك ئهمرؤكـه نـهبووم، مـهـگـهـرـ لـهـ
 ڙـوـورـهـكـهـيـ شـوـانـ رـهـسـمـهـكـهـيـ منـتـانـ نـهـديـوهـ؟ـ لـهـ رـهـسـمـهـيـداـ
 تـازـهـ توـغـيـانـ بـوـوـ..ـ لـهـسـهـروـبـهـنـدـيـ ڙـنـهـيـنـانـداـ بـوـوـ،ـ قـهـتـ بـىـ
 دـوـسـتـ نـهـبـوـوـ،ـ دـوـسـتـ هـهـبـوـوـ شـادـوـ شـوـكـرـ دـهـبـوـوـ كـهـ
 دـهـمـبـيـنـىـ دـوـسـتـيـشـ هـهـبـوـوـ..ـ نـهـخـيـرـ تـهـمـاعـمـ لـيـىـ تـيـرـ
 نـهـدـهـبـوـوـ..ـ دـوـسـتـيـشـ خـوـ هـهـرـ ئـهـوـهـ نـيـيـهـ بـهـ كـامـىـ دـلـىـ خـوـتـ
 بـيـگـهـيـتـىـ،ـ ئـهـوـسـاـشـ خـهـلـكـىـ پـتـ لـهـ يـهـكـدـىـ دـهـتـسـاـوـ هـمـ
 شـهـرـمـوـ حـهـيـاشـ زـوـرـ بـوـوـ،ـ بـهـلـامـ ئـيـدـيـ ئـيـرـ بـبـوـوـ شـارـ،ـ لـهـ
 هـهـمـوـ ئـافـرـهـتـانـهـ دـهـهـاتـنـهـ لـامـ هـهـوـهـسـبـاـزـوـ دـوـخـيـنـ شـلـىـ
 تـيـدـهـكـهـوـتـ،ـ ڙـوـانـيـشـ جـ لـهـگـهـلـ كـچـانـ وـ جـ لـهـگـهـلـ ڙـنـانـ بـوـوـاـيـهـ،ـ
 لـهـوـيـ رـوـزـيـ،ـ وـدـكـ ئـهـوـهـ وـابـوـوـ مـلـ لـهـ چـهـقـوـ بـسـوـوـيـتـ،ـ
 مـهـسـهـلـهـكـهـشـ هـهـرـ ئـهـوـهـ نـهـبـوـوـ گـوـشتـىـ هـهـرـزاـنـ يـانـ بـهـلاـشـ
 دـهـبـهـخـشـمـهـوـهـ،ـ بـهـلـامـ لـهـوـهـ دـهـچـوـوـ دـيـمـهـنـىـ چـهـتـهـوـلـيـكـىـ وـهـكـوـ
 مـنـ كـهـ خـوـيـنـىـ گـايـهـكـ لـهـ دـهـمـارـهـكـانـماـ بـوـوـ،ـ بـهـخـوـوـ بـهـ چـهـقـوـوـ
 چـهـپـهـ چـاغـهـوـهـ،ـ دـهـسـتـ گـهـوـرـونـهـ وـ مـهـچـهـكـوـ وـ قـوـلـ ئـهـسـتـوـورـ،ـ
 بـهـهـيـزـوـ شـهـنـگـ..ـ كـهـ چـهـقـوـمـ دـهـوـهـشـانـدـ گـوـشتـ وـ ئـيـسـقـانـمـ
 بـهـيـهـكـهـوـهـ لـهـتـ دـهـكـرـدـ،ـ سـوـوـكـىـ پـيـيـانـ دـهـوـتـ -ـ ئـاـگـاتـ لـهـ خـوـتـ
 بـىـ..ـ دـهـسـتـىـ خـوـتـ نـهـبـرـ؟ـ"

من بـيـباـكـتـرـ چـهـقـوـمـ دـهـوـهـشـانـدـوـ رـوـزـ نـهـبـوـوـ خـوـمـ بـرـينـدارـ
 نـهـكـهـمـ،ـ هـهـمـيـشـهـ سـهـوـدـاسـهـرـ بـوـوـمـ خـوـيـنـىـ منـ وـ مـهـرـوـ
 بـزـنـهـكـانـ تـيـكـهـلـ دـهـبـوـوـ،ـ جـهـڙـنـانـ،ـ جـهـڙـنـىـ منـ بـوـوـ،ـ
 ڙـمـارـهـيـهـكـىـ زـوـرـتـرـ دـهـوـرـيـانـ دـهـدـامـ،ـ مـهــگـهـرـ خـواـ بـهـرـ بـهـزـهـيـ
 خـوـيـمـ بـخـاتـ،ـ دـهـنـاـ بـاـيـيـ ئـهـوـهـنـدـمـ كـرـدـوـوـهـ كـهـ لـهـگـهـلـ شـهـيـتـانـ
 بـهـيـهـكـ زـنـجـirـ بـمـبـهـسـتـهـوـهـ،ـ بـهـخـوـدـاـ لـهـسـهـرـ رـاوـهـڙـنـ دـارـكـاريـشـ

کراوم و کؤلانه و کؤلان.. سه‌ربانه و سه‌ربان هه‌لیانبریوم..
 به‌ربوومه‌ته‌وودو سه‌رانگری بoom و دهستو فاچیشم شکاوه‌و
 له‌جی چوون، جاری وا هاتوته سه‌ر ئه‌وه‌دی بمکوژن،
 ئیواره‌یه‌کی هاوین به کؤلانیکدا رابوردمو پر بoo له ژن..
 ودها پر که خه‌ریکبوو ساتمه‌یان لی بکه‌م، سی‌سی‌و
 چوارچوار له‌به‌ر ده‌رگا دانیشتبوون و سه‌رگه‌رمی قسه‌و
 گوله‌بهرزه قرتاندن بوون، گویم له یه‌کیکیان بوو به
 حه‌سره‌ت و ته‌ماعیکه‌وه.. به چرپه‌وه به ژنه‌کانی دیکه‌ی
 وت: ودیش که لیی دی.. نیگایه‌کم کردو خه‌نیمه‌وه، ئه‌ویش
 خه‌نییه‌وه، زانیم به رانکو چووغه‌که‌م و به خوم سه‌رسام
 بووه، دهستنیشانی ماله‌که‌م کردو شه و سه‌ربانه و سه‌ربان و
 خۆهه‌لواسین به دار ئه‌له‌تریک و هه‌لگه‌ران به درخته‌کانی
 ناو کؤلان، دزاو دز.. چه‌ندین حه‌وشه و سه‌ربانم بپری،
 زۆربه‌ی پیاوان و ژنان له‌سه‌ربان دده‌هه‌وتون، بو به‌دبه‌ختی
 مانگه‌شه و بوو.. ریک چوومه سه‌ربانی ماله‌که‌و له و ئافره‌ته
 ده‌گه‌رام.. نه‌مدەزانی کچه یان میردی هه‌یه، زه‌حمه‌ت بوو
 به و ترس و دله‌له‌رزه‌وه ئه و خانمه بناسمه‌وه که ئه و پلاره
 شیرینه‌ی تیگرتبووم.. سه‌ریکه و تازه هیّناومه، له ترسی
 می‌شوله و پیشکه ژنه‌کان و پیاوه‌کان چوارشیوو چارۆگه‌و
 پۆپه‌شمین و جامانه‌یان خستبووه سه‌ر ددم و چاویان، من..
 منی که‌لله‌به‌ران پۆپه‌شمینیکم له‌سه‌ر رووخساری یه‌کیکیان
 و‌لادا، پیره‌ژنیک، خه‌وسووك و ددم به هاوار قریشکاندی،
 هه‌ر ئه‌وه‌نده فریاکه‌وتم له‌سه‌ربانه‌که‌وه خوم هه‌لددمه ناو

ژنیکی منگن

که لاؤدیه کی پشت خانوودگه که هه ر همه مهوی پارچه
 تنه که بتو، توومه ز خاون ماله که تنه که چی بتو، له سه د
 لوه بریندار بتو و رانکو چوغه که مه لتلیشا، ده تو تازه
 له قه سابخانه هاتوومه توه، پارچه تنه که کان له دهمه تیغ
 تیزتر بتوون.. گویم له شه قرنی ده مانچه و ته په ته پی پی
 دهیه ها پیاو بتو که راوددویان ده نام، خویشم نازانم به و
 نیوه شه و چون در باز بووم و گه شتمه و ماله وه، ئه و شه وه
 مه رگم به چاوی خوم بینی.. هه ر وا ز بینن.. من سه دئیشی
 وا قورم کردو وه گه لیک سه راوو ده راوم بینی وه.. مه گه ر
 "هه خوم بیزانم و هی وتن نین..!"

شوان قسسه که بی به باوکی بپی:

"نه هاتیته وه سه ر مه سه لهی ددان کیشانه که ت؟"

به نه رمه تووره بتوونیکه وه وتی:

"به خوا بی عه قله ئه و هه تیوه.. ئه نابی له سه رچا وده
 "حه کایه ته که بهینمه وه؟"

پیکه که مه لذ او تنه ده مم پی ته کرد تا مهست نه بم و
 له زه تی گیرانه وه که م لی تیک برات.. پیم وت:

"وازی لی بینه با به که می فی خوی بکات!"

"ثاخ ر وا برو نه من فریا شیعر خویندن و ده که مو نه
 "عه به - ش دهست دهبا بو شمشاله که بی.."

بیباک و لاه سه ر خو بیئه وهی گوی بداته قسسه کوره که بی
 تیهه لچو وه و دک ئه وهی تنه نیا خوی بدوبینی:

"له زیر ده په رد و عه باو پیچه بتوایه ئافره ته کانم
 ده ناسییه وه، یه که یه که ناوه کانیا نام ده زانی، هه ر نوزه دی

لیوه هاتبا.. دهمزانی کییه.. ههر بهتهنها ری پویشن و لارو
 لهنجه‌یه‌یه‌که‌وه فاتم - م له مریم حیا دهکرده‌وه، حهبن -
 م له رابی حیا دهکرده‌وه، ههر به ههناسه.. قهدو بالا،
 ههندیکیان پیچه‌کانیان تهنه بعون، چاوه گهشه‌کانیان
 دهتوت گلوبن، ودک چاوی ئاسکو سموران دهبریسکانه‌وه،
 ئهستیره‌ی ئاسمانانی چی، ههندیکیان به ههناسه بپکی و له
 قورگه‌وه قفسه‌یان دهکرد، ههبوو دهنگی بلندو که‌رخ بooo..
 ههبوو.. چېه دوو.. دهبوو زور نزیک که‌ومه‌وه تا بزانم ج
 گمه‌هه‌ریک له زاری دهکه‌وى، ههندیکیان به لووت دهدونان،
 ئا پیمەکه‌هن.. ئافره‌تى وا ههیه به لووت قسان دهکات،
 ههندیکیان به مهکرو نازده‌وه وا دهکه‌ن، ههندیکیش ههر
 خودا اوی خهلق کردوون، ئافره‌تى ههیه ههر خوی منگه‌وه
 به گنه‌گنیکی خوش و شیرینه‌وه دهدوی، ئه‌وه که‌م ژماره له
 کچ و ژنه منگانه‌ی من دهمناسین ههولم دادا به هه‌رزان
 يان ههر بهلاش گوشتیان بدھمی، ئافره‌تى به گنه‌گن
 دهیکوشت، زرنگه‌یه‌ک له دهنگیان شیتتم دهکات، دهنگیکه
 ههم کزېل‌هو غه‌مباره خاونه‌که‌ی.. ههم پر هه‌موس و
 ئاره‌زووه، کاکه زنگوله‌ی چی و قوله‌قولی ئاوی شهربه‌ی
 چی و نهواش شمشالی شمشال ژه‌نیکی عاشقی ناگاتی،
 هه‌میشە سه‌دادی ئه‌وه دهنگانه، دهنگی که‌رخ و پری ئه‌وه ژنه
 منگانه له گویمدا تا ئه مروکه‌ش ده‌زنگیت‌هه‌وه، هیچ مه‌ل و
 فرمندیه‌کی ئاسمانان به‌قد ژنیکی منگن لای من دهنگی
 خوش نییه، بی چاره‌و شهیدا.. هوش و گوش نه‌مابوو،

ڙنیکی منگن

ئهوندنه ههوسپاڙ بوم جياوازيم نهدهکرد، ڙن و ڪچو
قهيره و بيوهڙن.. ههر ههموويان عهزيز بوم لام .. من پتر
له خمه قهيره و بيوهڙنه کاندا بوم، جوان و ناشيرين، کهی
لهاو توخمى ڙنان ناشرينى تيڍايه، پياو بلائي ئا.. مانگى
دوو سى درپيڻم دهدراند، که م شه و ههبوو شهيتانى نه بم،
عهيب نهبووايه و هك نيره کهري بههاران بهسهر رېگاو
بانه کانه و دهڙپيڻم، مهگهر خوائه گينا له گهان کافرو
فه رمه سونه کان حهشم دهکريت، قهت نياز خهراپي و هك
خوم نه بوم، بهيانيان دهشيشي محمدى گوشتو جه رگم
دهخوارد، ئهود نهبووايه سه روپي.. يان ته شريبي پر له
نه رمه گوشت، بهيهك دهست که له شه مه رېگم دهکرد به
قهه ناره، هه رمه پرسن.. زهندى دهستم به قهه داني
ههريه کيائ له ئيّوه ده بوم، باوكم پياو ټکي دهشتکي و
له خواترس بوم، زوو زوو دهيوت:
 "روله.. مه مو.. ههتا زووه با ڙنیکت بو بینم.. با ههتا
نه مردووم.. من داله کانت ببینم..!"

كه م و زور گومانى ليدهکردم، جاروبار ڙنى خاويٽ و باوينم
ده بردوه مالي يا شرقل و چاره ڦهش.. به دايمک دهوت: ئه م
ڙنه ليچه و ماوه نانیکي بدھنئ.. به باوکيشم دهوت: هيٺتا
زووه بو ڙنهينان.. دروشم دهکرد، چاوم بو ماينه ڙنیک
ده گيڙا، له و ده ترسام ڪچيکي کورته بنهو لاق باريکم
ده قهه بيلى بکهن، ئاخر منيکي خورت و خولق نيره کهري دلم
به و جوره نافره تانه ئاوي نه دهخوارده، شيٽي ئافره تى
که له گهت بوم.. له نده ههور.. و سينه پان و مهمک پر، ئاخر

ئەسپىكى وەك من و مشكە ئىنيكىان نەوتبوو، ئىبلىسى وڭ خۆم نەبۇو، چاڭ دەمزانى كامە ڙن لە مېرىدەكەي تىرەو كامەيان بىرسى، كەمەتر خۇوم دەدایە كچان.. پېشىم گوناھ بۇو، منالكارو جىقىنىش بۇون.. بۇ من گۆشتىيان نەدەخورا، نەشمەدەزانى چىيان لى بىكەم، لاي من ھى ئەوھ بۇون مەمكە مژھىيان بىدەمى، ئەو سەردەمە كەمېش دەھاتنە دەرى، ڙنەكان ئازادتىر بۇون، لە زمانيان دەگەيشتىم، دەمزانى ھەر ڙنەو چى دەۋىت: لە دەنگى، لە نىگاى پشت پەچەكەيەوە، لە رازو نىيازى دلى دەگەيشتىم، لە ھەواو ھەوھى كۈزراوى، لە دەست و پەنجەى لەرزاوکى كە گۆشتەكەي لى وەردەگىرتىم، لە هاتن و لە روېشتى، لە ترس و شەرمى.. دلەكتى.. لە ساتمەى لەناكاوى.. لە گەمەكىدىن بە عەباكەي، ڙنېك گەر ئارەزوو مەندى من بۇوايە، شىۋاواو شېرپەز، بەجۈرۈك عەباكەي لە خوييەوە وەردەپىيچا كە دامىنى كراسى و قولەپى و گۆزىنگى دەردەكەوت، خەلخالەكەي دەردەخىست، يان بە بىانوو تىنويىتى داوى جامىك ئاوى سازگارى لىيدەكىرىم و پەچەكەي كەمېك لادەپەردو وەك كارمامازىكى پېكراوو ترسنۇك، بەدەم ئاپەتكى زۆر شەرمنانەوە دەم و لىيۇ سوور لىيۇ لە جامەكە نزىك دەكىرەوە، ئىيت ئەم دەم و لىيۇ سوور ھەنگەرەواھ ھەردوو ئەزىزى دەشكانىم، من حەزم دەكىرە خويىنى من فې بکات، ھەيانبۇو وەك مانگاى بەكەل ھاتوو ھەردوو چاودكاني سور ھەلەنگەران، ئەوەندەي تر.. ئەو جۆرە خانمانە منگنەر دەبۇون، لىيەكانييان لەزىر پەچەوە

ڙنڍکی منگن

تههڻهيان دهکرد، ههبوو ودها دهکولاو دلی پر دهبوو،
ههستم پييدهکرد، لهڙير پهچهوه گوييم له ههنسك ههڙدانو
گرياني خنكاوى دهبوو، پياويڪى ملهور، باولك، ميرد، كور يا
برا بوبويت.. تههواويك دلی رهنجاندبوو، مني خويين پيڙ
ئامادهٽ تيمار بoom، گوييم شل دهکرد.. سووکه سووکه
سکالاڻي له زهمانه و بهختي خوي دهکرد.. له چارهنووسى
پهش.. له مال و له ميرد.. پچر پچرو شيوواو.. لانهپته..
بهدم گنهگن و ورته ورته و خوزگهٽ بهمهرهگ دهخواست،
من لهو ڙنه بهدبه ختانه وه تيڏهگه يشتم ئيمهٽ پياو له
توخمى درندهو دهعباكاني سهر دونيابين.. باوكه رُو که بى
هوش و گوشين، ڙنان له توخمى ئيمه نين.. بنيادهميڪى
ديكهٽ، ئيت من دلهم پر دهبوو.. خويئن گهرم.. به من
بوروایه لهو ناوههٽ بازارهدا دهستم له ملى يهه
بهيههٽ ئه و بهخت رهشانه بكردائيه، خولفهٽ هيچم
ههبوو.. له هيچه دلهم داده خورپاوه به جامه ئاوويك
دهكه و تمه مهله، به ههموو فرمييسك و لالانه و هيئه
ههڙدنههٽ تمام، ئه و جوره ڙنه غه مگين و چاره پهشه، جارو
دوو جارو بگره ده جار، به چهنههها فيلّي جيوازدهوه، شت
کريٽ يان هه شتييڪى ديكه بوروایه دههاته بازار، چون به
دونگ مهري له رو قه لهوم له يههك جيا دهکردهوه، حهيواني
بهزاده و بى بهز، ده دهدارو ساع.. ههه به تهنهها
ساهير كردنئيك و كوكه يههك.. باعهه باعهه.. ئاواهه و زور
ئاسانتر ئافردهتى تيّرم له برسى جيا دهکردهوه، ههه به
بؤن.. بهه دنگ.. به جووله و ههناسه و چرپه يههكى منگن، من

بیباک بووم، ئاوى ھەممۇ تىنۇويەك بووم، من بە تەنها بۇ ھەممىس و ھەواي دل ئەودم نەدەكرد.. وەللاھى.. سكم بەو ژنە قورپەسەر و بى بەختانە دەسووتا، قەسابىتى كەللەبەران.. بەلام دلئەرم بووم، ژن ھەبۇو.. سەحرى ئاسا بۇو.. باران بۇويتايە ھەلىدەلووشىت، من بۇ خۆم ھەزم لەوانەبۇو كە بى حەشرونەشەر بۇون، ئەوانەشى كە زۆر ھەز دەكەن و كەچى شەرم و حەميا كوشتوونى، پەز پەسندم دەكىدىن.. بۇ؟ نازانەم، راوجى بەدەست و برد بۇوم، كامە كارمامىزى سرگ و كېرى بۇو لەبەر نىشانە من خۆي نەدەگرت، راوجى چاك قەت بە نىازى كوشتن ناچىتە راوا.. تەنها حەزو مەشقە.. لەزەت لەۋەدايە كە نىچىر راوجى ماندوو بکات و ھەردو كىيۇ دوای خۆي بخات، لەو خۆشتەر نىيە لە راودا نىچىر چاوشاركىت لەگەلدا بکات، بىخاتە سەر خولىيا مەراقى راوا.. نارەقەت پى دەربىدات، جارپىك و دوو.. و.. دە.. چەندە درەنگەر راوهكەت ببەيتەوە.. ئەۋەندە خۆشتەر.. راوهو ھەندىك جار ھەيە دەيدۈرپىنى.. بەلام خۇ واز لە راوناھىنى، راستە قەساب بە دلرەق و خوين رېز ناسراون، چەقۇو قەنارەو بەرگى خوينناوى ترسناكن، ئىشى بەشهر نىيە خۆ.. بەس ھەممۇمان وانىن، ئىتە قەدەرەو كەسابەت.. من سەدەھا جار بۇ مەرپۇ بىزىنە سەرپەراوهكائىم دلەم پى بۇوەو گرياوم.. بە دزىيەوە.. چونكە لېرە زۆر عەبىبە پىاو بىگرى، نازانەم.. دەلىن خواپى داوهو چەقۇي لەسەرە.. ئەوه نىيە ئىبراهىم پىغەمبەر وىستوويەتى

ڙنیکی منگن

ئیسماعیلی کوری سهربپری و کهچی خودا به زهی بھے فرمیسکی ئهو پیره میردادا هاتو تھو وھو به رخیکی بھے جبرائیل - دا ناردو وھو سهربی بپری، ئیتر بزانه ئھو وھو ج زهمانیک بووه، من نه مدھو ویست خه یالی بشیوینم و دنا هزم دکرد پیپی بلیم: جیاوازی ئیمه و مهرو بزن به تھنها لھو دایه که ئھوان بھسته زمانن.. ئیمه زمانمان هه یه و دستتھ لاتی چھ قو گرتنه دھست، به لام که پیره قھساب ودھا جھکیمانه لھ خوی و دونیاو ڙن و ئیشہ کھی دددو.. هر قسہ یه کی من و عھبھو شوان لھو ساتھو وخته دا فلتھ فلات بوو.. من بھو نیازادی خه یالی خوشت بکھم و ئازاتر بدھی پیکھ کھم هه لپری و ئھ مجار دیان وھک ئھو وھو نیازی دلم بخوینیتھو.. پیکھ کھی بھرزو کردو.. هر چوار مان و تمان - "نوش..!"

پیره عاشق و خه مزهدو دونیا دیتھ تی هه لجھو وھو و تی:
 "من بؤ خوم له گھل ڙنان دھتوت مھلهھم..
 دھملا واندنه وھو، بھو دھست و پهنجھ خویناویانام
 فرمیسکه کانی ئھو خانمانه دھسپری، من هه مو و ڙنیکم لھلا
 خانمھ.. قھت بیرم نایه سووک سه پیری ڙنیکم کردبی..
 قھت.. گھر دھ جاریش دلمی پاڑی کردبی یان نه یکردبی..
 هر لام خانمی خانمان بووه، وھک مندالیکی ساوای ناو
 جو لانه له سه ر سینه مدا دلشکاو ترینیانم پادھنند، کیسھ
 خنه وھو.. وسمھو بازن و گواره و خه زیم و رفتھو قوماش و
 کل و کلدان و مت و مورو و مه رجان و گولاؤ و کموشی
 یه مه نیم بؤ دھبردن.. تو خم و چھ رہزو شیرینی، دھ شمزانی

هه کام لهو دوسته شیرینانه حهز به چی دهکات،
 شهیتانیکی ئهو تو بوم که نه مدههیشت دستی راسته
 به دهستی چه پم بزانیت، هه موویانم را زی دهکرد، مه گهر
 پاره بؤ چی چاکه.. بؤ ئهوه له سکه دراوه که دلی
 مه روومیکی پی خوش بکهیت، گوئ بگرن.. وا مه زان
 نیوهی ئافره تانی شاره که دوست و دلخوازم بون، نا.. زور
 بون شوانهی که هه رچیم بکردا یه حیسای پولیکیان بؤ
 نه دهکرد، به لام من بی خهیال بوم و ماسیگر ئاسا توپری
 خوم هه لدداد.. ماسی گهوره.. بچووک.. هیج.. نیوچهوان و
 به خته، پاچی بوم و ته لهو فاقه م دهنا یه ود.. بولبولي
 بگرتایه.. ریشله.. کوتله باریکه.. قله لمه شکه.. خیری
 خودای بوم.. پیاو تو خیکی ناره سهمن که برسی بن
 گهنده خورن.. که تینووبن له زه لکاویش ده خونه ود،
 به لام و نه بوم، هه میشه حهم زم له مایینی بی زین بوم.. تا
 بیسه لیینم سوار چاکم، کورینه له دونیای خواه حهم زم دهکرد
 ژنی پیاو ما قولا نی شار بگه وزینم و له خول و توزو زبلدانیان
 و در بددم، بی حمد ئیشتهام دهکردن، نازانم هه ووس بوم یان
 تؤله بوم؟ نازانم.. ده توت ئه فهندی و ئاغاوه بـ گله رو
 کویخاکان دوژمنی باوک کوشته من، هه ر له مندالیمه ود
 رقم لییان بوم، چونکه باوکم جووتیاریکی رهو تله بوم..
 هه میشه زولم و زورداره کی ئهوانی بؤ ده گیرامه ود که ود
 بار گیریک باری زوریان لیناوه.."

ژنیکی منگن

شوان سهرسامی قسە کانی باوکی ببورو يان تاسابوو لهوهى
 كە باوکی زۆر بىباكانە خۇ دەدۋىنى و مىزۇوي هەواو
 هەوهى خۇي دەگىرېتەو، ئاخۇ خەمى بۇ دايىكى دەخوارد
 كە شۇوى بە پياویك كردۇوھ دلى سەد پارچە بۇوه، هەر
 لەتهى لە كوجە و كۈلانىك حىيەشتووه، يان خۇي و ئىمەى
 بەراورد دەكىد بەو پىرە قەسابەى كە هەم باوکە و هەم
 بنىادەمېكى سەير سەمەرە كە بۇ خۇي و بۇ حەزەكانى
 خۇي شەرمى لە ھىچ نەكىدووھ، كەوتۇتە دواي ترپەي دلى
 خۇي.. زىنگەي ئەو زىنگەي كە لە خويىندا زىنگ لە
 جوش و خرۇش نەكەوتۇوھ، ج دانپىانانىكى سەير بۇوه.. ج
 هەلگەرانە وهىك لە ياساوا رىساكانى هەم زەۋى و هەم
 ئاسمان.. دەدواو نەدەھەستا.. وەك ئەھەدى بىھەۋىت بۇ دواجار
 خۇ لە گوناھە شىت و جوانەكانى پاك بکاتەوھ.. ئەو گوناھە
 بەلەزەتانەي مەرۆڤ لە شەيتان و هەم لە فريشەش جىا
 دەكتەوھ، هەموو حىكمەتى ژىانى ئەو پىرەمېرەدە لەو
 كەكايەتانەوە هەلنىدەقۇلا كە سەرتاكەي گوناھىك بۇوه و
 كوتايىھەكى دىيەها سەرشىتى و ملھورى وەك خۇي كە
 حەزى دەكىد پىناسەي بکات، يان لەو شەھەدا حەزى دەكىد
 كەم و زۆر خۇ بىنۇتىت، لەبەرەدمى سى گەنجلە، كە ئەم
 بەقەد پانى و درېئى و قۇولى ژيان.. ژياوه، شوان تەنها
 سەرى رادەۋەشاند وەك ئەھەدى يەكەمین جارى بىت گوئ لە
 باوکى بىرىنى كەكايەتى سەوداسەرى و شەيدابۇنى خۇي
 بىگىرېتەو، من لەو مەندالە دەچووم كە ھەزار پرسىيارو
 گومانى ھەبىت و نەھىرە يەكىكىان بىركىيىن، عەبە - ش

به ته واوی له ووه ناومیّد بwoo ناوازیکی غەمھین له تەختەی رۆحییەوە بەرز بە ئاسمانى ئەو شەوددا ھەلبەفرى، لە سى كەنچى گەلھۇ دەچۈپين كە كەوتىتىئىنە پۇلېك مامۆستاو.. وانەكانى بەدل و رۆح و عەقل ئىيەمە بلىت: جارى سەرەتا يەوە.. دەيىھەها پۇل و وانەدىكەتان لەبەر دەممە.. خالە مەمۇيىش بىباڭ لە واق و پەمانى ھەمومان سەرنجەكانى دوورتر لە خەيالى ئىيەمە بەو ئاسمانەدا دەناراد.. دوورتر لە مەدارى ئەستىرەكان دەپرەوانى، لە ناكاۋ نىگايەكى كىرمۇ چاوهەكانى زەقىر بۇونەود، وەك ئەوهى سەرەزەنشتم بکات كە من بى رېزىم كىرىبىن، تا شەو درەنگەر دەبۇو يادگارەكان لەبەر چاوى ئەودا رۆشنەر دەيانۇاند، ھەناسەيەكى قوولى ھەلکىش، ديسانەوە چاوهەكانى پې بۇونەوە لە ئاۋ، بە پاشتى دەستى سپېيەوە، نەمزانى دەگىرى يان لەبەر پېرى چاوهەكانى ئاۋ دەكەن، رېك سەيرى دەستى چەپىم كرد، پەنچەكانى، زەندەي، باسکى، لە چەندەها لاوە جىڭەي دەمەتىغ بۇون، بىرىنى سارپىز بۇوى سالانى زوو، چەندەها چىرۇكى شەيدايى و شەھودت و ھەواو ھەودسى ھارى ئەو پېرىد قەسابە لە خەيالىمدا چەخماخەيان دەدا، چەخماخەيەك كە لەناوەوە رۆشىنەم بکاتەوە دامگىرىسىنى، بە جۇرىك كە بەغىلى بەو پېرىد بېھم كە جىڭە لە زمانى خويىنى خۆى كارى بە عەقل و رەشتى باو نەبۇوە، شازو غەرب لە شارىكدا كە ھەموو كەسەكانى مەرجمە لە يەك بىن، مەلەكى كىيۇ كە لە دەرەوە پۇلەكەي خۆى چەرىكەي جىياواز

ژنیکی منگن

بوروه.. ئاه.. ئاه.. لە حەزو ئارەزۇو شىستانەي بۇ چەندەها ئاپرەتى منگن، رۇوي سې ژىر پەچەى پەش، قەدوبالى لالۇلۇي ژىر عەبای پەش، جوانى شەرمۇن و شاراود، ھەۋەسى كۈزراوو كوشندە، بۇنى حىلۇ مىخەك، كەزى و شابسکى دزە كردوو لەنیوان درزى پەچەو عەبا،.. چاو.. چاو.. چاو.. وەك گۆمى خاۋىنى بەر ترىفە.. نا ژىر پىالە.. دەست و پەنجەي ناسكە لەناكاو دەرچوو لە كۇنى تەنگى لا تەنگىشى عەباوه، نازو نووکى خانمان، دەنگى زۆر ھىۋاش و پې لە ترس و كەرخ.. چىپەيەكى كەوتتوو لەناو خويىناوى بەر دوكاندا، چىپەيەكى حەزىك كە نايەوېت بىرى لەو كەوتتەدا، چىپەيەك بە ئاستەم بگاتە گوئى، ورشهى عەبا، هاڭلۇي ھەناسەيەكى گەرم كە پەچەكە بە حال ھەلبات، بەدەم ورتە ورتەوە، لادانى پەچەو دەركەوتتى دوو چاوى گەش تا لە گۆشتى پاك بىرانىت، خەندەيەك و بىزربۇونەوە مانگى رۇوخسار لەناو بازارىكى قەلە بالغ و پې لە غەلېبەغەلېبۇ زۆر ھىچدى، مەمۇ - ش چاوانى لىلۇ و وىلۇ، شەيداوجەپەساو.. خىل دەبى و چاوانى دەكەونە سەر پەشكەو پىشكە.. تاۋىك كويىرايى دادى و پاشان كەمېك بەرچاوى پۇون دەبىتەوە، چەقۇ بەدەستىيەوە دەلەرزى، توند دەيگرى تاوهكە لەدەستى چەورى نەپەرى و بەر يەكىك لەو حەشامات و عەزازىلە نەكەۋى، لە داخانا وەك دەخاتە سەر كۆتەرددارەكەو كىردىكى گەورۇنە دەم تىز دەھىيىنە و شىستانە تىيىدەكەوېت، گۆشتىكى زۆر سوورو خويىن

تیزاو له جيی نووک و دهمى تيزي كيرده‌كه درده‌كه ويست، هر بهو كيرده خوي شيت دهکاو لوولاقیك شهق دهکات، موخي ناو ئيسقانه‌كه دهپرئ، هيشتا بازار‌دو به‌رده‌مى دوكانه‌و كه‌چى له ناكاو دهستى شل دهبي، هر به خهيان خوي دههاويته ناو باوهشى ئهو ماينىه ژنه منگنه‌ى به‌رده‌مى، دهيه‌ويست له به‌رچاوى ئهو حهشاماته وا خوي بنوينى كه بباباکه، بهلام ناتولانى، دهست له كله‌شەكان دهداو رانه‌كان سەح دهکاته‌وو له گوشتشى نەرمك دەگەپرئ، پاكو بى دەمارو پى رې.. بىئاگا له قەناره‌و گوشت كيرده‌كه راده‌وھشىنى، لەناكاو كيردو دهخاتە ناو هەناوى خويتاوى به‌رخىك و بهو نيازى جەرگ و سىپەلاك و دل و گورچىلە درېبىنى، مەچەك ئەستۇورو تووکن.. نا.. لەبرى جەرگ و هەناوى به‌رخىك، دلى كامىشىك، مەرىك، به‌رانىك.. جەرگ و دلى پارە پارە خوي دەبىنى، دلى سووتاوى ئهو ژنه منگنه‌ى به‌رده‌مى.. ناو هەناوى كه خويتىك دەكولىنى.. سەرتاپاکو.. پاشان رەش رەش داده‌گەريت، واى له خەيالى حەرام و زۇر شەيتانى، لەجياتى رانى خويتن تيزاوى به‌رخىكى هەلۋاسراو.. يان ئهو رانه مەپدى سەر كۆتمەركە، رانىكى زۇر سېپى و پېرى ناو دەرپىيەكى كوردى دەبىنى، قوماش كودەرى و گۈن گۈنى، لەبرى قولى كورتى بىزنىكى تىسکن، قولو باسکى لەبازن گىراوى ژنى بەگىك، مىرىك يان قوماندارىك دەبىنى ئهو كاتەلى لەزىر جلوبەرگىكى خويتاوىدا قوربانى لەبەر پىي

ڙنڍکی منگن

ئه و خانمانه له زهوي دهداو سهريان دهبرئ.. و کهچي دواتر
شه و که دخواته و هون هون دهگري.. کهچي به رۆز خوين
خورانه رهفتار دهکاتو.. واى له همهوسى هار که شهروم
شهرهف ناهيائيت، مهمو - ش خورت و که لله بهران دهتسى و
لهوه دهچي له هوش خوي بچي، ديسانهوه چاوهکاني ليل
دهبن و دوو چاري سهرهگيئه دهبي، شيواواو شپرزاھ جاوي
قمهناره و کلهشى مهپو بزنەكان نابيني، دهستو چەقۇ لىك
جيما ناكاته و، بىئاگاوه به زهبر چەقۇ دهودشىنى و پشتى
دهستى، زەندە، پەنجەكانى.. زامدار دهکات.. هەر رۆزه و
چەندەها جار، نەبرىنى پەنجەكانى و نە هي دلى سارپىز
نابن.. جارپىك و دوو.. و ده.. سەددەها جار خوي بريندار
دهکات.. دوو چاوى پې لە شهروم شەھوت دهبينى، پترو
پتر، بەروپشتى هەردوو دهستى دەيەها برىنى تىيەكەوى،
دوو دهستى گەورۇنە يان دوو نەخشەي زۆر زىندۇوى زام،
زامى دل و رۆح و لەش.. برين.. برين.. برينى جى
دەمەتىيفى كۈن و نوى.. ده هيچ نىيە.. پياو.. پىيى شەرمە
لەبەرچاوى كچ و ڙنه كان بلنى ئاخ.. نا.. نەھاتووه بۇ پياو
بلنى ئۆف، زۆر شەرمە به پارچە پەرۆكىك برىنى دەم كراوه
بشارىته و، عەيىبە خويىنى سەر دهست و پەنجەكانى رابگرى،
نەخىر شتى واناكات، هەرگىز.. چەندەها پياو و ڙن بەرى
دهکات، بىگانه و دۆستى نزىك، خويىنى گەرم و گەشى دېزىتە
سەر گۆشته كان، خويىنى مەبىيۇ بەسەر گۆشته كانه و
دەمەننەتە و، گۆشت و خويىنى مەبىيۇ خوي دەخاتە ناو
زەرفىيەك، يان سەبەته و زەمبىلى دهستى ڙنه كان،

گوشتەکەشى بە پارە فرۆشتىت، خويىنى خوى بەلاشە، ئەم
ھەر بىباکەو دلى خۇشەو لەزەت لەھە دەبىنى كە خويىنى
لەبەر دەرىواو ناوهستى، ڙنېڭ و دووان و سى.. شپرەزەو بە
پەلە پەروزى رەفتەو دەستە سپۇ پارچە پەرۋەكى دەدەنى
تاوەكۆ بريئەكەى پى بېيچىتەوە، مەحالە.. غيرەت سەگ
بتخوا.. ئەو تۆزە خويىنه چىيەو با ھەر لەبەرى بىروات، ئەم
حەز دەكتات ڙنەكان خويىنه كە پې بە چاوان بىبىن، بىنى
كراوه، لەھە پەتر حەز دەكتات كە دەست لە خويىنه كەى
وەربەدن تاۋەكۆ ھەست بە گەرمى دلى بىكەن، خويىنى
كولۇۋى كە قولپە قولپە لە شادەمارەكانى دلىيەو بە ھەموو
ئازاي جەستەيدا دەرژى، لەتاوى ھەھسېتىكى ھارو كۈزراو پې
بە ھەردۇو چاوان سەيرى بىكەن تاۋەكۆ بىزانن خويىنى ج
مەل و حەيوان و فريشتنەو ئادەمیزادىلەك ئەوهندە گەش و
گەرمە، ڙنەكان لە ترسانا دلىان دادەخورپى، ئاخىر بريئەكان
تا سەر ئىسىقانە، نائومىيىدانە دەستە سپۇ پارچە پەرۋەك
دەخەنەو بەر باخەلىان، مەممۇ ھەر بىباکەو دلخۇشە،
دەزانىت خويىنى رزاوى بەسەر كوتە گوشتەكانى مەييۇد،
دەزانىت ھەر ڙنېڭ بۇنى خويىنى ئەم بکات ئىتەر ئالۇشدارو
ھار دەبىت، بى ئۆقرەو حەجمانى لەبەر دەپرې، گېرى
ئارەزوویەكى كوشىنە بەر دەبىتە ھەناوى، خوى پى
پاناكىرىت، سەد جارى دىكە دىتەوە لاي، ڙنەكان دەچنەو
مالى و ھەريەكەو گوشتەكەى دەشوات و كەچى خويىنى
گەرم و گەشى مەممۇ بەسەر كوتە گوشتەكانەوە مەييۇد و بە

ژنیکی منگن

ئاواي دونياش پاڭ نابىيتهوه.. ناچار.. گەرەكە زوو شىوهكە پېپىگات، ها ئىستا نا ھاتۇزىكى دىكە پياوهكان، ماندوو.. مىردوو، دەگەرىنەوه، مىداڭان لە مەكتەب بە ھەلەداوان دېنەوهەو ھەر لەناو دەرگاي حموشەوه ھاوار دەكەن: ھۆ دايىكە.. چىمان ھەيە؟ ناچار گۆشت و خويىن پىكەوه دەخريتە سەر ئاگر، ناچارىو.. خويىنى مەمۇ دەبى بە بەشىك لەو خۇراكەو لەگەل خويىنى پاڭ و گەشى ئەو خانمانە تىكەل دەبى، باوکەرۇ.. ج كارھساتىكى جوانە.. ج دلىرىدىيەك و ج ۋەفسۇونىكە، كە ژنهكان بۇ ھەفتەيەكى دىكە دېنەوه لاي بەنيازى گۆشت كرېن.. ج سەپىرە.. ئەم ھەست دەكەت خويىنى زۆر گەشى خۆى وادەنلىق ورددە دەمارە دەزۈولەيىھەكانى ناو چاوى ئەو خاتۇونانە مەيىوه.. چاوهكان گەشتىر سوورتر لە جاران.. ئاخىر ئەم بانگى خويىنى خۆى دەناسىتەوه، ئىيت تىدەگات بۇچى ئەو خانمە بە ھەيىبەت و شەرمنانە لەبەردەمیدا دۆش داماون، ئەو خويىن تىكەل بۇونە ناو چاوان داواى خويىنەكى دىكە دەكەت، خويىن خويىن دەناسىتەوه، ھەروا ئاسان نىيە خويىنەكان تىكەل بن و ڇەھراوى نەبن.. چاوهكان پې ترسىكە و جوانتر و مەستەر دەين، خويىنى تىكەل بە ئارەق و شەراب و شەھوھتى ئەم، ئىيت لە خۆشيانا شاگەشكە دەبى، ئىيت.. ئىيت تەھواو.. تازە سىحىرو جەبرى ئەو خويىنە دووچەجارى خەوزىران و ماخۇلانىيان دەكەت.. خەنلى لە خۆى.. كەواتە ھەرودەك ھارو شىت بەپاستو چەپدا.. بەرز بە ھەۋادا كىردىك.. و .. دووو.. و سى كىردى تاقى دەكەتەوه، كىردى

کورتو دریژ.. جاریک و دوو.. ده.. با پتر بريندار بى خويينيک زورتر بريزتە سەر گۆشته‌كان، با پر خومارو گەشاوه‌تر بن چاوه‌كان، لە ترسانا ھەر ڙنه و شەرم و شکۇي نامىئىن و دەست دەخاتە سەر دەستى و تاكاكارن كە با بهس بى خۇ زامداركىردن و خويين رېزان.. تا ئىرەو با كەمىن حەياو حورمەتى ڙنانە بمىئىن، كەچى ئەم تازە چەقۇيەكى كول لە هەسان دەداو تىزى دەكتەوە بە مەرجى مۇو بېرىن، ديسانەوە ملەپەرەن كەللەبەران.. لە دەلاوە خۇي زامدار دەكتات، ديسانەوە خويينى دلە گېڭىرتووەكە لەگەل گۆشتى كاۋۇرۇ بەرخەكان بەو خانىمە دلىناسكانە دەفرۇشى كە حەزو نيازىك وايان لى دەكتات دە جاران ناو بازارۇ قەيسەرى بىگەپەن و ھەر جاردو بىئەوە بەرددەمى دوكانەكەى مەممۇ.. سلاۋى گەرم لە دۆستان.. چاوا داگرتەن و خەننەھەدە ڙېر پەچەو مالئاوا بە ئومىيىدى ديدارو ڙوان.. ئىيت تەواوە.. دواي ئەم بەزمى خويين و خەننەھە راوه ڙن ئاسانتر دەبى، ئىدى خويينى هارى خۇي لە دور چاوانى ئافرەتىكى منگىدا.. دوowan.. سەييان، پر بەو گۈزىرەو پر بە بازار بانگى دەكتات، تەواو.. ئەوانەكە خويينى ئەم دەخۇنەوە، ناچار دىئنەوە لاي.. تا جارىك و دوو.. و دە خويينى گەش و شيرىنى ئەم پىترو پىز بخۇنەوە، ئىيت تا خويينى مەممۇ زورتر لەناو دەمارەكانى ئەم ئافرەتە منگانەدا كەف بكتات و بروات تاوهکو لەو سەفەردا دەگەنە ناو ئەم دلە ناسكانە لە خورپەو جوش ناكەون، ئاسانتر دىئنە پاى ئەوهى خۇ فېرى

ڙنڍکی منگن

بدنه باوهشی، زور زده مهت بوو ئه و هه مو و جي برينه
 سه ر دسته کانی و زندو باسکی ببینم، تريفه مانگی
 خيانه تکار يارمهتى نهددام، دهمويست ڙماره ڙنه نازدارو
 منگنه کان له ڙماره جي تيفه کانه وه بزانم و هه ڙماريان
 بکه، جي زام له سه ر زام، وه ل چون و کي ئه و زامه قووله
 ناو روحی هيلاکی ده بیني؟ زامي ده ياه ها حه سه ره تو
 عه شقى ناکام، سهيريم ده کردو ئه و خه ياه سه ره ستى
 كر دبوم، چاوانى پر له ئه سرینى روحيانه تى پيره
 عاشقيکي پييه خشيبوو، ترس له مه رگ و شه رم له پيرى و
 سه رهه لدانه وه گوناهه کونه کان له چاوه کانيدا تيکه ل
 بعون، هه ميشه له و جوړه پيره پياوانه بوو که چاوبيان ئاو
 ده کات، ئه و پيره پياوانه که هه ميشه و ئاسان ئاماده
 گريان، هيج کاممان نهيده ويرا نقه بکات، تا ده هات شه و
 خاموشتر ده بيو، ئه ستيره پت ده ڙانه بان سه رمان، وه
 چاوي ئه و ڙنه شوخ و منگنانه خاله مه مه باسى ده کردن،
 باق و بريقه يان تاريکي ئه و شه وه خاموشه در ده دا،
 شه ويش ماندووانه گران هه ناسه دد، جاروبار له
 دووره وه نوزدهو گرياني مندالئك ده هاته به رگو، فروiske
 قروiske سه گه به ره للاکان، لاي لايه کي ماندوو، کوکه يه کي
 نه خوش که دووکه ل و بوئي مه رگ له گه ل خوي بيښي،
 چره چره پي شه رمن و ترسنوكى ئه و ڙن و ميردانه که
 خويان ده گرخاند تا منداله کانيان بخهون..

"سه ر دل خر بى.. به مردوو بى

شه و دره نگه بؤ جي ڙوانى

ئەوه رۆژى رووناکەو..
ھەموو عالەم دەیزانى..!

چرپە نەسرەوتەكان لەسەر بالى شەنەيەك دەگەيشتنە
گويمان كە تاريکى و هەواي شەوى پى دەكرد لە هەناسەى
گەرم و شەھودت و ئارەزوو، سەدەدا خەونى ناخوش و
خوش.. ورىنەوە هەلبزىر کاندىن، پەنگاۋ پەنگى چرپەو
خەونەكان هەواي شەوى پى دەكرد لە بۇنى ئادەمیزاد، لە
ھەناسەو تاسەو گرييانى خنكاو، قريوبىيەكى نابەجى و
حەياپەرە، خويىندىنى ناوهختى كەلەشىرېيك، تريفەو
ئۆخۈنى نىيۇ ناخى دىل..

تاو ناتاويك بە دەستەسەرەكەي چاوانى دەسىرى، لەناكاو
وتنى:

"پېكتىكى دىكە.. بۇم تىكەن.. ئەگەر خودا ئەمشەو لە
ھەموو گوناھە پىسەكائىم خوش بىو لەسەر ئەم پېكتى
بمخاتە ناوهراستى جەھەننەم ھەقىيەتى.. بەلام ھەر خودا
خوشى گەورەو خالقى من و مارو مىررووە.. چاك دەزانىيت
منىش ھەقىمە ئەمشەو وەها ھارو شىت بۇويىمە، ئاخىر خودا
پىر نابىو من پىر بۇومو چىتر جوانى دونيا پىر بە ھەردۇو
چاوان نابىيىنم.. با ئەمشەو لە تولەمى ئەم گوناھە كەبىرىدىه
عزرائىل بىو پۇحەم دەربكىشى.."

ئىيت من تەواو تىيگەيشتم كە ئەو سۆزو كەف و كولەى لەوە
گەرمىزە بە هوشىيارى بەرگەى بىگرى، تەۋزىمى بە خورەى
پۇوبارىيەك لە حەزو تاسەى سالانى جىيىلى، پۇوبارىيەك وَا

ژنیکی منگن

به خور که ئازاترین مەلەوان خۆی لە بەر ناگرئ، زوو زوو
 چاوه کانى دەسپىيە وە پېر ئاو دەبۈونە وە، لە دوو زىنەى
 شەرمىن دەچۈون كە تازە بىانە ويىت ھەلقۇلىنى، دوو کانى
 كويىرە وەبۈو كە لەناكاوا بۇ جارىكى دىكە بە قەتكە وە، سەددەھا
 ئەستىرە لەناو ئە و دوو چاوانەى ئە و دا دەبىرىسى كانە وە،
 لەنیوان خنكان و نەخنكاندا.. واى لە دوو چاوه شىت و
 جوانپەرسەتى كە ئەمەندەيان نەماواه پېر بن لە گل و كرم
 بىيانخوات.. مارو مىرروو، تف لە حىكمەتى ئە و ژيانە كورت و
 هىچەى كە ئىدى حورمەتى پىرمىرىدىكى شەيدا و عاشق
 ناگرئ، زەمەن چەندە چىرووك و قرقۇكە بە و ملىونەھا
 سالە وە كە بە خشىويەتى بە خۇرۇ مانگو ئەستىرەكان،
 چەند سائىكى دىكە بە قەرز ناداتە دوو چاوى ئە و پىرە
 جوانە، ئاخىر بۇ دەبى قەلەپش و كىسمەن سەددەھا سان
 بېزىن و ئەم نا.. ئەرى يەكىك نىيە لە فرىشتە و دەرگاوان و
 شاگرددەكانى خودا بۇي بېارىنە وە بە ئاسمان و زەھى بلىن..
 به خودا بلىن: دلىك هەيە و نايەھە و كورت و زوو لە لىدان
 بىكەھە، دوو چاوى پېر حەزو زىندۇ و ئەستەمە بىنە
 هىللانەى مارو مىرروو.. دوو چاۋ كە دەكۈزۈنە وە دەك ئە وە
 وايە كە ھەرگىز دانە گىرسابىن كە دەمەن، كەس بىرۇ ناکات
 بە تەنها بۇ تاسە و حەزى ژنیکى منگن سەددەھا جار
 داگىرساون.

لە دوورە وە، دەنیيۇ زورگو تەلانە كانە وە، سەگۈرپىك
 دەھاتە بەرگۈي و تىكەن بە حەيرانىكى بىرىندارى ئە و شەھە و
 دەبۈو، كە بىباڭ سەدای بەر ز دەبۈو و بىئاڭا لە ھەممۇو

دونیاو خهوتني ههزاردها مهاردووم لهناو تهمي زبييني سهر
سهرى شار بزر دهبوو، ئوهندە دور ودك ئوهى
حهيرانبىزدەكە لهسەر مانگەوه حهيران بچرى..
به نەرمە تۈورەبۇونو نازىكەوه وتى:
"ئەرى كەرن.. وتم بۆم تىكەن..!"
شوان بۆ پىك ساز كردن هەمېشە لە ئىمە بهدىستو
برىتىر بۇو..

پرسى - "بەراشت باوکە؟"
"قەت بىنىيۇتە من كە خواردمەوه بەدرۇ پىكان هەللىدەم..
خۇ بەتەماش نىيت لە جىياتى من لە جەھەننەم بىرسىت؟"
"نە .. باوکە لهبەر ئەۋەمە كە.."
قسەكەى بى بىرى و وتى: "لەبەر دىل.. دەزانم.. جا بۇج
نەوهىستى.. خوداي دەكىرد هەر ئەمەشەو لە لىدان دەكەوت..
پۇلە كەى منت بە ترسنۇكى بىنىيۇ.. پاشان كە دلىك
خورپەو جوش و خروشى تىدا نەما.. بۆچى باشه.. ئىيۇه
خويىنەوارن.. پىيم بلىن بۆچى چاكە؟ بۆچى.. بۆچى..!?"
شوان شاگىدانە و به پەلە پىكەكەى بۆ سازكىردو ئەۋىش
بەرلەوهى بە عەززەتەوه هەللىيەتەن نەمەيىشت و به
مەراقىكەوه لىيم پرسى:
"بەر لەودى نوشى بکەين.. ج شتىك لەو ژنانە لهلاي تو
زياتر ماوەتەوه كە مايهى خوشى بى يان خەم؟"

ڙنڍکی منگن

وەك ئەوهى گوى بە پرسىيارەكە من بادات و نەدات،
چونكە پىكەكەي بەرزگرددوو كەوتىمە گومان، هەر
ھەموومانى ناچار كرد بلۇين:
"نوش!"

ترسام فەراموشم بىكەت، نەك لەبەر ئەوهى پرسىيارەكەم
ھېچە، لەود دەترسام كە تەواو مەست بوبىيەت.. بۇيە
وېستىم دووبارەي بىكەمەوە — "ج شتىڭ لەو ڙنانە.."،
قسەكەي پى بىرىم و تىيەلچۈچۈھو.. دىسانەوە وەك ئەوهى
حەكاىيەتكە بەتهنە باۇ خۇي بىگىرىتەوە، چونكە دوور
رەدەماو لە ئاسماندا نىگاكانى ويلى و بىلاو دەبۈونەوە..
"من ھەرگىز دەنگ و بۇنى ڙنه منگەكانم لەياد ناجى..
ھەرگىز.. ئەو ڙنانەي كە من خوشم وىستىن و بە دزىيەوە
بۇيان گريام، ھەر ئافرەتە دەنگىكى جياوازى ھەمەيە كە ھى
ھەندىيەكىان دەگاتە سەر پەرەي رۆح و دل، دەنگ و ھەم بۇنى
جياواز، ھىچ كاتىڭ دەنگ و بۇنەكانم تىكەن نەكردۇون،
ھەرگىز.. ھەمۇ ئەو بۇنانەي حەزم لىكەردوون لەكەللەما
ھەلىدەگرم، ھەر كاتىڭ بىمەۋى بۇن و بەرامەكەي بۇم
دىتەوە، ھەر بەوهشەوە ماوم، ھەمۇ ئەو دەنگە خوش و
شىريناھى ڙنه منگەكان لەگۈيمىدا دەزرنگىيەوە بى ئەوهى
زرنگەيان لەلام تىكەن بى، ھەرييەكەيان زەنگولەي خۇي
ھەيە، زېرىپىن و زىويىن، نازانم ئاخۇ دەرددە پىرىمىھە
گوئىيەكانم تەپ بۇون يان ئىستاكە زەنگانەوە دەنگى ئەم
جۇرە ڙنانە لەم شارەدا نابىيىتىم..؟ چىيە نازانم.. لەوانەيە
وەك جۇرە مەلىكى دەگەمن و خوشخوان نەماين، ھەرگىز

ئەو جۆرە ژنە بۇنخۇشانە نەماون كە كەلەھى منيان پى دەكىد لە بۇنى بەھەشتى شاراودى ژىبر كراس و كەواو عەبا.. بۇنىيەك كە سىنەمى پى دەكىد لە بۇنى گىابەندى كويىستانان، وەك جارى جاران نىيە.. نە بۇنىيەك هەيمە نە دەنگىيەك رامچەلەكىيى، زۆر جاران كە غەربى ئەو دەنگ و بۇنانە دەكەم لە دلەوە دەگرىيم، حوشتر چۈن كاۋىيىز دەكات، ئەمن ئاواھى لەناو دلۇر رەق و كەلەھى گۈئى و هەر ھەموو بەدەنم ئەو بۇن و دەنگانە كاۋىيىز دەكمەمەوە.. تا دەرم ھەروا دەكەم.. ناچارم.. ئىيۇش.. ھەموو خەلگى كە پىر دەبن جەڭ لە كاۋىيىز كەدنەوهى شتە خۇش و ناخۇشەكان ھېچى دىكەيان پى ناكىرى، وا ھەست دەكەم يادى ئەو رۆزگارە تەپە خۇشانە مەرگى منيان دواخىست، من ئىستا تەنیام، مالۇ ژن و كورۇ كچ بەتنەنها ئاودەدانى گەورەت بۇ ناھىيىن، خۇ ھەر كەسەو خەم و دەردو دونىيائى خۇيى ھەيمە، جاروبار دەچمە دەرەوە، ھىشتا ئەزىزەنگان نەشكەوان.. ھىزۇ شەنگىيان تىيىدا ماوه، بەلام جاروبار ناچارم ھەلۋەستەيەك بکەم و پشۇو بىدم، ھەن بە تەنېشتما را دەبۈورن و ملھۇرانە بەرم دەكەون و بە زەممەت خۇم بۇ را دەگىرى، ھەن مېھرەبان و ژن و پياوو منايى زۆر ھەن حەز دەكەن دەست بەدەنە بن بالت.. ئىيتر دونىيا وايە، شەقامەكان دەگەرېم، كەس لە دۆستانى خۇم نابىينم.. دەچمە مزگەوت و ناو چايخانەكان، ناو قەيسەرلى و گوزدە ئاسىنگەران و قەسابەكان و سەفارچىيەكان و زەرنگەرەكان.. ھىچ.. لەوە دەچى زۆربەي

ژنیکی منگن

هاوته‌مهنه‌کانی من مردبن، زۆر جاران ههست ده‌که‌م ئىرە
 شارىكى دىكەيە، لە دۆست و برادرە‌کانى خۆم تاك و تەرايان
 دەبىنم.. ئەو دوو سى كەسەش نامناسنەوە، لە پى
 كەوتۇون و سەردانىان دەكەم، كە دەچم بۇنى مەرگ لە
 خۆم و لهانىش دەكەم، هەندىك لە هاۋىئ كۈنە‌كانت لە
 تەمەنیكى كەم و زۆر زوو نەخۆش كەوتۇن و مىرىن،
 هەندىكىان سەفەرى ئىران و تورانىان كردو نەگەرانەوە..
 بۇ؟ نازانم.. لەوەتەى من جىلّىم من و دۆستە‌كانت راپىچى
 شەر دەكرييەن.. لە سەفەر بەلكەوە تاواھكو ئىستا.. خۇ
 شەرى كوردو حوكەت و .. كوردو كورد نەبرايەوە.. زۇرىك
 لە برادرە هەرە شىرىنە‌كانت لەنیو ئەو دۆل و شاخ و كىوانە
 كۈزان.. جىڭ لە شەپى بەرە بابە‌كانت و خىل و تايەفە‌كانت،
 قېرى خستۇتە ئۆمەت، لۇوە دەچى بەلائى ناگە‌هان تەنەنها بە
 منى نەزانىيى، نازانم چۈن ئەو هەممو سەر و دەراوەم كردو
 لەسەر شەرەف و مەرەف نەيانكوشتم.. موعجىزە
 ئىلاھىيە.. لەوە دەچى خوداي تەبارەك وەتاعالا بۇ
 خۆشكەدنى ئاگىرى جەھەننەم منى داناپىت، نازانم كەمى
 نۇرەدىن دىيىت، چاڭ دەزانىم كاۋىيىز كردنەوە ئەو دەنگ و
 بۇن و شتانە.. ئەو ختوورەو غايەلەو خەيالانە چەندە
 حەرام و گوناھە.. بەلائى چى بکەم؟ لەم دوايىيەدا راىى دلى
 خۆم لائى مەلايەك دركاند.. چاوى چۈوه پىشى سەرىو و تى:
 "بەم تەمەنەوە خەيائى وا خەرابو پىيس و شەيتانى
 دەلىلى ئەودىيە كە ئىمانت زۆر زەعيفەو لە دلەوە تەوبەت
 نەكردۇوە، با ژمارەي نويزو رۆزۈوە‌كانت زىاتر بى..". من

چاک دهزانم که پیاویکی باش و ئەهل و سەھل نیم.. خەيالٰم.. خووم خەرابە.. دهزانم که جىگەی من بەھەشت نىيە، كەم پیاوى وەك خۆم بىنييە، دلىكى هىچ و قەچەم هەيە، من تىناغەم خوداي تەبارەك وەتاعالا چۈن چۈنى ئەھەممو ڙنە جوان و بۇنخوش و منگنەي دروست كردووه و كەچى بە پیاو دەلى: سەيريان مەكە.. چاو داخەن.. خوتان بىگرن، بۇ بەدبەختى قەسابىش بۇوم و پتر ڙنان رووبان تىدەكردم، ئەھەندەش گۆشتىم هەرزان كرد دونيا بېنى زانى و لە شارەكانى دىكەوهش.. لە گوندەكانەوە خەلکى سۆراغى منيان دەكىرد، ئاسىنگەرەكانى دەروراوسى بەغىليان بېدەبردم، منىش دەمزانى ھەرچەندە ئەوان قەھرو ۋارەقە دەرىئىن، بەلام سەرسووكىرن.. كەلەو بازاوو رەقتى، ئاخىر ئاسن و گۆشت دوو شتى جياوازن.. وانىيە كورپىنه؟"

ئىمە سرپوھىرسام قىسەمان نەدەكىرد، لەدواي ئەھە سەرگۈزشتە سەيرانە و ئەھە ئىيەتافە جوانە ھەر زاركىردىنەوهەك خەسارەت بۇو، من وام ھەستىكىد سىحرى عارەقەكە بىت ئەھە سۆزە گەرمۇ دېرىنەي لەدلدا خىستىتە جوش، دوو سى جار وتى:

"بۇچى ئاواھى ئەبلەق بۇون؟"

سەيرى يەكىيمان كردو ھىچمان نەھوت، من تەنها توانىم بلېم: "قسەكانى ئەھەندە خۆشىن.. ھەيفە پىت بېرىن" عەيىبى گەورەي من ئەھە بۇو بە رۇزىش دەخوارددو.. نەمدەتوانى حەيوانەكان كەلۋاچ بکەم يان بىيانگۈزىنم

ڙنیکی منگن

گهر مهست نهبوومایه، ناچار نهبوومایه خوْم سهِرم
 نهدهبرین، همه میشه بهیانیان زوو له فهسابخانه وہ
 کهلاشہ کانیان بؤ دھیئنام، دھیه‌ها جار بؤ بزن و مه‌رہ
 سهربراوه کان گریاوم، چهندہ‌ها جار ویستوومه سهريان
 بیرم و چه قو له دهستم که وتوته خواری، من تیناگه م گوشتی
 ئهو بھسته زمانانه بوجی حه لاله؟ زور جاران خوْم دھخته
 شوئینی ئهو مه‌پو بزنانه دھمکوشتنه وہ.. باوکھرۇ که
 ناخوش بwoo، سه‌دھها شه و خهونی خه راپم بینیوو خوْم
 بیوومه‌تھ بھران و مه‌پو بزن.. باعه و قاردم بھدھ
 سهربرینه و اوی لیکردووم هھر همه مان ئان و سات له و
 مؤته‌کەیه وھنگا بییم بھدھم ناله و گریانه وھ ستمه
 سه رپی و ئهوانی دیکھش وھنگا بیینم، هھر گیز نه مویراوه
 سهیری ناو چاوى حه یوانه کان بکھم، ئاخر که چه قو
 دھگریتھ دھست و بؤ لایان دھچیت يەكسەر بۇنى خوینى
 خوینان دھکەن، هھستدھکەن تاویکی دیکھو کارھساتیک
 دھقەومى، هھر بؤییه زووتر دھکەونه پەلھقازى مەرگ، ئیوه
 دھزانىن که من فهساب بیووم و بھلام چهندہ‌ها ساله دلّم له
 گوشت تۈرماوه.. خو بپوام پېدھکەن.. کەچى ئەھەندە كافرو
 بى زھوق بیووم ڙنیکی منگن بھاتبایتھ بھر دوکانه کەم ئهو
 خەم و قەھرەی بیر دھبىدە وھ، ئیتر خولقەکەم ئاواھى
 تىكەل و پېكەل بwoo، تاویک دلّتەنگو وھرپس دھبىووم، تاویکي
 دیکە دھکەوتىمە سەر ھەواو ھەموھس و کەیفە كمرانە، رۆزانە
 دەتوت تەگەو نىريم، لە دوورە وھ بۇنى بزن و کارمازمە کانم
 دەکرد، لەو سەردەمە شدا تاک و تەرا ژن ھەبwoo بويىرن

په‌چه‌و سه‌رپوش فری بدهن، ئەوانیش پیرو کامل بونو..
 سه‌ره ژنی ناو پرسه‌و شایی بونو، تاک و ته‌راش ژنانی
 عەلۆدەو سفورو لەسەر جادەکان دەبىندران.. مەكتەبیتى
 كچان كرابووه.. كچانى پارچەلە مەكتەبلى كەمەكى
 به‌له‌كىان لى رووت دەكىد، كچ و زن هەبۇن لەگەل براو
 مېردو باوگى خوياندا لەناو ترۇمىتىلەكاندا بەسەر كۆتى
 دەرددەكوتىن، ئەوانیش شارستان بونو، سەيرە.. لەو زەرفو
 زەمانەدا بۇو كە من (لەيلا) خانم ناسى.. رېكەوتىكى زۆر
 عەنتىكە بۇو، بەيانىكىان كەتۋېر ژنیكى بە ھەيېتەو
 خاودەن جەمال ھاتە بەردەمى دوکانەكەم، خانمېكى عەلۆدە
 بۇو.. پرچى پەخش و پەريشانى بەردابووه سەرشان و ملى،
 بەرملى رووت تا نزىك بىندايى ھەردوو مەممى.. خودا
 ھاوار.. ئاگات ليّم بى و ئەڙنۇم نەشكى، ئەوهنەدە خاتۇن و
 نازەنین بۇو كە من ناچار بۇوم شەرمى لېكەم، دەتوت
 دەھرىكە من چاودەرپانى خانمېكى وا بە ويقارو نازدارم، پتر
 شەرمى لەو بەرگە خويتاوبىيە خۆم كرد، جىڭە لە بۇنى
 خويىن.. بۇنى قشىل و رىخم لىدەھات، كە سەرم نەوى كرد
 ھەردوو كەوشە رەنگىنەكەم بە بىتىك لەو گۈلەو خويىنە
 دوور بۇو كە لەبەردەمى دوکانەكەم پەنگى خواردبۇوه،
 پۇوزى پالك و سېپى و لۇوسى بەدەرەوە بۇو.. ئەوهيان پياوم
 دەويىست تەحەمۇلى بىكەت، ئاكارى وردو شىرينى حەيرانى
 كردم، ئالاوة.. والا دەدرەوشایوه، من حەزم دەكىد بىرم، زۆر
 ناشرين بۇوم، خويئاواي و چەقۇ بەدەستەوه.. چەقۆكم لى

ژنیکی منگن

زیادبوو، عهیب نهبووايە ئان و سات كە ئەو خانمەم بىنى
 فرپیم ددداو يەكسەر دەچۈرمۇم بۆ حەمام، يەكەم جارم بۇو تا
 ئەو حەدە رقم لەو ئىشەئى خۆم بىتەمۇد، سپۇرسەرسام بۇوم،
 شەرمىم دەكىرد كە ئاواھى بەھە سەرسەكتە لەھەر دەمیدا
 وەستابىووم، ئەوهندە شۆخ و شەنگ بۇو حەزم دەكىرد بگرىم،
 بە عەرەبى و نەغمە يەكى خۆشەوە مەرەجەبای كىردىم،
 عەسکەرەيم كىردىبوو.. بايى خۆم عەرەبىم دەزانى، كەچى
 يەكسەر لال بۇوم، سەرتان نەيەشىن.. لە شىعرە كۆنەكاندا
 باس لە شىرو تىرو مووزۇ ۋېبرۇي كەوان كراوه، بېراتان بى
 ئەو شاعيرانە هەقىيان بۇوە، ئەو خانمە ھەزار تىرى دا لە
 جەرگم، باوگە رۇ لەو مايىتە ئەنە.. بەقەد من كەلەگەت
 بۇو، دواي ئەو خانمە ئىيت پېم حەللان بۇو ژنان عملۇدەو
 سفوروو بن، ئەنە دەكتۆرى دادان بۇو، ھەر زو زانىم
 عيادەتكەئى لەكوبىيە، پاشان زانىم ئەو خانمە.. ئەو (لەيلا)
 يە كە بە هەق سەد كەسى مەجنۇون دەكىرد، خەللىكى
 موسىلە، ئاخىر دواي ئەو رېكەوتە خۆشە چەند جارىتى دىكە
 ھاتەوە بەر دەنم ئەو دوكانە خويىنا وييەم، ئامۇزگارى كىردىم
 كە دەتوانم خۆم و دوكانە كەم خاۋىيىن تەرى بىن.. يەكسەر
 بەگوپىم كىردى، هەتا بۇم بىرایە خۆم لە خويىن و پىسى
 دەپاراست، كەم و زۆر كوردىيەكى شىرىنى دەزانى، ئەو
 ھەلەم و پەلە جوانانە ھەر لە خۆى دەھات، كە لىيەم پىرسى
 لەكوى فيئر بۇوە؟ تىيىگەيانىم كە لە شارى موسىل دەرەو
 دراوسىيى كوردى زۆر بۇوە، دوو چاوى رەش كە ھەر دەتەت
 دوو قەلە ترىيى رەش مىريين، ئەسمەرېكى خويىن گەرم، وام

ههست دهکرد بهسهر ههردوو کولمییه‌وه قولپه قولپ ئه و خوييئه ددکولييت، كەچى چەناگە و بەرملى سېي سېي دەتوت قوماشى شەعادەدە، لە هەممۇسى شىرىنت ئه و بوو كە ئافرەتىيکى منگن بوو، نەمدەۋىرلا لىي بېرسىم: كەچە يان ژنه تاوهكى خۆي بەر لە مائىساوايى دركاندى، دەتوت شازنە، شەيتان شەرمى لى دەكىرد، بەنازەدە هەنگاوى دەنە، من چى بۈوم جەگە لە قەسابىيکى خويتناوى تا بېرسىم، هەرگىز ئافرەتىيکى منگنى وا مەشرەف خۆشىم نەديبۇو.. هەم منگن و هەم عەلمۇودە، بلىيم خەلاتى خودا بۇو يان بەلاي سەر؟ بى عەباو پەچەو ئاواھى سىحر بازو خوشخوان، زرنگانەودى دەنگى ئەو لە هى هەممۇ ژنەكان جياواز بۇو، بى مەيخانە و مەى مەستى دەكىردىم، ئەو چەند ئافرەتە منگنەي من شەيدايان بۈوم وەك ئەو خانمە عەلمۇدەيە نەبوون، ئەو شازنە رىك و راست سەيرى چاوه‌كاننى دەكىرد، هەمبىشە چاوى دەشكاندىم، كە دەيزانى هيلاڭ بۈوم و چىتە ناوېرم سەيرى كەم، مەكرىبازانە دەخەننېيەوه.. يانى.. ها.. تۆم بەزانىد، هەستم دەكىرد بىانىت كە من تەواو گىرۇددو كەمەندىگىرى بۈوم، جار دواي جار شەيداترى دەكىردىم، هەر جارەو جلىيکى جىا، رەنگىين و رازاوه، واي لەو پىيالاوه ناسكانەي پىشىتە بى قوقزو پەنجه‌كانى نەدەشاردەوە، بىباڭ لەو شارە پې لە تەپ و تۈزۈ غەمگىنە ئىيمە، دەتوت تاوسە خۆي دەلەنگىيىنە، تا دەھات و دەرۋىشىتەوە دوكاندارەكان سەد جاران خۆيان دەكىرد بە قوربانى، جوانىيەكەي سۈوك و

ژنیکی منگن

چرووکی کردين، پینه چیيه که بەرامبەرم دەيىوت:
 كورپىنه.. پياو كە سەيرى ئەو خانمە دەكات دەستنۇپۇرى
 دەشكى، من لەجياتى بىزمار داکوتىن.. پەنجەمى خۆم دەكوتىم،
 تەنەكە چىيەكەتى تەنىشتم دەيىوت: بىرادەرينە بەدەست خۆم
 نىيە كە دەيىبىنەم خۆم تەر دەكەم، كورە گەنچەكان سەد
 جاران بە حەيرانى دەبۈون، ئاسىنگەرەكان كە سال دوانزەى
 مانگ لەبەر دەھاتنە دەرى، كە دەھات و دەيدوائىم حەزم دەكىد
 خۆم وەك كەلاشى تەگەيەك يان بەرانىك بە قەنارەكە وە
 هەلباسىرىم و گۆشتى لارانى خۆمى بۇ لېتكەمە وە، هىچ
 جارىيەك نەبۇو دەستى خۆم نەبىرم، بۇ چما چەقۇو لاكى هىچ
 حەيوانىكەم بە قەنارەكە وە دەبىنى؟ بۇ چما هەستم بە
 بېرىنى دەمارى دەست و پەنجەكانم دەكىد، دواجار وام
 لىيھاتبوو ھەندى رۆز دەچوومە ئەو چايخانەيە كە
 كەوتبووه بەرامبەر عىادەكەتى، ئەو خوايە لە هات و
 چۈنۈيىكدا چاوم پىي بىكمۇئى، بەدەم چاودەرۇانى دەركەوتلى
 ئەو خانمە بىيىت "چا" م دەخوار دەدوو دوو سى پاكەتىم
 دەكىيە، كە چەند رۆزىيەك نەدەھات و دوا دەكەوت، شەوانە
 پەزىم دەخوار دەدوو، بە رۆزىش قىسقىرىم نەدەكىد، ھەندىيەك
 جار سۈزۈيىكى گەرم دلى دەخوار دەم و دەگرىيام، قەسايەكانى
 دىكە و ھاۋى ئارەق خۆرەكانم جىتىيان دەكىيەشىو جىنۇييان
 پى دەدام:

"بى غىرت.. ئەو بۇرە بۇرەت لە چىيە.. داناوهشىي؟"

"بەشەرەف لەوە جوانتر لە تیاترۆخانە کانى موسىل و
بەغدا ھەيە.."

"جەماعەت.. من تەرىق دەبىمەوە.. ئەو نامەردە ھەيپەتى
پىاوهتى تىيدا نىيە.."

"بۇ ناچى بکەويىتە سەر كەوشە کانى ژنانى..؟ يەكەمچارە
بېبىنم پىاۋىيىكى زلۇ زەلام بۇ ۋافرەت بىگرى.."

"كۈرىنە.. من تىئىاڭم چى داود لە قەسابى، بۇ لە حىياتى
سەرپىرىنى مەرپۇ بىزنى قوماشى ژنان نافرۆشى.. ئەوە حالە
بەتۆوه؟"

"كراسەكەت چىتى مۇرە.. تۇوخوا ھەلىكە زۆر شۆپ..
ها.. ها.. ها.."

"من ترسى ئەوەم لىيېشىتتۇوھ ئەو خانمە موسلاۋىيە بەم
شىن و شەپپۇرە بىزانى و پىاوى كوردى لەبەر چاوا بکەۋى..
نەچى لەلای بىگرى گەۋاد.."

"ئەرى ناوى چېيە؟"

سەركزو شەرمنانە دەمۇت: "لەيلا.."

"ئى.. جەنابىشت مەجنۇونى ئاخىر زەمان.."

دەياندایە قاقاۋ پىكەنин، بەو گالتەو مەزاقە راھاتبۇوم،
بەلام نەدەكرا لەبەر چاوى ئەوان مەست بەم و بۇ لەيلا
بىگرىم، لەنیوان غەزەبى برادەرە كانم و پى رابواردىيان
جاروبەر خۆم تەرەو تەنبا دەگرت.. نەياندەھېيىشت، ناچار،
ھەر جاردو بىيانووېكەم دەدۇزىيەوە تاودىكۆ خۇميان لى دوور
بىخەمەوە، چونكە تەواو واي لىيەتابۇو بە كەلگى ناو پىاوان

ژنیکی منگن

نه‌یه‌م، دهیه‌ها جار شه‌وو نیوه‌شه‌و له‌ناو پیخه‌فه‌که‌مدا
ژنه‌که‌م گویی له گریان و ناله‌و ورپن‌هه دهبوو.. به‌یانیان که
هه‌لددستا.. دهیپرسی:

"مه‌مۆ.. شهوان ناویرم خه‌بهرت که‌م‌ه‌و.. پیاوه‌که دلم
ژان ده‌کا که گوییم له ناله‌و گریانته.. به‌دهم خه‌وه‌وه ورپنان
ده‌که‌ی..!"

به درو پیم دهوت: "نا.. ژنه‌که.. ماندووم.. خه‌بهر
مه‌که‌و.. شهوانه مه‌پرو بزن و مانگا سه‌برپراوه‌کان دیئنه‌وه
گژم و ده‌لین کوا سه‌ره‌کانمان.. به شه‌په شوق ده‌که‌ونه
گیانه و شیتمن ده‌که‌ن.. چون نه‌گریم ئافرەت.. چون
نه‌گریم؟"

نه‌ویش دلپاک و ساده‌و ساویلکه دهیوت:
"د واز بیئنه مه‌مۆ.. دهست ده کارو کاسبییه‌کی دیکه"
نائومیدانه دهموت:

"تازه رۆی.. تازه رۆی.. له دهست ده‌رچوو..!"

بیئنگا له خۆی پیکه‌که‌ی هه‌لدا بیئنه‌وهی ته‌واوی بکات
داینایه‌وه، من ودک نه‌وهی که غه‌مگینی نه و هه‌موو حه‌زو
حه‌سره‌ت و یاده تال و شیرینه‌ی بـم.. پیم وـت:

"تۆ خوت پیاوییکی دونیا دیتەی.. حالەتى وا سه‌میر نیيە..
نه ئافرەتەکان ودکو يەکن و نه پیاوه‌کانیش خاوهن هه‌مان
خدەو خوون.. جوانى لە‌وەدایه که تا ئیستاش بـه
حه‌سره‌ت و جوانییە و چیرۆکی نه و ژنه منگن
ده‌گیپریتەوه..!"

دم خوش.. هم منگن و هم عالم‌لودو هم نازدار.. من
زور پیم ناخوش بwoo که دهاته ئه و بازاره بی حەشەرە
نەشرە، هەتا پیم گوناھ بwoo که بەسەر زەویدا دەپرو، جاریک
پیم وت.. قافا پیکەنى و دانە سەدەف ئاساكانى دەركەوتى،

دلپاكانه پرسى:

"ئەى لە كىندر بچم؟"

دمویست بلیم بەسەر دلى مندا بېرۇ، نەمدەۋىرا..
دەترسام بتۈرى و بە ئەدەب سزم بىزانى، كە بە كوردىيەكى
شەق و شەپھەن قىسى دەكىرد، من حەزم دەكىرد لە
خۆشيانا بىخۇم.. حەزم دەكىرد لە خۆم ھەلەندەم.. باوکەپرۇ
كە عەربى و كوردى تىكەل دەكىرد زمانىيەتى تر بwoo جىا لە
ھەموو زمانە خۆشەكانى دونيا..

ھەميشە بە دزىيەوە لەو چايىخانەيەوە دەمبىنى، ئەو
نەيدەزانى.. لاي من گرنگ ئەوە بwoo گەر بۆم بکرى رۆزانە
چاوم ليى تىر بکەم، ماوەيەك.. بwoo بە ھەفتەو بىز بwoo..
عىادەكە ئەو لە بالەخانەيەكى گەورە بwoo.. چەند
عىادەكە ئەنلىكى ترى تىكەوت بwoo خۆم بۇ نەگىراو چۈرم لە
دەرگاوانەكەم پرسى.. قورگەم پېرى ببۇو لە گريان..
دەرگاوانەكە تىيىگەيانىم كە دەكتۆرە خان چۆتەوە موسىل
بەسەردا.. پاشان پرسى چىتە؟ پیم وت ددانم.. ددانم..
ئەمشەو نەخەوت تۈرم، كە نائۇمىيىد بۈرمۇ و ترسام لەوەى
سەفرى يەكجاردەكى بى و نەيمەتەوە، زور دلەم بە حالى خۆم
سووتا، چۈرمە ئاودەستى مىزگەوتىك و بە فيلى مىزكىردىن

ژنیکی منگن

تیر گریام، زۆرم بیر دهکدو شیت و شهیدای ببوم، دهنگه منگنه کهی به ئاوازیکی زۆر خوشەوە لە گويمدا دهزرنگایەوە، خەندەپ نازى، قريوهى بى شەرمۇ ترسى كە لە ناكاو لە قورگيىدا دەتكىيەوە لەناكاو شيرينانه خاموش دەبۇو، خۆم لەناو چەند كۈلانى گەرەكىكى دوور لە گەرەكى خۆمان بىز كرد، نەمدەزانى بۇ كوى دەچم.. بۇ هەر دەرۈم، ئەم رۆزە وەك ئەسپىكى كىيى و بىندار سەكۈلەنم دەكرد، بۇ رۆزى دواتر وەك ئەسپىك.. ئەسپىكى شىت بۇنى مائىيەك بکات، لە دوورەوە، بۇنى ئەم خانمەم دەكرد.. دەم دادەخورپا و ھەستم كرد بۇنى ئەمەو لەم ئاسمان و دەوروبەرەدا بىلاو بۇتەوە، بۇنى ئەمەو هاتۆتەوە.. دەمھىلاند.. ئەم بەيانىخ خوتلىقى ئەمەم نەبۇو گوشت بىرۇشىم، دوكانم كىرىپوودو وەك ئەمەي ماخۇلەنم پىكەوتى دەھاتم و دەچۈم، ئەم ناودەم گىرە كرد، يەك دوو دۆستى شيرىنەم هاتن، شەكىرە ژن و منگن، بېئاگا بۇوم لە دونيا، شېرزاو شىۋاوا و ھەلامى ئەوان و ھەر كەسىكىم دەدىيەوە كە بۇ گوشت دەھاتن.. ئەمپۇ نەخۇشم.. پىرسەمان ھەمەيە.. دەچەمە شايى.. ددانم دەكىيەم.. لەسەر سەفەرم.. ھەر ھەمۇمى درۇ بۇو.. كە زانىم مەرۆمۇج و ناشيرىنەم و تا درەنگەر دەبۇو.. پەز خەلکم رايى دەكىر ديان بلىيم درۇم دەكىردو دەرم دەكىردن، دۆست و برايدەر و ژنهكان نائۇمىيەنەو بى گفتى شيرىن دەرۇيىشتن، وەك شىت كە راودۇونرابىت چاوم بە ھەر چوار دەوري خۆمدا دەگىر، لە ناكاودا مەست و مەھۇرانە بە دراوسى دوكانە كەی خۆم و تى:

"هر ئیستا دیم‌هود.. چاویکت له دوکانه‌که بى.." پیکه‌نینم به خوم هات که وام وت، ئاخر کى کاري به چەقۇو قەنارەو چەپە چاغە؟ نازانم چۈن و به كويىدا گەيشتمە بەر عيادەكەى، پې بۇو لە منال و مەزىن، پېرەزىن و پېرمىرىدىكى زۆر كە بەنىازى تاقمى ددان رىزا بونە ئەو ناوه، زرىك و هوپى مندالى چىلەن و چىلەن، زۆر وەستام و چاودەرىم كرد، زۆر بىزار بۇوم و شىيتى ديدارى ئەو خانمە بۇوم، ناچار بە دەركاوانەكەم وت: من پەلەمە و ئەو ژان و ئىشى ددانە لەو رۆزەھەدی كە هاتمە لات كوشتوومى.. بىرته.. درۆ يان راست وتى: ئا بىرمە.. بىرمە.. پىيم وت: بە دكتورە خان بلى مەممۇ - ئى فەساب هاتووە ددانى دەكىشى، وەها ھىلاك و پەرىشان بۇوم مەحال بۇو بلى ناكىرى، نۇرە بىر بۇ كردم و چۈومە ژۇورى.. بە خەندەكەھەد پېشوازى زۆر خاتۇنانەلى كردم و كورسييەكى لى نزىك خىستمەد، هەردوو ئەزىز نۆم شىابۇو، ناچار پۇونىشتىم.. چاوه‌كانم پې بۇون لە فرمىسىك.. بەو زمانە شىرىنە خۇيەدە منگاندى: "خىر.. مەممۇو.. خىستە نى؟"

شەرمىم كرد پىيى بلىم خىستەتى تۆم.. يادى تۆم كردو ئەم شارە بى تۆ چۈل بۇو.. حەزم كرد گلهىيلى بىكەم كە بۇ وا بى ھەست و خوست سەفەرى كردو پىيى نەوتىم.. نەموپىرا.. ئاخىر من كېم و چىم، كە خەندەكەى سەر لىۋانى نەماو كاڭ بۇوه، زانىم چاوه پې لە فرمىسىكەكانم حەبىاى بردووم و ھەستى بە شتىيکى ناجۇر كردووه، كە چۈومە ژۇورەدە هەر

ڙنڍکی منگن

به درو دهستم به لا رومه‌تى راستمه‌وه گرتبوو، به‌دهم
سکالاًو گله‌ييه‌وه که پتر له پارانه‌وه ده‌چوو توانيم بلئيم که
بؤچى ديار نيءىه و چما وازى له گوشت خواردن هيئناوه؟ به
هه‌مان خه‌نده شيرينى خويه‌وه و منگانه باسى
سه‌فره‌كه‌ى كردو تىيگه‌ياندم که که‌س و کاري نه‌خوش
که‌وتبوون، گيلانه و ڙنانه وتم:
"قه‌زاي ئوانىش بکهوئ له گيانم.. همر خوت نه‌خوش
نه‌كه‌ويت.. به قوربانت بىن.. ههموومان..!"
نيوه ناچل تىمگه‌يشتو به‌و له بزه خوشوه وتم:
"نه‌يكات.. خودا.."

که پرسى: چيته؟ هيج چارم نه‌ما.. چاوم پر بwoo له
فرميسك، ههستم كرد نه‌وهنده خاتونه ڙووره‌كه‌ى پر
كردؤت‌وه، نه‌وهنده شه‌نگه نه‌و شاره خاموشه‌ئي ئيمه‌ي
ئاوه‌دان كردؤت‌وه، پيئم وت که ئه‌مشه و تا به‌يانى
نه‌خه‌وت‌ووم و هر گينگل خواردووه، ودک ده مار له
هه‌ناومدا بى.. له كه‌للهم.. که پرسى: بؤ؟ نه‌مويرا بلئيم
ئاخر يادى توم ده‌کرد، همر به خه‌يائى توهه ته‌پاوتلم داوه،
به‌ته‌نيا له ڙووريکى ديكه خموتم.. نه‌مويرا.. نه‌مويرا،
حه‌زم ده‌کرد واز له ده‌ردى پياوه‌تى بىئنم و خه‌لددمه ناو
باوه‌شى، تىير بم له و بون و به‌رامه‌ى.. گهر نه‌يه‌يشت خوم
هه‌لددمه بهر كه‌وشه جوانه‌كانى.. چش له شکوئي پياوانه و
درؤزنانه.. ناچار وتم:
"ڙانى ددانم شىتى كردووم.. داوييئتى له كه‌للهم.. قهت
وانه‌بوم.."

که قسم دهکرد به هردوو دهست ئیشاره‌تم دهکرد تا
باشت لیم حالی بی، فرمیسکه‌کانم قووت دهایه‌وهو خوم
گرتبوو تا نهیدمه پرمه‌ی گربان، نهیده‌زانی برپا بکات
يان نهیکات، خه‌مو قه‌هارکه‌م دهخواردهوه چونکه دهترسام
به بی غیره‌تم بزانی‌و وا تیکات هه‌ر به‌راستی ددان
ئیشکه‌م منی گریاندووه نه‌ک ياده به جوشکه‌ی ئه‌و،
فه‌رمانی پیکردم که بچمه سه‌ر کورسیبی‌کی چه‌رم رهش و
دریزکوله که له پژدین به‌سه‌ره‌وه کیلی دهکرده‌وه، که
پرسی: کام ددانته؟ بیرم چوو بwoo.. له‌پی دهستم خستبووه
سه‌ر لا روومه‌تی چه‌پم، به گومانه‌وه پرسی که من هاتمه
ژووری دهستی راسته‌م به لاروومه‌تی راسته‌مه‌وه بwoo، ناچار
وتم که من هه‌موو ئازای جه‌سته‌م که‌وتته سه‌ر ئیش و
ئازارو هه‌موو ده‌مو ددانم ژان دهکات.. نازانه کام لایه،
فه‌رمانی پیکردم که ددم بکه‌مه‌وه، هه‌رگیز نه‌مدیبی‌وه و
دلیرانه ژن فه‌رمان به‌سه‌رمدا ده‌بکات، به‌لام پر به‌دل
حه‌زم دهکرد تا ئیواره فه‌رمان ده‌بکاو منیش گوپرایه‌لی
بم، له ژن و پیاوه نه‌خوشکان فیئری چه‌ندین وشه‌ی
عه‌نتیکه ببwoo، من هه‌ر ده‌جوو‌لام.. له‌ناکاو لیمی پرسی:
"گه‌لور ببwoo؟"

سه‌ر دتا تینه‌گه‌یشتم، چونکه روشنایی خستبووه ناو
ده‌مم و له ددانه خه‌رایه‌که ده‌گه‌را.. سه‌ر دتا وتم: کی گه‌لوره
خانم؟ سوره‌هه‌لگه‌رام.. پاشان که دووباره‌و سی باره‌ی
کرده‌وه به مه‌قاشیک له ددانه‌کانمی دهدا. تیکه‌یشتم که

ژنیکی منگن

لیم دهپرسی ئاخۇ ددانم كلۇر بۇوه، ئۆخۈزنىك بە دىمدا
 هات و ھېئور بۇومەو، بەدەستو پەنجە وەك ئەھەدى
 ھەلماقىن بىكەم تىيەمەياند كە كاكيلىم پل داوىت و ڙانەكەي
 شىتى كردووم.. درۇ.. من خۆزگەم بۇو لەسەر ئەو كورسييە
 ھەلنىستم و لەو چاوه رەشانەي راپمىيەن.. كام ددانته؟
 ھەموويەتى.. ددان و پۇوك و زمانىشىم تا دەگاتە ناو
 گەررووم.. دەم بىكەرە.. دانەخە.. زىياتپ.. زىياتپ.. وادەمم
 كرددەوە كە تا ناو ھەناوم بىيىن.. باشە.. هيچ كام گەلۇر
 نىيە؟ پىيم وت نا يەكىك لە كاكيلىه كائىم، لاي راپست كلۇرە..
 وتى كەمەك.. پېرى دەبىتەوە.. ددان دەشۇرى ئەتۇ؟
 بە درۇ وتم: ئا.. بەلى.. جەھەرە.. عەرەق؟ وتم: كەم
 كەمە.. سەرى بەرإاستو چەپدا دەجۇولاند يانى ھا
 بەدەھەمەل و درۆزىن.. چاوه گەشەكائى مەستىيان كردم، زوو
 زوو دەيىوت.. هيچ نىيە دىيار.. بە نەشتەرييەك بارىك لە
 ددانەكائى دەدا، كە سەرى پەنجەكائى بەر دەم و لېيۇو
 سەيىلم دەكەوت سپۇر دەبىووم، تەزووېيەك ھەمەو گىانى
 دەخستە سەر مېرۋولە، ختووكەم دەھاتى و حەزم دەكىرد
 گاز لەو پەنجانەي بىگرمۇ يەكە يەكەيان ماج بىكەم و
 بىلىسىمەوە، مەحال بۇو رېيم بىدات بەو خۇشىيە شا مەرگ
 بىم.. كە زانى لەو كورسييە دانابەزم، نا ئومىيەدانە جىيى
 ھېشىتم و بە پەلە چۆوه سەر دەستشۇرەكە و ھەردوو دەستى
 جوان شۇرى و وشكى كردىنەوە، ئەمكارەيان بە دەمامك و
 دەستكىيىشەوە بۆم ھاتەوە، دەم و لېيۇو تەنكەكەو لوته
 قانچەكەي لە من شاردەوە، بەلام دوو ئەستىرەي چاوى ھەر

درهوشاده گهشاوه بعون، بُو منیکی نهگبه‌ت و سه‌ودا سه‌ر
 هه رزور بُوو.. رزور بُوو به دهستکیشیشه‌وه بی دهست و
 پهنجه‌ی به‌ر ده‌م و ددانم.. سمه‌لیم ده‌که‌وت، پرپشنه‌گی به‌تینی
 گل‌په‌که‌ی سه‌ر سه‌رم بُوو یان سوزیکی له‌ناکاو و گه‌رم که
 وا کرد هه‌ردوو چاوه‌کانم پر ببن له ئاو، له ژیره‌وهش
 کراسه‌که‌ی به‌ر شه‌رواله‌که‌م ده‌که‌وت، دو‌عام ده‌کرد توزیکی
 دیکه نزیکتر بیت‌هه‌وه، بُون و به‌رامه‌ی خوشی به‌نجی
 کرده‌بوم، ده‌مخواست له باوه‌شیدا به‌ه و سوزه گه‌رم‌هه‌وه تیر
 بگریم چونکه ده‌مزانی گه‌یشت بُه و خانم‌هه‌حاله، دوو
 سی جار ویستم به نه‌نقده‌ست نه‌زنؤم به‌ر نه‌زنؤی بکه‌وی..
 نه‌مویرا، هیچ نییه.. مه‌گه‌ر نه‌شیعه بیگری.. چونکه ددان
 دردی شاراوه‌ی هه‌یه، که وتنی دردی شاراوه، ویستم بلیم
 دردی شاراوه له ددانمدا نییه.. به‌لکو له دلمدایه، حه‌بی بُو
 نووسیم و ناردمی بُو نه‌شیعه، که نه‌شیعه‌م بُو برده‌وه..
 عه‌جه‌ب.. هیچ نییه دیار، فه‌رمانی پیکردم که حه‌بکانم
 بخووم و ده‌زییه‌کی ئازاری بُو نووسیم، گوایه گه‌ر چاک
 نه‌بُوو.. که‌چی له‌بهر خاتری ئه و خانم‌هه‌مموو حه‌بکانم
 خواردو ده‌زییه‌که‌م له خوّم دا، من ئاماده بُووم هه‌ر سی و
 دوو ددانم ده‌بھی‌نم ته‌نها بُو نه‌وهی سه‌یری چاوه‌کانی
 بکه‌م، بُون و به‌رامبیه که‌للهم پر بکاو به‌ه و دنگه منگنه‌ی
 گومانم لی بکات و لیم بپرسی و فه‌رمانم پی بکات بمرم و
 منیش ئاماده بم که بمرم.. وا خودایه که سه‌لا رو سه‌نگین

ژنیکی منگن

بورو، سهير ئەوه بورو كە وەك بلىيى ددانەكانم وەلام بە دلەم
بىدنەوه، هەر لە خۇيەوه لاي چەپم ئاوساو خېنىھەكانم
كەوتىنە ڙان، كە چۈومەوه مالى خۆم ھىئىايە حالى جان،
دaiكى شوان سەيرى پىدەھات كە پياويكى زلۇ زەبەللاھى
وەك من لەتاو ددان ئىشە زوورە زوورە دەگرىيم، ئەھە
نەيدەزانى كە من دەردىكى دىكە ھوش و گوشى
نەيەيشتۇوم و دەمگىرنى..

دەقىقەو سەعاتم دەزمارد تا بچەمەوه لاي، ئەھە دوو رۆزە
ئاگام لە دوکان نەمابۇو.. دەرەداوسى دوکان بۇيان
داخستبۇوم، سى رۆزىم پى تەواو نەكرا، بە گومانەوه لىيم
وردىبۇوه، بە نەرمە غەزبىكەوه دەيىوت كە من بەلام نىيە..
دوو سى جار هەر ئاواھىو.. وازم نەھىينا، ئاخىر ھىج
بىيانوویەكى دىكەم نەبۇو، تا ناچار بۇو بۇ دواجار،
نائۇمىيەدانە، ددانىكىم بىكىشى، من هەر لە خۆمەوه دەستم
لەسەر يەكىك لە كاكىلەكان داناو.. وتم: ئەھەيان كۈپىرى
كىردووم، دەمزانى دەركىشانى كاكىلە زۆر زەممەتە
چاوهەكانى پى بۇون لە خەننىنى درۇو مەكرىازانە، وەك
بىزانىيەت درۇ دەكەم.. چىش.. گىرنگ ئەھە بۇو ئەھە ڙانە
خاتۇونە خۆيىم لى نزىك دەخاتەوه، دەمدۇيىتى، دەست تو
پەنجەى بەرددەم و ددانم دەكەھۆى، ويستى دەم و ددانم بەنچ
بىكت، سوپىندى شەرەقەم خوارد كە مەحالە.. بۇ من مەنداڭم؟
ئاخىر ئەھە نەيدەزانى كە من تەنها بە نىگاكانى، بە بۇنى
ڙنانەى كە خىلەم دەكتات، بەو دەنگە كەرخ و منگنەى كە
مەستم دەكتات بەنچ ببۇوم، جا هەر بەراستى وابۇو، بەسەر

من و کورسییه‌کهدا دهنوشتایه‌وهو ژنانه پیی دهتم که من
قەساپییکی ئازام، پەنجە نەرمەکانى لەودیو دەستكىشەوە
تەزووی دەخستە گیانم، ئەوانە چەقۇو نەشتەرە مەشاش و
گاز نەبوون بەدەستىيەوە، باقۇ بىرىقىان پەز لە ھى
ئەنگوستىيلەو بازن دەچۇو، دەمامكى تا ناوهراستى لەوتى
قەتجى ھەلکشاپوو، چاوهکانى دېرىسىكانەوە لە دەمە
بۈگەنەكەی منيان دەپوانى، لەو ژوردا تاكە شتىكى
زىندۇو چاوهکانى ئەو خانمە بوون، گازەكەی لە ددانم گىر
دەكىد، من بىباكتىر بۇوم لەوهى بازانم كاكيلىيە يان خېننە،
من ئازارەكەم لى دەبۇو بە خۆشى و دەخەنیمەوە، تا بىنۋىنم
ئازاو بەجەرگم، كەچى ئەوەندە مىھەربان بۇو دلى
نەدەھات، گۆيىم لە قرجى گازەكە بۇو كە گىرى دەكىد
لە بنى ددانىيەم، من لە چاوانى رەشى ورد دەبۇومەوە، ئەم
بە سۆزى خوشكىكەوە دەيويىست سەرم بەلاي چەپدا
وەرسورپىنم، بۇ پشتەوە تاوهكۇ جوان ناو دەمم بىنى و
دەستى بخىوييٽى، من بىرەم دەچۇو وە ئەو مىھەربانتر
ھەولىدەدا سەرم وەرسورپىنى، بەدەم سەر شۇرۇكىنەوەو
قىزى پەخش و بىلاوى دەرژايە سەر شان و ملەم.. سەر سەرم،
ئان و سات كە بىرى كەوتەوە، توپەلى كىدو بەتەۋەيەك
پاگىرى كىدو لەو جوانىيە بىبەشى كىدم، رۇشنايى ئەو
گلۇپە زەردد نەيدەتوانى دوو گولالە سوورە سەر كولمى
ئەو نازدارە لە من بشارىتەوە، لە ناكاوا دەستى لەرزى و
دىسانەوە باسى بەنجى كىرد، بۇ من ئەو سووکە شەپە

ژنیکی منگن

به له زدت ببو، ئه و دهیوت و من سویندم به خوداو دارو به رد
ددخوارد که بهم ژانه قورسەی ددانمهوه دەرۇم يان مەرجە
بى بەنج ددانەکەم بۇ دەربكىشى، جا نەشمەيلىكى والەگەن
بەرانىكى وەك من چى پىيەدەكرا، دواجار نائومىدانە وتى:
"أمرنا الله" فەرمانى كرد كە تەواو دەمم بکەمەوهو
نەجۇولىم، جا هەر واش ببوو.. بىشىرىتام.. نەدەجۇولام، من
كەوتبوومە بەردەستى خانمەكى وا خەنى لە خۇم، دلىابىن
گەر پىي بىگوتباام واز لە عارقۇ و جەڭەرە بىنە.. دەمكىرد..
دەيەها جار گازەكەي دەستى لە ددانەکەم گىر دەكىردو
دەخزى، جا خۇ ئەو ددان نەببوو من ھەمبىوو.. ددان ددانى
گورگ ببو، نائومىدانەو بەپەپەرى شەرمەوه دەمۈيىت كە
پىي بلىم رەگى قۇولە، نەدەكرا، زەندە باسکى و دەستى
نەرم و نيانى ھى ئەو نەببوو ددانى تەگەيمەكى وەك من
بىكىشى، من تاناو ھەناوم بۇنى زۆر خۇشى ئەوم
ھەلدىملى، بە خەيالىش دەستكىشەكەم دادەمالى و سەرى
پەنجەكانىم ماج دەكىرد، ئەو بىئاگا لەوهى كە من ج
ھەۋسىك مەستو بى ھۆشم دەكات، بۇنى سەرەپ و پەچى
جيماواز ببو لە بۇنى سينەو بەرۋىكى، ئەو جاروبارە كە
بەدەم ددان كىشانەوه گازەكە دەخزى و تەواو لە بن و
بۇتكەي ددانم گىر نەدەببوو، رادەتكى و بە حال رەتى
دەبردو بىئاگا لە خوى بەرم دەكەشت، پۇوزى نەرمى لەسەر
شەرۋالەكەوه بەر بەلەكەم دەكەھوت و سەرلەمنى بەنج
دەبۈوم و دەبۈورامەوه، چاوهكانىم دەنۈوقاندۇ ھەر بە خەيال
شەيداو عاشق خۇم لە باوهشى ئەودا دەبىنېيەوه، ھەناسە

برکیی پیکه‌وتبوو، هناسه‌ی گه‌رم و پاکی، خوزگاه
 دهخواست ئه و ددان کیشانه چهندین رۆز و شه و بخایه‌نى..
 نا تو بلى ددهریاک، ئه وندە ملکەچى ئه و حەزە گەرمە
 خۆم بۇوم كە دەخواست لە جىيى ددانە كىشاۋەكە خويىنم
 فيچقە بکات و نەوهىستى تا لەو ژۇورە ئەمودا درەنگتە بىمە
 دەرەوە، نىوه مەردوو بەم و چىش.. بەتەنها لەو كارمازە
 راپىئىنم و بەس، دوا تەكان و ئاخ.. لە بن و بوتکەوە
 ددانەكەمى دەركىشا، خەرىكىبوو بە پاشتادا بکەوى، منى زۆر
 حەرامزادە ھەرگىز ھەلى وام بۇ نەدەرە خسا، بۆيە يەكسەر
 بە فرسەتم زانى و دەستى راستەم لەلاوه بۇ كەمەرو پاشتى
 درېڭىردى.. توند رامكىشاو گوشىم بەو نيازە كە نەكەوى،
 كە نىگام كرد ئاردقەى كردىو و زەنگول زەنگول لە
 هەنييەى دەتكا، وتى - "عەفۇو.. مەمنۇون.." ويستم پىيى
 بللیم من مەمنۇونم كە ئەوەندە هيلاكم كردى.. بەمن
 بۇوايە ئاردقەى سەر رۇوخساري بخۇمەوە، سەيرى
 ددانەكەى كردو بە خەمیكەوە وتى: "عەيىنىيە
 ددانەكەت".

بە پەلەو وەك ئەوهى خۆم لەو درۇو ساختە بازىيە پاك
 بکەمەوە بەدەست ئىشارەتم بۇ دەكىرد كە ئەو ددانە
 كوشتبۇومى، بەدەم قىسىم لۆكەى دەخستە جىيى چالبۇوى
 ددانەكەم و فەرمانى پىكىردم كە دەم داخەم و لەسەر
 كورسييەك، هەر لە ژۇورەكەى خۆى، دانىشىم و پشۇو بەدەم،
 دەترسا لەوهى خويىنم نەوهىستى، حىسابى سەعاتم نەكىد..

ژنیکی منگن

به لام سرتر بoom لهوه تیگهم چیم کردووهو هه ر چاوه‌ری
 بoom، گرنگ ئوه بoo له دولبهردم نزیك ببمه‌وه، جا ج
 زیندوووج مردوو، دواي پشويه‌کى دریئر سی چوار جار
 فهرمانى پیکردم كه بپرم، خوم له گیلی دا، كه چى چهند
 باره‌ی کرده‌وه دلنيای کردم كه خويئن نيء، ودك
 عاشقیکی ناثومیيدو ده‌کراو ملم نا، نه‌چوومه‌وه مالى،
 يه‌کسەر بهو دەمەو نیواره‌یه چوومه يانه‌ی فەرمانبەران تا
 مر بoom خواردمه‌وه، دەخواردمه‌وه لهناوه بەزۆر قولپى
 گريانیکم پاگرتبوو، كه شەو چوومه‌وه تەواویک سەرخوش
 بoom، ژنه‌کەم بەديارمەوه نېشكى دەگرت و بۇ گريانم
 دەگريما، سەرتان نەيەشىئم ئەو شەوه ڙانى حەزى ئەو ژنه
 منگنە نەيھېشت بخۇم، نەك ڙانى ددانە دەركىشراوه‌کەم،
 دوو رۆزان چاوه‌ری بoom.. نەهات، هەر لە هەمان چايخانه
 دانىشتەن چاوشاركىم بoo، بى ئۇقرمو هيلاك.. كە هات بە
 هەلەداوان لە جاددەكە پەريمەوه، وەها شىتانە خەرىك بoo
 قەمەردەيەك بمشىلى، نەمەھېشت يەك نەخوش بچىتە لاي،
 دەرگاوانەكە ببoo بە دۆستم، بى فەرمۇو لېكىدىن چوومە
 ژۈورەوه دەستم بە لا پۇوتەوه گرتبوو، بى ئەوهى لىيم
 زويىر بى خىرەاتنى کردم، ڙانى درۆ دەكەم، ڙانىم كە
 دەزانى درۆ دەكەم، به لام لە درۆ زياتر چیم پېيدەكرا، لهوه
 دەچوو را مېھىنى ئەو مەيلە دابنىيم، چونكە پىي لە
 دوكانەكەم بپى بoo، سوينىم بە پېغەمبەر و قورئان
 دەخوارد كە ديسانەوه دەم و ددانم ڙان دەكت، بى سوود بoo،
 ئەمچارهيان دەستم كرد بە گريان، دەستى گرتەم و خانمانە

وەك ئەوهى رىنمايى مندالىكى گرينىڭ بكتات و لەسەر كورسييەك دايىام، تەرىق بۇومەود كە ئاواھى بە كۈن دەگريما، بەپەرى جورئەتەوە سەيرى هەردوو چاوه تەپەكانمى كرد، دەكولام و قولپە قولپەنسىم كەلدىدا، بەدەم دەست گوشىينەوە كە دوور بۇو لە هەوەس دلى دەدامەوە كە ئەگەر ژير نەبەمەوە.. ئەويش لەگەلەدا دەگرى، بەدەست خۆم نەبۇو، دەتوت هەممۇ تايەفە كەم مەردوو، ئاوى بۇ هيىنام، لە كوى و چۈن؟ نەمزانى، دەستە سېرىكى سې بۇندارى لە جانتاكەي دەرهىننا تاوهە كە فرمىيىسە كانم بىسەم، لەوە دەچوو خۆي جەگەرەكىيىش بى، جەگەرەكىيىش بۇ ئاگىردا و بە رۇومەوە خەنېيەوە وتنى:

"وانەكە.. لوتفەن.. وانەكە.. ئاواها نابى! "

بەپەرى بىيىدەسەلاتىيمەوە وتنى:

"بەدەست خۆم نىيە دكتۆرە!..!"

بە عەرەبى و كوردى تىيىگەياندەم كە پىي ناخوش نىيە من سەرسامم بەلام خەم لەو هەممۇ بىتاقەتىيەو روچە شىتەي من دەخوات، بە كەمەتك زويىر بۇونەوە گلەبى لېكىرم كە چۈن دەبى بۇ دىتنىيەك دادانىكىم بىكىشى، پاشان زانىم كە موسىمان نىيە، بەلكو گاوارە دەستگىر اندارە، پىي وتنى:

"عەنتىكەيە ئەتۇ فەسابىكى عاتىيفى!..!"

دواجار بەدەم گريانەوە پىيم وتنى كە وەك جاران سەردانى دوكانەكەم بكتات و منىش گۈشتى هەرزان بان بەلاشى پى بېھىشم، ئەو لوتفەي منى پى خوش بۇو..

ژنیکی منگن

ئەو ژنە منگنە باسى دەيەھا حەکايەت و حالەتى بۇ كىرمۇ
 تا تىبىگەم كە شەرم لەو سۆزى خۆم نەكەم، سەدەھا كەس و
 حالەتى وەك من هەيە پىويست بە خەم و قەھر ناكات، ئەو
 خاتۇونە دەستى لە ملە كىدو سەرمى ماج كرد، لېي پرسىم
 كە ئەو چى بکات تا وەكى من دلەم وا تەنگ نەبى، زمانم
 تەتەلەى كىدو دووبارە تکام كرد كە دوكانە كەم ئاودان
 بکاتەو بە هاتنى، بەلىنى نەشكىننى، ويستم دەستەسپە
 سېپىيەكەى بىدەمەوە كە بە فەرمىسىكە كانم تەر ببۇو، بە
 مىھرەوە تكاي كرد كە ئەوەيان دىارييەكى سادەيەو مەرجە
 قايل بىم، ئەو فريشته منگنە تەنها سى مانگ لەم شارەدى
 ئىيمە مايەوە، رۆزىكەنەت و كەمىك شېرزاھو بى ئۆقرە
 دەركەوت، منگاندى و داواي كرد كە سېبەپىشنىورق بچەمە
 عيادەكەى، دەقىقە و سەعاتم ژمارەدا تا رۆزى دواتر، لە¹
 بەيانىيەوە چۈومە چايخانەكە و قاولدەتىيەكەشم بىرە ئەوى،
 كە هات.. كەمىك چاودەرى بۇوم و خۆم نەگرت، دىسانەوە
 فەرمۇوى دانىشە ئاو.. چا.. جەگەر.. قىسى شىرين و پاشان
 بە خەمىكى خانمانەوە كە هەر لە خۇى بى:
 "ئىيدى.. تەمام ئىشى من لېرە.. دەچم لە موسىل..
 سوبجەينى.."

نەمتوانى بېرسم چۈن و بۇ؟ لەپە دامەوە پەرمەى گريان،
 ئەويش دىسانەوە دەستى خستە سەر دەستم و توند گوشى،
 هەلىساندمو دەستى لە ملە كرد، كەم ژى ئاوا بە جەرگ و
 ئازام بىنېبۇو، ئەو رېزۇ مىھرەبانىيەمىنى خەساند، زانىم
 كە زۆر سكى پىم دەسوتى، خوشكانە سەرمى خستە

سەرشانى، تىيىگەياندەم كە ئەويش سۆزىكى زۆر جوان و پاکى بۇ من ھەيءە، سويندى بە عيساوا ئىنجىل خوارد كە جاروبار سەردانم بکات، لەتە كاغەزىكى لە گيرفانى دەرھىندا كە ناونونىشانى عيادەكەنى خۇرى و دەستتەگىرانەكەنى تىيىدا نووسرابۇو، زۆر بە مەتمانەوە وتنى كە حەز دەكەت بىناسم و بمناسى، گوايە ئەويش وەك من حەزى لە خواردنەوەيە.. دەبۇو قەساب بىنچونكە زۆر عەسىرى و گۆشت خۇريشە، ئەو دەدواو من ھېيشتا لە گريان ژير نەبۈومەوە، پىيى وتنە:

"ئەويش خۆشى دەۋى لە من.. گرى گرى"

دەسانەوە دەستەسەرىپىكى لەبەر باخەلى بەروانكەكەنى دەرھىنداو ئەمچارەيان رەش بۇو، بەلاقرتىوە وتنى:

"ئەوە دوودم مەندىلە"

پىيى وتنە: "نا.. تكا دەكەم.. من دەلم نەھات دەستەسەرەكەنى دىكەش بەكار بەيىنم.."

ئىشارەتم كەردى بەدەست كە تەقەت پاراستۇومەوە هەلەمگەرتووە، شەو كە دەنۇوم دەيىخەمە ژىير سەرينەكەم.. هەر بەددەم خەندىدە تىكايلى كەرم كە ئەو مەندىلە رەشەشىلى وەربىگەم، سېپىيەكە بۇ ژىير سەرين و ئەم رەشە بۇ سەرىنەوەدى فرمىيىك.

كەوتىمە سەر كورسىيەكەم و دامەوە پەرمەى گريان، دەتوت لەناكاو ھەردوو ئەرڙنۇم شاكاون، فرمىيىكەم پىنەما.. ئەويشىم گرياند، من زاتىم نەكەردى فرمىيىكەكانى بۇ بىرىم، ئەو رۆژە ھىج نەخۆشىكى دىكەنى نەبىنى، ئاخىر من بە

ژنیکی منگن

بیست نه خوش هم بیووم.. زور به زده مهت ژیری کردمه ود،
 نهیده زانی چیم لی بکات، زوو زوو همه رد و ناو له پیم به
 فرمیسک ته ده کرد و لیده گه را ماجیان بکه م، ود ک
 گونا هباریک له بهر قاپی غمه وسیاک بکه وی لی ده پارامه ود که
 له یادم نه کات، هیچ حه یاو حورمه تیکی پیاوانه م له لا
 نه مابوو، قهت وا زه لیل نه بیووم، که چی ئه و خانمه زور
 نه شمیلانه دهیوت: وامه که.. خه راپه.. وامه که.. بیرمه
 فیری ده کرد که ئه گه را که سیکم خوش ویست ناکری
 همه موو دل و روحی خومی بدھمی، چونکه که ئه و نه ما..
 منیش دفه و تیم، له وه نه ده چوو تنه نها بو ئه و بگریم،
 شتیک له ناوه و ده گریاندم.. شتیک ود ک خه ساره تی
 همه موو تمھن، له سه را کورسییه که راستی کردمه ود..
 عه بیه.. ته و او.. ته و او.. حزم کرد ده ست بجه بی به گویی
 بکه تاوه کو بزانیت چه نده له لام ثازیزه، فرمیسکه کانم
 قووت دایه ود، ناو هه ناوم پر بوو له گریان، ده ترسام
 هه رگیز نه بینمه ود، سویندی خوارد که له گه ل میرده که هی
 بیان که بو کاریک هات سه درانم بکات، داوه تی زه ما وند ده که هی
 کردم، ئاهه نگیکی شاهانه بیو، له شایی و زه ما وند ده دا سی
 که س بهد و امه ود بوو خزم هتم بکات، لیتان ناشار مه ود، له و
 زه ما وند ده دا به چاویک ده گریام و به چاویک پیده که نیم،
 ئه نگوستیله یه کی گران بھام کرد دیاری دهست و په نجه هی..
 به چرپه ود له لاؤه که سوپاسی کردم همرو خوشی و مهzaق
 و تی: وا سه یرم مه که.. غیره ده کاو ده تکوژی، پاشانیش
 زانیم میرده که دکتوري دله، منیش به مهzaق هه ود پیم

دهوت: "دوای تو تووشی دهردهل بوويمه" پیکه‌نى و پىسى
وتم: "خوا رەحمى كرد هەموو ددانەكانتم نەكىشا.."
ھەراو زەنای زەماوندەكە ئەوەندە زال بۇو كە كەس
گويى لەو رازو نيازانە نەبۇو.

كە باسى ددانمى كرد وەك مندالىك كە گوناھى كردىٽى و
بىشارىتەوه، نەمزانى چى بلېم، سەرم نەھى كردو چاوهكانم
شاردەوە، ئەوەندە هات و چۈمى موسىن - م كرد ببۇوم بە
برادەرى چەند قەساب و جەلەبچىيەكى ئەھۋىندرى، دوو
جار لەگەل مىرددەكەي ھاتەلام، منىش سەردانم دەكىردن،
ھەردوو لا مىواندارى يەكىديمان دەكىرد، پاشان من لە
گومان و غىرى مىرددەكەي ترسامو كەمم كرددەو، تا بلېلى
پياوېكى مەشرەف خۇش بۇو.. بەغىلىم پىن دەبرد كە ئەو
خانمە ژنييەتى، جارىيەتى كەنەھەو خوارىمانەوه، من
گريام و سەيرى پىھات.. مىوانى من بۇون لەناو باخەكانى
شەقلاوە، ئەو نەيزانى بۆچى دەگرىيم، ئەو خانمە ئەوەندەي
باس كردىبۇوم كە كردىبۇوم بە براو كەسى خۇى، گوايىه من
تاكە پياوېك بۇوم كە لە شاردى خۇمان بۆ ئەۋىكى ژن و
ھەم غەرەپ و تەنبا پېشتى و پەنا بۇوم، بۆيە دەروازەي
مالەكەي بۆ من كراوه بۇو.. بەلام من.. منى شىتى و وىتى
بەرباد قەت نەمتوانى ئەو حەزى سۆزە زۆرە لە خۆمدا
بکۈزم، ھەميشه دەھاتە خەونم ھەواو ھەۋەس و تەماعىتى
ئەوتۆم بۆي ھەبۇو كە قەت نەمۇيىرا نە لاي خۇى و نە لاي
كەس باسى بکەم، بە چاومەھو ديار بۇو، لە ترساناو لە

ڙنڍکی منگن

شەرمى خۆم، لە داخ و حەسرەتى ئەو خەيالە خەرپەم
هات و چۆم كەمەر دەكىردىو، لەوە دەچى من خويىنىكى رەش
بەدەمارەكانمدا بىگەرى.

بەدم فرمىسک سپىنهو و باۋىشكىكى داو چاوهكاني سوور
ھەلگەرابوون، مەست و خەوالۇو، بە دەستەسپەرە رەشەكەى
كە دىارى دكتۆرە لەيلا بۇو فرمىسک و ئارەقەى سرييەوە،
من تەواوېك نوقى خەيالات بۇوم، ھەممۇمان سپۇ سەرسام
بۇوين و نەماندەزانى چى بلېيىن، بەدم گويىگرتىن لەو
حەكاىيەتە نەمزانىبۇو چەندم خواردۇتەوە..

چاوهكاني پې بۇون لە فرمىسک، لەزىر ترىفەي مانگو
جرييە ئەستىران دەپىسکانەوە، من بىرم لەوە دەكىردىو
بۈچى پياوېك بەو ھەممۇ سالانەي تەمەنەو يادوەرېيەك،
سۈزىكى دېرىن، پوخساري ڙنڍكى، حەزىكى راگوزەر،
ئارەزووېكى نامرادو كۈژراو تا ئەو راپەيە غەمگىنى
دەكات و تا ھەنۇوكەش فرمىسکى پى دەبارىنى، لەو ھەممۇ
جى تىيفە ورد دەبۈومەوە - رى رى بەسەر ھەممۇ
پەنجەكانىيەوە، ھەردوو پشتى دەستىيەوە، كۆنە بىرىنى
سارپىز بۇو بەسەر دەستى چەپىيەوە لە ژمارە نەدەھاتن بە
بەراورد لەگەل كۆنە بىرىنەكانى سەر دەستى پاستى، دەمارە
شىنەكانى ژىر پىستى ھەردوو باسکى ئەو پىرە دللىرە
ھىشتى خويىنىكى گەرمى دەشارەدەوە كە لەوە نەدەچوو
ئامادە بىت سارد بىتەوە، خاموش بۇوين و شەرمەمان لە
فرمىسکى رانەگىراوى دەكىرە، لەو ھەناسەيەك بەزۇر لە
خوداول لە ئاسمان و لە ھەواى ئەو سەربانەي وەردەگرتىو

زه‌حمه‌تتر دهیدایه‌وه، له ناکاو قومیکی قوولی له پیکه‌که‌ی خوارده‌وه و چوری تیدا نه‌هیشت و وتی: "من بی دلی خوم نه‌کرد.. به‌لام نه‌وهنده ده‌زانم که نه‌و زیانه‌ی من هر هه‌مووی سه‌رشیتی و درده‌دل بوو..!"

پرووی له من کردو باوکانه ووتی:

"تو حمز ده‌که‌ی دلم بدیته‌وه.. من یه‌کجار له ژیانما دل‌دانه‌وه‌م پی خوش نه‌بوووه. رقم لیبیه‌تی.. همتا نه‌و ودخته‌ش که خاتوو له‌یلا بؤ دواجار دلمی دایه‌وه.. من لام ودکو نه‌وه وا بوو که بؤ مردوو بگریت و شین و واوهیلات بی.. وا بزانی زیندوو ده‌بیته‌وه..!".

گیلانه وتم: "شهرمه‌زارم.."

به په‌له‌و دوستانه چرپاندی:

"دوژمنت.. هیج ناکری.. پیاو چه‌نده به‌خویه‌وه بنازی.. له‌به‌ردم سیحرو جوانی ژنیکدا نه‌و نازو فیزه ده‌دېرینی.. ودک باوکه نادم که به‌هه‌شتی دوژاند.. پیاو به‌فیزو قه‌روده، به‌لام دروزن و ریاکاره.. هریه‌ک له ژیممه فیزیکی بوش و به‌تالی هه‌یه..".

له یه‌کدیمان ده‌روانی و هیچمان نه‌ددوت، هیچمان نه‌مامبوو بیخوینه‌وه، له بنی قاپه‌که بای پیکیک مابوو، به‌چاو له یه‌کدی گه‌یشتین که نه‌و دواپیکه خه‌لأتی نیمه بی بؤ نه‌و پیاوه پیرو سه‌وداسه‌ره، هه‌ستمان کرد که گه‌ره‌کییه‌کی مه‌ستز بی، به‌جوریک که هه‌موو یاده تال و شیرینه‌کانی له‌یاد بکات یان هه‌موویانی وه‌بیر بیته‌وه، به‌دهستیکی

ژنیکی منگن

لەرزۆکەوە، بى ئەودى فەرمان دەربکات، بە خاودخاو
پېكىكى بۇ خۇى سازاندو ئىمەش رامابۇون، باوكانە داۋى
كىد كە هەرييەكەو قەيتانىكى لى بخۇينەوە.. ئەوسا ئەو دوا
قەيتانى لى فې دەكت، لەنیوان نەخىرى ئىمەو ئەرىيى
ئەودا.. ئەو بىرىدىيەوە، وەك پېشەوايەك كە ھەميشه بە^{سەركەوتن راھاتبىّ وتى:}

"ھەلىدەن.. بە خوشى مانەوەمان لەگەل ئىيەو.. نەبا ئەو دوا
دوا مەجلىسى خوشى من بى.."

بەيەك بىن ھەلىداو بە زمان سەمیلى لستەوە، پېكەكەى
دان او تىيەلچۈوه:

"ھەروا كۆك و تەبا بن.. لە دونيادا لە موحىبەتى ھاۋى و
دۆستان خوشتر نىيە.. دەزانن من كە ھاتمە لاتان
دەستنويىزم ھەبوو، بەلام موحىبەتى ئىيەو دلە حىزەكەى
خۇم.. دەي.. من ھەر وا بۇوم.. قەت چاك نابم..
پىرمىرىدىيەكى بى وادەو بەلىنىم لەگەل خۇم و خوداي خۇم.."

رەماو پاشان بە پەلە وتى:

"بەلام لەگەل دۆستەكانم سەر راست بۇوم.."

بە لاقرتىيە وتىم: "دۆستى ڙن بان پياو؟"

"ھەردووکيان" خەننەيەوە. "بەلام تازە تەواو.. من تازە
كەسم نەما.. جەڭ لەو پىرەنەي و لە خوارەوە خەوتۇوەو
خەون بە بەھەشتەوە دەبىنى.."

بە ھەلم زانى كە زىرددە نىشته سەرلىۋانى و پېم وتى:

"دەكىرى پەرسىيارىيەك بىھەم.. مامى خۇم؟"

"جا بۇ نايىكەيت.. برازا.. ئىزىنى ناوى.."

"پرسیاره‌که م که‌مه‌ک ناخوشه.." "خو له پیری و مهرگ ناخوشتر نییه؟"
 "هر نهوهشه پرسیاره‌که م.. تو که نهوهنده گه‌رم و گور
 ژیاویت.. له مهرگ ناترسیت.. که گه‌نج بwooی.. یان
 ئیستا.."

سه‌ری نهوى کردو ئاخیکی هه‌لکیشاو لاوونیو له من راما و
 سه‌یری پیکه‌که‌ی کرد که چوئیکی تیدا مابوو.. هه‌لیگرت و
 به‌دهم گه‌مه‌کردن به پیکه‌که‌وه و تی:
 "له‌وه ددچی نه‌مشه و دوا شه‌وه عمرم بی چونکه زور
 مه‌ستم.. مه‌ستم به ژیان و به مه‌رگیک که وده گورگیکی
 بررسی وا له و قوژبى سه‌ربانه و خوی مه‌لاس داوه.. نیوه
 گه‌نجن.. زدحمه‌ته وده من نه و گورگه هاره بی‌بینن.. جا بؤ
 ده‌بی بی‌بینن.. برازا تو زورت پییه و که‌می ده‌رده‌خهی.
 نه‌مشه و نافره‌ت و مه‌رگتان بیر خستمه‌وه.. خودا بتانگری..
 مه‌گه‌ر نه‌و عارده‌قه هوش و گوشم ببات..!"

که زانیم بهم پرسیاره خروش، شاگه‌شکه بیوم و بیرم له و
 چیرۆکه پر له حه‌سردت و که‌سدره‌ی ده‌کرده‌وه که له دلیدا
 ته‌قەت وده دانه‌ی گه‌وه‌ه‌ریک پاراستویه‌تی، وده
 ده‌رویشیک که جهزبه لیی بدات و بکه‌ویتە سه‌رحائی خوی
 هه‌موو نازای جه‌سته‌ی به‌دهم هه‌زانیکه‌وه تاوتاوا راده‌تەکی و
 تاوتاواش دله‌رزی، بؤ مه‌رگی ژانیک له رۆحی خویدا
 ته‌قەللای ددها، لاو و نیو.. به چاویکی پر له خوش‌هویستی و
 سووکه گله‌ییه‌ک له من راما، وده که‌سیک که شتیکی

ژنیکی منگن

گهوره‌ی دۇرلاندې، شتىك بەقەد سووتانى ھەممو عومر..
 بەقەد خويىنى رڙاوى سەدەها مەپو بىز، بەقەد ھەممو
 سالەكانى پې لە سۆزو شەيدابۇون بۇ ڙنه منگەكان..
 تاقانە ناو ڙنه منگەكان، سميلى بە دووكەل زەردبۇوى
 خۆى لىستەوە و تى:

"بى ترس و شەرم وەلامت دەدەمەوە.. گەر ئافرەت لەم
 دونيايەدا نەبۈوايە.. ئەونىدە وەك ئىستا لە مەرگ
 نەدەترسام، ھەر لەتاو خوشى و جوانى ئافرەت گەلەك رەقىم
 لە مەرگە، زۆرم پى ناخوشە من پىر بۈوم و دەمرەم.. دوای
 من ئەو ھەممو ئافرەتە ناسك و نازدارو منگانەش بەسەر
 دونياوە بىيىن، وا ھەست دەكەم كەس وەكى من چىز دلى
 بىيەذن و قەيرەو ئەو ھەممو كىچ و خاتۇونە دىلساردانە
 پاناجرى، راستە من قەسابىيى سميلى بابرۇ خويىناوى بۈوم،
 بەلام كەس وەكى من دلى بۇ جوانان نالەرزى.. ئەوساو
 ئىيىستاش.. رەنگە سەبەبەكە ئەوه بى كە من ھەمېشە
 دەستم لەناو خويىن و مەرگدا بۈوه.. بەلى.. بەتهنە ئەوه
 بەسە وا بىكەت لە مەرگ بىتاقەت بىم.."

ويىتم بەپەلە پىرى و ترس لە مەرگ راوبىنیم، خەيالى
 قىامەتى بۇ خوش بىكەم و كەمەكى گوشادى بىكەم:

"بەلام مەترسە..!"

نەيەيشت قىسىم تەواو بىكەم و تىيەلچۈۋە دلىرانەتىر
 بەرپەرچى دامەوە:
 "نا.. شتىك نىيە لىي بىرسىم.. من گوتىم لە مەرگ بىزازام..
 تاقەتم نىيە بىرمەو.."

منیش به پهله وهک ئهودی له نیازی ئه و گهیشتەم و
رستە قرتاودکەم تەھاو بکەم.. بە شەرمىكەوە پىم وت:
"دەزانم ناترسى.. من ويستم بلىم.. لەۋى.. لە قيامەت..
لە بەھەشت حەفتاۋ دوو حۆرى ناسكۇ نازدار چاودەرىتن..
ھەمووشى پەريزادەن..!"

"جارى من تىناغەم بۇ حەفتاۋ دووھەو حەفتا نىيە ئه و
دووھ چىيە.. هەتا گەر واش بى.. حىياوازھ.."

بە گومانەوە پرسىم: "جىياوازىيەكە لە كويىدایە؟"
"لەوددایە كە من لەۋى قەساب نىيم و لەتاۋ ئافرەتىكى
منگن دەستى خۇم نابېرەم.. دەزانى ئەمەيان بۇ من ج
خۆشى و لەزەتىكى تىدىايە؟"

يەك بە دونيای ئه و سەربانە ترىقامەوە، بە پەلەو لە
شەرمى ئه و پىرە قەسابە و دونيای خەوتۇوى دەوروبەرم
قريوهكەم خنكاند، قريوهيەكى پىر لە سەرسامى و
خۆشنۈودى، سەرسامى ئەھەنە كە پىرەقەسابىكى وا لەم
شارەدا ھەيە ئەھەنەد بەم خاك و خۇل و سەربان و زەھىيەوە
بەسەراودتەوە، لە پەريزادەكەنى بەھەشت بىزازدۇ حەز بە
چرپە و رازو نیازى ئافرەتىكى منگن دەكەت لەناو بازارپىكى
بى سەروبەر و جەنجالىدا، خۇم بۇ نەگىر او قاقا پىكەنیم،
شوان و عەبە - ش لەگەلما خەنى بۇون، وام ھەست كرد
ئەستىرەكانيش لەگەل ئە و خەنىنە پتر راچلەكىن و
درەشانەوە، مانگىش وەك ژنېكى چاپان و دەم پان
خەنېيەوە، شتىڭ لە ھەواكە سەرسەرمان شېرە بۇو، شا

ژنیکی منگن

گەشکەو سەرمەست بوم، فەریم و نىشتمەوھ، ئاد.. كە سەيرە پېرىھى قەساب حەز بە حەفتاۋ دوو حۆرى ئاسمانان ناكا چونكە لەويىندەرى نە قەسابەو نە ئافرەتىكى منگن نيو كىلۇ گۈشتى لى دەكپى، لەويىندەرى ناتوانى بەخشىدە بى گۈشتى بەلاش بدا بە بىۋەڙنەكان و دلى قەيرە كچەكان رابگىرى.. ئان و سات خەيالى پەرت كىردىم كە بە خەممەوھ وتنى:

"جارىكىان لەگەن دەستگەرەنەكەى دكتۆرە لەيلا دەمانخواردەوھ.. باسى مەرگو ڙيان و خۇشەوبىستى بولو.. ئەو پياوه زۆر عاقىل بولو.. قىسىمەكى كرد قەت لەيادم ناجى: وتنى من بىرۇام وايە هەقە ئىيمە ئىنسان كە ئەوهنەدە عومرمان كورتە بىر لە مەرگ نەكەينەوە مادامەكى دەزىن، چونكە كە مردىن مەھجۇل ئەوهمان نابى بىر لە ڙيان بکەينەوھ.." .

حەكىمانە سەرم لەقاندو وتنى:

"دروستە.. قىسىمەكى عاقلانەيھ.." .

"بىر لە شارىكى وا بکەرەوھ يان دونىايەك كە ژنى تىيدا نەبى.. كاولە ئاشە.. گەروا بۇوايە چى دەبۇو؟"

بۇم تەمواو كرد:

"بىرۇوا دەكەم پياوهكان يەكدىيىان بخواردايە"

"رەنگە هەر لەبەر ئەوھ بى كە بەھەشت پېر لە حۆرى.. ئەگىنا پياو لە سىيۇو پىرتەقال خواردن و رووبارى شىرو هەنگۈينىش بىزار دەبۇو.."

وەلامی فسەکەی ئەوم نەدایەوە، تەرىقى قاقاو قريوهكەي
خۆم پىئەم وەت: "عەفۇوم كە مامى خۆم.."
بە سەرسامىيەوە پرسى: "چىت كردووھ؟"
سەركزو شەرمنانە وەتم: "بەدەنگى بەرزا قاقام لىدا لە
خۆشى ئەوى كە تو حەزەت بە حۆرىيەكان نىيە و كەچى بۇ
ژنىيەكى منگن دەستى خۆت دەپرى!..".
"دە سەد جارا وايە.. دەم خۆش.. حەز دەكەتى تا بەيانى
پېپكەنە.. دەلىن خەننەن بۇ دل چاكە.."
بە حەسرەتىكەوە پىئەم ووتەن: "مامى خۆم.. حائى لە حائى
ئەو شاعيرە دەچى كە وتووېتى: خۆزگە هەممۇ ئافرەتكان
دەبوون بە يەك ئافرەت.. ماجىكەم دەكەت تا ئىسراھەتم
بەركادىيە!"

ئەم قىسىم خاموشتى كەرد.. زۇر بە دېقەتلىي ورد
بۇومەوە، ويستم بىزانم چى لە رۇوخساريدا دەخويىنمەوە،
لە ساتەوەختەدا كە بىر لە مەرگو ئافرەتكەينەوە،
چەندە كەرمەنچى كە ئەنەنەن كە كەرمەنچى كە
چاودكاني پىركەنەنەن كە ئەنەنەن كە ئەنەنەن كە
رۇوخساري لە جۈرە كەسانە بۇو كە زەھەمەت
بخويىندرىيەتەوە، سىماى لە رۇوبەرى ئەو زەرييائە دەچوو كە
ھەرگىز نەزانىيت چى لە ژىرەوە شاردۇتەوە، لە رۇوخساري
ئەو پىرە پىاوددا خەم خۆشى، گالىتەو دلگەرمى.. وەك
ھەتاوو سىبەرى رۇزانى بەھار پىدىزكەيان بەيەكدى دەكەت،
دېسانەمەوە پىكەكەي بەرزا كەردەوە، كە وا بىزانم چۈرىيەكى تىدا

ژنیکی منگن

مابوو، به لام جگه له من کەس هوشیار نەبۇو، عەبە بەسەر ئەو دوو سەرينەدا كەوتبوو كە خىستبۇويە ئېر بالى، له شىرين خەودا بۇو، شوان مەستو خەوالۇو جەند جارىك وەنەوزى دا، پىرمىرىد نىگاي كىردىم و پېر بە چاوان سۈپاسى كىردىم كە تا ئەو حەلە وەڭاگام و هوشىيارى خەمۇ دەردە دلى

ئەوم، هەلېيداۋ فەرمۇسى:

"لە چاواتت.. كە هيشتا زىتن.."

چۆپى تىدا نەھىيەت، كە واي وت خۆشى وەنەوزى دەدا.. بەو ھەموو سالە زۆرەوە، بەويەپى نەزاکەتەوە داوايلى كىردىم كە دەكىرى بەدەم قىسەوە پال بکەوى.. پاشان وقى: "وا بکە ئەم دوو كورە لاد بچەنە سەر جىڭاكانىان.." پاشان باوكانە سەپىرى كىردىم وقى:

"ئەم قسانەم بە كەلگى حەكاىيەتكەمى تو دى؟"

بە پەلە وتم:

"زۆرىش.. ئەمشە تو جوانترىن حەكاىيەتى عومرت بە من بەخشى"

ھەناسەيەكى ھەلگىشىو بە داخ و كەسەرىيەكەوە وقى: "ھىيى - رۆلە.. حەكاىيەتىك چىيە.. تو بلى سەددەھا حەكاىيەت لەنىيۇ ئەو دلى و دەرۈونەي مندا خەوتۇون.. لەوە دەترىم كە ئەو حەكاىيەتانە لەگەل مندا بخىنە گۆرەوە.. لەگەل ھەموو بۇن و بەرامە و دەنگى خۆشى ئەو ژنە منگانەي من شەيدايان بۇوم.. ھىچە.. دونيايەكى پۈوچە.. راستىيان وتۇوه پىچى مىزەرىيە.. ئەم قسانەم شەوچەردى مېياندارى بۇو.."

که شوان و عه به بیت‌گابوون له‌دوا به‌ندی قسه و خهیال و
ختوره‌کانی من و ئه و پیره قه‌سابه، من به‌ته‌نیا خۆم
بەسته‌زمان و ئیقلیج بینییه‌وه، ودك ئه‌وه لە‌برده‌می
حیکم‌تە‌کانی حە‌کیمیکی بوودایی دانیشتیت، گەرەکم
بوو بىّداريان كەمەوه بلىم ئەم حە‌کایته، بە‌هەم وو
ھە‌راو سۆزو ھە‌لچوون و داچوونه‌وه، بە‌شوپن و کات و
كاردكته‌رە‌کانه‌وه، ئاخۇ لە‌کوئ جىنى دەبىتەوه، لەناو کام
شىعرو مۆسیقادا؟

من تا ئه و حەلە بە‌دوای رۆحى ئه و چىرۆکەدا دە‌گەرم،
ئيقاعى سۆزىك كە‌هاوسەنگى بريىن و حە‌سرەت و يادە‌كان
رې‌بکات، ئاوازىك تىكەل لە‌تاسە سووتان و حەزىز گريان و
خەننین، تىكەل لە‌سۆزى دوينى و ترسى سې‌يىنلى كە‌ھەم وو
حە‌کایته‌کان و جوانى پيرەمەردىك لە‌شە‌ويكى وادا كۆتاىيى
بى، كە‌جە‌گە لە‌سى‌کەس و لە‌شە‌ويكىدا كە‌جە‌گە لە‌ئىمە
كە‌سىكى دىكە نايبيستىت، هەتا ئه و پيرەزىنه‌ش كە‌ھەم وو
تە‌مەنلى لە‌گەل ئه و پيرە قه‌سابه‌دا بە‌سەر برد بە‌هەم وو
نهىننېيە نازانىت.. بۇ عە‌قلى ساواى من لە‌ساتە‌وەختە و
لە‌سە‌ربانە‌دا گومانىكى گە‌ورەم ھە‌بwoo كە‌نە‌شىعىر.. نه
چىرۆك.. نه مۆسیقا.. ھىچ ھونە‌رىك و تۆ‌مارىك نىيە
دە‌رە‌قەتى ئه و ھە‌م وو حەزىز حە‌سرەت و خە‌ونانە بىت، ئه و
خە‌مە ناقۇلايە، سى‌گە‌نجى سە‌رسام و كەم ئە‌زمۇون
لە‌بردهم پيرىكى دونيا دىتە، لە‌سى‌کە‌زرو لال دە‌چووين،
دە‌مېرسى: ئاخۇ لە‌ج دە‌ورو زە‌مانىكىدا ھە‌رىك لە‌ئىمە

ژنیکی منگن

بتوانی ئەو دەرددە دلە.. ئەو هوگربۇون و گىرۋەدېبۇونە رۆح
 بىگىرىتەوە.. بە ج زمانىك، ج رەنگ و دەنگىك.. بە ج ھەواو
 ئاوازىك.. بە كام سەرداشلىك ئەزىز ئەمەن ئەنلىك ئەنلىك ئەنلىك؟ لە ھەر ھەموو ناخوشتر
 لاي من حەكايەتى خنكاوو نەوتراوى ئەو زىنە منگنانە بۇو
 كە پىرىدى قەساب رۆزىك لە رۆزەكان ژوانى لەگەن گرتۇون،
 ئەو زىنە تەنباو بى دۆست و شەرمنانە كە تا دەمرىن
 ناتوانىن پازو نىازى دلى خۇيان لاي ھىچ كەسىك بىدرىكىن،
 ئەوانەي بەدزى ڙيانەوە دەزىن، كچان و ڙانى گىرۋەدە
 بەدەست حەكايەتى حەرام و مەرگەوە، ئەوانەي كە
 حەكايەتكانى نامورادى لەگەن خۇيان دەبەنە گۇرەوە..
 چۈنكە ھەرگىز كەسىك نىيە جوامىرانە و بە مرۇتەوە
 باس لە جوانى و شەيداييان بىكەت، وەك ئەم قەسابە پىرە..
 ھەرگىز.. ھەرگىز.. ئەو ڙانەي كە تەنها مەرگ وادىكەت
 عەباو پەچەو چوارشىيۇ و نيقاب فەپ بەدن تاوهكۇ كفن
 لەبەر بىكەن.. ئەوانە كى بۇون؟ مالەكانىيان؟ ناويان چى
 بۇو؟ لەكام گۇرستان بەو ھەموو نەھىنېيەوە نىزىران؟ من لەو
 ئىفلىجىت بۇوم دەرەقەتى سىحرۇ نەھىنى و ئازارو جوانى ئەو
 ھەموو چىرۇكە لەگۇرناوا بىيم، ئاھى ناواو سالى ڙيان و
 مەرگ و يەك دوو دىپ شىعرى ھەتىيو نائومىدۇ ئايەتىكى
 نووسراو لەسەر كىلى ئەو زىن و كچانە ھىچ نالى.. ھىچ..
 ھىچ.. تەنها شتىك لەو شەوهدا بۇ من كە حەكايەتى ئەو
 ئافرەتانە بىگىرىتەوە، لە ھەموو شتىك پەترو كوشىندەت،
 حەكايەتى ئەو ڙانە شەرمن و منگنانە، تەنها شتىك ئەو جى
 تىغ و بىرینە سارپىز بۇوهكانى سەر دەست و مەچەك باسلى

خاله مەمۇ بۇو كە لەو كاتەدا لە تەكما راڭشاپۇو..
 نەمدەزانى ئاخۇ تىزۈگى فرمىسکە زۆرەكانە يان باق و
 بريقى ئەستىرەكانى ئاسمانە لە چاوانى ئەودا
 دەدرەوشانەوە، وەنەۋىزى دەدا يان لە ژىرەوە بەدەم رامان لە
 ئەستىرەكانەوە دەگریا، چونكە گۆيم لە ھەنسى خنكاۋى
 بۇو، ھەردۇو دەستى لە يەكدى گىر كردىبوو، لەسەر سىنە،
 دوو باسەك بە سەد كۆنە بىرىنەوە يەكدىيان بېرى بۇو، رېك
 وەك ئەو حالەتەي كە دوو باسلى مەدۇویەك لەسەر سىنە
 ئارام دەگرن، ھەستىم كرد دەيھەۋى بىنۇي.. مەستو ماندوو..
 گریان و ھەناسە ھەلکىشان و ترسى مەمۇ لە مەرگ پىي
 دەوتىن ئەو خانمانە ناو خەيالى ئەو چەندە زىباوج
 نازدارىك بۇون.. وەل ئەوانە كى بۇون؟ ناكى ئەتەنە
 چەند ناۋىيک و خەيالىك بن.. چەند تارمايىھەكى ناو
 خەونەكان كە بەناو شەويىكى وادا خىراو ئاسان تىپەرن..
 بەدەم ھەنسىخە وەمەدە، لەناكاو، پرسى:

"رَاڭشاپىت.. تۆش.. بىر لە چى دەكەيتەوە؟"
 غەمگىن ماندووانە وتنى:
 "بىر لەو ژىنە منگنانە تۆ دەكەمەوە.. ناتوانم بىنۇم.."
 نائومىدانە وتنى:

"تۆ ھۆو.. ئىستا ئەوانىش يان مەدۇون.. يان وەك من پىر
 بۇون.. سەيرە.. تۆ كورىكى بە شەرەفى لەھىياتى منىش
 بىريان لى دەكەيتەوە.. ئىستا كە خەوتىم دېنەوە خەونم.
 ھەمېشە خەونەكانى من پېر لە مەپ بىزنى سەرپراو.. يان

ژنیکی منگن

ژنی منگن.. سهيره جوانى بۆ كەس نامىنى.. هىچه..
دونيايەكى هىچه رۆلەكەم..!

خاموش و بىدەنگ، وەك ئىشگرىك بەديارييەو دانىشتىم،
تاوهىك شەكت بۇوم، چاوهكاني لىكناو ئەستىرەكانىش لە
چاوانى ئەودا خەوتىن، لە پىلۇكاني راھىمام كە بەدم
خەوهە دەفرىو دەجۈولۇ پلى دەدا، دەمۈست
موعجيزەيەك قەرز بىمەم بىچە ناو خەونەكانى،
سەفرىيکى درېز بىم بەناو خەيال و ختۇورەكانى.. شەرمە
دەكىد لەتكە ئەودا راپكىشىم، بەن نيوەشەوە تەماعىتىكى
ھىچ گرتبوومى كە بىرىنەكانى سەر دەست و مەچەك و
باسكى بىزمىرم، وەلى تارىكى شەو يەكدى بېرىنى ھەردوو
باسكى لەسەر سىنهى وايىرىد مەحال بى ئەمەم مو جى
دەمە تىغ و كۆنە بىرىنە بىزمىرم كە زۆرى لە من شاراوه بۇو،
وەك شاردەنەوەي بەشىكى زۆرى حەكاىيەتكەي، ئەم بەشەي
كە زۆر حەرامە مەحالە كەس بىدرىكىن و مەحالە من
لىئە بتوانم بىنۇوسم.. كە دواجار حەقىقەتى ھەر
حەكاىيەتىكىش لەو حەرامەدايە كە ناوترى.. لەو بەشەدايە
كە ھەممۇمان بەدەستى ئەنۋەست لە خۆمانى دەشارىنەوە،
وەك بلۇي خيانەت بى لەو پىرمىرە شەيداو سەۋاسەرە..
شەرمنانەو بەذىيەوە لەتكىدا راڭشام.. ئەم خەوتىبۇو..
من گويم لە ھەناسەنى نارېكى دەگرت كە جار جارە رېك
دەبۇوەو پاشان تىكىدەچۈوە، وەك زىنەدەگى خۆى.. كە
راڭشام ھەستىم كرد من لەتكە درېزترىن و گەورەتىن
حەكاىيەت راڭشام كە نەك سەربانەكەي پې كەرددۇتەوە..

به لکو رۆحی پەژمودوو عاشقانەی هەر ھەموو شارەکەی
داگیرکردووە.. لەتك ئەو حەکایەتە مەزن و خەتووەدا من
زۆر چۈلەو گرگن بۇوم كە ناچار سوپاسى شەوم كرد كە
بە مىھەبانى خۆى دەنیيە دلى تارىكى خۆيدا منيڭى
چۈلە.. چۈلەو ئىفلىج و بىن بەھەرە پەنا دەدەو
دەشارىتەوە..

(1987-2006)

سلیمانى

سەرنجىڭىك:

پەشىووسى يەكمى ئەم نۆقىتە بۆ سالى (1987) دەگەپتەوە، دوا
دارېشتنەوەدى هى سالى (2006)ە.